

УКРАЇНЬСЬКА ДІАСПОРА ТА ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ ЗА КОРДОНОМ ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

ДОСЛІДЖЕННЯ

Ця публікація стала можливою завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Мережа захисту національних інтересів АНТС була відповідальна за зміст публікації, але він не обов'язково відображає погляди USAID або Уряду США.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	8
МЕТОДОЛОГІЯ.....	10
Частина I Куди виїжджають українці?	
ВИСНОВКИ ЩОДО ЗАГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ	
ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРНЕННЯ:.....	15
Австрія.....	24
Бельгія.....	25
Болгарія.....	25
Греція.....	25
Данія.....	26
Естонія.....	26
Ірландія.....	26
Іспанія.....	26
Італія.....	27
Кіпр.....	27
Латвія.....	27
Литва.....	28
Люксембург.....	28
Нідерланди.....	28
Німеччина.....	29
Польща.....	29
Португалія.....	30
Румунія.....	30
Словаччина.....	30
Словенія.....	31
Угорщина.....	31
Фінляндія.....	31
Франція.....	32
Хорватія.....	32
Чехія.....	32
Швеція.....	33
ЧАСТИНА II Що змінилось з повномасштабним вторгненням?	
ДИНАМІКА РОЗМЕЛЕННЯ ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В КРАЇНАХ ЄС....	34
А.1. Австрійська Республіка.....	35
А.2. Бельгія.....	36
А.3. Болгарія.....	36
А.4. Хорватія.....	37

A.5. Кіпр	37
A.6. Чехія	38
A.7. Данія.....	39
A.8. Естонія	39
A.9. Фінляндія.....	40
A.10. Франція.....	41
A.11. Греція	41
A.12. Іспанія.....	42
A.13. Нідерланди	43
A.14. Ірландія.....	43
A.15. Литва	44
A.16. Люксембург.....	45
A.17. Латвія	45
A.18. Мальта	46
A.19. Німеччина	46
A.20. Польща.....	48
A.21. Португалія	49
A.22. Румунія.....	49
A.23. Словаччина	50
A.24. Словенія.....	51
A.25. Швеція.....	51
A.26. Угорщина	52
A.27. Італія.....	53
Основні тренди розміщення ТПО на території ЄС.....	54
Частина III ЧИМ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА ТА ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ В ЄС. ІМІДЖ УКРАЇНИ, КОМУНІКАЦІЯ, ВИКЛИКИ, ПЛАНИ.....	56
2.1. Як сприймають українців в ЄС?.....	57
2.2. Україна в європейських ЗМІ та медіа-потреби українців в Європі.....	59
2.3.1. Чи існує «нова» та «стара» діаспора?.....	64
2.3.2. Згуртованість, активність та підтримка України.....	66
2.3.3. Основні труднощі в роботі та взаємодія з місцевою владою	73
2.3.4. Взаємодія з владою України.....	76
2.3.5. Нагальні потреби щодо комунікації та інформаційної підтримки..	80
2.4 Чи планують українці повернутися? Основні проблеми та перспективи повернення в Україну?	83
3. ВИСНОВКИ	89
ЧАСТИНА IV Який досвід проживання в ЄС отримувачів тимчасового притулку з України (на прикладі Італії, Фанції, Німеччини). Результати кількісного дослідження	93
Соціально демографічний портрет отримувачів тимчасового притулку та їх офіційний статус в ЄС	94
Чинники вибору країни тимчасового проживання.....	95
Умови та основні проблеми проживання (1).....	96
Умови та основні проблеми проживання (2).....	97

Ситуація з працевлаштуванням та рівень інтеграції в новій країні.....	98
Психологічний стан та підтримка зв'язку з Україною.....	99
Можливості для повернення тимчасових переселенців в Україну (1)	100
Можливості для повернення тимчасових переселенців в Україні: рекомендації.....	101
Соціально-демографічний портрет отримувачів тимчасового притулку та їх офіційний статус в ЄС	102
Наслідки повномасштабного російського вторгнення для отримувачів тимчасового притулку	107
Чинники вибору країни тимчасового проживання.....	108
Побутові умови та основні проблеми проживання в ЄС	110
Ситуація з працевлаштуванням та проблеми на робочому місці	118
Вивчення мови та рівень інтеграції в новій країні.....	121
Психологічний стан отримувачів тимчасового притулку.....	124
Підтримка зв'язку у Україною та чинники повернення додому	126
ЧАСТИНА V: «Українці за Кордоном»: Канада, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Аргентинська Республіка, Сполучені Штати Америци, Королівство Бельгія, Швейцарська конфедерація, Держава Ізраїль, Королівство Таїланд та Японська держава	131
1. Українці в Канаді	134
2. Українці в Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії	141
3. Українці в Аргентинській Республіці.....	146
4. Українці в Сполучених Штатах Америци.....	149
5. Українці в Королівстві Бельгія.....	153
6. Українці в Швейцарській Конфедерації.....	156
7. Українці в Державі Ізраїль	160
8. Українці в Королівстві Таїланд	162
9. Українці в Японській державі	166
ВИСНОВКИ.....	170
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	183
ДОДАТКИ	185

АНТС – це громадська організація, яка має на меті суб'єктивізувати Україну як лідера регіону та «м'яку» силу, трендсеттера демократичних перетворень вільного світу. Через аналітичні, адвокаційні та мережеві проєкти ГО АНТС працює над формуванням бачення України у 2030 році та допомагає новому поколінню українських політиків реалізувати його. Команда АНТС долучається до процесу підготовки України до членства в НАТО та ЄС та ділиться цим досвідом на регіональному рівні. Пріоритетними напрямками проєктів є розроблення та просування необхідних реформ, боротьба з корупцією, насамперед в особі українських олігархів, а також протидія російській агресії.

Дослідження української діаспори та осіб, які перебувають під тимчасовим захистом ЄС (ТПО), виконано за підтримки Національного демократичного інституту. Його мета — розширення знань щодо діяльності українських осередків за кордоном. Особлива увага спрямована на вивчення змін у структурі та діяльності осередків з часів повномасштабного вторгнення та виявлення механізмів поліпшення координування діяльності осередків та взаємодії з українською владою. Результати дослідження сприятимуть посиленню державної стратегії з діаспорою, координації спільних адвокаційних пріоритетів для досягнення української перемоги та поліпшенню інформування населення України щодо ініціатив та успішних кампаній українців за кордоном.

INSTITUTE RESPUBLICA

Інститут «Республіка» – всеукраїнське громадське об'єднання, метою якого є залучення громадян України до демократичних перетворень у державі. Місія Інституту – досягнути народовладдя через зміну функціонування державної системи. Інститут був створений у 1996 році і основну свою діяльність фокусував на збереженні свободи зібрань та в цілому захисті прав людини.

Зростання Республіка прискорилося під час Євромайдану, де організація майже цілодобово моніторила ситуацію в кожному регіоні та надавала правову допомогу активістам. ІР навіть була одним із засновників Громадської ради Майдану. Після Революції Гідності ІР спрямувала свою діяльність на розвиток здатності громадян до самоорганізації та ставила за мету активізувати участь громадян у просуванні реформ. Яскравим прикладом післяреволюційного успіху є ініціатива «Активна Громада».

АКТИВНА ГРОМАДА

«Активна Громада» – всеукраїнська ініціатива, яка має на меті активізувати та залучити щонайменше 1% громадян до участі у прийнятті рішень та просуванні реформ на системній основі для добробуту в громадах України. Ініціатива стартувала в грудні 2014 року як пілотна в Київській області у селі Тарасівка та місті Богуслав, і протягом 2015-2022 років масштабувалася на майже усі області в Україні. З часу повномасштабного воєнного вторгнення росії в Україну ми розширили наші напрямки діяльності і працюємо у таких сферах:

- активізація та залучення громадян до формування ініціативних груп, впливу на місцеву та національну політику через інструменти участі, публічні консультації тощо.
- допомога в розбудові сталості волонтерських ініціатив та організацій, що були створені після 24 лютого 2022 року, втілення власних волонтерських ініціатив, що направлені на допомогу ЗСУ, переселенцям.
- психологічна підтримка населення через особисті консультації, арттерапії, документальні театри
- робота з українцями за кордоном, дослідження їх стану та вибудова співпраці з ними для подолання викликів, залучення українцями за кордоном до обговорення плану відновлення
- сприяння публічній політиці та якісному діалогу влади з громадянами як на національному рівні, так і на місцевому, допомога у створенні стратегічних документів
- інформування громадян про стан реформ в країні, зміни в громадах та розвиток громадянського суспільства через інформаційні дайджести, історії успіху, дослідження тощо.

ПЕРЕДМОВА

Україна продовжує героїчну боротьбу проти російського агресора. Завдяки Збройним Силам України, активістам, експертам та дипломатам українські осередки мають можливість активно працювати на своїх фронтах та залучати широку міжнародну підтримку для досягнення перемоги.

Українська діаспора та особи зі статусом тимчасового захисту відстоюють свій фронт у цій боротьбі. Від самого початку вторгнення вони активно здійснюють гуманітарну підтримку, волонтерську діяльність та служать активним голосом в адвокації українських інтересів. Представники осередків української діаспори в країнах перебування організують мітинги, акції та маніфестації. Тому не лише консолідація інформації щодо цих осередків важлива, але й розроблення державної стратегії співпраці з українцями за кордоном.

Активна участь українців, яких за даними ООН в Європейському Союзі наразі налічується близько 5 мільйонів осіб, має величезний потенціал для досягнення української перемоги, відновлення країни та побудови українського майбутнього в ЄС. Залучення цього потенціалу вимагає не лише мобілізації ресурсів, але й ретельного розроблення стратегій та ефективної співпраці між державою та українськими громадами.

Цей дослідницький проєкт спрямований на залучення української діаспори та осіб зі статусом тимчасового захисту (Temporary Protected Status, ТПС) до демократичного розвитку та відновлення України після повномасштабного вторгнення. Метою є поліпшення розуміння розміру, складу та динаміки ініціатив діаспори та ТПС, зокрема в країнах Європейського Союзу.

Проєкт має три основні етапи. Перший етап спрямований на поліпшення знань про ініціативи діаспори та ТПС шляхом проведення всебічного аналізу, включно з картографуванням осередків у країнах ЄС. Цей аналіз досліджує розмір та динаміку осередків в країнах ЄС, а також надає результати детального аналізу трьох обраних країн – Німеччини, Франції та Італії. Ці країни були обрані з огляду на кількість українців в них, а також вплив на політичні процеси та підтримку ними України. Мобілізація знань про українців в цих країнах дасть змогу розширити адвокацію українських інтересів.

Проєкт також спрямований на посилення комунікації та взаємодії між ініціативами діаспори та осіб зі статусом ТПС у трьох обраних країнах. У межах проєкту також тривала низка заходів, спрямованих на встановлення стратегічних партнерств з відповідними організаціями та спільнотами.

Третім компонентом проєкту є підтримка багаторівневого діалогу з представниками української влади, розроблення рекомендацій щодо посилення співпраці з українськими осередками за кордоном.

З огляду на відсутність уніфікованих даних та статистичних показників обліку українців за кордоном, це дослідження є лише першою спробою окреслення нових викликів і перспектив, які постали перед нами з вимушеним від'їздом частини українського населення. Команда АНТС сподівається, що результати цього звіту стимулюватимуть напрацювання ширших національних оглядів та політик щодо подальшої взаємодії та залучення українців!

МЕТОДОЛОГІЯ

Дослідження охоплює країни Європейського Союзу і зосереджене на Франції, Німеччині та Італії.

У першому етапі дослідження аналізуються статистичні дані щодо присутності українців у країнах ЄС до повномасштабного вторгнення та динаміка змін після російської агресії. Основними джерелами дослідження є дані Департаменту економічних і соціальних справ Організації Об'єднаних Націй (United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division) та статистичної служби Європейського Союзу (europstat).

Основними показниками, що враховуються, є дані ООН щодо [міжнародної міграції](#), які базуються на переписах населення, наданих національними урядами. Статистичні дані Євростату відбивають [видані дозволи на проживання з урахуванням віку](#), статі та громадянства на 31 грудня кожного року та [дозволи на довгострокове перебування](#).

Збір даних щодо дозволів на проживання містить будь-які дозволи, видані органами країни-члена, які дозволяють громадянам третіх країн (негромадянам ЄС) перебувати легально на її території. Ці статистичні дані також охоплюють деякі особливі випадки, коли громадяни третіх країн мають право переїхати та проживати в інших країнах-членах ЄС.

Статус тимчасового захисту має іншу адміністративну природу, ніж дозволи на проживання, окремо інформація щодо ТПС наведена в аналізі ситуації після повномасштабного вторгнення. Дані, зібрані Євростатом, базуються на адміністративних джерелах, насамперед наданих Міністерствами Внутрішніх Справ або відповідними імміграційними органами.

Дозвіл на проживання:

Будь-який дозвіл, що діє принаймні 3 місяці та виданий органами країни-члена, що дозволяє громадянам третіх країн перебувати легально на її території.

Перший дозвіл:

Дозвіл на проживання, виданий особі вперше. Дозвіл на проживання вважається першим, навіть якщо часовий інтервал між закінченням строку дії попереднього дозволу та початком дії нового дозволу, виданого з тієї ж причини, становить щонайменше 6 місяців, незалежно від року видання дозволу.

Довгострокові резиденти:

Статус довгострокового резидента стосується дозволів, виданих відповідно до Директиви Ради 2003/109/ЄС. Він базується на загальній тривалості легального проживання про-

тягом 5 років або більше, а також на дотриманні ряду інших умов для отримання такого статусу.

Особи, які отримали тимчасовий захист (ТПС) – визначаються як тимчасово переміщені особи відповідно до директиви 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти надання тимчасового захисту в разі масового припливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль держав-членів у прийнятті таких осіб та розподілі наслідків такого припливу.¹

Окрема увага приділяється дослідженню осіб, які отримали тимчасовий захист, та динаміці їх розселення на основі інформації від Євростату. У цій частині дослідження було проведено картографування осередків в країнах ЄС, а також надано загальну інформацію щодо умов проживання, соціального забезпечення та інтеграції в суспільство країни-перебування. Джерелами для цього дослідження є офіційні сайти державних установ країн перебування та дані, розміщені на офіційних порталах України.

Друга, третя та четверта частина дослідження зосереджена на кількісній та якісній оцінці українських осередків у трьох країнах – **Німеччині, Франції та Італії**.

Метою цього етапу є глибоке вивчення настроїв української діаспори та пошук ефективних шляхів поліпшення взаємодії діаспори як з українськими інституціями, так і з офіційними установами за кордоном та осередками інших країн. Також практичне дослідження трьох країн дає змогу проаналізувати зміни, які відбулися в осередках після повномасштабного вторгнення та масової еміграції українців за кордон.

Цільовою аудиторією якісної частини є керівники/активісти українських осередків в Європі як старих, так і новостворених після 24 лютого 2022 року. Респонденти були знайдені за допомогою різноманітних Інтернет-ресурсів та методом «сніжної кулі».

У межах якісного етапу було проведено:

1. Глибинні інтерв'ю (ГІ) онлайн, тривалістю в середньому 70 хвилин.
2. Групові дискусії онлайн, тривалістю в середньому 2 години 15 хвилин.
 - Вибірка становить 13 глибинних інтерв'ю: 4 ГІ в кожній країні (в Італії – 5 ГІ).
 - 3 групові дискусії: 1 дискусія в кожній країні.
 - У кожній дискусії брали участь 6-7 учасників.
 - Час проведення: 15 квітня – 1 травня 2023 року

У межах кількісного етапу тривало онлайн опитування за допомогою посилання на Google анкету. Обсяг вибірки: n=388 респондентів.

Основні характеристики генеральної сукупності:

- повнолітні громадяни України (18 років та старше), які переїхали в Італію, Францію або

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=celex:32001L0055>

Німеччину після 24 лютого 2022 року та

- користуються Інтернетом та соціальними мережами
- є учасниками онлайн груп у Фейсбуку та в Телеграмі, які об'єднують українців у вищезазначених країнах (список онлайн груп додається)
- Час проведення: 11 червня – 29 липня 2023 р. Середня тривалість заповнення онлайн опитувальника: 15 хвилин.

Опитування є **розвідувальним** з метою формування ключових гіпотез щодо життя тимчасових переселенців у трьох країнах ЄС і не є репрезентативним для отримувачів тимчасового притулку в ЄС.

П'ятий розділ дослідження підготовано експертами «Інституту Республіка».

Метою є проведення консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань українців, що мешкають за кордонами України, було проведення в рамках цілей та задач проекту «Українці за кордоном» – оцінка проблем українців, що проживають у визначених проектом країнах внаслідок російсько-української війни, їх громадсько-політичної активності, інституціалізованості та впливу на владу і суспільство країн їхнього проживання, їх взаємодії з українцями, які жили в цих країнах ще до початку російсько-української війни, взаємодії з українською амбасадю (посольствами України та їх консульськими відділами у визначених проектом країнах), а також взаємодії з росіянами, які перебувають у визначених проектом країнах. Командою проекту також проводилась оцінка готовності учасників консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань залучатися до роботи над відновленням України від наслідків війни, а також готовності до власної репатріації в Україну.

В рамках проекту «Українці за кордоном» в консультативних фокус-групах та індивідуальних опитуваннях, які тривали з 29.05.2023 по 15.08.2023, взяв участь 81 українець різного віку, статі та різних за часом «хвиль еміграції». Станом на час проведення консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань вони проживали поза Україною в одній з наступних дев'яти країн (порядковий номер відповідає подальшому порядку викладення переказів розмов з учасниками):

- **Канада**
- **Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії**
- **Аргентинська Республіка**
- **Сполучені Штати Америки**
- **Королівство Бельгія**
- **Швейцарська Конфедерація**
- **Держава Ізраїль**
- **Королівство Таїланд**
- **Японська держава**

Кожен з 81 учасників вважає себе українцем, і в момент проведення консультативної фо-

кус-групи або індивідуального опитування проживав у зазначених країнах або від 32 років до 4 місяців (80 учасників), або народився в країні проживання від батьків-українців (1 учасниця).

Формат консультативних фокус-груп – групові розмови учасників з модератором за допомогою програми Zoom Video Communications тривалістю до трьох годин, з відповідною можливістю впливу учасників один на одного в процесі розмови. Формат індивідуальних опитувань – відповіді окремо кожного учасника на запитання з анкет Інтернет-сервісу Google Forms, сформованих на основі типових запитань модераторів фокус-груп, або на ті ж запитання в форматі індивідуального інтерв'ю, здійсненого за допомогою програми Zoom Video Communications. Учасники індивідуальних опитувань не були учасниками консультативних фокус-груп, а учасники консультативних фокус-груп не залучалися до індивідуальних опитувань. В індивідуальних опитуваннях шляхом анкетування взяли участь 37 українців, в групових консультативних фокус-групах – 44 українці. Переважна більшість учасників консультативних фокус-груп не були знайомі між собою до проведення консультативних фокус-груп.

Для більш вільного спілкування з учасниками цієї стадії проекту «Українці за кордоном» та задля дотримання етики роботи з в т.ч. конфіденційною та чутливою інформацією, імена та інші ознаки, які можуть деанонімізувати учасників, не входять в усі публічні документи цієї стадії проекту. Про це було повідомлено всіх учасників до початку відповідних розмов та опитувань. В тексті цього документу також іноді може бути змінена стать учасника.

Відповіді на запитання модераторів, інтерв'юєрів та анкет цієї стадії проекту «Українці за кордоном» нижче згруповані до наступних умовних тематичних блоків (порядковий номер відповідає подальшому порядку викладення переказів розмов з учасниками):

- **Адаптація українців в країні перебування;**
- **Джерела інформації про Україну та про країну перебування;**
- **Взаємодопомога і самоорганізація українців в країні перебування;**
- **Взаємодія з українською амбасадю в країні перебування;**
- **Проросійський вплив в країні перебування;**
- **Відновлення України та репатріація українців.**

Нижче викладено перекази змісту консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань українців в зазначених країнах.

Дана редакція звіту може містити невідповідності законодавствам зазначених держав, оскільки поки є лише переказом інформації, наданої учасниками консультативних фокус-груп, та індивідуальних опитувань, поки без подальшої перевірки цієї інформації. Текст документу також може містити помилки в назвах діаспорних організацій українців.

Словосполучення «українська діаспора» вжите в документі в широкому значенні, і включає в себе як народжених в Україні людей, які вважають себе українцями, так і народжених в інших країнах людей, які вважають себе українцями, і батько та/або мати яких також вважає себе українцем та є або емігрантом з України, або так само народжений від батька та/або матері, які/яка/який також вважає себе українцем.

У розділах переказів консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань, які стосуються проросійського впливу в зазначених країнах, використовується слово «пропутінський» щодо дій, політичних позицій та інформаційних наративів. Слово вжите, щоб відрізнати позицію прихильників війни проти України від спектру позицій російської опозиції щодо політики володимира путіна та російської держави.

ЧАСТИНА I

**Куди виїзжають жити
українці?**

УКРАЇНЬСЬКА ДІАСПОРА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

1. Загальні показники щодо міграції згідно з даними ООН

Єдиних відомостей щодо кількості українців у країнах Європейського Союзу немає. Проте, певні висновки можна зробити з моніторингу Департаменту економічних і соціальних справ Організації Об'єднаних Націй (United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division), та Європейської статистичної служби.

ООН проводить дослідження кількості міжнародних мігрантів на середину року за регіонами та країнами, дані доступні за період з 1990 до 2020 року. Методологія оцінки чисельності мігрантів передбачає використання даних з різних джерел, зокрема переписів населення, реєстрів та опитувань, для визначення кількості та характеристик міжнародних мігрантів. У випадках, коли є дані про місце народження, міжнародні мігранти прирівнюються до осіб, народжених за кордоном. Однак у країнах, де таких даних немає, використовується інформація про громадянство, що може спричинити певні неточності в оцінці. Оскільки країни добровільно надавали інформацію, деякі дані відсутні в загальній таблиці та не взяті до уваги. Дані Великої Британії не взяті до уваги через відсутність інформації після виходу країни з Європейського Союзу. Саме тому такі дані дають орієнтовне розуміння переміщень українців по країнах Європейського Союзу.

У таблиці 1 наведено дані про кількість українських мігрантів у країнах ЄС за 1990, 1995, 2000, 2005, 2010, 2015 та 2020 роки. Основні країни міграції охоплюють Німеччину, Польщу, Італію та Чехію.

У 2020 основні країни перебування українців на території ЄС становлять такі відскокові показники загальної кількості українських мігрантів до ЄС:

Німеччина: 20,53%.
Польща: 19,32%.
Італія: 17,60%.
Чехія: 9,30%.

Німеччина:

Кількість українських мігрантів у Німеччині з роками неухильно зростала. У 1990 році в Німеччині налічувалося приблизно 16 108 українських мігрантів. Ця кількість значно зросла до 85 683 у 1995 році та зростала до 155 257 у 2000 році. До 2020 року в Німеччині проживала найбільша кількість українських мігрантів – 289 743 особи.

Польща:

Польща незмінно залишається однією з головних країн призначення для українських мігрантів. У 1990 році в Польщі проживало 438 692 українські мігранти. Наступними роками

кількість мігрантів поступово зменшувалася, досягнувши 214 193 у 2010 році.

Однак тенденція змінилася, і до 2020 року кількість українських мігрантів у Польщі зросла до 272 594 осіб.

Італія:

За останні три десятиріччя українська міграція до Італії значно зросла. У 1990 році в Італії проживало 206 українських мігрантів. На той час це була відносно невелика кількість. Однак починаючи з 1995 року, кількість українських мігрантів в Італії почала суттєво зростати, досягнувши 6 959 у 1995 році та 13 711 у 2000 році.

Міграційний потік продовжував стрімко зростати, досягнувши 117 957 осіб у 2005 році і більш ніж подвоївшись до 213 559 осіб у 2010 році. Тенденція міграції українців до Італії залишалася значна: у 2015 році було зареєстровано 222 013 мігрантів. До 2020 року кількість українських мігрантів в Італії досягла 248 460 осіб, що свідчить про стабільне і послідовне зростання протягом багатьох років.

Чехія (Чеська Республіка):

Чехія також була популярною країною призначення для українських мігрантів. Кількість мігрантів у Чехії суттєво зросла з 8 198 у 1990 році до 100 664 у 2015 році. До 2020 року кількість українських мігрантів у Чехії досягла 131 316 осіб.

Загальне зростання міграції: з 1990 по 2020 рік кількість українських мігрантів до Європейського Союзу зросла з 638,885 до 1,412,532. Це свідчить про стабільне та значне зростання міграційних потоків і відбиває висхідний інтерес українців до переїзду на захід.

Кількість українських мігрантів на середину року за країнами розселення, 1990-2020 рр.		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Austria	Ukraine*	4 534	5 115	5 696	6 315	7 014	10 243	14 046
Belgium	Ukraine*	527	523	505	422	688	1 394	2 648
Bulgaria	Ukraine*	1 671	2 451	3 230	4 311	5 327	6 164	11 275
Croatia	Ukraine*	"	"	"	377	753	758	711
Cyprus*	Ukraine*	815	1 153	1 490	2 240	3 437	3 156	3 257
Czechia	Ukraine*	8 198	12 298	16 397	73 905	124 172	100 664	131 316
Denmark*	Ukraine*	605	650	695	3 585	6 178	7 464	11 400
Estonia	Ukraine*	43 063	33 755	24 457	24 004	23 350	21 770	24 170
Finland*	Ukraine*	"	92	183	589	857	1 540	2 851
France*	Ukraine*	7 869	8 124	8 378	12 020	14 912	16 527	18 166
Germany	Ukraine*	16 108	85 683	155 257	186 103	210 327	215 866	289 743
Greece	Ukraine*	189	8 282	16 512	18 198	20 604	19 416	19 846
Hungary	Ukraine*	3 040	11 454	19 867	24 333	29 075	39 189	70 944
Ireland	Ukraine*	170	925	2 189	3 627	4 468	4 564	5 232
Italy	Ukraine*	206	6 959	13 711	117 957	213 559	222 013	248 460
Latvia	Ukraine*	46 572	49 867	53 157	47 145	39 933	34 080	32 262
Lithuania	Ukraine*	43 228	25 598	20 051	18 521	14 475	12 347	20 566
Luxembourg	Ukraine*	169	160	154	133	115	175	1 471
Malta	Ukraine*	30	36	92	145	235	399	868
Netherlands*	Ukraine*	46	67	92	425	679	1 388	3 022
Poland	Ukraine*	438 692	375 267	321 013	263 473	214 193	204 061	272 594
Portugal	Ukraine*	3 196	6 899	10 882	28 315	41 047	46 533	53 384
Romania	Ukraine*	15 695	14 717	13 688	13 131	14 032	11 900	43 363
Slovakia	Ukraine*	2 619	4 039	6 561	7 325	8 258	10 092	11 582
Slovenia	Ukraine*	89	193	438	943	1 382	1 803	2 806
Spain*	Ukraine*	408	1 038	2 115	61 162	79 843	81 618	106 373
Sweden	Ukraine*	1 146	1 360	1 459	2 748	4 219	6 532	10 176
		638 885	656 705	698 269	921 452	1 083 132	1 081 656	1 412 532

приріст населення в рази порівняно з 1990 **2,21**

Найпопулярнішими країнами призначення для українських мігрантів були Польща, Німеччина та Італія. Деякі країни, зокрема країни Східної Європи, виявлялися привабливими для українських мігрантів, оскільки мають спільний кордон та культурні зв'язки з Україною. З іншого боку, західні країни, такі як Німеччина та Італія, привертали українських мігрантів своїми розвинутими економіками та можливостями працевлаштування.

Показовим є різке збільшення міграції протягом 2015-2020 років, упродовж попередніх 10 років міграція росла досить поступово і становила сумарно близько 160 тис. осіб, проте в період з 2015 року приріст мігрантів становив понад 330 тис. осіб. Загальний приріст мігрантів порівняно з 1990 станом на 2020 рік був приблизно 2,2 раза.

Гендерний розріз показує, що переважна більшість мігрантів – це жінки. В 1990 році за кордон мігрувало 56% жінок від загальної кількості мігрантів, та 59% у 2020 році. Пікові показники в 61-62% спостерігалися протягом 2010-2015 років. Чоловіки становили 44% в 1990 році та 41% у 2020 році. Показово, що Революція Гідності та подальша агресія росії не спричинила масового виїзду чоловіків за кордон – 38% чоловіків мігрувало у 2015 році.

Кількість українських мігрантів на середину року, чоловіки

		Кількість українських мігрантів на середину року за країнами розселення, 1990-2020 рр., чоловіки						
		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Austria	Ukraine*	1 337	1 567	1 797	1 887	1 993	2 992	4 362
Bulgaria	Ukraine*	446	592	738	947	1 185	1 412	3 856
Belgium	Ukraine*	182	179	174	146	376	714	1 239
Croatia	Ukraine*	"	"	"	81	162	162	154
Cyprus*	Ukraine*	287	376	465	676	1 074	1 012	1 058
Czechia	Ukraine*	3 958	6 115	8 271	42 073	73 050	55 523	73 146
Denmark*	Ukraine*	231	249	267	1 948	3 464	3 660	5 562
Estonia	Ukraine*	23 002	17 538	12 068	11 681	11 147	10 513	12 374
Finland*	Ukraine*	"	39	77	255	370	686	1 303
France*	Ukraine*	2 753	2 754	2 754	3 929	4 677	4 874	5 386
Germany	Ukraine*	7 429	34 982	62 534	76 063	86 800	88 342	108 201
Greece	Ukraine*	105	2 162	4 144	4 315	4 612	3 745	4 878
Hungary	Ukraine*	1 351	4 544	7 736	9 718	11 840	17 351	37 075
Ireland	Ukraine*	83	438	1 072	1 978	2 349	2 373	2 736
Italy	Ukraine*	72	1 124	2 175	25 160	45 333	45 594	54 437
Latvia	Ukraine*	23 774	24 807	25 837	22 647	18 518	15 641	15 345
Lithuania	Ukraine*	22 776	13 532	10 581	9 695	7 043	5 923	14 554
Luxembourg	Ukraine*	21	20	19	23	28	45	442
Malta	Ukraine*	6	8	23	36	61	124	318
Netherlands*	Ukraine*	28	40	53	216	338	647	1 353
Poland	Ukraine*	181 106	151 564	126 735	100 752	76 854	75 663	118 392
Portugal	Ukraine*	2 594	5 597	8 831	17 856	23 939	26 141	30 762
Romania	Ukraine*	6 575	6 044	5 492	5 407	5 905	5 895	25 876
Slovakia	Ukraine*	1 012	1 350	2 069	2 374	2 782	3 945	4 767
Slovenia	Ukraine*	45	62	165	255	375	537	1 000
Spain*	Ukraine*	169	456	955	30 759	36 759	34 503	44 629
Sweden	Ukraine*	358	417	441	798	1 268	2 055	3 608
		279 700	276 556	285 473	371 675	422 302	410 072	576 813
		44%	42%	41%	40%	39%	38%	41%

Кількість українських мігрантів на середину року, жінки

		Кількість українських мігрантів на середину року за країнами розселення, 1990-2020 рр., жінки						
		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Austria	Ukraine*	3 197	3 548	3 899	4 428	5 021	7 251	9 684
Bulgaria	Ukraine*	1 225	1 859	2 492	3 364	4 142	4 752	7 419
Belgium	Ukraine*	345	344	331	276	312	680	1 409
Croatia	Ukraine*	"	"	"	296	591	596	557
Cyprus*	Ukraine*	528	777	1 025	1 564	2 363	2 144	2 199
Czechia	Ukraine*	4 240	6 183	8 126	31 832	51 122	45 141	58 170
Denmark*	Ukraine*	374	401	428	1 637	2 714	3 804	5 838
Estonia	Ukraine*	20 061	16 217	12 389	12 323	12 203	11 257	11 796
Finland*	Ukraine*	"	53	106	334	487	854	1 548
France*	Ukraine*	5 116	5 370	5 624	8 091	10 235	11 653	12 780
Germany	Ukraine*	8 679	50 701	92 723	110 040	123 527	127 524	181 542
Greece	Ukraine*	84	6 120	12 368	13 883	15 992	15 671	14 968
Hungary	Ukraine*	1 689	6 910	12 131	14 615	17 235	21 838	33 869
Ireland	Ukraine*	87	487	1 117	1 649	2 119	2 191	2 496
Italy	Ukraine*	134	5 835	11 536	92 797	168 226	176 419	194 023
Latvia	Ukraine*	22 798	25 060	27 320	24 498	21 415	18 439	16 917
Lithuania	Ukraine*	20 452	12 066	9 470	8 826	7 432	6 424	6 012
Luxembourg	Ukraine*	148	140	135	110	87	130	1 029
Malta	Ukraine*	24	28	69	109	174	275	550
Netherlands*	Ukraine*	18	27	39	209	341	741	1 669
Poland	Ukraine*	257 586	223 703	194 278	162 721	137 339	128 398	154 202
Portugal	Ukraine*	602	1 302	2 051	10 459	17 108	20 392	22 622
Romania	Ukraine*	9 120	8 673	8 196	7 724	8 127	6 005	17 487
Slovakia	Ukraine*	1 607	2 689	4 492	4 951	5 476	6 147	6 815
Slovenia	Ukraine*	44	131	273	688	1 007	1 266	1 806
Spain*	Ukraine*	239	582	1 160	30 403	43 084	47 115	61 744
Sweden	Ukraine*	788	943	1 018	1 950	2 951	4 477	6 568
		359 185	380 149	412 796	549 777	660 830	671 584	835 719
		56%	58%	59%	60%	61%	62%	59%

2. Загальні показники щодо міграції згідно з даними ООН

Детальнішу інформацію надає Європейська статистична служба, яка враховує не загальну кількість мігрантів, а офіційні дозволи на перебування в країні згідно з інформацією, наданою державами-членами. Маємо щорічні звіти з останніми даними за 2021 рік, оскільки особи, які отримали дозволи після повномасштабного вторгнення, охоплені окремою базою даних та будуть описані в наступному розділі даного дослідження.

Станом на 2021 рік основними країнами, де отримали дозволи на проживання українці, були:¹

Польща:

У 2019 році 343 775 дозволів на проживання було надано українцям. У 2021 році кількість дозволів становила 576 813, що попри зниження у порівнянні з попереднім роком все ще залишалась високою. Варто зазначити, що Польща не надала даних за 2015 рік, тож фіксується значне зростання показників з 39 768 у 2014 році до 409 304 у 2016.

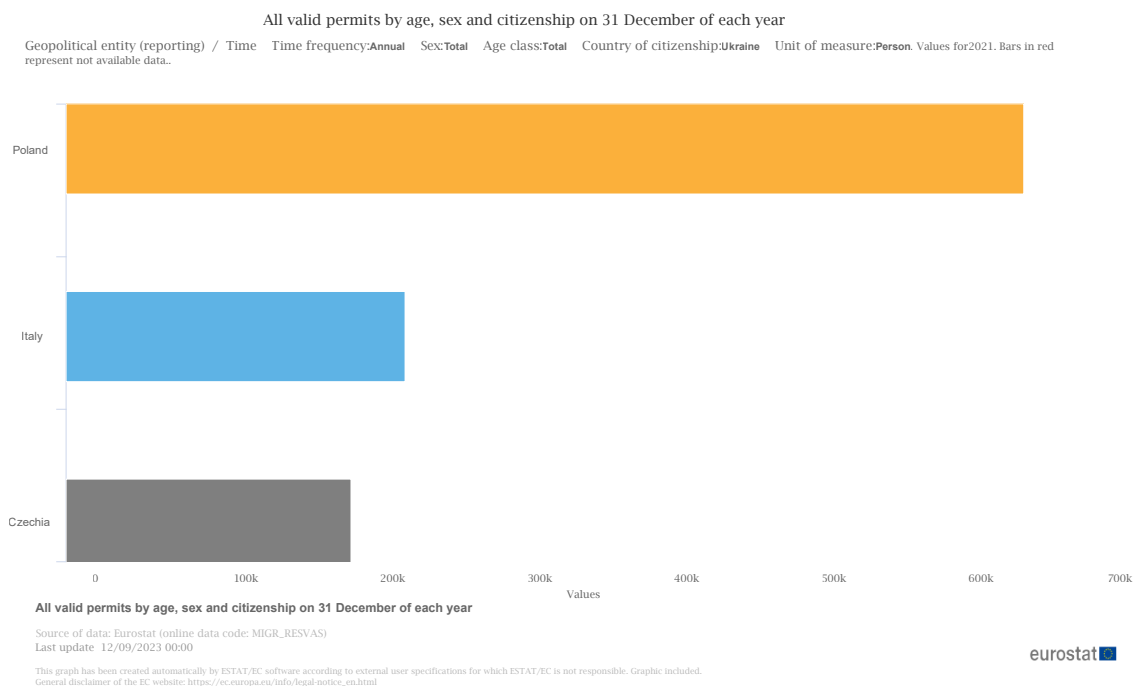
Італія:

У 2019 році 230 615 дозволів на проживання було надано українцям. У 2021 році знову спостерігалось незначне збільшення до 230 366 дозволів.

Чехія:

У 2019 році 165 572 дозволів на проживання отримали українці. У 2020 році ця кількість зросла до 193 547 дозволів. У 2021 році Чехія стала третьою країною з найбільшою кількістю виданих дозволів на проживання – 165 572.

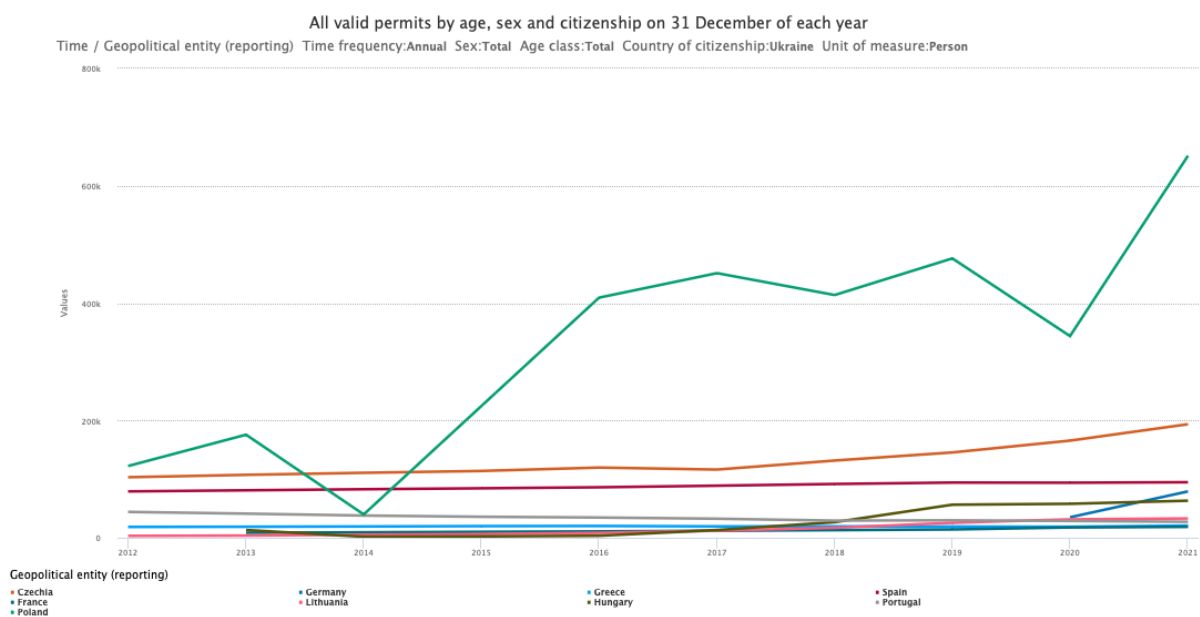
Кількість виданих дозволів за 2021 рік:

1 <https://data.europa.eu/data/datasets/dcwt4whvpjgpcdmuyicjg?locale=en>

Загальна динаміка видання дозволів на проживання: За останні десять років кількість виданих дозволів на проживання українцям в інших країнах відчутно змінювалась. За цей період спостерігалися як значні зростання, так і певні зменшення попиту на дозволи. Особливо важливим є зростання у 2021 році, коли кількість дозволів збільшилася на 38% в порівнянні з попереднім роком.

Пікові роки та їх причини: Спостереження за зміною кількості дозволів на проживання свідчать, що зростання було особливо помітне у 2016 та 2021 роках, коли кількість дозволів збільшилася на 75% та 38% відповідно. Підвищений попит у ці роки може бути пов'язаний з політичною нестабільністю в країні, оскільки значний % дозволів був отриманий у період між 2014-2016 роками та у 2021 році, що співвідноситься з посиленням російської агресії проти України. Якщо загальна кількість дозволів становить 1 088 361 у 2020 році, то у 2021 кількість дозволів перевищила 1 500 195.

All valid permits by age, sex and citizenship on 31 December of each year

Source of data: Eurostat (online data code: MIGR_RESVAS)
Last update 04/04/2023 11:00

This graph has been created automatically by ESTAT/EC software according to external user specifications for which ESTAT/EC is not responsible. Graphic included.
General disclaimer of the EC website: https://ec.europa.eu/info/legal-notice_en.html

eurostat

Особливу увагу слід звернути на країни Європейського Союзу, такі як Польща, Італія, Чехія, Іспанія та Німеччина, де спостерігалася стабільна тенденція до зростання кількості виданих дозволів упродовж останніх десяти років. Це може бути зв'язано зі сприятливими умовами для працевлаштування, збільшенням економічних можливостей та іншими чинниками, що створюють позитивні умови для життя українських мігрантів. Значна кількість дозволів на проживання українців також видана у країнах Центральної та Східної Європи, таких як Угорщина, Литва, Естонія та Болгарія. Динаміка видання дозволів у цих країнах також свідчить про стабільне зростання.

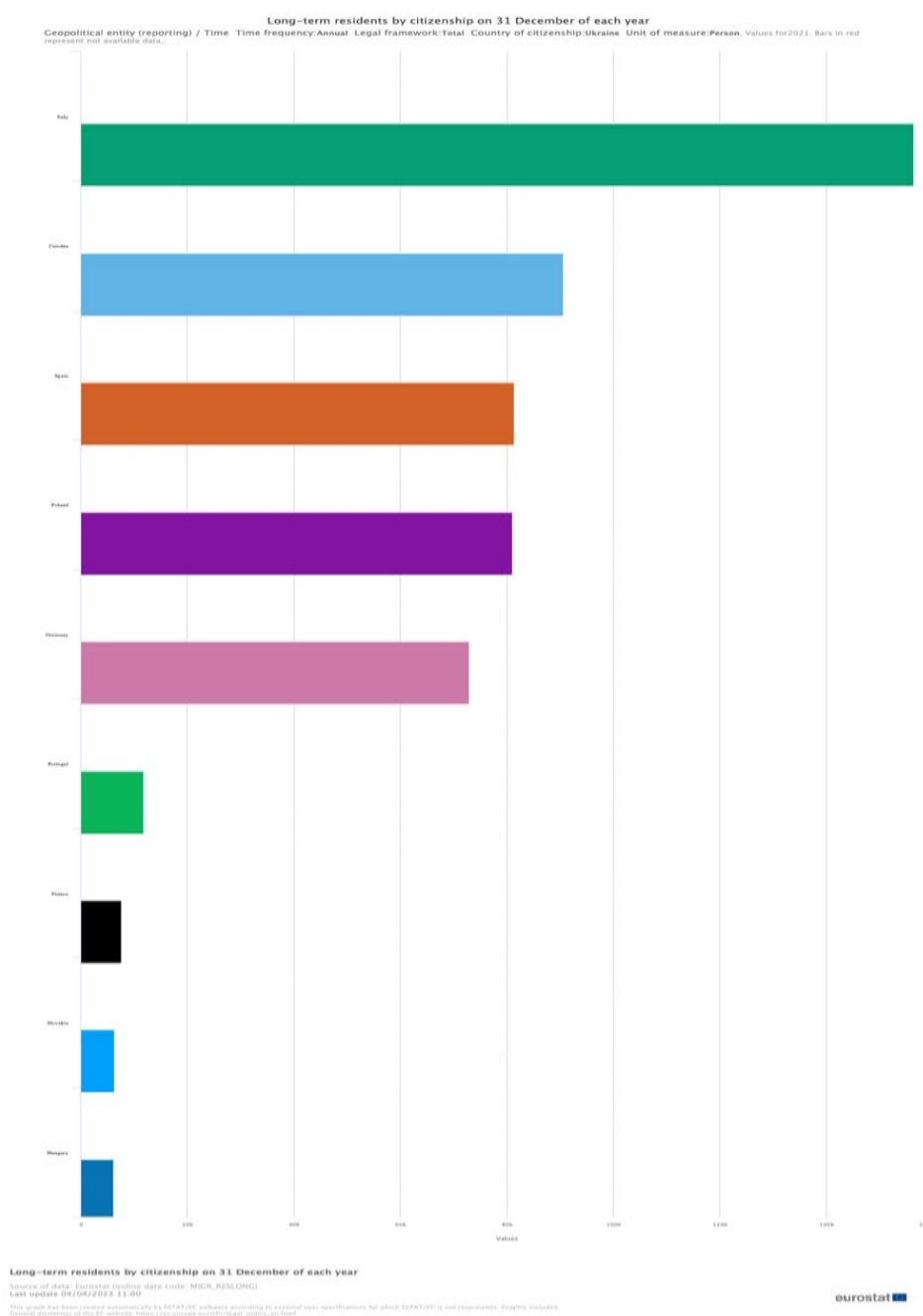
Отже, на кінець 2021 року в країнах Європейського союзу дозвіл на проживання отримало близько 1 500 195. Даний показник містить усі надані дозволи, такі як візи для працевлаштування чи навчання, а також спеціальні дозволи, передбачені національним законодавством країн. Проте довгострокові дозволи, які передбачають перебування в країні понад 5 років і є передумовою для отримання громадянства, дещо нижчі.

3. Де українці проживають довгостроково та мають перспективи отримання громадянства? Кількість громадян України з довгостроковим статусом мігранта в країнах ЄС

З огляду на дані Європейської статистичної служби щодо кількості дозволів на довготривале перебування українців у країнах Європейського Союзу на кінець кожного року з 2012 по 2021 рік можна зробити такі висновки.

За десять років, з 2012 по 2021 рік, кількість дозволів збільшилася з 262,778 до 553,444. Це свідчить про зростання інтересу українців до отримання дозволу на довготривале перебування у країнах Європейського Союзу. Три найбільші країни за кількістю дозволів країни — Італія, Чехія та Іспанія.

Кількість українців з довгостроковими посвідками на проживання, отриманих у 2021 році

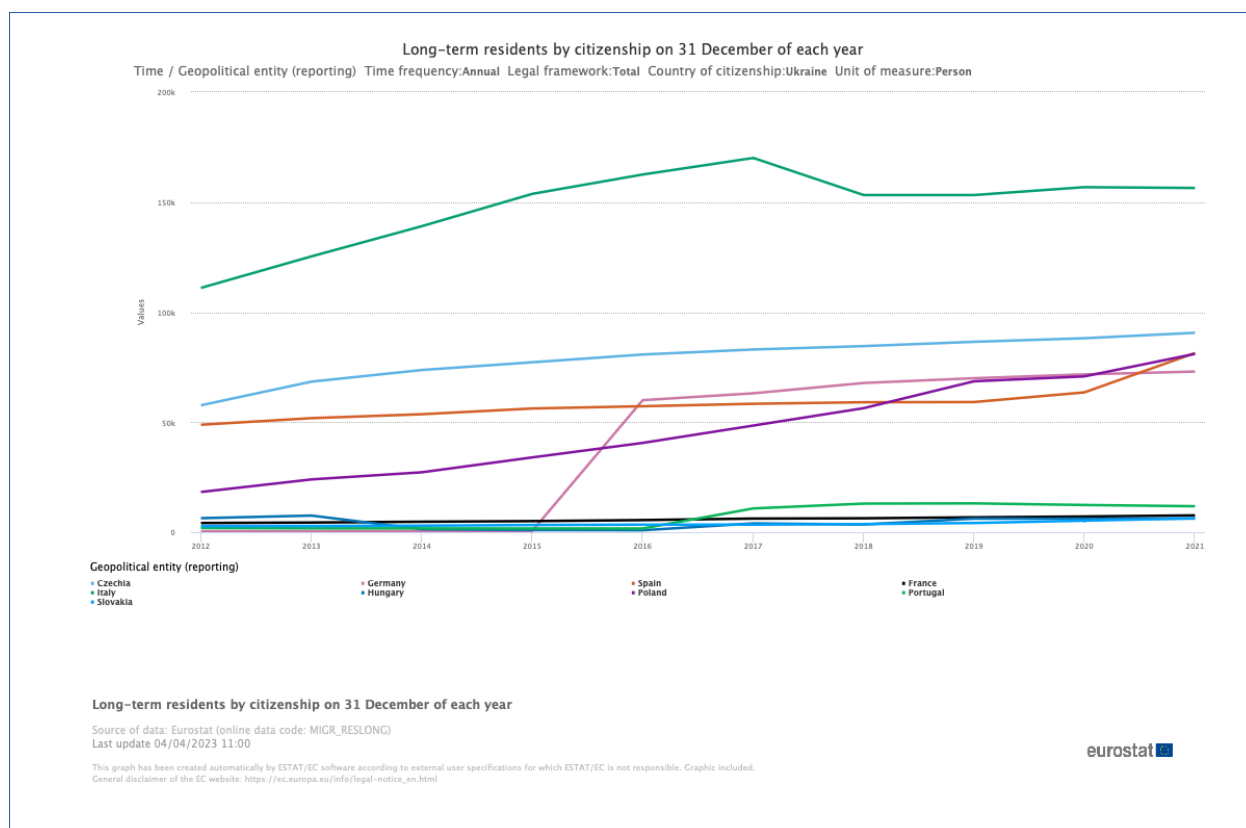
Італія: Італія є лідером з надання дозволів з кількістю 156,429 у 2021 році. Тривале зростання кількості дозволів упродовж досліджуваного періоду свідчить про високу привабливість країни для українців. З 2012 по 2021 рік кількість дозволів зростає на понад 40%.

Чехія: Чехія посідає друге місце з наданням 90,625 дозволу у 2021 році. Приріст відбувався поступово.

Іспанія: у 2021 році кількість дозволів становила 81,432. Спостерігається постійне зростання кількості дозволів, але з особливим приростом в останні роки, загальний приріст становить 28%.

Польща: за десять років, кількість дозволів у Польщі збільшилась з 18,269 до 81,034. Видимий стійкий позитивний тренд зростання кількості дозволів у Польщі. Найбільше зростання відбулося в останні роки, насамперед з 2018 по 2021 рік, коли кількість дозволів збільшилась на 43.8%.

Німеччина: кількість дозволів у Німеччині збільшилась з 381 до 73,003. Значне зростання кількості дозволів спостерігається з 2016 року, коли країна наблизилась до позначки в 60,000 дозволів.

Загальна кількість довготермінових дозволів станом на 2021 становить 553 444 дозволи проти 262 778 у 2012 році. Збільшення показників у багатьох країнах спостерігається з 2014-2017 роки. У порівнянні з кількістю отриманих дозволів в цілому, третина українців в Італії отримала саме довгострокові дозволи, також близько 90 тисяч зі 194 тис. резидентів в Чехії мають дозвіл на проживання понад 5 років, майже всі дозволи, видані в Іспанії, є довгострокові, та в Німеччині (73 тис. з 79 тис. дозволів на 2021 рік). У Польщі кількість довгострокових дозволів невелика, лише 81 034 у порівнянні з 651221 загальним дозволом на перебування.

Загальні тренди:

- За різними даними ООН (дані на 2020 рік) та Європейської статистичної служби в ЄС перебувало станом на 2021 рік близько 1 500 195 зареєстрованих українців
- Основними країнами розселення були: Польща, Італія, Чехія, Іспанія, Німеччина. Такі країни як Польща та Іспанія були стабільною метою для міграції українців, проте такі країни як Німеччина показали значне зростання показників з 2016 року
- З 2014 року спостерігається значне зростання міграції та посилюється у 2020-2021 роках, з приростом більш ніж 50% в деяких країнах
- Основними мігрантами залишаються жінки, у 2021 році 59% жінок від загальної кількості мігрантів виїхало до ЄС
- Кількість отриманих дозволів у країнах ЄС потроїлась з 2012 року до 2021 року та складала 1 500 195
- Кількість довгострокових дозволів більше ніж 5 років подвоїлася з 2012 року та становить 553 444 у 2021 році. Найбільше довгострокових дозволів у співвідношенні з усіма дозволами було отримано в Іспанії та Німеччині

ВИСНОВКИ ЩОДО ЗАГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ДИНАМІКИ ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ:

Міграція українців до країн Європейського Союзу з 1990 року мала стійку висхідну тенденцію, і до 2020 року кількість мігрантів подвоїлась. Країнами призначення найчастіше для українців були Польща, Чехія та Німеччина. Проте інші країни, такі як Італія та Іспанія, також мали стрімке зростання в період з 2000 по 2005 рік, яке було спричинене внутрішніми змінами міграційного законодавства.

Міграція у ЄС була суттєва до повномасштабного вторгнення, кількість українців в ЄС становила приблизно 1.5 мільйона осіб. Станом на 2021 найбільше українців перебувало в Польщі (651 221), Італії (230 366), та Чехії (193 547). Варто зазначити, що дані ґрунтуються на поданнях кожної держави ЄС і можуть містити неточності через різні підходи до збирання та класифікації даних у країнах.

Більшість мігрантів переїжджала з метою економічного зиску, і багато з них не планувало отримувати громадянство, як свідчить кількість довготермінових дозволів. Станом на 2021 рік загалом було отримано 553 444 посвідки для перебування в країні ЄС більш як 5 років. У 2021 році кількість жінок серед українських мігрантів становить понад 59%, що може свідчити про пошук притулку українцями через агресію з боку росії та можливість повернення частини мігрантів в Україну після перемоги.

З 2014 року тривало активніше зростання міграції до країн Східної Європи, як Литва, що пов'язане з ліпше знайомим для українців культурним середовищем. Одночасно, збільшився інтерес до Німеччини та Франції, що обумовлено їх привабливими економічними умовами.

Загальна кількість мігрантів у 2020–2021 роках стрімко зросла, в Польщі кількість українців збільшилась з 343 775 (2020 рік) до 651 221 (2021 рік), при цьому кількість дозволів на довгострокове перебування у 2021 становить 81 034.

Отже, можемо зробити припущення, що більша кількість українців мігрувала до ЄС через економічні чи безпекові мотиви й не планувала отримання громадянства в найближчій перспективі.

Австрія

Станом на перше півріччя 2020 року на консульському обліку в Посольстві України в Австрії перебувало 2384 осіб.¹ Водночас згідно з даними ООН в Австрії перебуває 14 046 громадян України, тоді як дозволи на постійне проживання в Австрії мають 9973 громадяни України. Одним з найдавніших осередків є [Український культурно-освітній Центр ім. Івана Франка](#), який реалізовує проекти культурного спрямування, а також має Українську суботню школу, де навчаються учні від 1 до 11 класів. Активним осередком з 2015 року є

1 <https://austria.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/131-ukrajinci-v-avstriji>

також «[Пласт](#)», українська скаутська організація в Австрії. Ця ініціатива спрямована на виховання молоді як свідомих, відповідальних і повновартісних громадян місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства. Активну культурно-мистецьку діяльність провадить створене у 2018 році [Товариство української культури Австрії ім. Лесі Українки](#), м.Лінц. Активну роботу здійснює також осередок [Автомайдан Австрія](#).

Відповідно до статистичних даних країни перебування станом на 2020 рік, 18% українських мігрантів мають австрійське громадянство, 28% прибули з метою одруження, 21% – з метою працевлаштування, 20% – з метою пошуку вищої якості життя (враховувались економічні, правові та соціальні аспекти). Серед трудових мігрантів з України дві третини становлять жінки.

Бельгія

Станом на 2021 у Бельгії за офіційними даними мешкало близько 5 673 тисяч осіб, які мають українське походження. Більшість із них проживає в м. Генк, м. Льеж та м. Брюссель.² Залишався активним осередок, створений у 1966 році в Арденах – Український центр Франкополе. Це центр освіти та дозвілля, який приймає молодих українців з різних країн Західної Європи. В країні функціонують осередки [Об'єднання українок Бельгії \(ОУБ\)](#) та [Союз українців у Бельгії \(СУБ\)](#). Важливе місце посідали також церкви, при українських церквах в Генті, Брюсселі й Льежі функціонують суботні школи, проводяться культурно-історичні події.

Болгарія

Станом на 2021 рік в Болгарії перебувало 9149 українців. Основні місця проживання: Софія, Варна, Бургас, Пловдив, Плевен, Добрич. У 2013 р. у Болгарії було зареєстровано єдину загальноболгарську громадську організацію «Спілка українських організацій Болгарії «[Мати Україна](#)» (СУОБ). До Спілки ввійшли такі громадські організації в Болгарії: Фондація «Мати-Україна» (м. Софія), «Діаспора-Україна» (м. Бургас), «Українсько-болгарське товариство «Пловдив» (м. Пловдив).³ У м. Варна діють громадські організації «[Співдружність Українців у Болгарії Українська Діаспора](#)» та «[Співдружність Українців у Болгарії Український Дім](#)». Проводиться активна наукова діяльність, з вересня 2022 року у Софії розпочав роботу [Освітній хаб](#), у Софійському університеті ім.Климентя Охридського на філологічному факультеті функціонує відділення [україністики](#).

Греція

Згідно з даними ООН станом на 2020 в Греції перебувало 19846 осіб, у 2021 році цей показник становив 20690 тисяч осіб. Більшість з них – це представники трудової міграції. Основними осередками українства є міста Афіни, Салоніки та Патра, а також острови Крит і Родос.⁴ Функціонують осередки – [Інфоцентр Об'єднаної української діаспори в Греції](#), а також низка національно-культурних товариств. Активною є Асоціація української діаспори в Греції «[Українсько-Грецька Думка](#)», при якій діє також суботня школа. Український культурно-освітній центр «[Берегиня](#)» та Центр підтримки й розвитку української культурної спадщини «[Трембіта](#)» провадять активну просвітницьку діяльність та мають суботні

2 <https://belgium.mfa.gov.ua/mizhнародne-spivrobotnictvo/ukrayina-ta-belgiya/603-kulyturno-gumanitarne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-belygijeju/147-ukrajinci-u-belygiji>

3 <https://bulgaria.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/103-ukrajinci-u-bolgariji>

4 <https://greece.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/162-ukrajinci-u-greciji>

школи. При [об'єднанні](#) «Асоціація українців Греції – Український журавлиний край» діють Український культурний центр та Бібліотека імені Б.-І. Антонича. Загалом ініціативи спрямовані на освітні та культурні події, залучення дітей та підтримка їх зв'язку з Україною.

Данія

За різними підрахунками українців у Данії нараховують близько 11 632 осіб. Основні міста розселення — Копенгаген, Ікаст, Ольборг, Вайле, Рандерс. Більша кількість українців була представниками трудової міграції, працюючи на фермах упродовж 2–3 років, згідно з програмою стажування у сільському господарстві. Є дві великі фахові групи українців: працівники у сільському господарстві та працівники у галузі комп'ютерних технологій. Функціонують [Дансько-Українське Товариство](#), а також молодіжне крило організації «[Лас-тівка](#)». Члени організації активно працюють над об'єднанням українців та прихильників української культури в інформаційній, культурній та суспільно-громадській площині. У 2014 році була заснована благодійна організація [Bevar Ukraine / Бевар Україна](#) (Збережи Україну). Професійним об'єднанням молоді різних фахів є спілка «[Файно](#)». Функціонують також осередки при церквах.

Естонія

В Естонії українці є третьою за чисельністю етнічною групою населення після естонців і росіян. До 2021 року в Естонії проживало понад 24 тис. вихідців з України. Місцями проживання українців є міста Нарва, Сілламяе, Кохтла-Ярве, Йихві. Також українці проживають у Таллінні, Тарту, Маарду, Пярну.⁵ Активно функціонують осередки «[Конгрес українців Естонії](#)» та «[Асоціація українських організацій в Естонії](#)», які об'єднують понад 28 національно-культурних товариств. При Українській греко-католицької церкві діють школа та бібліотека.

Ірландія

Українська діаспора в Ірландії є однією з найбільших та найактивніших діаспор у країні. За оцінками кількість українців, які проживають в Ірландії, становила у 2021 році 2 144 осіб. Активним осередком до повномасштабного вторгнення була Асоціація Українців у Республіці Ірландія ([АУРІ](#)), діяльність організації спрямована на надання гуманітарної та медичної допомоги, а також освітні та культурні потреби для українців, що проживають в Ірландії. Одним з пріоритетів діяльності організації є збереження української мови та культури, а також забезпечення українського середовища для дітей з українським корінням.

Іспанія

Протягом останніх років кількість українських іммігрантів до Іспанії продовжує зростати. Згідно з іспанською статистикою, станом на 2021 рік в країні проживало 94 656 українців. Переважна більшість українців Іспанії (70%) походять із західних областей України (Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська, Хмельницька, Рівненська, Волинська). Більшість українців проживає у центральній частині (місто та провінція Мадрид) – 19%, східних провінціях (Каталонія, Валенсія, Мурсія) – 33,9% та південних провінціях (Андалусія, Кастилья-ла-Манча) – 24,1%.

Центрами активної діяльності діаспори є Мадрид, Барселона, Валенсія, Альбасете, Алікан-

5 <https://estonia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/108-ukrajinci-v-jestoniji>

те, Торев'єха, Мурсія, Малага, Марбелья, Уельва, Севілья, та Хіхон. Згідно з даними Міністерства закордонних справ України, 45% українців займаються сільським господарством та виробництвом (збирання цитрусових, винограду, овочів, фруктів, оливкових культур, їх перероблювання, промислове виробництво), 30% залучено у сфері будівництва (будинки, дороги тощо), тільки 15% займаються роботою в іспанських сім'ях як прислуга, по догляду за хворими та старими людьми.

Активними осередками українців були та функціонують нині [«Об'єднання асоціацій КРАІ»](#), [«Українська громада Іспанії за права, честь і гідність українців»](#), [Культурно-освітній центр «Дивосвіт»](#). Функціонує також [«Український культурний центр в Каталонії»](#) та багато регіональних організацій. Надзвичайно активною є діяльність релігійних організацій, зокрема українських греко-католицьких священників в Іспанії та православних священників.

Італія

Згідно з офіційними даними ООН, станом на 2020 рік в Італійській Республіці перебувало 248 460 громадянина України. Українці становлять 6,3% усіх громадян в ЄС, четверта за чисельністю громада в Італії. У Північній Італії проживає 54% усіх італійсько-українських громадян.⁶ За гендерним складом більшість становлять жінки в українській громаді (78,8%). Середній вік – 46 років.

В Італійській Республіці зареєстровано понад 100 об'єднань українських громад. Активними асоціаціями є [«Асоціація Очі \(organizzazione cittadini immigrati\)»](#) в Сардинії, «Спілка Українських Освітян Діаспори (СУОД)», Культурна Асоціація Україна [Медітерранеа](#) (Сицилія). Крім того, в Італії працює 26 українських недільних шкіл.

Кіпр

У 2021 році українська громада в Республіці Кіпр налічувала приблизно 4 573 особи та охоплювала українців, які одружилися з громадянами Кіпру, трудових мігрантів та українські сім'ї, які змінили місце проживання.⁷

23 березня 2017 року українська громада створила Асоціацію [«Товариство українсько-кіпрської дружби»](#). Асоціація популяризує українську культуру, мову, історію та традиції на острові, сприяє поліпшенню іміджу України та постійно привертає увагу міжнародної спільноти до війни в Україні. Згідно з даними МЗС, асоціація створила в Лімасолі гурток з вивчення української мови, літератури, культури, історії та традицій, у 2020 році асоціація відкрила українську суботню школу в Нікосії.

Також створені волонтерські осередки, як український [Пласт в Лімасолі](#).

Латвія

За даними ООН, зібраними на переписі населення 2020 року, в Латвії проживає 32 262 українців. Проте Європейська статистична служба зазначає, що станом на 2021 рік офіційні дозволи отримали 9 087 українців. Українська спільнота становить близько 2,2% населення країни. Основні міста розселення в Латвії охоплюють Ригу, Даугавпілс, Лієпая,

6 <https://italy.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/179-ukrajinci-v-italiji>

7 <https://cyprus.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/ukrajinci-v-respublici-kipr>

Юрмалу та Вентспілс.⁸

На сайті МЗС зазначено, що 2019 року при Посольстві України в Латвії було створено [Координаційну раду представників організацій української діаспори](#). До складу ради увійшли: «Латвійсько-українська рада», «Товариство допомоги Україні», «Латвійсько-український культурний центр», «Ризький український народний театр», «Латвійсько-українська молодіжна асоціація європейського спрямування» та «Товариство дружби Україна-Латвія».

Литва

Українці є четвертою за чисельністю етнічною громадою в Литві після поляків, росіян і білорусів. Згідно з інформацією ООН, станом на 2020 рік у Литві проживало 32 262 українців. Це становить близько 1,4% населення країни. Українці здебільшого проживають у містах Вільнюс, Клайпеда, Каунас, Вісагінас, Шяуляй та Йонава.⁹

Основними осередками української діаспори в Литві є: Українська Громада в Литві (Ukrainos Bendruomenė Lietuvoje) – це основна організація, яка об'єднує українців в Литві. Вона здійснює широкий спектр діяльності, включно з культурними заходами, освітніми програмами, благодійністю та підтримкою українських мовних шкіл. Українське товариство в Литві (Ukrainų draugija Lietuvoje), Молодіжна спілка українців в Литві (Ukrainiečių jaunimo sąjunga Lietuvoje). Функціонує «Український центр Просвіта» (Ukrainos kultūros centras «Prosvita» Lietuvoje).

Люксембург

Українська діаспора у Люксембургу є відносно невеликою. Станом на 2021 рік, в Люксембургу проживало близько 1 471. Більшість мешкало у столиці — Люксембург.

У 2014 році було створено оновлену організацію — Асоціацію «Люксембург-Україна» («LUkraine asbl»).¹⁰ Члени асоціації влаштовують урочисті концерти місцевих виконавців українських творів, майстер-класи для дітей, конкурси дитячої творчості. При асоціації було відкрито українську недільну школу «Барвінок».

Нідерланди

За оцінками ООН у Нідерландах проживає близько 3022 українці. Проте за даними ЄС уже у 2021 році 8238 отримали дозволи на проживання в Нідерландах. Місцями проживання українців є здебільшого великі нідерландські міста: Амстердам, Роттердам та Гаага, а також міста з великою кількістю студентів: Утрехт, Лейден, Гронінген та Ейндховен.

З 2014 року активність та згуртованість української громади в мультикультурному середовищі Нідерландів значно зросла. Українці активно відстоюють національні інтереси України, надають постійну підтримку українським військовим та популяризують українську культуру і традиції, створюючи культурно-гуманітарні центри у великих нідерландських містах.

Наразі в Нідерландах діють такі офіційно зареєстровані організації української діаспори: Фундація «Українці в Нідерландах», Фундація «Oekraïne Culturalis», Фундація «Українська

8 <https://latvia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/86-ukrajinci-u-latvijsykyj-respublici>

9 <https://latvia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/86-ukrajinci-u-latvijsykyj-respublici>

10 В Люксембурзі. Діло. Львів, 17.10.1923. № 158. с. 3.

громада в Нідерландах», Фондація «Brand New Ukraine».

За даними [МЗС](#) функціонують 6 українських суботніх/недільних шкіл: у Гаазі, Амстердамі, Роттердамі, Гронінгені, Ейндховені та Утрехті.

Німеччина

За даними ООН у 2020 році на території країни мешкало 289 743 осіб українського походження. Основні міста, де українці становлять значну частину діаспори, це Берлін, Мюнхен, та Франкфурт-на-Майні.¹¹

Українські студенти в Німеччині, за останніми даними Німецької служби академічних обмінів (DAAD), у 2012 році посідали шосте місце поміж усіх студентів-іноземців. У німецьких вишах навчаються та проводять дослідження близько 8800 молодих людей з України. Певна частина з них є членами [Союзу українських студентів у Німеччині](#), організації, яка здійснює заходи з поліпшення іміджу України в Німеччині та в Європі.¹²

В місті Дюссельдорф діє Німецько-український інформаційно-культурний центр. Серед громадських організацій українців у Німеччині є Об'єднання українських жінок в Німеччині, Українська скаутська організація [«Пласт»](#), Спілка української молоді, [Об'єднання українських організацій у Німеччині \(ОУОН\)](#) та інші.¹³

Повний перелік громадських організацій доступний за [посиланням](#).¹⁴

Польща

У 2021 році згідно з даними ЄС в Польщі було зареєстровано найбільшу кількість українців – 651 221 особу. Переважна більшість етнічних українців проживає у північних і західних регіонах країни. У Вармінсько-Мазурському воєводстві з центром у м.Ольштин проживає найбільша кількість – понад 12 тисяч осіб. У Західно-Поморському (м. Щецин) – 3 703 ос., Підкарпатському (м. Жешув) – 2 984 ос., Поморському (м. Гданськ) – 2 831 ос., Нижньосілезькому (м. Вроцлав) – понад 1 422 ос., Підляському (м. Бялисток) – 1 366 ос., Мазовецькому (м. Варшава) – 579 ос., Малопольському (м. Краків) – 472 ос., Люблінському (м. Люблін) – 389 ос.

Українські громадські організації у Польщі: [Фондація Духовної культури пограниччя](#), [Фонд «Наш вибір»](#), [Фонд «Український інформаційний центр»](#) та [Фонд «Євромайдан-Варшава»](#). Функціонують також [Фонд «Просвіта»](#), [Фонд «Україна»](#) та [Фонд «Зустріч»](#). Активну роботу ведуть українські [медіа](#). У Варшаві діє [«Український дім»](#), яким опікується громадська організація – Фонд «Наш вибір».

Велика кількість українців охоплює студентів, з 2009 по 2015 роки приріст становить 129%.¹⁵

11 Панченко Т. В.. Особливості міграційного руху українців до Німеччини та перспективи його розвитку. Харків. 2019. с. 37-51.

12 <http://germany.mfa.gov.ua/ua/ukraine-de/ukrainians-in-de>

13 <https://www.dach-ukraine.de/uk/>

14 <https://germany.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/gromadski-organizaciyi-ukrayinstva-nimechchini>

15 Малиновська, О.А. Сучасна міграція українців до Польщі та пов'язані з нею виклики. 15 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-02/migrats_Pol-fbd2a.pdf

Португалія

Згідно з даними ООН в Португалії перебувало станом на 2020 рік 53 384 українців. Переважна більшість українців, які приїхали до Португалії, це вихідці із західних областей України (Чернівецька, Тернопільська, Івано-Франківська, Львівська, Волинська). Більшість українців розселена в основних промислових центрах країни та великих містах (столиця Лісабон, Кашкайш, Сінтра, Сетубал, Сантарень, Коїмбра та інш.), на півночі (Порту, Візеу, Авейру, Віана-ду-Каштелу та інш.) й півдні (Фару, Албуфейра, Портімау, Лагоа, Лагуш).

Нині в Португалії діють 14 українських громадських організацій, зокрема, Спілка українців в Португалії (Associação dos Ucrânicos em Portugal), Асоціація «Словесна піраміда» (Associação «Pirâmide das palavras»), Спілка української молоді в Португалії (Associação da Juventude Ucrânica em Portugal), Спілка українців Алгарве (Associação dos Ucrânicos do Algarve), Українсько-португальський освітньо-культурний центр «Школа імені Т.Шевченка» м.Фару (Centro educativo e cultural luso-ucraniano «Escola Tarás Shevtchenko»), Асоціація «Джерело Світу» (Associação «Fonte Mundo»), Громадська організація «Португальсько-Український Соціально-Культурний Центр: Україна — Португалія — Європа», м.Брага (UPE (Ucrânia-Portugal-Europa) Associação Centro Social e Cultural Luso-Ucraniano), Асоціація українців Португалії «Собор» (Associação dos Ucrânicos em Portugal «Sobor»), Асоціація «Християнський Рух Українців у Португалії» (Associação «Movimento Cristão dos Ucrânicos em Portugal»), Асоціація культури та соціальної солідарності «Український Дім», м.Лісабон (Associação da cultura e solidariedade social «Casa da Ucrânia»), Асоціація «Тенденції успішності» (Associação «Êxito das tendências»), Благодійна асоціація «Янголи Милосердя» (Associação Solidaria Anjos de Misericórdia), Культурна асоціація солідарності та підтримки «Добре серце» (Associação Cultural de Solidariedade e Apoio – Coração Bondoso), Українська соціально-культурна асоціація «Пліч-о-пліч» (Lado a Lado – Associação Socio-Cultural Ucrânica).

Також діють україномовні недільні школи.

Румунія

У Румунії, згідно з переписом ООН у 2020 році проживало 43 363 українці. Основні осередки української діаспори в Румунії: «Союз українців в Румунії» (Uniunea Ucrâinienilor din România), «Українська Громада Румунії» (Comunitatea Ucrâineană din România), «Молодь української діаспори» (Tineretul Ucrâinean din Diaspora), «Український Культурний Центр» (Centrul Cultural Ucrâinean), «Українська Християнська Молодь» (Tineretul Creștin Ucrâinean).¹⁶

У 63 школах в місцях компактного проживання української меншини українська мова викладається як предмет (здебільшого факультативно та за бажанням).

Словаччина

Офіційна статистика Європейської статистичної служби щодо Словаччини відсутня. ООН свідчить лише про 11 582 українців у 2020 році. Проте альтернативні дані показують, що українська діаспора в Словаччині налічує близько 100 000 осіб. Велика частина українців

16 Катерина Пенькова. Викладання українською мовою в Польщі, Румунії та Угорщині. Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит Секретаріату депутатської фракції у Верховній Раді України. 4 с. <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29271.pdf>

працює в різних галузях, зокрема у будівництві, сільському господарстві та послугах.¹⁷

Основними містами розселення є Братислава, Кошице, Пряшів. Основними осередками є культурний центр «Січ» у Братиславі, який пропагує українську мову, культуру та традиції, Товариство «Українська школа», Український культурний та інформаційний центр у Кошицях, що організовує культурні заходи та надає інформаційну підтримку українським громадянам.

Словенія

У Республіці Словенія проживає понад 2 806 етнічних українців, які розселені по всій країні. Посольством України спільно з місцевими ГО «Карпати», ГО «Берегиня» та ГО «Рукавичка» на регулярній основі проводяться культурно-мистецькі заходи, приурочені до визначних подій української історії.¹⁸

Угорщина

Згідно з останнім переписом населення Угорщини (жовтень – листопад 2011 року), на території Угорщини визнають себе українцями 7396 осіб. Українська етнічна група за чисельністю посіла сьоме місце серед 13 історичних національних меншин Угорщини (після ромів, німців, словаків, румунів та хорватів).¹⁹

Основним центром проживання українців є Будапешт. В Угорщині офіційно зареєстровано і діє декілька товариств та культурно-просвітніх організацій української громади, основними серед яких є: «Товариство української культури Угорщини» (ТУКУ), «Українське культурне об'єднання області Чонград», Об'єднання української молоді та сімей Угорщини «Нова хвиля»; Українська асоціація «Єдність». Ці організації входять до створеної при Посольстві України в Угорщині 22.01.2021 р. Консультаційної ради.

Громади національних меншин мають право на гарантований час в трансльованих ЗМІ **(радіо, телебачення)** та можливість для публікацій у друкованих ЗМІ Угорщини. Один раз на тиждень транслюються україномовні передачі на Угорському радіо MP4 (30 хвилин), 2 рази на місяць — по центральному телебаченню M1 транслюється 12-хвилинна програма «Рондо».

У Будапешті, Ниредьгазі та Варпалоті діють українські недільні школи.

Фінляндія

Українська громада у Фінляндії відносно молода, нечисельна, але згуртована; вона сформувалася здебільшого користуючись з еміграції та налічує близько п'яти тисяч осіб. Місцями компактного проживання є мм. Гельсінкі, Тампере, Ювяскюля, Турку, Оулу, Сало.²⁰

17 Всеукраїнська інформаційно-аналітична щомісячна газета «Міграція». Стаття «Українці в Словаччині». 01.10.2015.

18 Українська громада в Словенії (опубліковано 10 лютого 2015).
<https://web.archive.org/web/20170215001708/http://slovenia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-si/ukrainians-in-si>

19 Українська громада в Угорщині (опубліковано 19 липня 2022)
<https://hungary.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/275-ukrajinci-v-ugorshhini>

20 Українці у Фінляндії (опубліковане 08 травня 2020)
<https://finland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/3265-ukrajinci-u-finlyandiji>

Українська асоціація Фінсько-українська асоціація була заснована в 1997 році. Основними напрямками діяльності асоціації є об'єднання українців, популяризація української культури в країні проживання та підтримка української мови. З метою популяризації української мови та української культури у 2014 році асоціація заснувала Український театр. Український кіноклуб демонструє українські фільми, від класики до сучасності, та сприяє підвищенню обізнаності про українську культурну спадщину у Фінляндії.

Франція

За даними ЄС у Франції мешкає близько 18 610 українців. Проте, на сайті МЗС зазначено, що за неофіційною статистикою у Франції мешкає близько 150 тис. громадян українського походження. Переважну більшість з них становлять нащадки трудових і політичних емігрантів, переміщених осіб. Проживають вони здебільшого в Парижі, Ліоні, Марселі та Тулузі, також в сільських місцевостях.²¹

На сьогодні у Франції існує низка українських громадсько-політичних організацій, які у 1997 р. об'єдналися у Репрезентативний комітет української громади у Франції. Комітет, до якого увійшли зокрема «Об'єднання українців у Франції», «Об'єднання французів українського походження», «Спілка українок у Франції», «Товариство колишніх воїнів Армії УНР», «Спілка української молоді», «Спілка українських студентів», практично координує все громадське та культурне життя українців у Франції. З 1951 р. у містечку Сарсель поблизу Парижа знаходиться Європейське відділення Наукового Товариства ім. Т.Шевченка.

Українська ідентичність підтримується завдяки роботі українських суботніх шкіл. Повний перелік організацій доступний за посиланням.

Хорватія

За даними ООН в Хорватії у 2020 році перебувало 711 українців. Проте за неофіційною інформацією у Хорватії проживає 3,8 тисячі українців.²² Місця проживання українців у Хорватії – здебільшого північно-східна Хорватія, регіон Східної Славонії. Найбільшими осередками є міста Вуковар, Славонський Брод, Осієк, Загреб, села Липовляни, Каніжа, Петрівці, Шумече, Міклушевці.

Головні об'єднання діаспори в Республіці Хорватія: Українська громада Республіки Хорватія, яка містить десять культурно-просвітніх товариств; Союз русинів РХ, який охоплює десять культурно-просвітніх товариств. Повний перелік організацій доступний за [посиланням](#).²³

Чехія

За статистикою ЄС чеських державних органів, у 2021 році дозвіл на працю у Чехії отримали понад 190 тисяч громадян України.

Українська громада в Чехії об'єднується в [широку мережу громадських організацій](#), створених в Празі, Брно, Градці Краловому, Ліберці, Пардубіцах, Карлових Варах.

21 <https://france.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/4770-ukrajinci-u-franciji>

22 Українська громада в Республіці Хорватія (опубліковано 12 травня 2020).

23 <https://croatia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/pro-ukrayinsku-gromadu-v-respublici-horvatiya>

У 2017 році в Празі розпочав роботу Український [культурно-освітній центр «Крок»](#), в якому дітей навчають української мови, літератури, культури, народознавства, географії України. У 2018 році суботні українські школи почали діяти у містах Брно ([Український культурно-освітній центр м. Брно](#)) та Градець Кралове ([суботня українська школа «Ниточка Родоводу»](#)).²⁴

Вагомим об'єднувачим чинником для українців Чехії є церква.

Швеція

Згідно з даними шведської статистики, в країні проживає понад 8 тисяч осіб українського походження.

Одним з найбільших міст, де українці мають значну присутність, є Стокгольм, столиця Швеції. У Стокгольмі зосереджені численні українські спільноти, організації та центри культури. Крім Стокгольма, інші міста, які приваблюють українців, це Гетеборг, Мальме, Упсала та Лунд. У цих містах також діють українські організації та спільноти, які забезпечують підтримку та комунікацію для української діаспори.²⁵

У країні діє 4 українські недільні школи, 10 громадських організацій українців Швеції, а також шведське крило скаутської організації «Пласт». За підтримки та координації Українського альянсу у Швеції у м.Гетеборг діє радіохвиля україномовного радіо «Українка».

24 <https://croatia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/pro-ukrayinsku-gromadu-v-respublici-horvatiya>

25 <https://sweden.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/ukrajinci-v-shveciji>

ЧАСТИНА II

**Що змінилося
з повномасштабним
вторгненням?**

ДИНАМІКА РОЗСЕЛЕННЯ ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У КРАЇНАХ ЄС

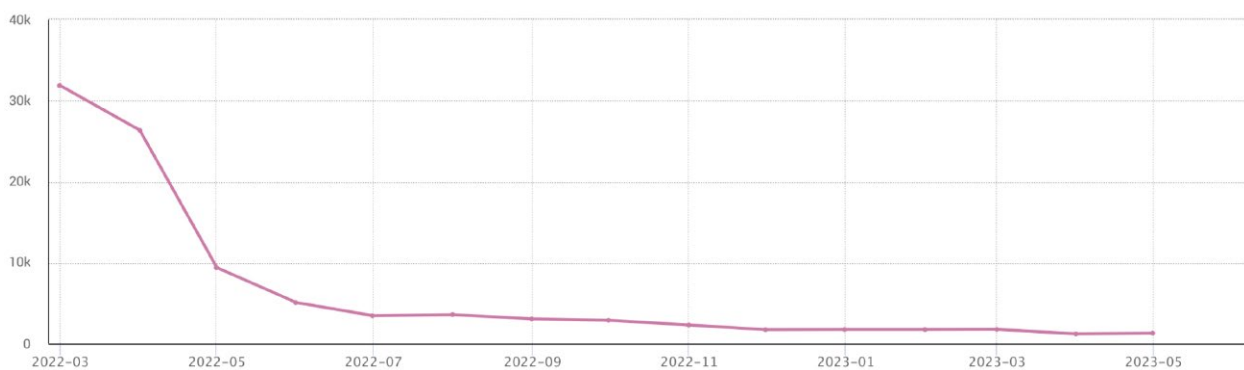
У процесі аналізу переміщень українців до країн ЄС були використані дані з Євростату про кількість реєстрацій тимчасового захисту.

А.1. Австрійська Республіка

Фінансова допомога на житло, котру надає уряд Австрії для вимушено переміщених осіб, становить для сімей €315 та €165 для поодиноких осіб. На щоденні потреби уряд виділяє €260 для дорослих та €145 на неповнолітніх. Через неспівставність фінансової допомоги та вартості житла в Австрії близько 80% переміщених осіб проживають у місцевого населення.¹ Станом на кінець січня 2023 8262 переміщені особи були працевлаштовані (тобто лише 8,5%) та ще 7466 на кінець лютого 2023 були зареєстровані на біржі праці. Ці показники свідчать про низький рівень інтеграції українських переселенців та рестриктивне законодавство Австрійської Республіки в порівнянні з іншими країнами Євросоюзу щодо ринку праці. У червні 2023 Австрійський уряд надав вільний доступ до ринку праці українським переселенцям, що може стати каталізатором інтеграції останніх в австрійську спільноту.²

Головними осередками українських переселенців є м. Відень (40%) та Нижня Австрія (20%).

Найвпливовішою організацією є ТУМА. Її Фейсбук сторінка [Ukrainische Jugend in Österreich / Товариство української молоді в Австрії](#) налічує 23 тисячі поціновувачів. [Ukrainisches Zentrum Salzburg \(UZS\)/ Український Центр Зальцбург](#) з 2.500 поціновувачами, [Українське Католицьке Братство Святої Великомучениці Варвари у Відні](#) з 5.700 поціновувачами.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту в Австрії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

З початком повномасштабного вторгнення, до Австрійської Республіки станом на

1 <https://www.derstandard.at/story/2000143880766/immer-mehr-ukrainevertriebene-wollen-fix-in-oesterreich-bleiben>

2 https://www.integrationsfonds.at/fileadmin/user_upload/Fact_Sheet_42_Ukrainische_Bevoelkerung_2022.pdf

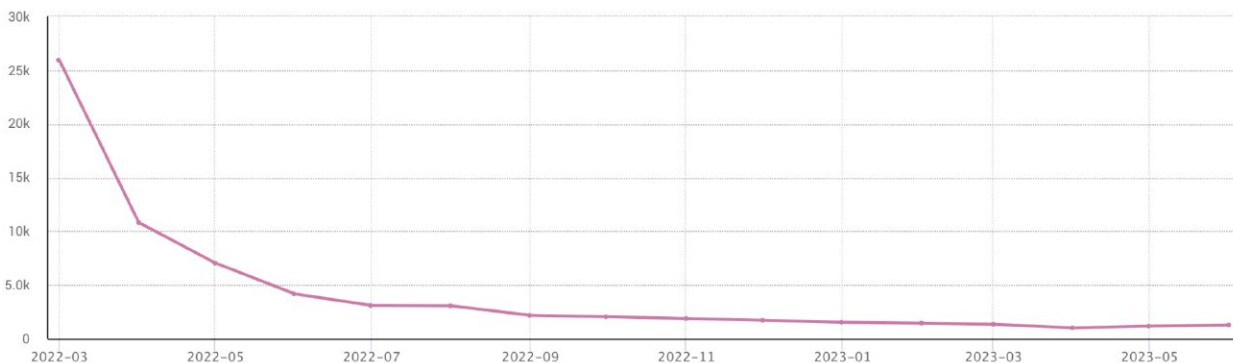
12.07.2023 виїхало 97185 українців.³ 23 тисячі з них проживають у м. Відень. Пік припав на березень-квітень 2022 року (58175 осіб), друга хвиля тривала з травня по червень 2022, під час третьої хвилі з липня по листопад 2022 до Австрії в середньому виїжджало 3,000 осіб/місяць, четверта хвиля спостерігається з грудня 2022 - близько 1500 осіб/місяць.

А.2. Бельгія

З початком повномасштабного вторгнення станом на 26.06.2023 статус тимчасового захисту у Бельгії отримали 67210 українців. Пік припав на березень 2022 року, з липня 2022 спостерігається різкий спад і станом на травень 2023 становить тисячу осіб/місяць.⁴ Станом на серпень 2022 лише 16% переміщених українців були працевлаштовані в Бельгії, основною перепоною вважається незнання хоча б однієї з мов Бельгії.⁵

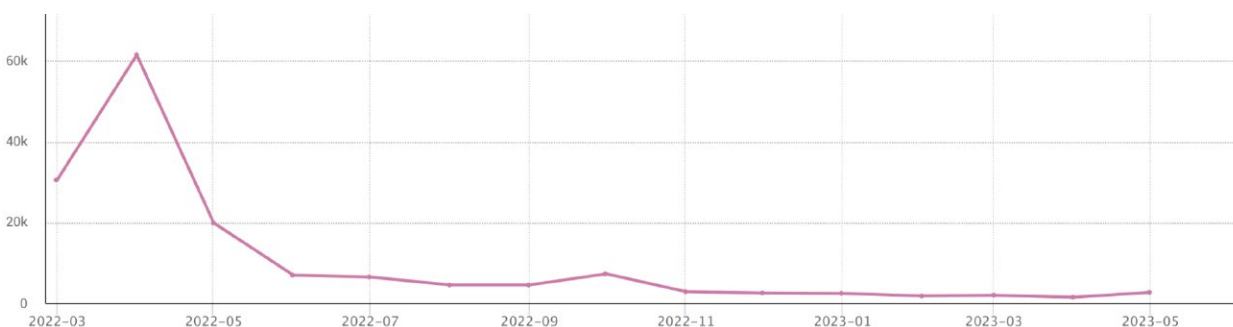
Якщо переміщена особа проживає сама, вона може отримувати €1100, дорослі члени однієї родини можуть отримувати по 750 євро, на дітей виплачують по 100-200 євро, але загальна максимальна сума виплат на родину не може перевищувати €1560, що є одними з найвищих виплат у порівнянні з іншими країнами Євросоюзу.⁶

Осередком №1 української спільноти у Бельгії є Фейсбук спільнота «Промоут Юкрейн» з більш ніж 112 тисячами послідовників, за нею іде [Ukrainian Voices RC](#) (1500 послідовників) та [Association of Ukrainians in Belgium](#) (1200 послідовників).

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Бельгії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

А.3. Болгарія

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Болгарії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

3 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYTPFM_custom_6588060/default/table?lang=en

4 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYTPFM_custom_6588060/default/table?lang=en

5 <https://www.brusselstimes.com/273010/few-ukrainians-find-work-in-belgium>

6 <https://bit.ly/3PrSajb>

У Болгарії варто зазначити наступні осередки: [Допомога українським біженцям в Болгарії](#) з 92 тисячами послідовників, [СУОБ «Мати Україна»](#) (3.846). Болгарія виплачує українським переселенцям одноразово €190 та щомісячно до €255.⁷

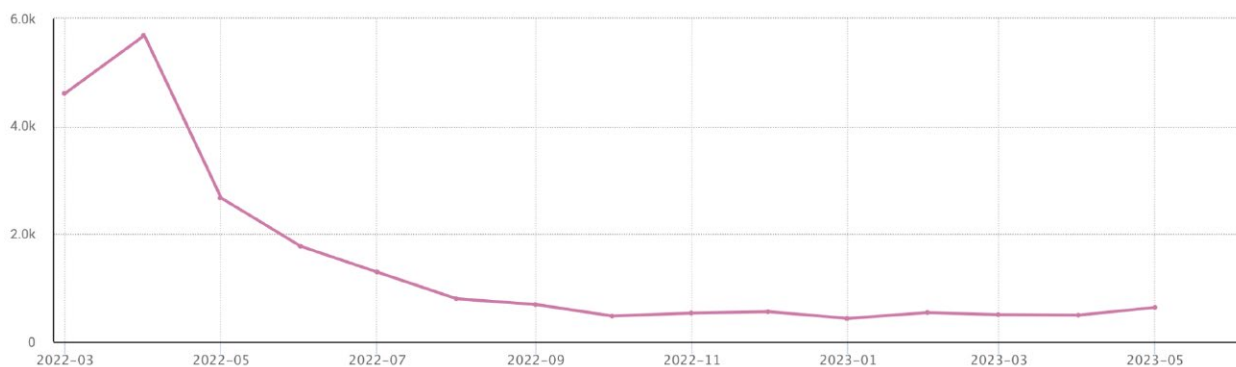
Станом на 12.07.2023 з березня 2022 156,960 українців отримало тимчасовий захист у Болгарії. Пік припав на березень-травень 2022 (111835 осіб), друга хвиля переміщення припала на червень-жовтень 2022, з листопада 2022 кількість осіб на місяць, що отримують посвідку тимчасового захисту, становить близько 2500.

A.4. Хорватія

Урядом Хорватії передбачена одноразова грошова виплата у розмірі від €330 до €460⁸ Найбільшими осередками є міста Вуковар, Славонський Брод, Осіек, Загреб, села Липовляни, Каніжа, Петрівці, Шумече, Міклушевці.

Серед українських громадських угруповань у Хорватії варто відзначити спільноту [Хорватія#Hrvatska4you](#) (3.216 послідовників).⁹

З березня 2022 року станом на 12.07.2023 за даними Євростату у Хорватії зареєструвалось 21.735 українських громадян, піковими стали березень та квітень 2022 (10.305 осіб).¹⁰

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Хорватії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.5. Кіпр

Розмір одноразової фінансової допомоги залежить від складу та кількості неповнолітніх дітей у сім'ї: одна доросла людина – €340; члени родини, яким понад 14 років, що є на утриманні чоловіка чи дружини – €170, неповнолітні – €100.¹¹

Єдиною офіційно зареєстрованою на Кіпрі громадою закордонних українців є [Товариство українсько-кіпрської дружби](#) (2.010 послідовників).

Станом на 12.07.2023 статус тимчасового захисту на Кіпрі отримали 16.500 українських

7 <https://visitukraine.today/uk/blog/1084/finansova-dopomoga-ukraincyam-v-krainax-jevropi-yak-oformiti-viplati-castina-2>

8 <https://cutt.ly/RwcrdQRU>

9 <https://croatia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/pro-ukrayinsku-gromadu-v-respublici-horvatiya>

10 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYTFM_custom_6588060/default/table?lang=en

11 <https://evacuation.city/articles/221835/340-yevro-finansova-dopomoga-ukraincyam-na-kipri>

громадян, піковими були місяці квітень-червень 2022 року (8.050 осіб).¹² З липня 2022 року, середня кількість осіб, що отримувала посвідку становить 600 осіб/місяць.

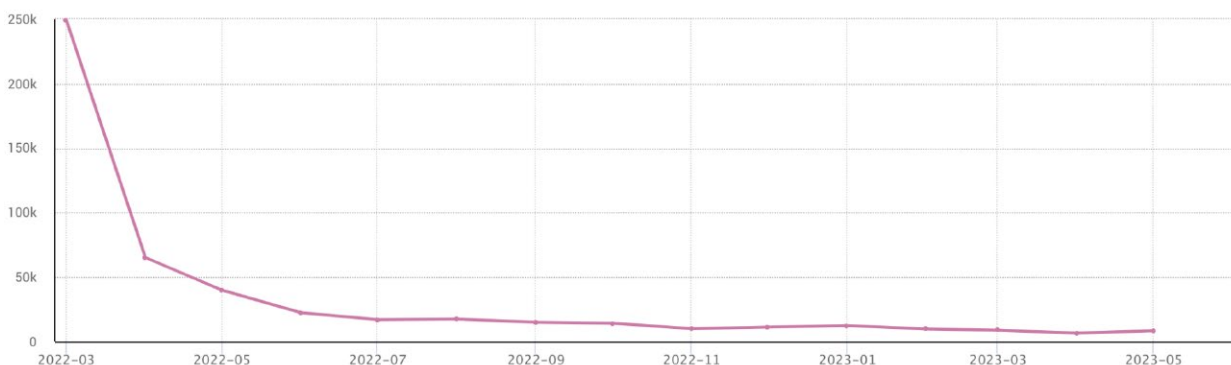

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту на Кіпрі станом на 12.07.2023 (у тисячах)

А.6. Чехія

Третина українських тимчасово переміщених осіб у Чехії (понад 100 тис. осіб) **офіційно працевлаштована** й уже сплатила 8 млрд крон (322,5 млн доларів) відрахувань до бюджету. 70% працевлаштованих українських ТПО у Чехії — жінки.¹³ 90% усіх українських дітей (близько 50 000) навчаються в чеських школах. Наразі вони становлять близько 5% дитячого населення республіки.¹⁴ В Чехії всім без винятку біженцям Бюро праці виплачує допомогу в розмірі приблизно 200€, загалом ТПО мають право на максимум шість таких виплат.¹⁵

Українська громада в Чехії об'єднується в широкую мережу громадських організацій, створених в Празі, Брно, Градці Краловому, Ліберці, Пардубіцах, Карлових Варах.¹⁶

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Чехії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

Попри чисельність української діаспори та тимчасово переміщених осіб у Чехії (більше мільйона осіб), наразі **немає пропорційно значущих спільнот**. З наявних варто виділити [Ukrajinská iniciativa jižní Moravy /Українська ініціатива південної Моравії](https://ukrajinska-iniciativa-jizni-moravy.org/) (4120 послідовників) [Ukrajinský Národní Dům](https://ukrajinsky-narodni-dum.org/) (1942 послідовників), [Регіональне українське товариство](https://regionalne-ukrajinske-tovarnstvo.org/)

12 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYTPFM_custom_6588060/default/table?lang=en

13 <https://texty.org.ua/articles/108931/jak-ukrayinky-v-chehiyi-znakhodjat-robotu-i-platjat-podatky/>

14 <https://www.dw.com/en/ukrainian-refugees-in-the-czech-republic-the-integration-miracle/a-65002494>

15 <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/suspilstvo/20220906-groshovi-vyplaty-bizhencyam-z-ukrayiny-v-krayinah-yes-de-silky-i-yak-otrymaty/>

16 <https://bit.ly/44INfED>

[Східної Чехії](#) (1177 послідовників).

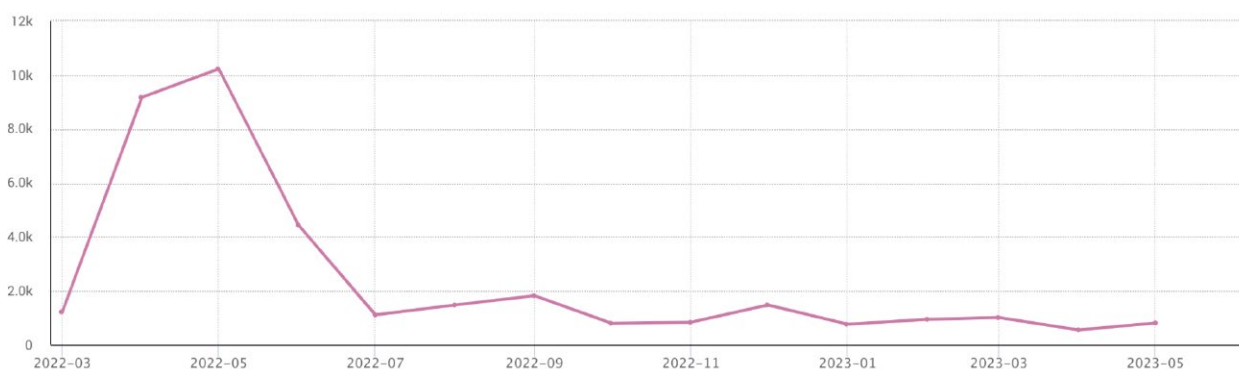
Станом на 12.07.2023 за даними Євростату статус тимчасового захисту у Чехії отримало 508145 українських громадян. Пік припав на березень-травень 2022 року (354.525 осіб). Друга хвиля припала на червень-серпень (близько 20 тисяч осіб/місяць). Третя хвиля переїзду тривала з вересня 2022 по січень 2023 (в середньому 14 тисяч осіб/місяць). З лютого 2023 кількість становить близько 8 тисяч осіб/місяць.

А.7. Данія

Серед осередків українців у Данії варто виділити: [Lastivka](#) (2753 послідовників), [AUD: Association af Ukrainere i Danmark / Асоціація Українців Данії](#) (6399 послідовників), Klub Ukraina, Danmark (1265 послідовників). Уряд Королівства виплачує €853 дорослим, якщо одинока мати/батько – €1705, є бонус для тих, хто здав данську рівень Dansk 2 у розмірі €223, що **сигналізує про високу зацікавленість уряду Данії в інтеграції** українських переселенців.¹⁷

Оприлюднені дані Міністерства зайнятості у лютому 2023 свідчать, що трохи понад 7 000 українців наразі працюють у Данії. Це відповідає приблизно 56 відсоткам українських ТПО, для яких доступний ринок праці.¹⁸ Опитування показало, що 37% дорослих українців, які виїхали з України до Данії з початку війни, хочуть залишитися тут назавжди. Понад 40 відсотків молодих людей віком від 18 до 29 років хочуть залишитися – це приблизно вдвоє більше, ніж серед тих, кому 60 і більше років.¹⁹ Містами з найбільшою кількістю українських переселенців у Данії є Копенгаген, Ікаст, Ольборг, Вайле, Рандерс.

Посвідку тимчасового захисту у Данії станом на 12.07.2023 за даними Євростату отримало 36655 українських громадян. Пік переїзду спостерігався у квітні-червні 2022 року (23835 осіб). З липня 2022 кількість переміщених осіб становить близько тисячі/місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Данії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

А.8. Естонія

Щодо фінансової допомоги переміщеним особам, виплата на купівлю продуктів та решту першочергових витрат становить €200 на місяць для першого члена сім'ї, €160 на місяць

¹⁷ https://www.dopomoga.dk/main/financial_aid

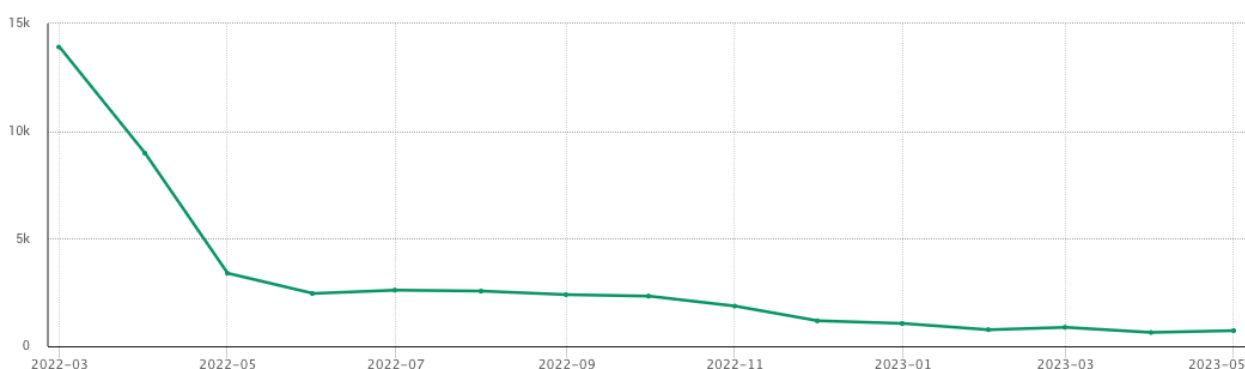
¹⁸ <https://www.thelocal.dk/20230224/over-3000-ukrainian-refugees-in-denmark-have-returned-home#:~:text=Recently%20released%20figures%20from%20the,available%20to%20the%20labour%20market.>

¹⁹ <https://cphpost.dk/2023-02-21/news/many-displaced-ukrainians-want-to-stay-in-denmark/>

на кожного наступного дорослого члена сім'ї та по €240 – на кожну дитину.²⁰ Згідно з оглядом ринку праці, опублікованим центральним банком Естонії (Eesti Pank), близько 70% ТПО брали участь у ринку праці в другому та третьому кварталах 2022 року.²¹ Цей показник значно вище середнього показника в ЄС (30%).²² Місцями розселення переселенців стали Таллін та Харьюмаа, частина – в Тарту та Пярну.

Серед української спільноти варто виокремити [Конгрес українців Естонії - Congress of Ukrainians of Estonia](#) (2.806 послідовників), [Союз українок Естонії - Ukrainian Women's Association of Estoni](#) (892 послідовників).

Станом на 12.07.2023 за даними Євростату посвідку тимчасових переселенців у Естонії отримало 45745 українців. Піковими були березень та квітень 2022 (22,890 осіб). Пік переїзду до Естонії припав на квітень-травень 2022 (19795 осіб). Друга хвиля переїзду тривала з червня по жовтень 2022 (5-3 тисяч осіб щомісячно). Третя хвиля переїзду тривала з листопада 2022 по травень 2023 з у середньому 1,5-2 тисячами шукачів прихистку щомісячно.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту в Естонії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

А.9. Фінляндія

Станом на 12.07.2023 за даними Євростату у Фінляндії статус тимчасового захисту отримало 55,520 українських громадян.

[Форум Українців Фінляндії](#) (11.542 послідовників), [Українці Фінляндії / Suomen Ukrainalaiset](#) (3.767 послідовників), [Товариство українців міста Тампере](#) (1.153 послідовників). Близько 6 000 українських біженців у Фінляндії були найманими працівниками у квітні 2023 року.²³ Сума соціальної допомоги від Kela для особи без доходу, яка живе сама і не має дітей, у 2023 році становить €555 на місяць.²⁴

В абсолютних цифрах найбільше українців проживає в Уусімаа та Південно-Західній Фінляндії, хоча пропорційна більшість українців проживає в Остроботнії.

Пік переїзду до Фінляндії припав на квітень-травень 2022 (19795 осіб). Друга хвиля переїзду

20 <https://bit.ly/3JCJMJM>

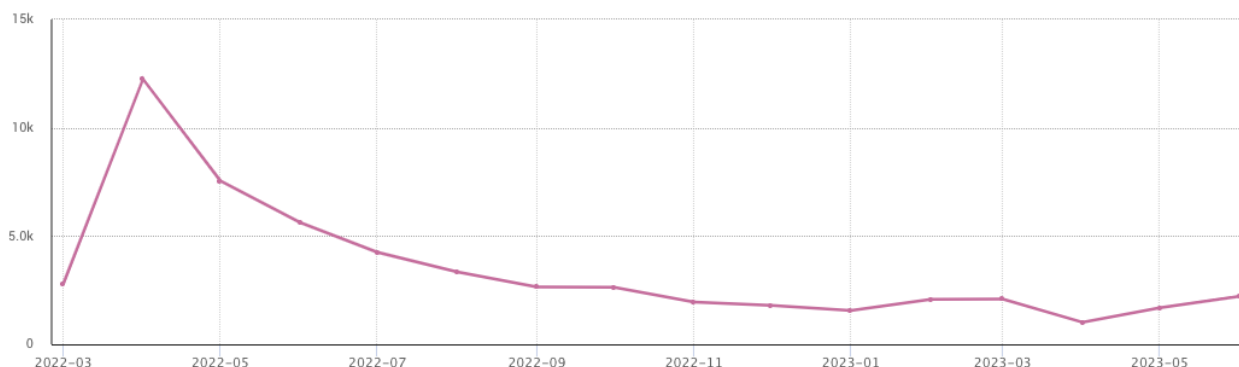
21 <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/mi/research-analysis/baltic-states-grapple-with-high-unemployment-rates-for-ukraini.html>

22 <https://bit.ly/3JCJMJM>

23 <https://www.dailyfinland.fi/business/32925/6000-Ukrainian-refugees-work-as-wage-salary-earners-in-April>

24 <https://www.unn.com.ua/uk/news/2021556-sotsialni-viplati-u-finlyandiyi-formi-zayavok-zyavilisya-ukrayinskoyu>

їзду тривала з червня по жовтень 2022 (5-3 тисяч осіб щомісячно). Третя хвиля переїзду триває з листопада 2022, з у середньому 1,5-2 тисячами шукачів прихистку щомісячно.

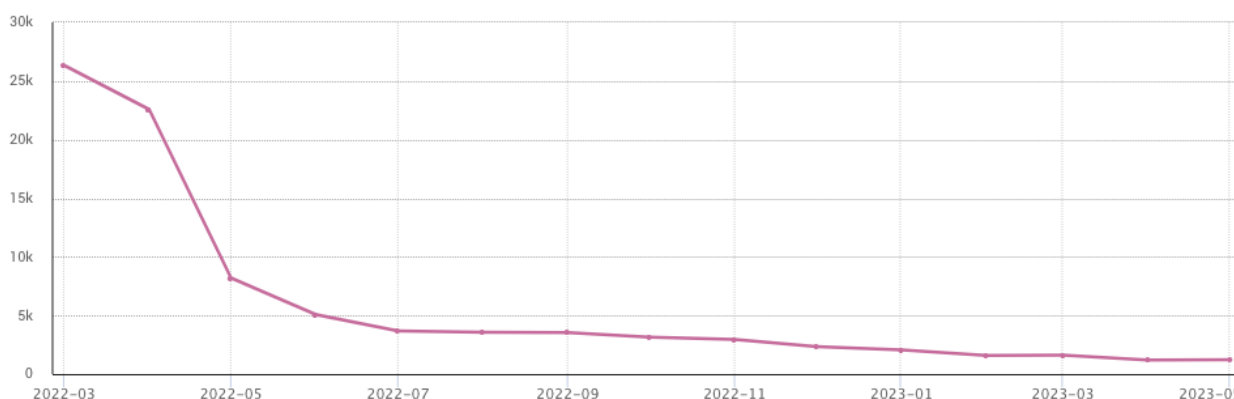

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Фінляндії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.10. Франція

Уряд Франції виділяє близько €400 на місяць на дорослу людину та близько €100 на кожну дитину.²⁵ Серед осередків варто виокремити: [Comité de coordination d'aide à l'Ukraine](#) (5913 послідовників), [Association franco-ukrainienne Tryzub](#) (3211 послідовників), [Forum des Associations et des Initiatives Franco-Ukraiennes](#) (1658 послідовників), [UKRAINE INVICTA - НЕПЕРЕМОЖНА УКРАЇНА асоціація українців у Франції](#) (1691 послідовників). 80% українських ТПО у Франції — це жінки та діти.

Станом на 12.07.2023 посвідку тимчасового прихистку у Франції отримало 89080 українців. Піковими місяцями стали березень та квітень 2022 (48910 осіб). Другою хвилею переїзду стали травень-вересень 2022 (в середньому 4 тисячі осіб на місяць). У третю хвилю жовтень 2022 - травень 2023 виїжджало в середньому 2 тисячі осіб на місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Франції станом на 12.07.2023 (у тисячах)

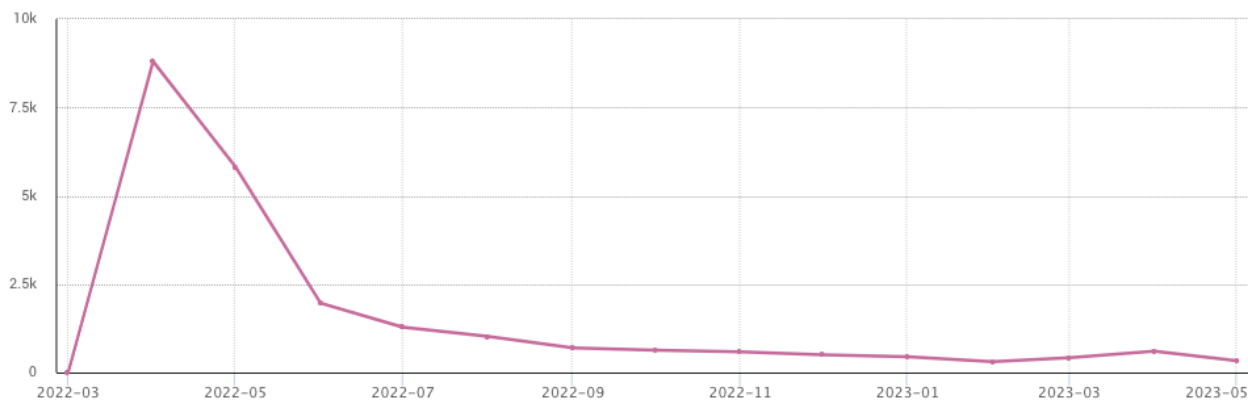
A.11. Греція

З осередків українських громадян у Греції варто виокремити: [Українська Недільна Школа «Трембіта»](#) в Греції (1552 послідовників), [Українці в Греції/Ukrainians in Greece](#) (4120 послідовників), [Ukrainian Women in Greece / Українки в Греції](#) (4990 послідовників).

²⁵ <https://economics.novyny.live/iaki-viplati-mozhna-otrimati-ukrayintsiam-u-frantsiyi-ta-ia-koformiti-84759.html>

Греція одна з небагатьох країн, де **не передбачена фінансова допомога** для осіб з тимчасовим захистом.

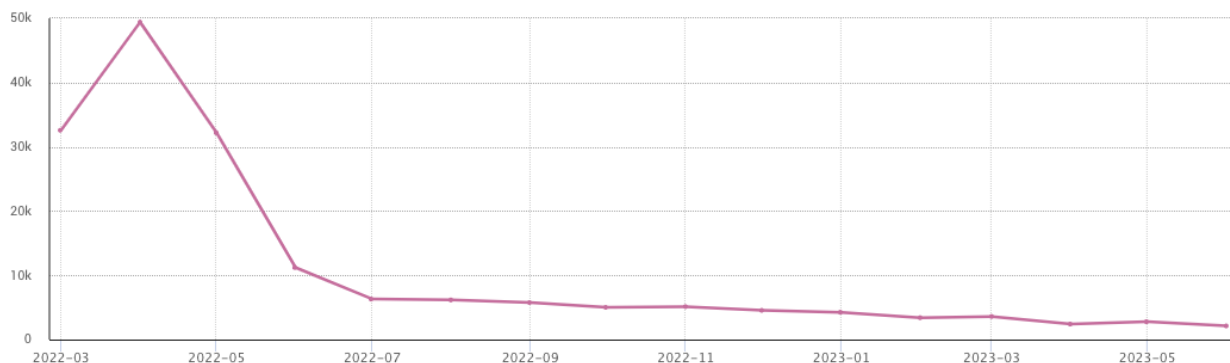
Станом на 16.06.2023 до Греції як тимчасово переміщені виїхало 23420 українських громадян. Пік припав на квітень-травень 2022 (14615 осіб). Друга хвиля переміщення спостерігалась у червні-серпні 2022 (в середньому 1,5 тисячі осіб на місяць), третя хвиля – вересень 2022 - червень 2023 (500 осіб на місяць).

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Греції станом на 12.07.2023 (у тисячах)

А.12. Іспанія

Розмір виплат для ТПО становить €400 на кожного дорослого та €100 на неповнолітніх. Грошова допомога надається протягом 6 місяців.²⁶ З точки зору географічного розподілу, більшість українських ТПО в Іспанії отримали тимчасовий захист у чотирьох основних автономних спільнотах: Валенсії (45159), Каталонії (38482), Мадриді (19609) та Андалусії (2392).

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Іспанії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

З 109388 переміщених осіб працездатного віку лише 13% є працевлаштованими станом на кінець лютого 2023.

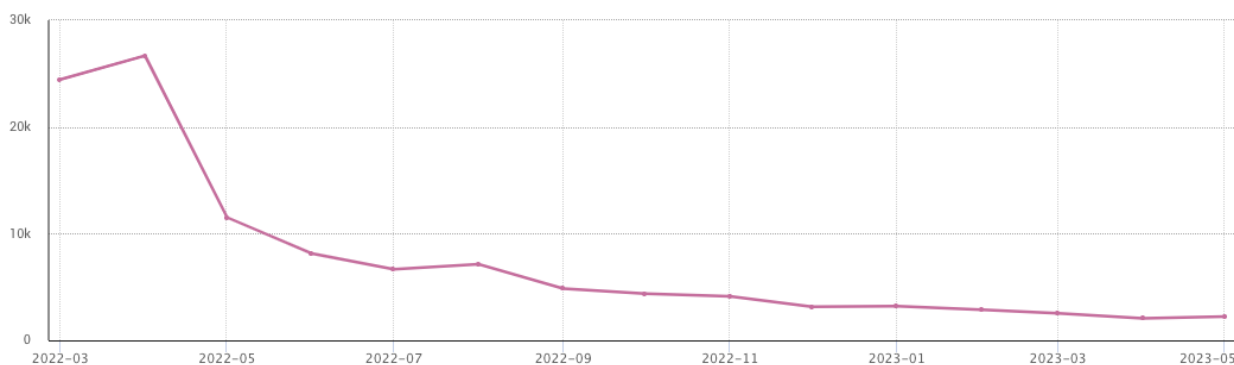
З початком повномасштабного вторгнення до Іспанії станом на 16.06.2023 виїхало близько 174710 українців. Пік припав на березень-червень 2022 (125400 осіб). Друга хвиля переїзду до Іспанії спостерігалась у липні 2022 - січні 2023 (в середньому 5 тисяч осіб на місяць), з лютого 2023 в середньому до Іспанії виїжджає 3 тисячі осіб щомісяця.

26 <https://www.slovoidilo.ua/2022/08/03/novyna/suspilstvo/ukrayinski-bizhenczi-ispaniyi-zmozhut-otrymuvaty-po-400-yevro>

A.13. Нідерланди

Фінансова допомога, котру надає уряд Нідерландів для вимушено переміщених осіб, становить €475 на місяць для дорослих та €315 для дітей.²⁷ В абсолютних цифрах більшість українських ТПО.²⁸ Станом на 01.11.2023 **46% українських тимчасових переселенців були працевлаштовані у Нідерландах.**²⁹ Щодо осередків переміщених осіб варто виокремити спільноту з 17 тисячами послідовників та спільноту українців в Амстердамі. Українці в Нідерландах - Oekraïners in Nederland з 17 тисячами послідовників та спільноту українців в Амстердамі.

З початком повномасштабного вторгнення, до Нідерландів станом на 12.07.2023 виїхало 114485 українців. Пік переїзду припав на березень-травень 2022 року (62675 осіб).³⁰ Друга хвиля переїзду спостерігалась у червні-серпні 2022 (в середньому 7 тисяч осіб/місяць). Третя хвиля тривала у вересні 2022 - січні 2023 (в середньому 4 тисячі осіб/місяць). З лютого 2023, середня кількість тих, що переїхали до Нідерландів, становить 2,5 тисячі/місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту в Нідерландах станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.14. Ірландія

Станом на початок грудня 2022 за даними податкової служби Ірландії, близько 11 200 осіб з України мають роботу, що становить більше третини з приблизно 30 000 осіб працездатного віку.³¹ Біженці розміщені в усіх графствах Ірландії, але переважно на південному заході, в Керрі, Корку, Клері, Голуеї та Донегалі з північного сходу.³² Дорослим українцям передбачена фінансова допомога у розмірі до €824 на місяць.³³

З осередків української громади варто виокремити спільноти Ukrainian Action in Ireland (4781 послідовник та Association of Ukrainians in Republic of Ireland (4089 послідовників).

З повномасштабного вторгнення за даними Євростату на 12.07.2023 в Ірландії статус тим-

27 <https://visitukraine.today/uk/blog/807/finansova-dopomoga-dlya-ukrainskix-bizenciv-u-niderlandax-yak-otrimati>

28 <https://nltimes.nl/2023/02/23/one-year-war-82000-ukrainians-fled-netherlands-third-definitely-want-return>

29 <https://www.cbs.nl/en-gb/news/2023/05/higher-share-of-ukrainian-refugees-in-employment>

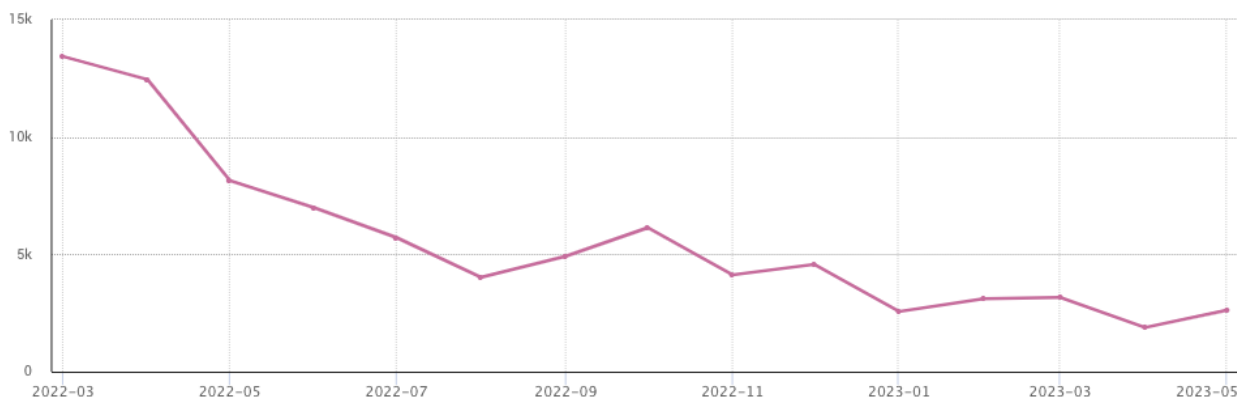
30 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/MIGR_ASYTPFM_custom_6588060/default/table

31 <https://www.irishtimes.com/ireland/2022/12/01/more-than-a-quarter-of-working-age-ukrainians-have-jobs-tds-told/>

32 <https://businessplus.ie/tech/46k-ukrainian-refugees-h1-2023/#:~:text=%E2%80%9CThe%20refugees%20are%20housed%20across,single%20parents%20with%20their%20children.>

33 <https://bit.ly/3XGkYq3>

часового захисту отримало 83845 громадян України. Пік переселення припав на березень-травень 2022 (34015 осіб). Друга хвиля переселення припала на червень-грудень 2022 (в середньому 5 тисяч осіб на місяць), третя хвиля - з січня 2023 по червень 2023 (2-3 тисячі осіб на місяць).

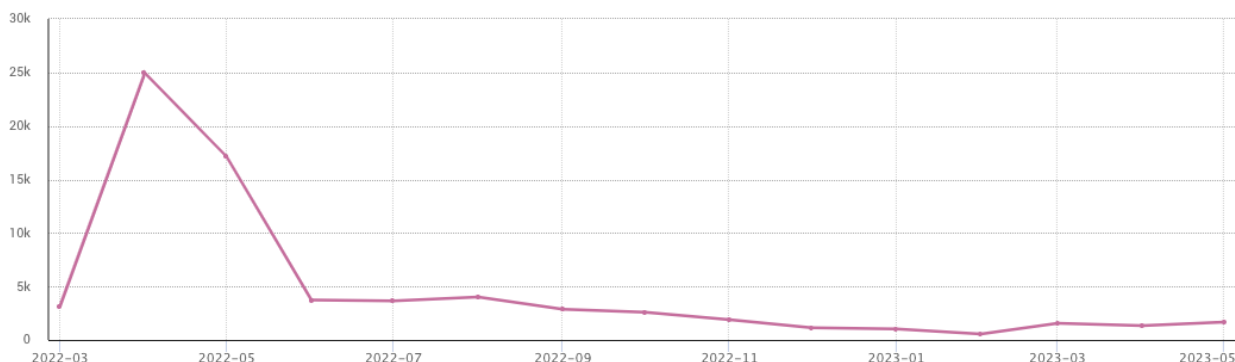
Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту в Ірландії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

А.15. Литва

Станом на січень 2023 року допомога на одну тимчасово переміщену особу становить €157, кожен другий член сім'ї отримує додатково €78,5.³⁴ З початку повномасштабного вторгнення понад 21 000 українців знайшли роботу в Литві, що становить близько половини всіх переміщених українців працездатного віку. Найбільше українців розселені у Вільнюсі, Каунасі, Клайпеді.³⁵

З осередків української громади варто виокремити спільноти: [Конгрес Українців Литви / Lietuvos ukrainiečių kongresas](#) (2643 послідовників), [Український Дім у Литві / Ukrainos Namai Lietuvoje](#) (1202 послідовників), [Українці у Литві](#) (1752 послідовників).

З початку повномасштабного вторгнення станом на 12.07.2023 статус тимчасово переміщеної особи у Литві отримало 71290 українських громадян — ця кількість становить близько 2,6% населення Литви. Пік переїзду припав на квітень-травень 2022 (42.085 осіб), друга хвиля була у червні-листопаді 2022 зі спадною тенденцією (4 тисячі, потім 2 тисячі осіб/місяць). З грудня 2022 кількість осіб зменшилась до в середньому 1000 осіб на місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Литві станом на 12.07.2023 (у тисячах)

34 <https://cutt.ly/iwcrG5so>

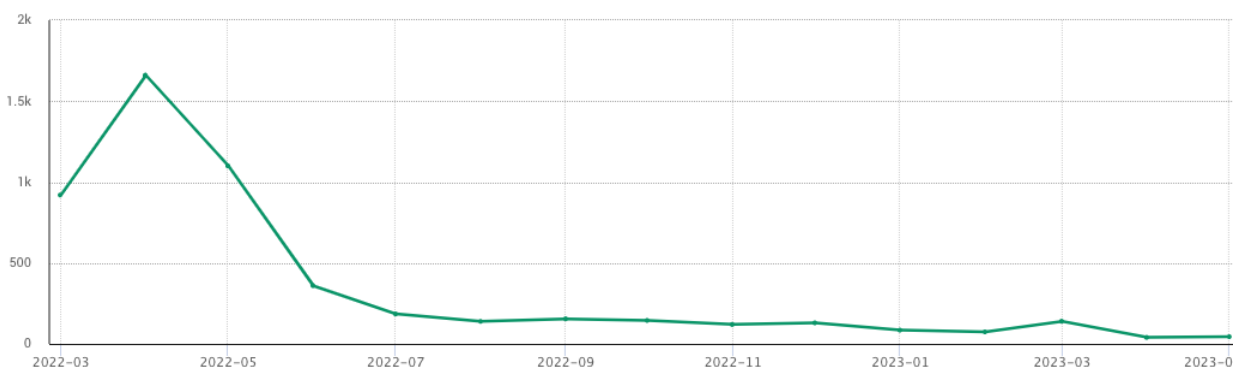
35 <https://cutt.ly/OwcrHTmK>

A.16. Люксембург

Зазвичай фінансова допомога для ТПО в Люксембурзі становить €100 на дорослого та €40 на дитину. Наразі українці фактично отримують близько €200 на місяць, іноді у вигляді талонів.³⁶

Найвизначнішим осередком української спільноти у Люксембургу є [LUkraine asbl](#) (7028 послідовників).

З початку повномасштабного вторгнення у Люксембургу станом на 12.07.2023 статус тимчасового захисту отримало 5300 громадян України. Пік переїзду припав на березень-травень 2022 (3689 осіб). У червні 2022 до Люксембургу переїхало 360 осіб, а з липня 2022 – в середньому 130 осіб на місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Люксембургу станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.17. Латвія

Найбільша кількість українців проживає в Ризі (майже половина загальної кількості українців у Латвії), далі йдуть Лієпая, Даугавпілс і Вентспілс.³⁷

До найвизначніших осередків українців у Латвії варто віднести [Конгрес українців Латвії](#) (1648 послідовників), [Ukrainas atbalsta biedrība/Товариство підтримки України](#) (3003 послідовників).

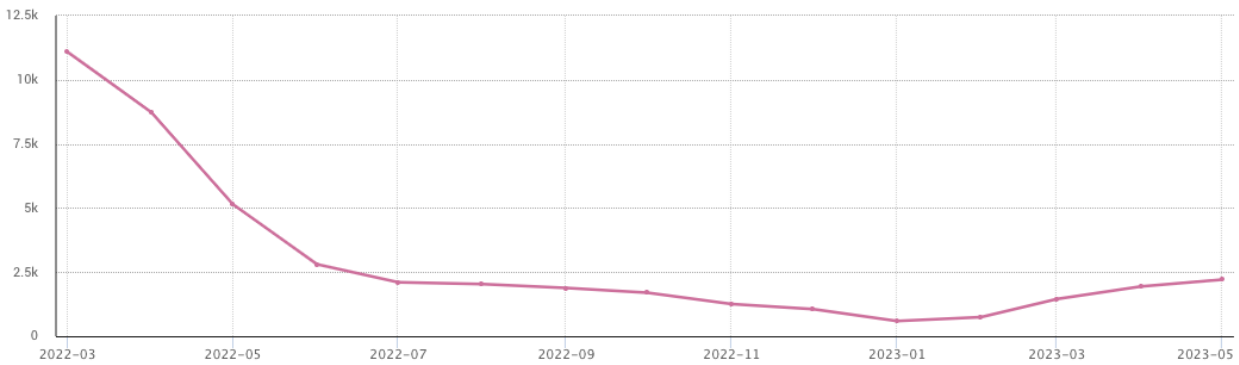
Громадяни України в Латвії можуть отримати такі види допомоги: Одноразова допомога у кризовій ситуації – €272 для дорослого та €190 для дитини. Додаткова щомісячна допомога у розмірі €109 на першу особу та €76 на кожну наступну особу в українському домогосподарстві.³⁸

З початком повномасштабного вторгнення у Латвії статус тимчасового захисту отримало 44725 українців. Пік переїзду припав на березень-травень 2022 (24955 осіб), друга хвиля переміщення спостерігалася з червня по грудень 2022 (в середньому 1,5 тисячі осіб на місяць), третя хвиля – січень-лютий 2023 (в середньому 650 осіб на місяць), з березня 2023 спостерігається новий приріст – 1,5-2 тисячі на місяць.

36 <https://bit.ly/3NXd9cs>

37 https://euaa.europa.eu/sites/default/files/2022-07/Booklet_Latvia_UK.pdf

38 <https://www.ukraine-latvia.com/#:~:text=on%20their%20capacity,-,Social%20support,person%20in%20a%20Ukrainian%20household>

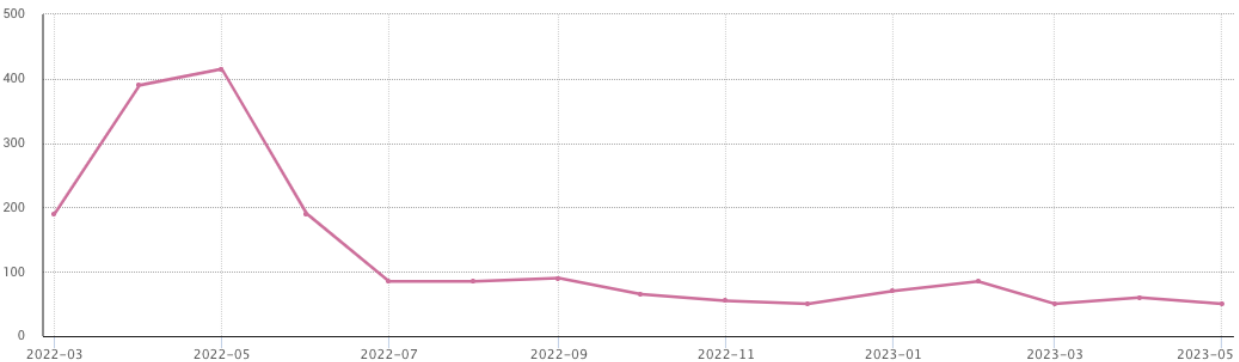

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Латвії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.18. Мальта

Фінансова допомога українцям становить від €80 до €100.³⁹ Найбільшим осередком Українців на Мальті є група [Українці на Мальті / Ukrainians in Malta](#) (3297 послідовників).

З початку повномасштабного вторгнення на Мальті статус тимчасового захисту станом на 12.07.2023 отримало 1930 громадян України. Пік припав на березень-червень 2022 (1185 осіб), з

липня 2022, кількість українців, котрі шукають прихистку на Мальті, становить <100 осіб/місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту на Мальті станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.19. Німеччина

З початку повномасштабного вторгнення станом на 12.07.2023 статус тимчасового захисту у Німеччині отримало 1 091 283 українців. Пік припав на березень-червень 2022 (896287 осіб). Друга хвиля переїзду тривала протягом липня-листопада 2022 (35-60 тисяч осіб/місяць). З грудня 2022 в середньому 25 тисяч українців отримують тимчасовий захист у Німеччині кожного місяця.

Переважна більшість дорослих українських біженців - жінки (80%). Багато з цих жінок (77%) переїхали до Німеччини без партнера, 48% - з неповнолітніми дітьми, а 12% - з партнером і неповнолітніми дітьми. Серед чоловіків 71% приїхали до Німеччини з партнером.⁴⁰ Більшість з понад 1 мільйона українців, які втекли до Німеччини після російського вторгнення, відчувають себе там бажаними гостями, а близько 44% хотіли б оселитися

39 <https://bit.ly/3XDzsag>

40 <https://www.bib.bund.de/Publikation/2022/pdf/Ukrainian-refugees-in-Germany-Escape-arrival-and-everyday-life.pdf>

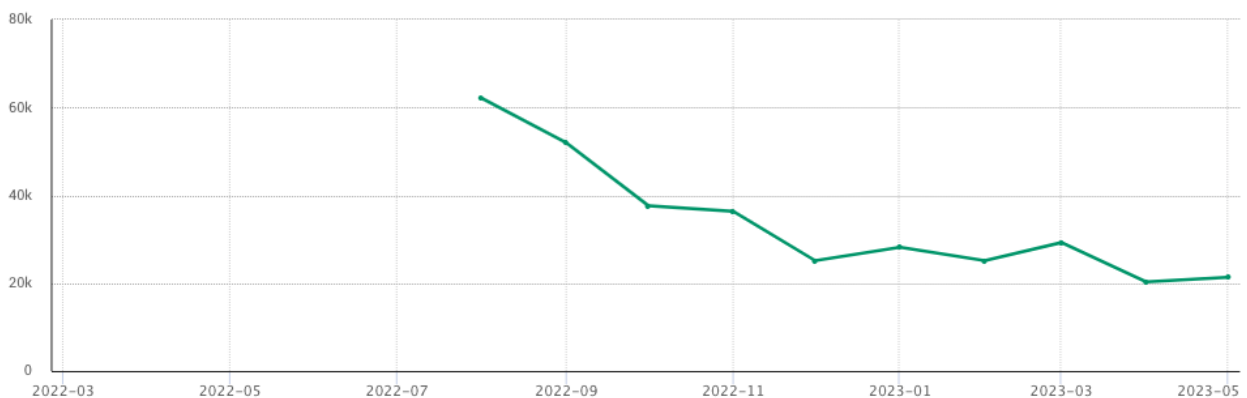
там назавжди або на кілька років, свідчать дані опитування, проведеного за підтримки уряду Німеччини.

За даними Центрального реєстру іноземців (AZR), найбільше ТПО з України проживає в таких федеральних землях (цифри округлені, станом на листопад 2022 року).

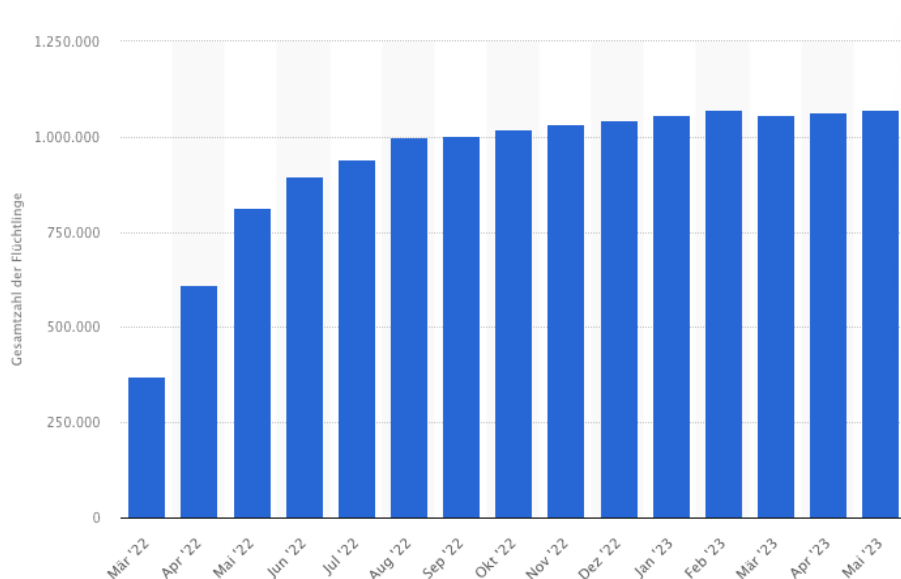
Північний Рейн-Вестфалія: 219 000 осіб, Баварія: 149 000 осіб, Баден-Вюртемберг: 131 000 осіб, Нижня Саксонія: 109 000, Гессен: 80 000. Посилання на інтерактивну мапу міст Німеччини з кількістю українців на 10.000 населення: <https://cutt.ly/Qwcr0QAQ>

Згідно з дослідженням «Біженці з України в Німеччині», 20,8% українських біженців працездатного віку (15-64 роки) мають роботу в Німеччині (станом на травень 2023 року). 83 відсотки з них працюють за найманням, вісім відсотків — як робітники або самозайняті особи. 71% з них мають «кваліфіковану» або «висококваліфіковану» професію — здебільшого у сфері послуг.

Звичайна виплата допомоги з безробіття становить €449 місяць/людина. Якщо проживання родиною, сума зменшуватиметься до 404 євро на людину. Діти до 5 років отримують €285, 6-13 років - €311, 14-17 років - €376 на місяць.⁴¹

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Німеччині станом на 12.07.2023 (у тисячах)

41 <https://visitukraine.today/blog/915/germany-rules-for-entry-and-residence-what-does-a-ukrainian-need-to-know>

А.20. Польша

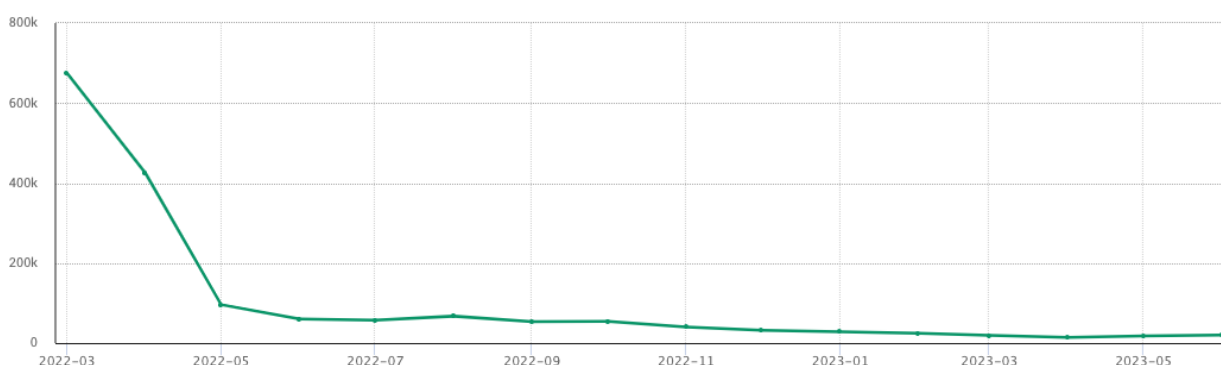
За результатами опитування міжнародної агенції з працевлаштування Gremi Personal за березень 2023 року **38% українських ТПО залишаться у Польщі, 7%** планують переїхати з Польщі в іншу країну, 55% повернуться в Україну. Такий значний відсоток тих, хто не планує повертатися до України, пов'язаний зі схожістю української та польської мов, а також значення української діаспори у Польщі до повномасштабного вторгнення.

Українці отримують одноразову грошову допомогу на проживання в розмірі €63 на особу. Переміщені особи з України мають право на численні соціальні виплати, зокрема 500+ (€106 на дитину на місяць), 300+ (приблизно €63) злотих на дитину на рік на шкільне приладдя: допомога по догляду за дитиною (на кожну другу і наступну дитину віком від 12 до 36 місяців, максимум €2.553), субсидії на дитячі садочки, сімейні виплати та соціальну допомогу.⁴²

За даними управління соціального страхування ZUS, офіційно працевлаштовані вже 739 тис. українців.⁴³ Більшість переміщених українців проживають у Варшаві та прилеглих містах, 15% проживають у Мазовецькому воєводстві. Друге місце посідає Поморське воєводство – найбільші міста Гданськ, Щецин, Гдиня і Торунь, оскільки на початку війни саме там було виділено максимальну кількість місць для біженців.

До осередків варто віднести [Українці в Польщі](#) [Ukraińcy w Polsce](#) з 40 тисячами послідовників, Фейсбук спільнота [Euromaidan-Warszawa](#) 17 тисяч, [Ukraiński Dom / Український Дім](#) 30 тисяч.

Польша прийняла найбільше українців серед усіх країн від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Станом на липень 2023 з березня 2022 року ідентифікаційний номер PESEL отримали 1 685 780 українців. Пік виїзду до Польщі припав на березень-квітень 2022 року (1,1 мільйона). Друга хвиля переїзду припала на серпень-жовтень 2022 (в середньому 55 тисяч осіб/місяць), третя хвиля тривала з листопада 2022 до лютого 2023 (в середньому 35 тисяч осіб/місяць). З березня 2023 року до Польщі щомісяця виїжджає більш як 17 тисяч українців.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Польщі станом на 12.07.2023 (у тисячах)

42 https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/poland-parliament-adopts-law-assistance-ukrainian-refugees_en

43 https://tvoemisto.tv/news/mayzhe_40_ukrainskykh_pereselentsiv_u_polshchi_ne_planuyut_povertatysya_do_ukrainy_146811.html

A.21. Португалія

189 євро в місяць — такий максимальний обсяг фінансової допомоги українським біженцям в Португалії. Більшість українців в Португалії оселилися в Лісабоні – 11096 осіб. Також багато статусів тимчасового захисту видали у містах Кашкайш (3,845), Порту (2,683), Сінтра (1,952) та Албуфейра (1,465). Лише близько 32% з приблизно 14 000 українських дітей-переселенців, які проживають у Португалії, відвідують місцеві школи. Цей факт може свідчити про слабку інтеграцію українців у португальське суспільство, а також про відсутність планів залишатись у Португалії на тривалий час.

Щодо осередків українців у Португалії, варто зазначити [Спілка Українців у Португалії](#) (8425 послідовників), [Українці в Португалії /Ucranianos em Portuga](#) (3744 послідовників).

З початку повномасштабного вторгнення за даними Євростату станом на 12.07.2023 у Португалії статус тимчасового захисту отримало 48120 громадян України. Пік припав на березень-травень 2022 (35785 осіб), друга хвиля спостерігалась з червня по жовтень 2022 (в середньому 1,500 осіб/місяць), третя хвиля - з листопада 2022 (в середньому 600 осіб/місяць).

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Португалії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.22. Румунія

Українці, які працевлаштуються у Румунії або запишуть своїх дітей до шкіл, до кінця 2023 року зможуть отримувати грошові виплати від держави у розмірі €400 на сім'ю. Відомо, що таку допомогу без будь-яких змін надалі отримуватимуть українські пенсіонери віком старше 65 років.⁴⁴

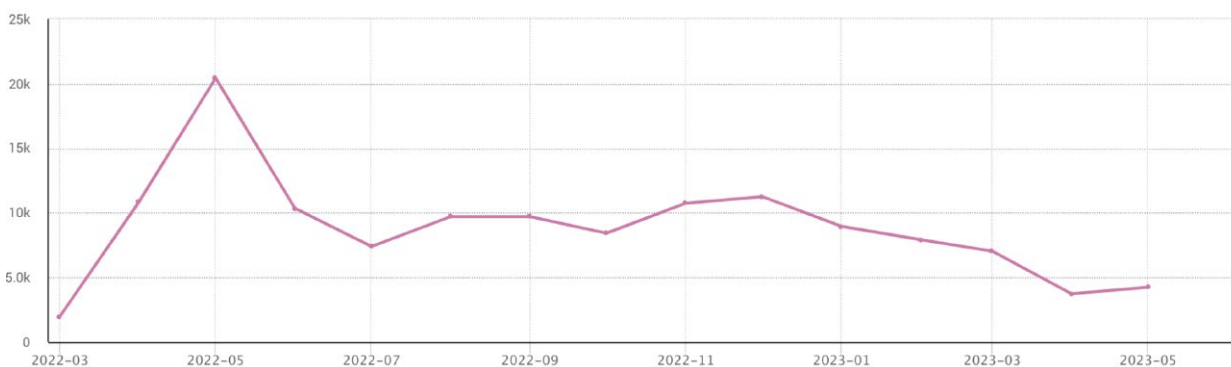
Українці Румунії переважно проживають в північній частині Румунії, на кордоні з Україною в Мармароцині та Буковині, а також у Подунав'ї. Більш ніж половина всіх офіційно зареєстрованих румунських українців проживає в повіті Марамуреш на Мармароцині. Велика кількість українців проживає також у Сучаві й Тіміші.

Наймасштабнішим осередком українців у Румунії є [Uniunea Ucrainenilor din România Союз Українців Румунії](#) (5290 послідовників).

З початку повномасштабного вторгнення статус тимчасового захисту у Румунії отримало

44 <https://reliefweb.int/report/romania/unhcr-romania-ukraine-refugee-situation-update-update-44-28-april-2023>

132780 українських громадян. Пік переїзду припав на травень 2022 (20435 осіб). Румунія, на відміну від інших країн стабільно приймала близько 10 тисяч українських переселенців щомісяця до квітня 2023 року, у квітні та травні 2023 кількість переміщених осіб становить близько 4 тисяч на місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Румунії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

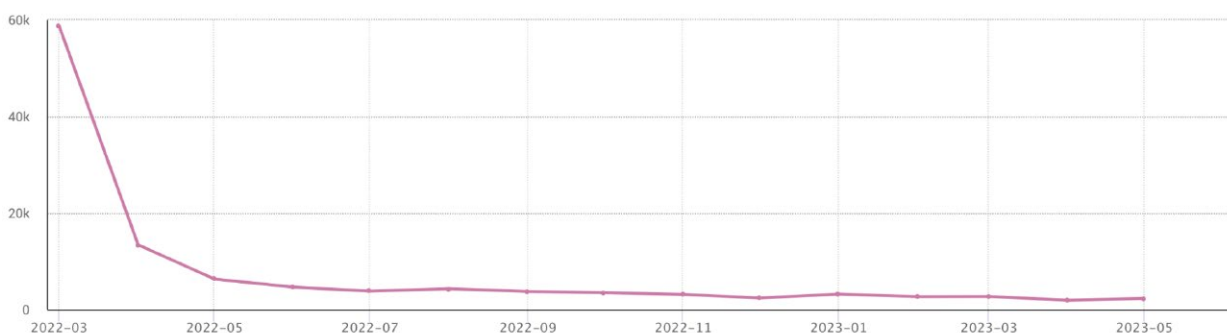
А.23. Словаччина

Розмір фінансової допомоги від уряду Словаччини є такий: €74 на місяць – якщо це одна фізична особа, €140 на місяць – якщо йдеться про фізичну особу з дитиною.⁴⁵

Географічно найбільше жителів української національності у Пряшівському краї. Найбільше жителів з українським громадянством у Братиславському регіоні. Пряшівський та Братиславський краї є також двома регіонами, де найбільша кількість жителів зазначили українську своєю материнською мовою.⁴⁶

Як зазначає у своєму аналізі Інститут фінансової політики (IFP) при Міністерстві фінансів, наприкінці минулого року ринок праці прийняв 15 тисяч громадян України, а у 2023 році ця цифра може зрости ще до 5 000.⁴⁷

Стосовно осередків українців у Словаччині, варто зазначити [Словацько-Українське культурно-освітнє товариство](#) (5750 послідовників) та [Ukraine-Slovakia SOS / SME SPOLU](#) (7,410 послідовників).

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Словаччині станом на 12.07.2023 (у тисячах)

45 <https://www.ukraineslovakia.sk/uk/state-benefits/>

46 <https://infopost.media/ukraintsi-neofitsiino-staly-druhoiu-za-chyselnistiu-menshynoiu-u-slovachchini-doslidzhennia/>

47 <https://www.trend.sk/spravy/zamestnani-utecenci-ukrajiny-prispievaju-rastu-slovenskej-ekonomiky>

Станом на 12.07.2023 посвідку тимчасового захисту у Словаччині отримало 117,010 українців. Пік переїзду відбувався у березні-травні 2022 (загалом 78525 осіб). Друга хвиля переїзду спостерігалась з червня 2022 по лютий 2023 (3 тисячі осіб/місяць). З березня 2023 станом на липень 2023 кількість виданих посвідок тимчасового захисту становить в середньому 2 тисячі/місяць.

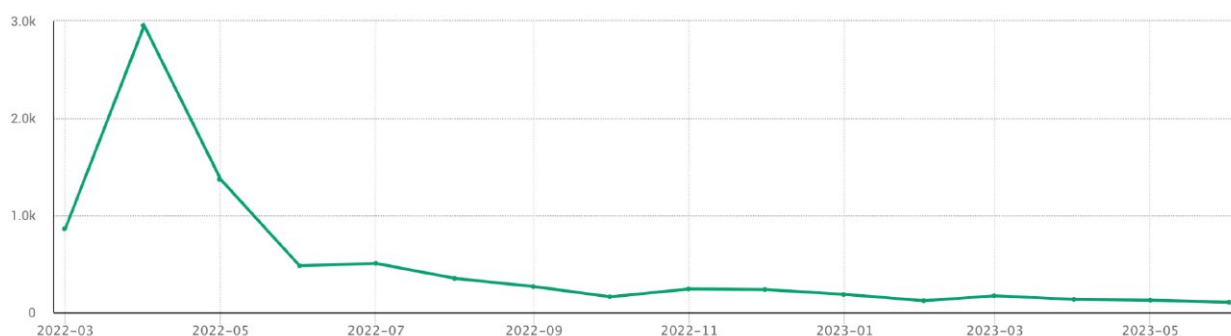
A.24. Словенія

Українці у Словенії можуть отримувати таку фінансову допомогу: €420 на першого дорослого в родині, €295 на кожного наступного дорослого у родині, €125 на місяць на кожну дитину до 18 років за умови, що обоє батьків є у Словенії, €250 на місяць на кожну дитину до 18 років, якщо у Словенії перебуває лише один із батьків.⁴⁸

Станом на кінець лютого 2023 450 осіб з України зареєстровані як безробітні, а 101 особа вже знайшла роботу протягом року після приїзду до Словенії.⁴⁹

Станом на 19/07/2023 не було виявлено активних осередків українців у Словенії.

З початку повномасштабного вторгнення статус тимчасового захисту у Словенії отримало 8260 українців. Пік переїзду припав на квітень-травень 2022 (4325 осіб). З червня 2022 кількість українців, що переїжджають до Словенії, у середньому становить 200 осіб/місяць.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Словенії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A.25. Швеція

Розмір добової фінансової допомоги для переміщених осіб залежить від того, чи отримує заявник харчування від держави, чи є самодостатнім. Вона становить від €2 до €6,5 (€60 – €195 на місяць).⁵⁰

Станом на березень до Швеції прибуло понад 30 000 українців працездатного віку, і майже 56% стверджують, що мають роботу, багато українців, які приїхали до Швеції, мають вищу освіту, 63% навчалися в університеті.⁵¹

Серед осередків українців у Швеції варто виокремити [Nordic Ukraine Forum](#) (9619 послідовників), [Українська громада у Гетеборзі - Ukrainska sällskapet i Göteborg](#) (1968 послі-

48 <https://bit.ly/3pRtcPR>

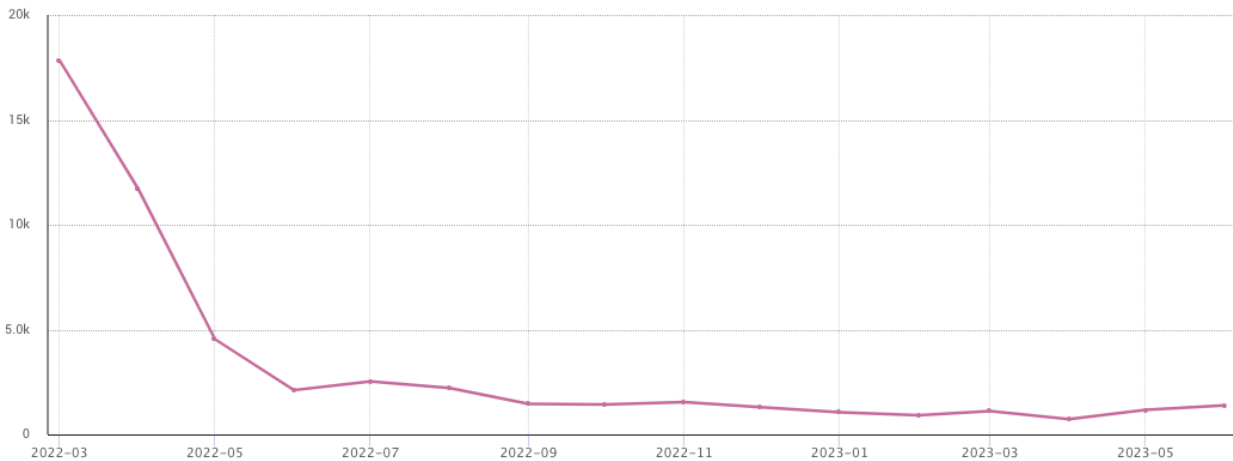
49 <https://reliefweb.int/report/ukraine/slovenia-we-remain-solidarity-ukraine>

50 <https://bit.ly/3DmE2Ay>

51 <https://dtm.iom.int/reports/sweden-ukrainians-and-third-country-nationals-under-temporary-protection-needs-intentions>

довників), [Ukrainska Aktiviteter i Sverige Українські заходи в Швеції](#) (1168 послідовників), [Українські заходи в Швеції](#) (1018 послідовників).

З початку повномасштабного вторгнення статус тимчасового захисту у Швеції станом на 12.07.2023 отримало 53060 українців. Пік переїзду припав на березень-травень 2022 (34,090 осіб). Друга хвиля тривала у липні-грудні 2022 (в середньому 1,500 осіб/місяць). Третя хвиля спостерігається з січня 2023 - в середньому 1000 осіб щомісяця.

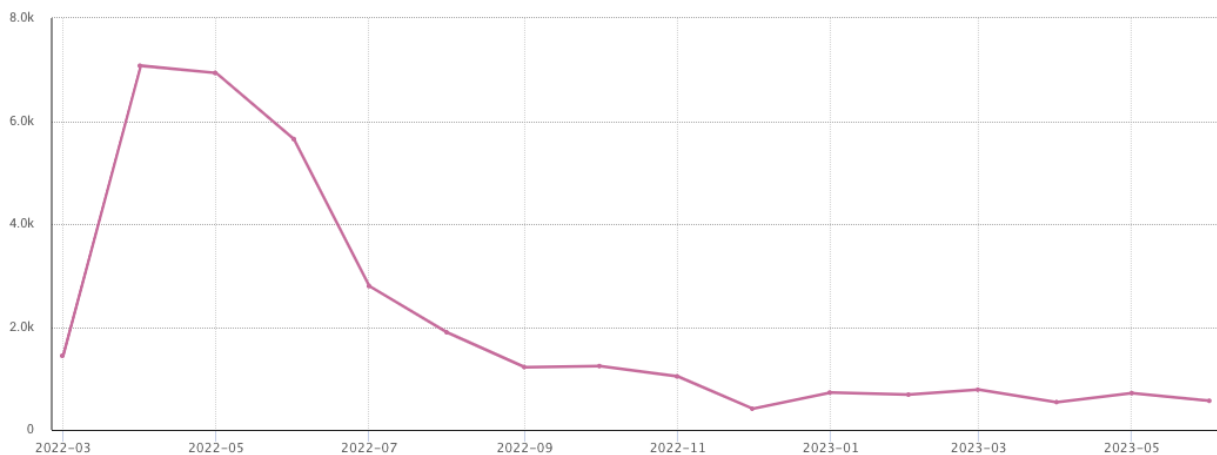

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту у Швеції станом на 12.07.2023 (у тисячах)

A. 26. Угорщина

Розмір допомоги на одну дорослу особу дорівнює розміру допомоги з безробіття і становить 22 800 форинтів (€56). Також передбачена виплата сімейної допомоги у розмірі €30.⁵²

Найбільше українців проживає у Будапешті та Ниредьгазі.⁵³

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту в Угорщині станом на 12.07.2023 (у тисячах)

З осередків найактивнішими є [Українська асоціація «Єдність»](#) (4138 послідовників), [Товариство української культури в Угорщині](#) (1305 послідовників), [Українці Кішпешту](#) (661 послідовник).

⁵² <https://visitukraine.today/blog/1084/financial-assistance-to-ukrainians-in-european-countries-how-to-issue-payments-part-2>

⁵³ <https://bit.ly/3pVeLKx>

З початку повномасштабного вторгнення статус тимчасового захисту у Швеції станом на 12.07.2023 отримало 33145 українців. Пік переїзду припав на квітень-липень 2022 (загалом 22455 осіб), друга хвиля припала на серпень-листопад 2022 (в середньому 1,500 осіб/місяць), третя хвиля триває з грудня 2022 року - 500 осіб/місяць.

A.27. Італія

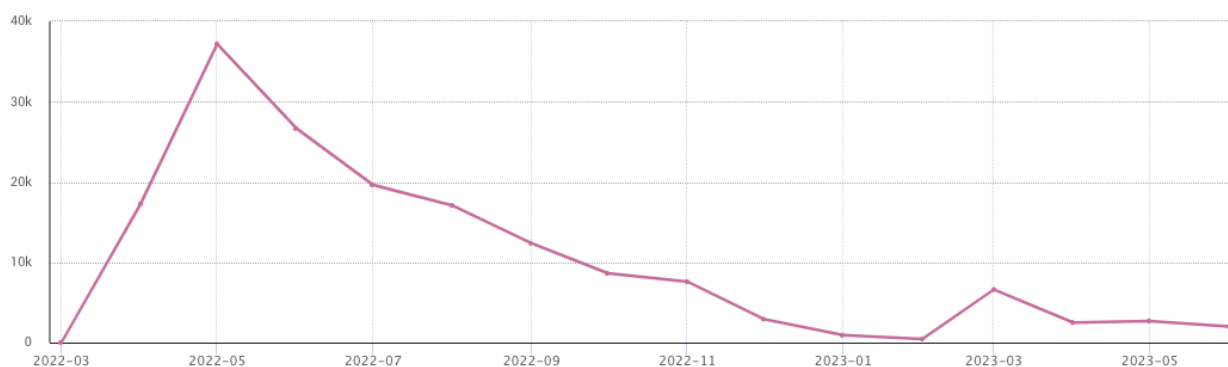
Переміщені особи з України, які знайшли притулок в Італії, можуть розраховувати на отримання одноразової допомоги в розмірі €150. Також є можливість отримувати фінансову допомогу у розмірі €300 на місяць на кожного члена сім'ї на період до 3 місяців. Батьки неповнолітніх дітей можуть отримати додаткову виплату в розмірі 150 євро на місяць на кожну дитину.

Дані Євростату свідчать, що станом на липень 2022 чотирма регіонами з найбільшою кількістю українських ТПО є Ломбардія (29 000 осіб), Емілія-Романья (22 000 осіб), Кампанія (19 000 осіб) і Лаціо (16 000 осіб). Це все області зі значною присутністю українських громад.

Станом на лютий 2023 з понад 1 500 опитаних українських переміщених осіб, котрі прибули до Італії, майже дві третини мають вищу освіту і більш ніж половина шукають роботу. У 40% домогосподарств є особа, яка потребує захисту. Серед дорослих працездатного віку 63% шукають роботу, 11% наразі працюють в Італії, а 7% працюють віддалено.

Стосовно українських осередків у Італії, варто виділити : Українська спільнота Італії (7546 послідовників) С U M - Comunità Ucraina Marche (4322 послідовників) , UA Diaspora Italia (26586 послідовників).

Статус тимчасового захисту в Італії з початку повномасштабного вторгнення отримало 164430 українських громадян. Пік переїзду припав на квітень-серпень 2022 (117800 осіб), друга хвиля переїзду спостерігалась у вересні-листопаді 2022 (в середньому 9 тисяч осіб/місяць). У грудні 2022 кількість переміщених осіб становила 3 тисячі, та впала у січні-лютому 2023 до в середньому 500 осіб/місяць. У березні 2023 кількість переміщених осіб становила 6610, з квітня по червень 2023 - в середньому 2200 осіб. Така динаміка є дуже нетипова в порівнянні з рештою країн ЄС.

Євростат. Кількість виданих посвідок тимчасового захисту в Італії станом на 12.07.2023 (у тисячах)

ОСНОВНІ ТРЕНДИ РОЗМІЩЕННЯ ТПО НА ТЕРИТОРІЇ ЄС

На переміщення українців до країн ЄС в умовах війни вплинуло поєднання геополітичних, економічних та особистих чинників. Можливості працевлаштування, схожість мови, культурні зв'язки та дієві діаспорні громади відіграють значну роль у формуванні рішень стосовно переїзду українців до країн ЄС. Викликами є відстеження українців, котрі отримали тимчасовий захист у декількох країнах ЄС, повернулись назад до України, отримали тимчасовий захист, будучи вже до повномасштабного вторгнення частиною діаспори країни ЄС.

1. Станом на 05//09/2023 згідно з Євростатом 5 046 238 українців отримали статус тимчасового прихистку у ЄС.
2. Найбільшу кількість тимчасових переселенців станом на 12.07.2023 прийняли такі країни: Польща – 1 685 780 посвідок; Німеччина – 1 091 83 посвідки; Чехія – 499 695 посвідок.
3. Майже всі країни ЄС пропонують фінансову допомогу українським переселенцям (винятком є Греція). Найбільшу фінансову допомогу надають Бельгія €1100 на місяць; Данія €853 на місяць; Ірландія €824 на місяць.
4. У жодній з країн не було помічено кореляції ескалації на фронті/блекаути (у листопаді-грудні 2022) та більшою кількістю реєстрацій тимчасового захисту. Можна припустити, що більша кількість українців, які виїжджали під час зими, планували швидке повернення та не звертались по офіційну реєстрацію в країні перебування.¹
5. У більшості розглянутих країн ЄС спостерігається однакова динаміка отримання посвідок тимчасового захисту — пік у березні-травні 2022 (<60% від усіх переміщених осіб станом на 12.07.2023). Лише в Ірландії, Латвії та Румунії спостерігається нерівномірна динаміка переселення — з коливаннями, без характерного поступового спаду. Румунія має особливу динаміку: відсутність характерного піку реєстрацій тимчасового захисту на початку повномасштабного вторгнення та стабільна щомісячна кількість переміщених осіб до березня 2023 року.
6. У відсотковому відношенні до місцевого населення Чехія і Польща приймають найбільшу частку ТПО у Центральній Європі – понад 4 відсотки їхнього населення. Більше українців звернулося по захист до Чехії (11 мільйонів жителів), ніж до Франції, Італії та Іспанії разом (174 мільйони жителів).
7. 1,2 мільйона заяв було подано в Ірландії, Німеччині, Люксембургу та Австрії — ці

¹ Йдеться про саме реєстрацію тимчасового захисту, при цьому загальну кількість переміщень через кордон не враховано в аналізі

чотири країни отримали заяви, що еквівалентно 1-2 відсоткам їхнього населення.

8. Три балтійські країни приймають значно меншу абсолютну кількість біженців, хоча їхня частка серед місцевого населення все ще значна: 3,3% в Естонії, 2,7% в Литві та 2,5% в Латвії.
9. Більше українців звернулося по захист до Болгарії (156960 з населенням 7 мільйонів), ніж до Франції (89080, населення 68 мільйонів).
10. Середній показник працевлаштованості ТПО по ЄС - 40%. Найбільший відсоток працевлаштованих переміщених осіб спостерігається у країнах ЄС зі знайомим культурно-мовним середовищем та невеликою відстанню до державного кордону України (Чехія, Польща).
11. У найчисельніших Фейсбук спільнотах кожної з країн ЄС ідентифіковано наявні дописи побутово-інформаційного характеру, майже відсутні публікації на теми війни в Україні, післявоєнної відбудови, відсутнє залучення діаспори до політичного та громадського життя України.

ЧАСТИНА III

**Чим живе Українська
діаспора та тимчасово
переміщені особи в ЄС?**

ІМІДЖ УКРАЇНИ, КОМУНІКАЦІЯ, ВИКЛИКИ ТА ПЛАНИ

2.1. ЯК СПРИЙМАЮТЬ УКРАЇНЦІВ В ЄС? ІМІДЖ УКРАЇНИ В ЄВРОПІ

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що імідж України та українців дещо різняться в залежності від країни та від історичної спадщини української діаспори в цій країні.

Більш-менш сформованим є імідж в **Італії**, де українська діаспора за останні 20 років провела велику просвітницьку роботу серед місцевого населення та на власному прикладі демонструвала найліпші чесноти українців. Тому тут українців сприймають переважно як дуже працелюбних, чесних, відповідальних працівників та законослухняних громадян:

«20 років тому багато італійців не знали, що є Україна, вони казали завжди «росія». Наші члени асоціації тоді постійно носили з собою в сумках наш прапорець, нашу карту України й показували, що ми не росія, що це зовсім інша країна. Тобто ми вже тоді проводили таку індивідуальну інформаційну роботу з кожним, з ким ми зустрічалися, чи в сім'ях, чи де працювали, чи на заводах. Ми вперто до 2014 го року це пояснювали, що ми інша мова, інша країна, а коли почався Майдан, тоді вони зрозуміли, що Україна – не росія. З 14-го року змінилося до нас ставлення. Є в Італії частина проросійських людей, тому що дуже сильно велася і ведеться сьогодні російська пропаганда. Але з початком Майдану вони побачили, що українці – вільний народ» (Г11, Італія)

«Про Україну завжди дуже добре думали, тому що жінки, які працювали в сім'ях, – це у нас була така жіноча імміграція – вони зарекомендували себе як добрі працівниці. І взагалі українська спільнота некримінальна, не скоює злочинів» (Г15, Італія)

У Франції та Німеччині **до повномасштабного російського вторгнення Україна та українці не привертала великої уваги європейської спільноти**. Досить поширене було ототожнення українців з росіянами і сприйняття України як частини Радянського Союзу=частини Росії.

«Коли я приїхав 20 років тому у Францію і коли я казав, що я з України, то більшість не знала, де це, а інші, хто орієнтувалися де це, то казали, що я росіянин» (Г11, Франція).

«Десять років тому про Україну знали тільки люди, які цікавляться, здебільшого імідж України складав, як і всюди, спорт — це Шевченко. Масову популярність принесли Femen. І є певна асоціація з якимись кліше, пов'язаними зі Східною Європою. При цьому Україну сприймали частиною Росії» (Г13, Франція, переклад з російської)

Тепер найтипівшим в усіх трьох країнах є сприйняття українців **як відважних, сильних, цілеспрямованих, мужніх та незламних людей, для яких свобода є життєво важливою цінністю**.

Українці змінили традиційний образ біженця в Європі, оскільки виїхали з України здебільшого жінки з дітьми (більшу частину біженців з інших країн становлять молоді та середнього віку чоловіки), а чоловіки залишилися захищати країну. І значна частина українських переселенців в ЄС – освічені люди, зі знанням іноземних мов та бажанням працювати. Це спричинило повагу європейців та посилило їх інтерес до України.

Європейці (навіть противники мігрантів) здебільшого щиро відчинили двері власних домівок українським біженцям, захоплюючись мужністю та відвагою української нації.

«В Італії для нас відчинили двері, обійняли нас і зустріли українців у своїх хатах. Італійці йшли й писали заяви, що вони хочуть прийняти в дім українських біженців, мам з дітками, тому що тут були дуже здивовані у міграційному відділі, що, як правило, з інших країн приїжджають чоловіки, а з України приїхали жінки та дітки або старші люди. Це їх дуже вразило, що чоловіки залишилися захищати країну. І італійці практично стояли в черзі та просили, щоб їм дозволили прийняти українських людей в сім'ї» (Г1, Італія)

«Було дуже цікаво бачити те, що навіть ті, хто повністю проти імміграції, самі нам телефонували, щоб запропонувати кімнату чи маленьку оселю для українок, тому що в більшості це жінки з дітьми. І надзвичайно цікаво бачити, що вони досить сильно розділили якраз ці дві імміграції – економічну, тобто людей, які приїжджають, щоб працювати, і імміграція під час війни, коли жінки тікають з України, поки чоловіки воюють» (Г1, Франція)

Влада європейських країн **надає велику підтримку українським шукачам тимчасового притулку**: їх забезпечують житлом, коштами на проживання, правом на роботу та на безплатне вивчення мови, надається консультаційна підтримка з усіх питань, які стосуються отримання офіційного статусу чи інтеграції в країні.

Щоправда, з часом через зростання цін та інші економічні проблеми, зумовлені війною, частина європейців **дещо «охолола» до України** та почала вимагати від влади більшої уваги до проблем своїх громадян.

«Є деяка втома французів, насамперед це було пов'язано з перебоями бензину. Коли тут почалися черги по бензин, я спостерігала в соцмережах і вступала в діалоги й дискусії з французами, які закликали Макрона, Францію та французьку політику припинити реагувати на Україну і зайнятися більше Францією» (Г3, Франція, переклад з російської).

Але загалом більшість європейської спільноти продовжує залишатися на боці України та підтримувати українців як морально, так і матеріально.

«Французи підтримують Україну всім серцем і душею. І навіть праві партії, яких дуже сильно пов'язували з окупантами, навіть вони відхрестилися від зв'язків з ними. Тональність – продовжувати підтримувати Україну» (Г2, Франція).

2.2. УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗМІ ТА МЕДІА-ПОТРЕБИ УКРАЇНЦІВ В ЄВРОПІ

У Німеччині, Італії та Франції до 2022 року в медіа домінували **російські наративи щодо України**.

Повномасштабна війна у 2022 році спонукала Європу замислитися **над існуванням української ідентичності**, що спричинила великий інтерес до України та українців.

«Після 24 лютого звісно всі дізналися про Україну і почали сприймати її як окрему державу» (Г13, Франція, переклад з російської)

ЗМІ в усіх трьох країнах **активно висвітлюють ситуацію в Україні**, інформація з України є обов'язковою для щоденних новинних програм, оскільки для переважної більшості європейців це є найважливіші новини на цей час. Європейські ЗМІ також частково **виконують просвітницьку функцію**, розповідаючи про історію України та причини сьогоденної війни. Так, наприклад, у Франції велику роботу в цьому напрямі виконує ТВ канал LCI (входить до [TF1 Group](#)), лідери громадської думки Алла Поєді, Olivier Védrine

«Є цікавий канал у Франції LCI – вони там настільки присвячені Україні, там здається про Україну нон-стоп: там є спікери, там є українка – викладачка міжнародних відносин, яка живе тут 20 чи 30 років, вона завжди там виступає, вони також запрошують багато українських депутатів, які розмовляють французькою мовою. Також вони висвітлюють культурні якісь події» (Г12, Франція)

Відомі люди з України (Сергій Жадан, Оксана Забужко, Тетяна Малярчук та інші), які часто мають виступи в європейських ЗМІ, зустрічі в європейських інституціях, викликають неабиякий інтерес європейських медіа і відіграють значну роль у промоції України за кордоном.

За свідченнями учасників дослідження, позиція більшості офіційних медіа є **проукраїнською**, — беззаперечна підтримка України в війні проти російських окупантів та зупинення намагань просунути в інформаційний простір приховані проросійські пропагандистські кліше на кшталт «не все так однозначно». А підтримка Росії негативно позначається на репутації політика чи журналіста.

«Ті спроби, які намагалися протягнути французькі політики, що «не все так однозначно», зупинялися досить швидко. І ТВ канали припиняли співробітництво з деякими журналістами. Навіть якщо і є якась проросійська романтика в Парижі, то офіційно принаймні вона дуже швидко зупиняється» (Г13, Франція, переклад з російської)

«Італія підтримує Україну на державному рівні, й тому на державних каналах транслюють проукраїнські меседжі, а не проросійські» (Г15, Італія)

«Підтримка, дуже сильна підтримка українців, вони (медіа) захоплюються нашою відважністю, вони казали, що й не сподівалися, що українці можуть так відважно боротися і бути такими сильними. Для них українці всі є героями. І є такий журналіст Локателлі, він має дозвіл їхати туди в гарячі точки та показує в прямих ефірах, італійці йому вірять, слідкують за ним» (Г1, Італія)

При цьому у **Франції** спостерігається трансформація основних медіамеседжів: поступова відмова від комунікації щодо потреби «встановлення миру в Україні за будь-яку ціну» і трансляція **віри в Перемогу України**.

«Головний меседж для них це те, що Україна має виграти цю війну. Він дуже цікавий, тому що це все почалося з того, що всі ці політики, великі персони, за якими слідкують і які були весь час за Україну, вони всі з самого початку казали одним словом, що потрібно зробити так, щоб був мир» (Г1, Франція)

В Німеччині поки що залишається популярною **ідея «примирення українців та росіян»**, попри величезну роботу, яка проводиться німецькими ЗМІ та нашими митцями й урядовцям

«Постійно відчувається оця контрпропаганда – в новинах, в організації цих лицемірних видовищ, коли людина з українським прапором обнімає людину з російським прапором, ці всі аморальні речі теж мають місце. І деякі медіамайданчики надають цьому слово, бо вбачають в цьому демократію» (Г12, Німеччина)

За свідченнями учасників глибинних інтерв'ю, найскладніший медіаландшафт в Італії, де найбільше зберігається **вплив російських ЗМІ**. Попри закриття Russia today, пропаганда активно ведеться через супутникові канали (Останкіно-1, і Росія-1, і Росія-24, ТНТ, НТН), численні Телеграм-канали, проросійських блогерів, через шкільні підручники з російською версією історії України. Інформація ж з України подається на офіційному ТБ в нерейтинговий час і до недавнього часу – через російських журналістів.

«В медіа є так званий прайм-тайм, коли дивиться найбільше людей і передачі, які розповідають про Україну, які більш-менш коректно подають інформацію, ідуть або зранку, коли ніхто не дивиться, або пізно вночі. І в них тільки зараз починають з'являтися італійські кореспонденти в Україні. Все, що подавалося торік, кореспондент розповідав з Москви. І яка інформація тоді могла звідти іти?» (Г14, Італія)

«Італія важка країна – тут і комуняки, і росіяни. В них навчаються по підручниках, в яких написана вся ця проросійська ересь – нове покоління зараз, під час війни вже, вчиться по підручниках, де написано, що Україна – це російська зона» (ФГД, Італія)

Популярним нарративом в Італії залишається заклик до **припинення постачання зброї в Україну**, оскільки постачання зброї нібито лише «підживлюють військовий конфлікт». Серед деяких верств населення продовжує користуватися популярністю міф про «українців, які 8 років бомбили Донбас».

Російський вплив в Європі здійснюється також через окремих проросійськи налаштованих представників політичної та культурної еліти (Марін Ле Пен, Тьеррі Маріані, Жан-Люк Меланшон, донедавна – Сільвіо Берлусконі), численні російські культурні проєкти. Через

це Україна поки що не має надійних позицій на культурно-інформаційному фронті в Європі.

«У російських медіа є гроші, вони відігравали і відіграють роль, і зараз є ще частина німців, які віддано споживають це все, і з ними не так просто вести якусь повноцінну дискусію, бо ці медіа, зазвичай грають поза правилами» (Г12, Німеччина)

«Є періодично проекти, які виграють російські організації, тому що вони більші, у них більший кейс успішних проектів і їх уже знають. Тобто вони продовжують здійснювати тут ту культурну окупацію, яку здійснювали в Україні, на гроші німецьких платників податків... тут в Берліні коло з російських «матрьошок» настільки щільне, що ми його ще, на жаль, не пробіли» (Г12, Німеччина)

«Росія витрачає дуже багато грошей, купуючи певних політиків, є купа пропаганди російської» (Г11, Німеччина, переклад з російської)

Окремі проросійські європейські журналісти чи так звані експерти спекулюють на підвищенні цін, напряду пов'язують це з війною в Україні, збурюючи таким чином громадські настрої.

«Спочатку я бачу реальність, ситуацію, яка сталася, правдиві новини, які відповідають тому, що відбулося. Потім наступною новиною пускають підвищення цін на газ, світло, і починається.... Потім наступним виступає експерт, який починає розмірковувати, що цього б не було, якби не війна в Україні і її треба закінчувати...І далі все залежить від рівня італійців – хтось розуміє, як це працює, а хтось зразу ж починає «а нащо воно нам все треба, причому тут ми?» (Г13, Італія, переклад з російської)

До того ж серед значної частини інтелігенції в Західній Європі **Росія завжди сприймалася занадто романтизовано**, з деяким пієтетом, тому міф про «хорошу росію і поганого путіна» є дуже живучий.

«Є якісь небезпечні моменти, тому що це виходить із суспільства освіченого, інтелігенції, якась романтизація всього російського, і що все, що відбувається - це не росія, це Путін, такий поділ. Це не говориться напряду, це йде між рядків» (Г13, Франція, переклад з російської)

Більше піддається російському медійному впливу старше покоління, яке довіряє меседжам про «неоднозначність» ситуації в Україні, про головну провину США та НАТО в війні тощо.

Тож на думку представників української діаспори, **посилення інформаційного фронту в Європі залишається нагальним завданням** для інформаційної політики України. Підвищений інтерес до України варто використати для ширшої просвітницької роботи та інформаційної «деокупації» Європи від російської пропаганди.

Для цього потрібні високопрофесійні **проукраїнські медіа** (ТВ канал насамперед) з мовленням на країни Європи. Без потужних ЗМІ боротися з російською пропагандою та проводити культурно-просвітницьку роботу дуже складно.

Для Італії актуальним є видання щотижневої української газети, яка б інформувала як про основні новини в Україні, так і про життя українців в Італії.

Деякі учасники інтерв'ю говорили про потребу додати в інформаційне поле за кордоном **більше позитивної інформації про Україну**, – про історію, досягнення, здобутки, плани на майбутнє. Бо поки що Україна асоціюється у європейців насамперед з війною, що у частини людей викликає бажання дистанціюватися від пов'язаних з військовими діями негативних новин та емоційно важких повідомлень.

«А не вистачає, на мою думку, іншої інформації про Україну, яку ми бачили до повномасштабної війни. Тобто про щось позитивне, про те, що будується, про плани на майбутнє, про рекорди тощо – те, що ми бачили до війни. Цього бракує і французам, які сьогодні дивляться на каналах про Україну, бо вони весь час бачать негативну сторону» (Г11, Франція)

«Якщо ми говоримо про Україну, то бракує такої якісної інформації, не пов'язаної з війною чи військовими діями, чи російською пропагандою. Через те, що у Франції я спостерігала реакцію того, що всі помітили або дізналися, що є така країна, як Україна, тільки після початку повномасштабного вторгнення. Але крім війни щось інше має бути, щоб створити імідж України в Європі» (Г13, Франція, переклад з російської)

Також важливо на думку учасників дослідження, щоб об'єктивна інформація про Україну доносилася мовою країни, на яку транслюється дана інформація.

«Найбільша інформація, яку потребують українці, щоб доносити далі, – це інформація про Україну німецькою мовою. Це стосується всього – якихось статей в аналітичних виданнях, злочинів проти людяності, банальних новин, всього, всіх сфер» (Г12, Німеччина)

Якщо говорити про медіапотреби українців в Європі, то вони отримують інформацію про Україну здебільшого від **рідних та друзів**, які залишилися в Україні, з **соціальних мереж та Телеграм-каналів**.

«В більшості ми спілкуємося з Україною, зі своїми родичами, своїми знайомими, з військовими. Ми довіряємо більше людям, які є в Україні» (Г11, Італія)

Офіційну інформацію щодо правил оформлення документів, отримання статусу, змін в законодавстві тощо українці часто отримують з **сайтів посольств, консульств та Міністерства закордонних справ України**.

Ті українці, які давно проживають в Європі та володіють мовою країни проживання, орієнтуються на інформацію про Україну на місцевих ТВ каналах та в газетах.

З початком повномасштабного вторгнення для українців в Європі найпопулярнішим джерелом інформації про події в Україні став загальноукраїнський інформаційний телемарафон **«Єдині новини»**. Але поступово довіра до нього знизилася через фактично монопольне становище на ринку телевізійних новин та окремі випадки спотворення інформації.

«З початку війни ми цілодобово дивилися цей марафон. Зараз українці в Італії

«Єдиному марафону» не довіряють і нам шкода, що виділяються такі кошти на нього, бо не може бути єдиний марафон в демократичній країні, люди мають право отримувати інформацію з різних джерел. Спочатку було дуже гарно, бо були різні джерела інформації, а зараз тільки державний, і інколи він спотворений» (Г11, Італія)

«Якщо на початку цей «Єдиний телемарафон» ніс позитив, то зараз це вже неправильно, бо вся інформація іде однаково, нема плюралізму» (Г14, Італія)

Учасники інтерв'ю та групових дискусій говорили про те, що для українців за кордоном **дефіциту інформації про Україну нема**, оскільки Інтернет дає можливість без проблем знайти будь-які цікаві новини, потрібні факти тощо. Єдиним недоліком онлайн медіа є **активне поширення фейків**, тому їх розвінчання є важливим завданням для медіаспільноти. Окрім того, варто звернути увагу на **засилля проросійських Телеграм-каналів**, якими частина українців в Європі також активно користується, потрапивши у такий спосіб під вплив російської пропаганди

2.3.1. ЧИ ІСНУЄ «НОВА» ТА «СТАРА» ДІАСПОРА?

На думку деяких учасників глибоких інтерв'ю, українці в Європі на цей час становлять **три окремі сегменти населення:**

1. **мігранти** (значна частина з них – економічні мігранти), які приїхали давно, мають тут право на проживання, роботу, нерухомість і вважають країну перебування своєю домівкою. Вони цілеспрямовано їхали в конкретну країну і доклали значних зусиль, щоб укорінитися на новому місці. Вони не мали жодної підтримки від європейських держав та жодної допомоги з інтеграцією в новій спільноті, всього досягали самотужки.

«Довоєнні мігранти – це були економічні мігранти, такі як я. Ми приїжджали сюди і якнайшвидше намагалися знайти будь-яку роботу, якнайшвидше намагалися вивчити мову і ми не мали жодної підтримки від держави» (Г15, Італія)

2. **заробітчани**, – які періодично приїжджають в Європу на заробітки, але витрачають зароблені кошти в Україні й не вважають Європу своїм домом, не планують залишатися тут для постійного проживання
3. **українці, які приїхали в ЄС після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року. Це досить неоднорідна спільнота, — як люди з окупованих територій чи місць бойових дій, які фактично втратили всю свою нерухомість і засоби до існування, так і переселенці з більш-менш безпечних регіонів, які не зазнали значних матеріальних втрат.**

Згаданий сегмент українців в Європі отримав велику підтримку від місцевих спільнот, добрі умови для інтеграції та адаптації на новому місці. Але можна припустити, що більшість з них ще не визначилися з планами щодо постійного проживання в Європі, очікуючи завершення війни. Значна частина з них, на відміну від економічних мігрантів та заробітчани, має деякі грошові заощадження, які дозволяють їм не погоджуватися на першу-ліпшу роботу та просто «перечекати війну» в ЄС

«Українці, що приїхали після початку війни мають гроші на рахунках, багато з них живе коштом своїх попередніх заощаджень і це їм полегшує життя. Але з іншого боку, зовсім не стимулює до інтеграції. І звичайно, що ми мали хоч якийсь план на імміграцію, хоча він був нереалістичний, ми мали «рожеві окуляри». Біженці ж після початку війни не мали планів на імміграцію і до цього часу багато з них їх не має, попри те, що вони вже рік живуть за кордоном» (Г15, Італія)

«Перша група уже бачить себе у Франції до кінця свого життя, друга група – в Україні через пів року, через рік, то третя група взагалі не знає, де буде через пів року. Тобто найбільша проблема, з якою стикається третя група – це бачення майбутнього» (Г11, Франція)

Цей етап дослідження свідчить про те, що лише 1-ий сегмент (мігранти, які давно виїхали з України) можна віднести до української діаспори. А найрелевантнішою дефініцією української діаспори для розуміння отриманих результатів дослідження буде трактування діаспори як **спільноти українців, які виїхали з України, постійно мешкають в іншій країні, пов'язують з нею своє майбутнє, інтегрувалися в місцеву громаду, але не втрачають духовного та культурного зв'язку з Україною.**

«Діаспора – це люди, які вже поселилися і будуть жити за кордоном» (Г11, Італія)

Говорити про нову діаспору (спільноту українців, яка утворилася після повномасштабного вторгнення) поки що зарано, оскільки:

- Тривалість перебування в новій країні є недостатньою для адаптації до нових умов і правил проживання, чужих традицій та чужої культури. Період інтеграції в нові громади поки що триває, проходить досить складно через вимушеність перебування за межами країни, через розділеність родин (більшість чоловіків залишилися в Україні) та складний морально-психологічний стан більшої частини вимушених переселенців
- Більшість вимушених переселенців ще остаточно не ухвалили рішення щодо країни майбутнього постійного проживання, майже не асоціюють себе з новою країною та не вибудовують відповідної життєвої стратегії, перебуваючи в стані невизначеності та очікування завершення війни

«Українці, які приїхали з України, вони психологічно побиті війною і їх психологічний стан не такий, як у нас. І, по-друге, це зовсім інша країна, можливо, вони не адаптувалися, не розуміють ментальність італійську» (Г11, Італія)

Через це називати згадану спільноту діаспорою можна лише умовно. Релевантним визначенням буде **поняття тимчасових переселенців або отримувачів тимчасового притулку (ОТП)**, що цілком відповідає офіційному статусу, соціальному та морально-психологічному стану зазначеної спільноти за кордоном.

Надалі тимчасові переселенці матимуть три різні життєві стратегії:

1. частина повернеться на Батьківщину
2. частина інтегрується в новій країні та доєднається до української діаспори
3. решта поповнить спільноту заробітчан.

Взаємодія нинішньої діаспори та тимчасових переселенців залежить від багатьох чинників (країна, специфіка населеного пункту, активність осередків української діаспори тощо), але має здебільшого суто функціональний характер: нерегулярна підтримка переселенцями акцій та заходів, які організовуються діаспорою, переважно без масового активного включення в громадську діяльність діаспори.

Через різні життєві причини, які їх спонукали виїхати з України, та через різний рівень підтримки від влади європейських країн між цими двома групами українців інколи виникають певні непорозуміння, вони недостатньо комунікують між собою

«Є певні непорозуміння, тому що вони (діаспора та тимчасові переселенці) не контактують між собою. Кожен продовжує жити у своєму світі. Ті, що приїхали задовго до війни, справедливо вважають, що біженці не розуміють, наскільки добре їх приймає країна, наскільки є багато проєктів щодо інтеграції, бо вони, економічні біженці, не мали такої підтримки від держави-реципієнта. А біженці переконані, що ця допомога недостатня. І деколи в соцмережах вони спілкуються і сперечаються щодо цього» (ГІ5, Італія)

«Ті люди, які приїхали сюди 10-20-30 років тому, зазвичай, переїхали з власної волі, за сласним бажанням. А тут у людей просто не було вибору: тут розбомбили дім, там помер чоловік чи ще хтось з близьких» (ФГД, Німеччина)

«Коли ми приїжджали до Німеччини давно-давно, то залишитись тут на роботу, це був фактично нереальний варіант, до нього треба було йти дуже-дуже довго, через різні ходи-виходи, та навіть контракт на роботу не означав, що це вдасться. Зараз люди мають можливість сходу іти працювати, бо Німеччині це важливо, вони хочуть мати цю робочу силу» (ФГД, Німеччина)

Тому варто при трактуванні результатів дослідження **розмежовувати українську діаспору в Німеччині/Італії/Франції та отримувачів тимчасового притулку (ОТП)** з України в цих країнах.

2.3.2. ЗГУРТОВАНІСТЬ, АКТИВНІСТЬ ТА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ

Можна припустити, що українські діаспори в трьох країнах (Німеччина/Італія/Франція) **дещо різняться*** через соціально-економічні, культурні та ментальні особливості кожної з країн, через різну мотивацію вибору країни для переїзду та через різну чисельність та взаємодію між собою українців в даній країні.

У Німеччині активне ядро діаспори становлять **підприємці та наукова інтелігенція**, яка виїхала з метою отримання освіти або отримавши пропозицію наукової, викладацької, іншої висококваліфікованої роботи, відкриття власної справи. До війни діаспори як такої фактично не було через невелику кількість українських емігрантів.

Після повномасштабного вторгнення діаспора почала стихійно створювати волонтерські групи для допомоги тимчасовим переселенцям та передання гуманітарної допомоги в Україну.

Зараз осередки зацікавлені в консолідації, створенні загального координаційного центру і спільних діях, направлених на підтримку України

«У Німеччині не було до війни жодної української діаспори, вона створилася тільки у зв'язку з війною... Українців тут по всій Німеччині можна порахувати на пальцях. У нашому місті я порахував лише кілька сімей українських. Тут є діаспора російських німців, є діаспора турків, курдів, марокканців, африканців усіх ра-

зом, може навіть діаспора італійців є, але діаспори українців не було. Тому вона створилася тільки з війною» (Г1, Німеччина, переклад з російської)

В Італії переважну більшість діаспори становлять українці, які виїхали на заробітки та давно проживають в Італії (як правило, понад 10 років). Ядро діаспори – **жінки з активною життєвою та проукраїнською позицією**. Вони давно створили досить багато асоціацій, які займаються пропагуванням українських традицій, культурно-просвітницькою роботою та підтриманням культурних зв'язків з Україною.

«Ми від початку проводили й дні вишиванки, і всі наші свята. Ми місту показували, що таке наш прапор, український костюм, тому що, якщо чесно, дехто навіть не знав, де розташована Україна. Ми робили виставки безпосередньо по Сицилії, представляли Україну» (Г13, Італія, переклад з російської)

Після повномасштабного вторгнення всі осередки активно перемкнулися на волонтерську роботу, тому нових осередків створювалося мало. Діаспора досить активно взаємодіє між собою, організовуються спільні заходи.

«В Італії осередків є надзвичайно багато. Суто в Мілані є, напевне, 7-8, які займаються різним видом діяльності» (Г12, Італія)

«Якщо, наприклад, в Болоньї організовується якась зустріч і ми можемо зібратися, то обов'язково приїжджаємо до них і підтримуємо. Якщо у нас в Реджіо був фестиваль, то вони приїжджали до нас, а також з Верони, з Брешії, Парми, Мілану та інших міст» (Г11, Італія)

Спроби створення єдиного координаційного центру (ініційовані посольством України) не мали успіху і не підтримуються більшістю голів осередків, які прагнуть до самостійної роботи без підпорядкування єдиному центру та без надмірного контролю з боку якихось зовнішніх структур.

У Франції ядро діаспори становить творча інтелігенція, активна студентська молодь, молодь, яка залишилася у Франції після завершення навчання, українки, які вийшли заміж за громадян Франції. Складається враження, що діаспора дещо розпорошена, осередків менше ніж у Німеччині та Італії, їх активності обмежуються окремими регіонами чи містами, вони недостатньо тісно взаємодіють один з одним.

«Я маю контакти, але не можу сказати, що ми підтримуємо зв'язок» (Г12, Франція)

«Але це все якось відокремлено, я не бачу, щоб між українськими асоціаціями була якась згуртованість... І чесно кажучи, всі спроби організувати щось разом закінчилися невдачею...» (Г13, Франція, переклад з російської)

Активна діяльність діаспори почалася після повномасштабного вторгнення, коли було створено багато невеликих асоціацій, які надавали допомогу тимчасовим переселенцям з України та пересилали гуманітарну допомогу в різні регіони України.

«Те, що було найбільш помітно, – це утворення багатьох нових асоціацій у багатьох регіонах Франції, які створилися для того, щоб допомагати Україні або українцям, які є на місці. І їх просто дуже багато створилося за цей останній рік» (Г12, Франція).

Діаспора у Франції досить зацікавлена у взаємодії, консолідації та створенні єдиного координативного центру (але також без функцій контролю та зовнішнього управління).

***Дані припущення щодо різниці між діаспорами в трьох країнах варто трактувати як гіпотезу, оскільки вони потребують підтвердження надійними статистичними даними.**

Основа та рушійна сила активного громадського, волонтерського руху у всіх трьох країнах – **українці, які давно (принаймні не менше трьох років) проживають у цих країнах.** Всі нові осередки та волонтерські групи, які брали участь в цьому етапі дослідження, були створені представниками української діаспори. Частина тих українців, хто прибув до Європи після повномасштабного вторгнення, приєдналася до вже створених осередків. Але більшість з них займає пасивну позицію, не беручи активної участі в волонтерській роботі за кордоном.

Причиною більшої активності діаспори, ніж шукачів тимчасового притулку, є наявність у діаспори цілком закономірно більших можливостей для активної діяльності:

- знання мови
- розуміння принципів функціонування державної системи в європейських країнах
- необхідні соціальні зв'язки
- психологічний, фінансовий, фізичний ресурс

«Те, которые живут давно, чувствуют себя немцами, они все знают, все структуры, все ведомства, куда нужно обратиться, что нужно делать – они дома» (Г11, Німеччина)

«Мій чоловік-француз мені дуже багато допомагав і без нього я б не справилася. Це важко, бо людина має знати однаково добре обидві мови, бути постійно на зв'язку» (Г12, Франція)

Вагомим чинником підтримки волонтерського руху в кожній з країн стала Українська православна та греко-католицька **церква**, навколо якої почало гуртуватися українство. Церква стала місцем збору першої гуманітарної допомоги, надавала приміщення для прийому тимчасових переселенців з України. Надалі осередки шукали власні приміщення та поступово стали працювати незалежно, але зберегли тісний зв'язок з церковними приходами.

«У нас тут є багато парафій УГКЦ в різних містах Італії й люди об'єднуються там, церква завжди була у нас місцем агрегації та взаємної підтримки» (Г15, Італія)

«Всі організації сконцентрувалися навколо греко-католицької церкви, яка і стала тим майданчиком для гуманітарної допомоги» (ФГД, Німеччина)

До повномасштабного вторгнення діяльність української діаспори в Європі швидше була **реактивна** (окрема реакція на резонансні події в Україні (наприклад, Майдан та війна 2014 року) та переважно зосереджувалася на нечисленних культурних проєктах для промоції України, гуманітарній, інформаційній чи юридичній підтримці українських мігрантів

та на консолідації українців в окремих містах та селах

«Найважливіша наша робота це інформативна. Тобто як оформити документи, як продовжити їх, які є закони, як ними можна скористатися. Наш осередок, ми як помічники італійської держави, тому що ми проводимо цю інформаційну роботу і роботу з документами» (Г1, Італія)

Після повномасштабного вторгнення діаспора стала **ключовим комунікатором між шукачами тимчасового притулку з України та місцевими структурами влади**, міграційними органами європейських країн.

«Спочатку ми з моїми знайомими просто допомагали приймати жінок і дітей, ми стали своєрідним шарніром між людьми, які приїжджають і місцевими інституціями» (Г13, Франція, переклад з російської)

3 лютого 2022 року діяльність діаспори поділилася **на два етапи**:

1. перші місяці війни
2. з літа 2022 року і дотепер

У **перші місяці війни** діаспора зосередила свої зусилля на допомозі з евакуацією з місць активних бойових дій, на прийманні тимчасових переселенців з України, роздаванні продуктових наборів, активній допомозі з оформленням документів, пошуком житла, придбанням одягу та взуття, розв'язанням життєвих проблем.

Також активно збиралася та передавалася в Україну гуманітарна допомога, вивчалися всі нюанси логістики гуманітарних вантажів.

За цей час українською діаспорою було передано в Україну величезні обсяги гуманітарної допомоги та надана підтримка великій кількості українських тимчасових переселенців. Водночас нові осередки отримували офіційну реєстрацію, яка полегшувала розв'язання адміністративних питань.

«Наша квестура єдина, яка дозволила волонтерам працювати у них з лютого по вересень: один дає інформацію, один анкети підписує, третій перекладає, четвертий готує пакет для оформлення документів. І ми за цей період оформили 4000 українців, і координували їх, куди далі йти,- оформити медичну страховку, знайти житло» (Г11, Італія)

3 літа 2022 року тривала допомога ОТП, але вже з працевлаштуванням, з влаштуванням дітей в дитячі садочки та школи, з вивченням мови, дитячим відпочинком, наданням психологічної допомоги, проводилися різноманітні культурні заходи.

З цього часу і дотепер продовжується відправлення цільової гуманітарної допомоги в конкретні населені пункти України та конкретним українським волонтерам, які викликають довіру, передання медичних препаратів та військового спорядження, автомобілів, швидких допомог тощо конкретним військовим частинам; генераторів та іншого необхідного обладнання під час зимових блек-аутів, надається допомога притулкам для тварин в Україні.

«Ми передали в Україну вже понад 350 тонн гуманітарної допомоги» (Г11, Німеччина, переклад з російської)

Незнайомі волонтерські організації та офіційні організації, що представляють органи влади з України, сприймаються з підозрою через непрозорий розподіл гуманітарної допомоги, іншу негативну інформацію щодо гуманітарних вантажів.

«Ми розуміємо, що кількість негативних випадків з гуманітарною допомогою, яка приїжджає з-за кордону, дуже велика. Тому ми за певний час наробили певну кількість перевірених контактів, через знайомих, батьків, дідусів і т.д., в яких ми впевнені, що ця людина доведе, сфотографує, віддасть і воно буде там, де треба» (Г14, Німеччина)

З першого дня війни паралельно з даною роботою українською діаспорою регулярно організовувалися **мітинги та демонстрації** із закликами до урядів країн щодо передачі зброї та більшої підтримки України. В деяких містах мітинг став невіддільною регулярною складовою діяльності діаспори. Для прикладу, в Марселі мітинг з лютого і по сьогодні триває щосуботи, в Парижі – двічі на тиждень, а в Мілані навіть щодня.

Важливим здобутком діаспори у Франції була консолідація представників і лівих, і правих політичних сил на великому мітингу в Парижі на річницю початку війни. Традиційно суперницькі між собою політики виступили з одностайною підтримкою України, що мало значний резонанс в ЗМІ.

Зараз зусилля діаспори в Європі також спрямовані на:

- **протидію російському впливу**
- **роботу з європейськими політиками, які можуть вплинути на закриття компаній, що працюють в росії, на збільшення постачання зброї Україні, на збільшення фінансової допомоги Україні**
- **організацію концертів українських виконавців, демонстрації українських фільмів тощо для знайомства європейців з історією та культурою України**
- **знайомство українців, які тимчасово перебувають у Європі, з культурою і традиціями країн, де вони проживають, організацію безоплатних екскурсій та безоплатних курсів вивчення мови**
- **допомогу українським спортсменам, митцям, які перебувають у Європі як тимчасові переселенці**

«Російські організації організовують мітинги проти України, то тут вже більше ми виходимо, щоб водночас і вони не змогли їх провести й щоб нас теж було чути й видно, а не їх. Боремося максимально, намагаємося закривати все, що зв'язано сьогодні з росією у Франції – це можуть бути й концерти, і інші культурні заходи, і ресторани, і різні заходи, які вони можуть організувати, типу мітингів» (Г11, Франція)

Осередки в різних містах проводять унікальні активності, що можуть бути цікаві в ракурсі передання досвіду іншим українським асоціаціям в Європі:

- **Берлін:** проєкт «Халабуда»: спільні зустрічі родин з дітьми для спілкування та психологічної підтримки; табір під Берліном для родин тимчасових переселенців з України; українська суботня школа
- **Ганновер:** Українська Спілка Нижньої Саксонії створила Освітньо-консультативний та Гуманітарний Центр для надання гуманітарної, інформаційної, психологічної допомоги, консультативних послуг українцям та для реалізації різноманітних культурних та освітніх програм.

З найцікавіших активностей центру: роздавання тимчасовим переселенцям сертифікатів на покупку харчових продуктів, організація гарячих обідів, організація дозвілля та сприяння інтеграції в Німеччині, організація курсів з вивчення німецької мови, спортивних секцій; проведення культурних фестивалів, створення театральної студії, підліткового клубу, дитячих таборів, підготовка до української школи, консультації стосовно соціального страхування, пошуку роботи, допомога з оформленням різних формулярів тощо.

Діяльність центру має фінансову підтримку з боку німецького бізнесу та органів місцевої влади, а приміщення надала одна з німецьких компаній

- **Сицилія:** круглий стіл на базі Торгово-промислової палати Італії на Сицилії за участі впливових місцевих бізнесменів та представників посольства України; участь діаспори в міжнародних виставках, які представляють культуру та досягнення різних країн світу
- **Мілан:** за кошти, зібрані на різних благодійних заходах, закупівля українських книг і передання їх до книжкового фонду Міланської бібліотеки
- **Флоренція:** консульство організувало участь українців в міському суботнику з прибирання міста, що мало великий позитивний вплив на імідж української спільноти в регіоні
- **Париж:** «Дім для молоді»: щорічний літній табір для дітей українців у Франції та дітей французів, які цікавляться Україною, в якому молодь знайомиться з українською культурою, українськими традиціями
- Масштабний захід (150 учасників) із залученням французьких інтелектуалів, лідерів громадської думки у Франції, послів України у Франції та Франції в Україні, відомих українців (наприклад, Олександра Матвійчук). Захід був сфокусований на темі європейськості української ідентичності
- **Нарбонн:** благодійна вечерея на підтримку України за участю відомих французьких артистів
- **Марсель:**
 - * фестиваль українських фільмів в самому Марселі та в невеликих містечках довкола з культурною програмою від українських виконавців
 - * фотовиставка «Діти війни»
 - * обмін прапорами з воїнами ЗСУ, яким надсилається допомога, зі словами

подяки та підтримки

- * озбирання продуктів біля виходу з супермаркетів для відправлення в Україну
 - * продаж олії, зробленої із зібраних переселенцями оливок, і закупка на зароблені гроші гуманітарної допомоги
- **Діжон:** організація експериментальної програми від французького міністерства освіти: дипломна мініробота, – новоприбулі українці детально описують свій професійний досвід французькою мовою і захищають його перед журі. Надалі журі дає диплом французького зразка певного ступеня. Або зараховуються 50% досвіду, і тоді можна влаштуватися на стажування або довчитися і ще раз пройти процедуру захисту свого досвіду. При цьому без дотримання стандартної вимоги щодо проживання у Франції не менше 1 року.
 - **Мец:** організація у французькому Лотаринзькому університеті франко-українського бакалаврату «Міжнародний менеджмент і комерція» для студентів Чернівецького університету, з можливістю стажування в компаніях Франції та Люксембургу; створення банківського додатку для українців в Європі, першого необанку української діаспори в Європі

Окрім гуманітарної допомоги та допомоги тимчасовим переселенцям з України українська діаспора в Європі є рушійною силою активної **промоції України за кордоном**, знайомства Європи з історією та культурою України як незалежної держави, оплоту європейських цінностей та символом свободи, незламності та відваги

«Ми самі є осередком України, українства, української нації, української культури, українських традицій» (ФГД, Франція)

Українська діаспора провадить велику інформаційну, культурно-просвітницьку роботу серед мешканців Європи для боротьби з російською дезінформацією, розвінчання популярних міфів щодо росії та «великої російської культури»

«Я також хочу відкрити курси української мови для французів, бо за кілька років буде великий потік туристів в Україну, і це вже зараз треба готувати. В мене вже багато людей, які кажуть, що були в Україні й хочуть поїхати туди знову. Багато людей просто не знають про нашу країну, про все те, що ми даємо світу: що олія – це в нас, що пшениця – це в нас. Хочеться, щоб вони поважали нас, знали більше про нас і, можливо, тоді вони будуть більше нас підтримувати» (ГІ4, Франція)

Українська діаспора є важливим чинником **збереження української ідентичності** тих, хто наразі став громадянином інших країн, збереження рідної мови, культури, традицій

«Я бачу місію нашу в тому, щоб оці другі покоління міграції – діти, які народжуються і ходять в школу вже тут – щоб вони володіли українською мовою, бо я бачу, що це велика проблема для другої генерації, щоб вони знали українську культуру і гордились нею. І щоб італійці знали про нас не те, що хтось там розповість, а спілкуючись з нами, зацікавлювалися Україною і шукали інформацію про неї» (ГІ4, Італія)

Після завершення війни діаспора планує зосередити зусилля **на допомозі у відбудові України**, представники діаспори можуть стати медіаторами для європейського бізнесу, зацікавленого в участі у відбудові зруйнованих міст і сіл.

«Якщо у відбудові братимуть участь італійські компанії, фірми тощо. Тут українська діаспора, по-перше, може зацікавити Україною, по-друге, бути отим місточком, отими медіаторами, отими перекладачами, посередниками в роботі тих компаній в Україні» (Г14, Італія)

«У довгостроковій перспективі - пов'язати свою основну діяльність із тим, щоб допомагати відбудовувати Україну, я вже маю майже 10-річний досвід роботи з французькою архітектурою у Франції та на міжнародному рівні» (Г13, Франція, переклад з російської)

З огляду на викладені факти, можна дійти висновку, що повномасштабне російське вторгнення **запустило потужний двигун української діаспори**, яка має величезний потенціал і високу здатність до самоорганізації та оперативних ефективних дій. Допомога Україні та українцям, відчуття того, що вони роблять корисну і потрібну для Батьківщини справу, надихають діаспорян і є для них моральним стимулом для продовження своєї місії в Європі

«Ми дуже багато отримували зворотного зв'язку, на початку війни так точно, від сімей, які залишилися у маленьких містечках, і ці дітки – було дуже і болісно, і радісно дивитися, що те, що ти робиш, воно потрібне. Це і на зараз основна причина, чому я продовжую цим займатися» (Г14, Франція)

Але без допомоги з боку України значна частина новостворених осередків із завершенням війни може припинити свою діяльність, оскільки потребують не лише великого людського та фінансового ресурсу, а й моральної та інформаційної підтримки, належного визнання їх заслуг перед Україною

2.3.3. ОСНОВНІ ТРУДНОЦІ В РОБОТІ ТА ВЗАЄМОДІЯ З МІСЦЕВОЮ ВЛАДОЮ

Діяльність осередків української діаспори в Європі переважно має **стихійний характер**, часто без чітко продуманих алгоритмів та далекосяжних планів, здебільшого без консолідованих дій всіх осередків, та без підтримки з боку влади України.

«У нас з плануванням складно, тому що насправді у нас робота доволі хаотична. У нас немає таких довгострокових планів. У нас короткостроковий план – зібрати й надіслати допомогу» (Г13, Німеччина)

Робота осередків тримається насамперед **на ентузіазмі керівників** та кількох активних членів осередків, а діяльність планується не більше як на місяць через занадто швидку зміну порядку денного. Окрім того, робота в осередках є безоплатною, а довгий час інтенсивно займатися волонтерською діяльністю неможливо через потребу працювати та приділяти увагу родині.

«Ми плануємо до місяця часу і не далі, не через те, що ми не хочемо, не маємо бажання, а насправді через те, що все міняється досить швидко і нам потрібно залишатися в найактуальніших подіях» (Г11, Франція)

«Я сповільнила всю цю діяльність, роблю тільки те, що можу робити паралельно з моєю професією, з моїм життям» (Г13, Франція, переклад з російської)

«Українські осередки не мають жодного фінансування і не мають місця, не мають жодного представництва і тримаються на ініціативі голови своєї організації. І всі проблеми виникають із цього – вони нерегулярно працюють, по можливості, якщо вдається знайти якийсь проєкт, щоб отримати фінансування. Вони не мають структури, це є суто громадські організації, які тримаються на повітрі. Протягом років там назбирається різних заходів, але це не є стабільна структурована діяльність, запланована наперед, бо у них немає жодної підтримки» (Г15, Італія)

Осередки часто **програють в конкуренції з російськими спільнотами**, які є численніші, діють оперативніше, досить злагоджено, мають тісні контакти з місцевою владою та місцевими елітами та охоплюють своїм впливом широкі верстви населення європейських країн.

«У нас тут більше сотні клубів за інтересами, які мають на меті розвивати, поширювати, популяризувати російську мову, культуру і т.д., і вони не гребують жодними методами» (Г12, Німеччина)

Учасниками дослідження у Франції та Італії наводилися факти, коли першими зустрічали тимчасових переселенців з України саме представники російської діаспори, і надалі втягували їх у свою культурну орбіту (в формі розмовних клубів, різного роду гуртків та клубів за інтересами тощо). У російськомовних шукачів притулку зі Сходу та Півдня України (які становлять більшу частину переселенців з України) така культурна експансія часто не викликає жодного спротиву.

«Коли мене просили від МОМ поїхати й перевірити на станції, де проїжджали наші біженці, були білоруси, були росіяни, хто завгодно, тільки не українці. Наші українці були волонтерами, а на роботу брали цих російськомовних, хто проти війни» (ФГД, Італія)

«Проросійські асоціації теж включаються в допомогу біженцям і вони не розповідають людям, хто є хто. Вони настільки до себе заманюють людей. І наші люди ідуть до цих асоціацій, до цих руських гуртків, ведуть своїх дітей вивчати російську мову» (ФГД, Франція)

Можна припустити, що існує продумана система організації та управління діяльністю російської діаспори в провідних країнах Європи, зокрема використання російської діаспори для поширення російської пропаганди. Це є однією з причин популярності проросійських наративів в Європі, які несуть інформаційну загрозу для України та українців в Європі.

Часто осередки української діаспори натрапляють на труднощі, які гальмують громадську активність. Серед найрозповсюдженіших труднощів учасниками дослідження названі:

1. Відсутність приміщень для зустрічей, для проведення різних культурних заходів

та збору гуманітарної допомоги тощо. Інколи приміщення надаються церквою, місцевими органами влади або місцевими мешканцями, які є прихильниками України. Але загалом проблема приміщень залишається однією з найактуальніших для осередків

2. Відсутність достатніх **фінансових ресурсів**, необхідних для організації культурно-просвітницьких заходів, закупівлі гуманітарної допомоги, оренди приміщень тощо. Європейці жертвують гроші щодалі менше, в українців фінансові можливості досить обмежені, тому осередки все частіше наражаються на брак коштів. Активісти намагаються заробити гроші проведенням різних культурних заходів (концерти, виставки картин, дні української кухні тощо), продажем українських сувенірів, української символіки. Але часто цих коштів замало для закупки значних обсягів гуманітарної допомоги та для організації масових заходів

«Нам потрібен транспорт, потрібне паливо, потрібні гроші для наших поїздок, потрібні гроші для проектів тут. Здебільшого, нам потрібна фінансова підтримка. Плюс потрібно приміщення для гуманітарного центру, потрібен склад» (Г11, Німеччина, переклад з російської)

«Фінансова сторона, яка ніколи не є зайвою. Тому що ми бачимо час від часу, як проросійські сили, які організують там якийсь свій мітинг чи захід, і вони це можуть робити за фінанси. Вони можуть зняти зал в якомусь замку і організувати там проросійський захід. Те, що ми сьогодні не можемо робити» (Г11, Франція)

«Це така загальна тенденція. Навіть допомога, яку ми відправляємо – на початку війни це було 15 фур, зараз – від сили 2 організуємо. Прийшло психологічне звикання до проблеми, до того, що в нас війна» (Г12, Італія)

3. **Брак інформаційної підтримки** в місцевих медіа щодо висвітлення діяльності осередків, відповідно – невеликий суспільний резонанс від їхньої роботи. Інтерес місцевих медіа є суттєвим стимулом для продовження діяльності та ознакою офіційного визнання української діаспори як впливової інституції. Відомість в медіа відкриває двері в офіційні кабінети та допомагає вирішувати багато питань, пов'язаних з діяльністю осередків.

«Успіх був у тому, що нас визнали в інформаційному просторі Італії. Це інтерв'ю в газетах, прямі ефіри на італійському телебаченні, нас запрошують на всі зустрічі італійські на адміністративному рівні. Успіх те, що нас визнали як асоціацію, успіх, що нас взагалі визнали, - українців в Італії» (Г11, Італія)

«Допомагати нам більше з журналістами. Знаєте, у кожної влади є якийсь список контактів і мій меседж вони одним натиском клавіші можуть поширити на всіх своїх каналах» (Г14, Франція)

4. **Брак активістів**, які можуть регулярно допомагати в організації заходів, брати участь у мітингах, пакувати гуманітарну допомогу тощо
5. Інколи **відсутність ефективних контактів з місцевою владою**. Загалом українцям надається велика підтримка з боку влади країн Європи, тимчасові переселенці перебувають повністю на їх фінансовому забезпеченні, фінансуються деякі додаткові проекти для українців (здебільшого з інтеграції українців в місцеві спільноти),

органи місцевої влади відгукуються на більшість запитів з боку волонтерських організацій, працюють з ними в тісному контакті (насамперед помітно це було в перші місяці війни). Але бувають випадки перешкоджання громадській діяльності українців (наприклад, відмова від видачі дозволів на проведення мітингів), підтримка владою проросійських заходів. Про такі випадки часто говорили на Півдні Франції, де в місцевих органах влади багато симпатиків Ле Пен та навіть путіна.

6. Відсутність тісної взаємодії з владою України, з посольствами та консульствами України (про це буде йти мова далі)

2.3.4. ВЗАЄМОДІЯ З ВЛАДОЮ УКРАЇНИ

Судячи з результатів дослідження можна припустити, що влада України дещо недооцінює потенціал української діаспори та поки що **не вибудувала ефективної стратегії комунікації** з осередками діаспори.

Через брак фінансів взаємодія державних органів України як з діаспорою, так і з ОТП переважно має формальний характер, українці часто своєчасно не отримують необхідних сервісів по оперативному оформленню документів тощо.

Для діаспорян же підтримка та належна оцінка їх роботи з боку влади України є важливим стимулом для подальшої діяльності.

«Українців врятувало те, що незалежно від всіх, і практично, всупереч політиці нашої держави – і це не образа, а констатація факту – тут уже була чітка і злагоджена мережа роботи. Бо маючи ці зв'язки ми змогли організувати автобуси, ми їхали в Польщу, зустрічали людей, селили, перекладали, вчили, няньчилися, підставляли плече, коли вони плакали. Саме ця мережа врятувала, так не загубить її зараз, опирайтеся на нас і в культурній роботі...Давайте, щоб не ми тільки шукали Україну, а й щоб Україна нас шукала. Ми розуміємо, що Україна зараз не може дати нам кошти, ми їй даємо, але дайте нам моральну, інформаційну, політичну підтримку» (ФГД, Італія)

«Від представництв української влади в Німеччині максимум, що ми отримуємо, — це якісь супровідні листи, і то щоразу доводиться ледь не просити. А від парламенту чи інших органів влади ми отримуємо тільки грамоти. Але й для цього ми маємо купу всього дати й купу всього привезти» (ГП1, Німеччина, переклад з російської)

Консульства та посольства є ключовим представником влади України на території інших країн, тому саме від їх роботи залежить оцінка діяльності влади загалом. Щоправда, оцінка роботи посольств учасниками дослідження в Німеччині, Франції та Італії дещо різниться.

Позитивний досвід співпраці з посольством України мають діаспоряни **у Франції**, – посольство за можливості надає необхідну підтримку і допомогу, що значно полегшує організацію багатьох заходів. Також в найтяжчий період перших місяців війни представники

посольства докладали всіх зусиль, щоб наші громадяни могли отримати необхідні послуги. Надалі для обміну інформацією та для анонсів важливих заходів було створено спільний чат представників посольства і різних українських асоціацій, який дуже допомагає діаспорі розв'язувати нагальні питання.

«Я не можу вам сказати щось погане. Я знаю, що посольство працює дуже багато і вони там реально не сплять, не їдять. У мене нема до них питань...Вони комунікують, пишуть листи, роз'яснення, організовують заходи, надають наші контакти» (Г12, Франція)

«Я їздила на збори асоціацій у консульство до Парижа, познайомила там із представниками посольства, які досить активно пропонували свою допомогу. Але я розумію, що їхня чисельність обмежена і вони не можуть, на жаль, бути постійно активними, відповідати на запити. Водночас було надано таку інформацію, що, припустимо, під час організації конвоїв або допомоги, посольство може надати фінансову підтримку для транспортування» (Г13, Франція, переклад з російської)

«Посольство нас збирало, десь пів року тому був такий перший форум українських асоціацій – хто, де, які проблеми, які потреби по відправкам в Україну, що їм зараз потрібно там, що потрібно українцям, які тут. Тобто був такий перший конект. Зараз буде також форум. І в нас є чат у WhatsApp, де розсилаються запитання, посольство щось пропонує, якусь виставку провести, показати фільм або запросити гурт» (Г14, Франція)

Проте серед основних зауважень до роботи посольств та консульств найпоширенішими є такий перелік **недоліків**:

- невірогідні, застарілі списки осередків української діаспори, - наявність в них осередків, які існують лише на папері або давно припинили свою діяльність, і одночасно відсутність осередків, які проводять велику громадську роботу. Це призводить до несправедливого розподілу тих невеликих коштів, які виділяються на підтримку діаспори та до незалучення активних осередків до важливих публічних заходів, які організовуються посольствами в Європі.
- недостатня активність представника посольства, який відповідає за комунікацію з асоціаціями українців і який має інформувати асоціації про всі важливі події чи новини
- відсутність затвердженого Україною списку українських перекладачів, поданого в офіційні органи, який дає можливість саме українцям працювати на важливих заходах (поки що дана ніша зайнята росіянами)

Особливо складною для посольств була ситуація в перші місяці війни, коли фіксувався найбільший потік переселенців з України. Більшість європейських міграційних органів подовжили свій робочий день, залучили до роботи українських волонтерів, щоб надавати допомогу українцям. А деякі українські посольства та консульства не змогли оперативно відреагувати на форс-мажорні обставини в їх роботі.

«Якщо ви опитаєте українців в Берліні про досвід співпраці з українським по-

сольством, то на 80% це буде негативний досвід. Йдеться про різну бюрократію – документи, доручення, паспорти, ще якісь абсолютно буденні, рутинні речі. Воно й останні 5 років було в такому не ок стані, бо кількість українців збільшилася, а інституція на це ніяк не зреагувала» (Г12, Німеччина)

«Якщо квестура Італії працювала з 8.30 до 12.30, то коли почали їхати біженці, ми сиділи з інспекторами й до 17-18 години, щоб їх прийняти, то наше консульство працювало лише по 2 години на день. Тисячі людей з дітьми приїжджали по 3 рази, і мало не ночували там, щоб туди потрапити» (Г11, Італія)

Щоправда, в окремих регіонах Італії (зокрема, у Флоренції) консульства змогли впоратися з викликами, що виникли після 24 лютого 2022 року, та стати ефективним медіатором між тимчасовими переселенцями та місцевою владою. Консульство у Флоренції надавало (і продовжує надавати) допомогу шукачам тимчасового притулку з оформленням необхідних документів, влаштуванням на інтеграційні курси, з пошуком роботи, надає персональну допомогу окремим родинам в різних особливих ситуаціях. Проводиться велика робота з інформаційної підтримки українців. Так, організовуються семінари щодо різних питань, нагальних для тимчасових переселенців, – робота соціальних служб, медичної системи, податкової системи тощо.

Консульство активно підтримує контакти з італійськими організаціями, залучає українців до різних громадських заходів, сприяючи таким чином кращій інтеграції українців в місцеву громаду та налагодженню контактів італійців з тимчасовими переселенцями з України.

Тепер, за свідченнями керівників осередків, найгострішими є кілька питань:

1. **Брак консульств та брак кадрів** в посольствах\консульствах, що зумовлює великі черги на отримання сервісів, необхідність візиту в Україну, якщо треба оформити деякі документи

«Насамперед треба, щоб консульство та посольство були відкриті для українців, щоб там була не одна людина, а 10, які приймають кожного дня. Щоб за банальними документами, як довіреність на продаж чи довідка про несудимість, не треба було їхати в Київ, ризикуючи життям. І якщо ми можемо просити щось зараз в українського уряду, що не потребує великих інвестицій, то, будь ласка, зробіть більший спектр консульських послуг, сервісів» (ФГД, Італія)

2. Недостатньо відлагоджений механізм **електронної черги** в посольствах\консульствах

«Навіть приїхати в будь-який з тих дієвих консульств, щоб записатись на сайті, то вам скаже будь-яка людина з присутніх тут, що це нереально» (ФГД, Італія)

3. Відсутність диджиталізації сервісів з отримання довідок, документів з України

«Українці мають право на адміністративну повагу і якщо вже в Україні диджиталізували багато довідок, то чому нам не можна це надати? Ми б попросили звернути увагу на те, що потрібна робоча група і щоб міністр з диджиталізації й

віцепрем'єр звернули увагу на те» (ФГД, Франція)

4. Комунікація посольств та консульств лише з офіційно зареєстрованими організаціями, через що велика кількість незареєстрованих волонтерських груп залишається без жодної підтримки

«Консульства працюють тільки з зареєстрованими українськими спілками. Але є дуже багато незареєстрованих, і ми теж, і в нашому регіоні це десь 2000 людей. І люди, що проживають давно з радістю допомагають новоприбулим, але зв'язку, фідбеку з консульством не має, бо ми незареєстровані» (ФГД, Німеччина)

5. **Закриття Генерального консульства в Марселі**, що призвело до послаблення українського впливу в важливому регіоні Франції з традиційно сильною позицією російської діаспори.

«По узбережжю розташована величезна російська діаспора, яка практично визначає політику і визначає дуже багато моментів, які залишаються поза увагою політикуму, але вони впливають на владу, на ситуацію в регіонах, на пресу, на журналістів. І разом із закриттям цього консульства закінчився український вплив на південний регіон Франції, який є визначальним у політиці ідеологічної війни» (ФГД, Франція)

Більшість викликів у роботі посольств та консульств зумовлені **складною економічною ситуацією** в Україні під час війни, через що держава не може виділяти належні обсяги коштів для збільшення кількості персоналу та для інших нагальних потреб посольств та консульств..

Налагодження ще більш ефективної комунікації посольств/консульств з діаспорою є нагальним завданням, від вирішення якого виграє як українська діаспора, так і Україна.

Осередки української діаспори налаштовані на тісну комунікацію з посольствами/ консульствами та готові, зі свого боку, в разі потреби надавати їм будь-яку посильну допомогу.

«Часом консульство організовує якусь подію, але інколи їм не під силу це зробити, але ж є ми – тому опирайтеся і на нас» (ФГД, Італія)

Щодо відгуків стосовно роботи органів влади в Україні, то учасниками дослідження переважно називалася відсутність прозорості при використанні гуманітарної допомоги та бюрократія при розподілі допомоги конкретним цільовим групам. Через що осередки намагаються не надсилати гуманітарну допомогу уповноваженим державою установам та організаціям (про що вже говорилося вище)

«Для того, щоб щось кудись передати – треба зібрати 25 підписів, і якась людина просто не підписує. В них є машини, які зараз дуже потрібні й в Бахмуті, і біля Харкова, але вони не можуть їх відправити, бо хтось щось не підписав» (ФГД, Франція)

Водночас представники діаспори оцінили б як слід допомогу влади з пошуком транспорту для перевезення гуманітарної допомоги, **з налагодженням логістики для гуманітарних вантажів** з Європи: супроводження та паркування транспортних засобів, організація складських приміщень для зберігання гуманітарної допомоги, пришвидшеного пропуску

на кордоні, надання дозволів для пересування в комендантську годину, створення єдиного логістичного хабу для гуманітарних вантажів, координація логістики з боку офіційних органів тощо

«Хоча б щоб нам на кордоні було простіше, щоб нас не затримували там так надовго, щоб у нас були листи, які дозволяють нам не дотримуватися комендантської години. Держава могла б допомогти нам зі складами в різних містах, допомогти з логістикою, так само як вони це роблять для військових адміністрацій. Так само із супроводом або паркуванням наших транспортних засобів» (Г11, Німеччина, переклад з російської)

Щоправда, багато з того, що робиться представниками влади України, недостатньо відомо діаспорі та потребує комунікаційного посилення з боку уряду.

2.3.5. НАГАЛЬНІ ПОТРЕБИ ЩОДО КОМУНІКАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ

Оскільки офіційні особи з України недостатньо комунікують з осередками української діаспори сам факт даного дослідження викликав **помітний резонанс серед діаспори**, а участь в інтерв'ю та групових дискусіях дала надію на те, що влада України звернула увагу на їх роботу і готова до співпраці.

Результати дослідження свідчать про те, що на цю мить осередки потребують **консолідації** всіх українських спільнот, створення єдиного центру в кожній з країн, який би став платформою для об'єднання зусиль всіх осередків, посередником між діаспорою та владою України. Це має бути структура на кшталт **Українського культурного центру** з функціями, аналогічними функціям Французького Інституту. Такий центр має не дублювати діяльність осередків, не керувати осередками (такі спроби створення керівного органу були з боку деяких посольств, але викликали дуже негативну реакцію діаспори), а бути медіатором між діаспорою та владою України

«Потрібно якось організувати ці всі осередки, спільноти, асоціації. Консульство і посольство роки 4 назад пробувало це зробити, але завжди за давніми українськими наративами – тобто рада, яка буде керувати всіма чи конкретні якісь люди з посольства, які будуть нами керувати за те, що дадуть нам трохи коштів. Ні, нами непотрібно керувати, має бути спільна робота, керувати ми й самі собою можемо» (Г11, Італія)

Завданням такого культурного центру має бути виконання **місії прямого каналу зв'язку українців за кордоном з Україною**. Такий культурний центр здатний запропонувати візію, стратегію роботи діаспори, яка може стати орієнтиром для їх діяльності. А також сприяти оперативному просуванню за кордоном актуального національного культурного продукту (книги, музичні гурти, театральні проекти, кінофільми тощо), якого дуже потребують самі діаспоряни і який допомагатиме промоції України в Європі.

«Потрібно робити зустрічі з українською молоддю за кордоном і розказувати про українознавство, традиції, історію, літературу. І не тільки розказувати, але й

вести діалог, бо діти, які вирости в Італії, вони вільні, вони можуть дискутувати. Можливо, від України потрібно організовувати, щоб українські театри приїжджали сюди, але це на рівні держави потрібно робити культурний обмін» (Г1, Італія)

«Колись посольство привозило книжки про Україну різними мовами, і я потім ті книжки міг подарувати або в префектурі, або коли йшов домовлятися за якусь допомогу, і люди отримували інформацію, що в нас є найбільший літак, яке у нас виробництво є, що ми не тільки аграрна країна, що практично всі супутники на орбіті винесені туди нашими моторами «Південмашу». Коли я їду в Україну, я тепер купую за свої гроші в книгарнях хоча б англійською мовою, щоб і далі нести інформацію про країну, і держава могла б хоч щось трошки в цьому допомагати, бо це робота на імідж країни» (Г1, Італія)

«Ми вже маємо контакти з видавництвами й зараз виходимо на авторів, на блогерів для того, щоб мати дозвіл на переклад їх статей на італійську мову. Але це іде на майже приватних контактах. Це можна якось організувати? Щоб нам підкидали найцікавіший, найгарячіший матеріал – я згодна роботи це на волонтерських засадах» (ФГД, Італія)

Український культурний центр міг би допомогти зі створенням українських бібліотек з художньою та навчальною літературою українською мовою, про потребу в яких говорили в Італії та Франції. На цей час спостерігаються деякі спроби створення таких українських культурних центрів (принаймні, про них говорили респонденти з Німеччини), але поки що зроблено в цьому напрямку не дуже багато.

«У нас тут є тільки посольство, а як ми збираємося розвивати культуру, якщо у нас немає умовного Українського дому? Він у нас є, але тільки віртуально» (Г12, Німеччина)

Осередки потребують також більшої взаємодії між собою, регулярної організації зустрічей для обміну досвідом і підтримання українського духу, отримання емоційного ресурсу, якого дуже потребують українці за межами Батьківщини. Українські культурні центри якраз можуть стати ключовою локацією для такої взаємодії.

«Ми далеко і нам все-таки цього бракує, нам бракує фізичного зв'язку з Україною» (Г11, Італія)

Нагальною серед діаспори є потреба в **інформаційній підтримці** з використанням ефективних диджитал продуктів:

1. **Єдиної онлайн платформи** для українців в кожній з країн, яка містила б усю інформацію, необхідну для українців, починаючи від прибуття в країну і закінчуючи якимись практичними порадами щодо життя в Європі; де були б розміщені всі корисні контакти, включно з контактами осередків української діаспори (як зареєстрованих, так і незареєстрованих).

Платформа виконувала б функцію і консолідації всіх українців в конкретній країні, і зв'язку українців з владою України, і отримання важливої інформації з України, і обміну інформацією між громадами українців. Після перемоги у війні платформа може стати інструментом інвестування коштів з боку української діаспори у відновлення України

2. **Чат-боту** для українців українською мовою в кожній з країн, який оперативно надавав би всю необхідну інформацію, яка стосується проживання в даній країні (такі чат-боти створені росіянами в Німеччині та користуються популярністю серед українців*)

«На рівні спілкування ти отримуєш допомогу українською мовою, у тебе на підсвідомому рівні іде, що Україна тебе підтримує, що українська влада за тебе хвилюється і тобі допомагає» (ФГД Німеччина)

3. Видання та поширення **буклетів з координатами організацій та департаментів місцевої влади**, які опікуються українцями, якими можуть скористатися всі бажаючі надати допомогу тимчасовим переселенцям. Такі буклети можуть містити інформацію про реалізовані проекти допомоги для українців та України, що надихає на підтримку з боку нових благодійників.
4. Створення **Пулу представників адвокації інтересів України** в кожній з країн Європи як єдиного органу, який би виконував кураторські функції з представництва інтересів України за кордоном і повноваження якого були б легітимізовані. Основними критеріями відбору до даного органу має бути чітка проукраїнська позиція, а ключові особи мають володіти лідерськими якостями, обіймати керівні посади в органах влади чи комерційних структурах і мати досвід проведення успішних проектів.
5. Відкриття **Торгівельних палат** в різних містах Німеччини

2.4. Чи планують українці повертатись? ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ

Основні проблеми, з якими найчастіше стикаються як загалом новоприбулі українці, так і українці, які зараз перебувають під тимчасовим захистом в Європі:

- Незнання **мови**
- Незнання **особливостей проживання та системи функціонування держав**, в яких вони знаходяться
- Величезна **бюрократія**, з якою досить складно справлятися без знання мови та розуміння системи функціонування державного апарату
- **Відсутність роботи** для тих, хто не володіє мовою країни проживання
- Складна і довга процедура **визнання українських дипломів та шкільних атестатів**
- Відсутність процедури **визнання водійських прав**, виданих в Україні
- Незвична та незручна **система медичного обслуговування**

«Проблемою для всіх є інтегрування в середовище, в роботу, всі ці соціальні питання і ще бюрократичні питання, того що Франція дуже бюрократична країна і саме українцям важко перестроїтись, тому що треба слідувати системі, треба чекати, все дуже довго. Ну, і мова – це дуже велика проблема для всіх» (Г12, Франція)

«Одна з найбільших проблем, це німецька бюрократія. Ми не звикли до того, що все повинно бути через 50 якихось папірців, які потрібно зібрати, принести і ще щось там зробити» (Г13, Німеччина)

«Здебільшого, проблеми виникають із розумінням, як працює тут місцева система. Що є послідовність у всьому: для того, щоб щось зробити, потрібно пройти певне коло інстанцій. І я думаю, що це один з основних бар'єрів для українців для розуміння, як взагалі відбуваються тут ті чи інші події. Ну, і звісно, головний бар'єр — це мова, тому що українці якщо й знають другу мову, то це здебільшого англійська, а тут нею дуже мало людей розмовляють, а якщо й розмовляють, то надають перевагу все ж таки французькій...» (Г13, Франція, переклад з російської)

«Німецька бюрократія, вона дуже-дуже важка. Це жахливий сон. І те, що на місцях люди в цих німецьких амтах не завжди фахово знають що і як робити. І цей людський фактор дуже впливає на обробку всіх паперів, і дуже часто папери губляться, часто не оброблюються вчасно. І ми, українці, не звикли, що тут дуже багато того, що ти сам повинен десь щось написати, занести, сказати, але в нас

нема інформації, як це все робити за німецькими законами, за цими тисячами параграфів» (ФГД, Німеччина)

Проблеми, які актуальні лише для тимчасових переселенців:

- Складні процедури **оформлення офіційного статусу та соціальних виплат**
- Відсутність доступного окремого **житла** (не в таборах для біженців чи в готелях)
- **Проблеми з влаштування дітей** в дитячі садочки та школи, нестача місць в даних закладах
- У частини переселенців: **відсутність документів (паспорту тощо)** та довга та складна процедура їх оформлення через посольство\консульство
- **Труднощі з отриманням пенсій з України** тим пенсіонерам, в кого не було банківської картки
- **Обмежена кількість місць для складання ЗНО**, потреба витратити багато часу та зусиль для того, щоб до них добратися, що спричиняє додатковий стрес у випускників (актуально для Франції)
- Складний **морально-психологічний стан** через пережитий травматичний досвід та стрес від перебування в чужій країні, далеко від родини, через постійні хвилювання за рідний дім та за близьких
- **Невизначеність майбутнього**, відсутність чіткої перспективи, - щодо країни та місця проживання, роботи, житла, щодо життя загалом, яке цілком залежить від розвитку ситуації в Україні, неможливість довгострокового планування свого життя

«Біженцям потрібно самим шукати в інтернеті квартири, писати листи, ходити дивитися ці квартири. Приїхало стільки біженців, що немає цих квартир. Потім ще дуже важко знайти місце в дитячому садку, практично неможливо. Зі школою простіше, але діти потрапляють в окремі класи й без знання мови теж важко, паралельно багато хто навчається заочно і в Україні...» (Г11, Німеччина, переклад з російської)

«Це може бути конкретний приклад, коли людина захворіла, їй болить, скажімо, зуб і вона не знає, куди саме звернутися, тому що це не її країна, вона не знає мови» (Г11, Франція)

«Багато дітей у нас, діти з посттравматичним синдромом, починаючи від заїкання і втрати волосся до різних важких захворювань... Біженці всі з посттравматичним синдромом, дехто й досі не зміг оговтатися після побаченого і пережитого...» (Г13, Італія)

«Самі біженці не знають, чого вони хочуть від життя, вони не мають довготривалих планів на майбутнє» (Г13, Італія)

«Коли я спілкуюся з дівчатами, то вони дуже розгублені, не бачать перспектив, не бачать свого майбутнього» (ФГД, Франція)

Учасники дослідження також згадували поодинокі факти **насильницьких дій стосовно українців** з боку громадян росії (або колишніх громадян росії), проросійських місцевих мешканців. Час від часу ОТП стикаються із некоректним, а інколи навіть агресивним ставленням з боку соціальних працівників.

До того ж значна допомога українцям викликає невдоволення інших соціальних груп, які почуваються обділеними або вважають українців винними у зниженні їх рівня життя (на чому якраз і спекулюють місцеві проросійські організації).

Про це частіше говорили учасники глибинних інтерв'ю в Німеччині, де за останній рік суттєво зросли ціни й провина за це часто покладається на війну в Україні, а значна частина населення виступає за капітуляцію України.

Окрім того, помітний відсоток населення становлять некорінні російськомовні німці, які перебралися до Німеччини з колишніх республік СРСР і половина з яких (за припущеннями респондентів) займають проросійську позицію

«Багато російських німців недолюблюють українців: одні - через те, що дивляться російське телебачення і вважають себе взагалі радянськими, а інші - через те, що зараз умови для українців такі, яких не було ніколи й ні для кого...» (Г11, Німеччина, переклад з російської)

Потреба слідувати незвичним для нашої ментальності правилам, прийнятим в новому для них суспільстві, дається деяким українцям досить важко, викликає протест, неприйняття нової країни, небажання інтегруватися в нову спільноту. Це стає одним з чинників, через які значна частина тимчасових переселенців повертається додому.

Додатковим чинником повернення в Україну є зменшення соціальної допомоги (про це частіше говорили в Італії), що приводить до погіршення умов проживання та зниження рівня життя.

«Впав потік допомоги. Багато хто з тих, хто прибув сюди, перебував у такій капсулі, тому що тут їх приймали, скрізь водили, і зараз, коли вся ця соціальна допомога сходить нанівець, увесь цей супровід із боку держави, тим паче, що від самого початку це було спрямоване не на збереження або мотивацію людей залишитися, а на якесь тимчасове перебування. І зараз їм з усім доводиться стикатися самим» (Г13, Франція)

«Зараз обсяг фінансування всіх тих проєктів зменшується, бо ніхто не чекав, що війна буде довготривалою. А люди не поспішали інтегруватися, не поспішали вчити мову, на відміну від довоєнних іммігрантів. І вони мають повертатися в Україну» (Г15, Італія)

Поки що **неможливо спрогнозувати**, який відсоток українських біженців залишиться на постійне проживання в Європі, оскільки війна ще не закінчилася і немає розуміння того, що може чекати Україну надалі. Через це більшість українців з точки зору респондентів поки що не ухвалили остаточного рішення стосовно свого майбутнього в Європі.

Учасниками дослідження називалися різні прогнози щодо частини українців, які залишаться в Європі після завершення війни. На їх думку, можуть не повернутися додому від 25% до 70% українців

Чим довше триває війна, тим більше українців інтегруються в Європі:

- Розв'язується проблема володіння мовою завдяки відвідуванню курсів
- Діти адаптуються до навчання в школі/ стають студентами європейських вишів
- Розв'язується проблема відсутності роботи (українці зі знанням місцевої мови мають попит на ринку праці) та житла (Німеччина та Франція певну частину ОТП забезпечують соціальним житлом)
- Відчуття безпеки та підтримки європейської спільноти сприяє поліпшенню психологічного стану

«Чим більше часу проходить, тим більше люди знаходять себе, тим краще знають мову, тим краще обходяться з бюрократією, і логічно, що вони думають над тим, що можуть тут пожити, попрацювати, подивитися» (ФГД, Німеччина)

«На початку люди думали, що це місяць-два-три й гальмували своє життя, заморожували його і планували повертатися в Україну, зараз, коли пройшло понад рік, люди розуміють, що це тимчасове може затягнутися на довше, значно на довше, і люди починають жити тут, інтегруватися і повертатися планує все менша частина» (ФГД, Німеччина)

«Це ж травмовані люди, ми не можемо порівнювати людей у такому стані, вони ж приїхали з такими страшними історіями. Ви знаєте, ми возили людей в зоопарк торік й цього річ, і я була просто вражена різницею у поведінці людей – люди були перелякані, напруг, діти, які не хотіли нікуди їхати, то цього року було просто приємно бачити, які люди заспокоєні, ніхто не запізнівся, ніхто не загубився, без паніки. Люди заспокоїлися, адаптувалися, зрозуміли, що їх тут ніхто не кине» (ГІ2, Франція)

З більшою ймовірністю повернуться додому люди пенсійного віку і жінки, чоловіки яких залишилися в Україні й не планують після війни переїжджати в Європу. Значна частина найактивнішої та працездатної частини переселенців на думку учасників дослідження залишиться в Європі.

Мотивувати повернутися додому може **бажання жити на рідній землі** та гарантія **задоволення базових потреб**:

1. **Безпека**, відсутність загрози для життя та здоров'я (оптимальним доказом безпеки була б гарантія приєднання України до НАТО)
2. Наявність **житла та роботи**, створення спеціальних програм фінансової підтримки тих, хто втратив житло чи бізнес за час війни

«Безпека – забезпечити щось на кшталт Ізраїлю, щоб була активна система оборони, і тоді люди будуть повертатися, тому що досить багато патріотів, досить багато тих, у кого залишилися родини або частина родини, хто хоче повернутися, бажання є у багатьох. Все одно – країна, менталітет, воно тримає і буде тримати на біологічному рівні всіх нас, і завжди буде це бажання повернутися і відчувати себе у своїй тарілці» (ФГД, Німеччина)

«Людині буде простіше повертатися, якщо вона буде знати, що Україна є членом НАТО» (ФГД, Німеччина)

«Коли нема житла, нема роботи, нема певних перспектив, принаймні тих, які схожі на ті, що молодь може отримати тут, то нема ніякого сенсу повертатися. І як би прикро чи непатріотично це не звучало, але це реалії життя» (ФГД, Німеччина)

Окрім задоволення базових потреб важливим мотивом повернення українців додому буде наявність реальної **перспективи** в Україні, відбудова України як країни мрії, - незалежної, квітучої держави, з ефективною владою та без корупції

«Змінювати Україну зсередини й робити її країною мрії, за яку ми зараз боремося – думаю, це єдина річ, яка може повернути людей до України та привести іноземців, які зараз дуже закохалися в Україну. І багато хто хоче і вивчати українську мову, і їхати, як визволять міста» (ФГД, Італія)

«Закінчити війну. А далі це питання тих перспектив, які з'являться в Україні. Якщо перспектив абсолютно ніяких у галузі освіти, працевлаштуванні, розвитку інфраструктури, то це означає, що українець буде залишатися там, де у нього є житло, робота і перспектива у його дітей здобути освіту» (ФГД, Франція)

Також спростити процес повернення в Україну може ряд заходів, нагальних для системи освіти та для українських медіа, на які звертали увагу учасники групових дискусій та глибинних інтерв'ю:

1. Розв'язання проблеми суттєвих відмінностей **в системах освіти України та Європи:**

- Узгодження обох систем шкільної освіти, що давало б можливість уникнути подвійного навантаження на школярів та дублювання шкільних предметів, визнавати в Україні шкільні атестати, видані в країнах Європи, а також без проблем включатися в навчальний процес після повернення додому

«Щоб міністерство освіти розробило програми для дітей-школярів і для тих, хто піде в школи, онлайн навчання, щоб якось розвинути це тут, щоб діти не загубили українську програму, бо з німецькою освітою потім в Україні за рік-два ти нічого не зробиш... Діти не зможуть одночасно відвідувати й онлайн заняття українські, і німецькі, то, якщо батьки будуть схилитися до того, щоб лишатися в Німеччині, то вони просто перекреслять заняття українські, бо дитина фізично не тягне таке навантаження... адаптувати систему освіти під українську, щоб потім можна було повернути дитину і посадити її в українській школі за одну парту з дитиною, яка відвідувала заняття в Україні» (ФГД, Німеччина)

- Створення можливості безпроблемного переведення з європейських вишів до українських

2. Лобіювання програми відкриття в Європі українських шкіл з викладанням основних предметів українською або принаймні викладання української у звичайних школах, де значну частину учнів становлять українці; лобіювання ідеї включення української мови як другої іноземної в німецьких гімназіях, що сприяло б збереженню у дітей української ідентичності

«Діти ідуть в німецьку школу й обов'язково вивчають всі предмети німецькою мовою, то через 2 роки вони стають німецькими дітьми, якщо ми їм не забезпечимо вивчення української мови, як елементу самоідентифікації. Ми втратимо цих дітей і німецька держава буде цьому дуже рада» (ФГД, Німеччина)

3. Налагодження можливості **прямого мовлення на територію Європи** українських теле- та радіо- каналів (не лише з інформаційною метою, а і з метою підтримання ментального та емоційного зв'язку українців з Батьківщиною)

«Ще за часів президентства Порошенка я порушував питання про те, що в безоплатних пакетах телебачення тут, яке є майже в кожній родині, є до 10 російських каналів і жодного українського. Якщо наша держава планує іти до Європи, то вона повинна про себе розповідати, бо європейські країни про нас знають тільки те, що каже про нас росія» (ГІ4, Італія)

«Якби це було можливо через просте радіо чи через простий телевізор подивитися, хоча б 1-2 програми, то це було б дуже чудово. Не вистачає інформації, не вистачає ще такого зв'язку з домом. Якщо ми будемо чути новини, той же прогноз погоди – я коли он-лайн радіо і чую прогноз погоди в моєму Києві, то я одразу хочу додому. Газети не так, а радіо і телебачення – дуже важливі, щоб не через інтернет шукати, а в прямому доступі» (ФГД, Німеччина)

Оскільки час сприяє ліпшій інтеграції українців в Європі, саме зараз необхідно готувати та почати **реалізувати Державну Програму створення умов для повернення тимчасових переселенців додому та Програму залучення української діаспори** до відбудови країни

«Багато хто і в Німеччині, і в американській діаспорі, і з американців, які виростили вже в Америці, але асоціюють себе з Україною, хотіли б привезти в Україну свій досвід, свої знання, допомогти відбудуватися. Я спілкуюся в медичній сфері, оскільки мій чоловік – лікар, то і мій чоловік, і його друзі, і багато хто каже, що якби була в Україні державна програма, за якою ми б могли приїхати й наш медичний досвід принести, допомогти колегам в Україні. Так само і в інших галузях – багато хто хотів би, але наразі не існує платформ, програм і умов» (ФГД, Німеччина)

Через зовсім короткий час вікно можливостей для повернення в Україну тимчасових переселенців може закритися і країна ризикує опинитися в ситуації демографічної кризи та гострого браку трудових ресурсів.

«Через пів року настане той момент, коли люди справді масово і справді активно почнуть шукати роботу, тому що зараз ми не радимо людям шукати роботу і влада не радить. Зараз пріоритет №1 – вивчення мови, яке фінансується і заохочується. В мене є таке очікування, що більшість людей роботу знайдуть, можливо, не за тим фахом, як хотілося, але ринок праці тут зараз дуже сприятливий для тих, хто шукає менш кваліфіковану роботу, але навіть на кваліфіковану працю вже стає важко шукати персонал. І тоді настане той момент, коли людина інтегрується ще більше. А людина, яка має тут роботу, буде порівнювати – що мені пропонують тут, і що мені можуть запропонувати дома» (ФГД, Німеччина)

Створення такої Програми потребує зусиль експертів та фахівців з міграційної політики та активного медійного просування, використовуючи позитивний досвід платформи United24.

3. ВИСНОВКИ

Імідж України в Європі та в європейських медіа

Результати дослідження свідчать про те, що повномасштабне російське вторгнення 24 лютого 2022 року сприяло більшому визнанню пересічними європейцями **суб'єктності України як незалежної держави та формуванню привабливого іміджу української нації**. До цього в громадській думці в Європі домінувало сприйняття України як частини росії, а українці ототожнювалися з росіянами. Проросійські наративи щодо України глибоко вкоренилися у свідомості європейців через багаторічну російську пропаганду. Тому процес усвідомлення історичної реальності, відмінної від російського трактування, триває досить складно.

Переважна **більшість європейських ЗМІ** та європейських політиків на цю мить **декларують проукраїнські погляди**, Україна у фокусі новин, в яких за окремими винятками цілком об'єктивно висвітлюють події в Україні.

Проте **російський вплив зберігається**, навіть попри заборону мовлення в Європі провідних пропагандистських ТВ каналів. Зараз російська пропаганда активно діє через проросійських блогерів, Телеграм-канали, супутникові канали, багаточисленні російські культурні, громадські фундації тощо. Методи пропаганди стали витонченіші, використовується маніпуляція європейською толерантністю, схильністю до компромісних способів розв'язання конфліктів, цінністю стабільності та добробуту. Продовжують експлуатуватися пропагандистські кліше на кшталт **«не все так однозначно»**, заклики до встановлення **«миру за будь-яку ціну»**, до **«примирення українців та росіян»**, **вимоги припинення постачання зброї Україні тощо**. А через традиційно дещо романтизований образ росії в Європі міф про **«хороших росіян та поганого путіна»** за свідченнями респондентів поки що домінує у свідомості середньостатистичних громадян європейських країн.

Проросійські сили активно спекулюють на підвищенні цін, напряду пов'язуючи це з війною та **розпалюючи антиукраїнські настрої** серед європейців. Учасники дослідження розповідали про окремі випадки агресивного ставлення до українців з боку проросійських місцевих мешканців та з боку росіян, які мешкають в Європі. **Тому посилення інформаційного фронту в Європі (насамперед через потужний та професійний ТВ канал) залишається нагальним завданням для України**. Без інформаційної «деокупації» Європи від впливу російської пропаганди неможливо адекватне розуміння європейцями як російсько-українських стосунків, так і самої України.

Щодо **медіапотреб українців**, які мешкають в Європі, то **дефіциту інформації про ситуацію в Україні не спостерігається**. Українські емігранти підтримують тісні зв'язки з рідними та друзями в Україні, активно користуються соціальними мережами, з яких і отримують всю, важливу для них інформацію. Варто лише звернути увагу на факт користування часиною українців **проросійськими Телеграм-каналами**, які поширюють фейкові наративи щодо України. Тому залишається актуальним **розвінчання таких каналів та боротьба з**

фейками в соціальних мережах.

Осередки української діаспори в ЄС: основна діяльність та потенціал

Результати дослідження дають змогу припустити, що українською діаспорою можна вважати лише **спільноту українців, які давно виїхали з України, постійно мешкають в іншій країні, пов'язують з нею своє майбутнє, інтегрувалися в місцеву громаду, але не втрачають духовного та культурного зв'язку з Україною.**

Українці, які виїхали в Європу у 2022-2023 роках через війну, **є швидше тимчасовими переселенцями в ЄС, отримувачами тимчасового притулку (ОТП), а не «новою діаспорою».** Переважна більшість з них ще повноцінно не інтегрувалися в нових країнах, не асоціюють себе з цими країнами та не визначилися зі своїми планами щодо проживання в Європі. Надалі частина з них залишиться в Європі та долучиться до української діаспори, але поки що вони здебільшого перебувають в стані невизначеності, очікуючи завершення війни в Україні.

Українські діаспори в трьох країнах (Німеччина/Італія/Франція) **дещо різняться** через соціально-економічні, культурні та ментальні особливості кожної з країн, різну мотивацію вибору країни для переїзду, різну чисельність та різний рівень взаємодії українців в даних країнах. Ядро діаспори в кожній з країн складають різні соціальні групи, що впливає на активність та стиль роботи діаспори.

До початку повномасштабної війни 2022 року осередки української діаспори в Європі здебільшого були зосереджені на небагаточисленних **культурних проєктах, гуманітарній, інформаційній чи юридичній підтримці українських мігрантів та на консолідації українців** в окремих містах та селах. Відбувалися сплески активності як реакція на резонансні події в Україні (Майдан та війна 2014 року), але **потужний двигун діаспори запустило саме повномасштабне вторгнення 2022 року.**

Після 24 лютого 2022 року українська діаспора стала **ключовим комунікатором між тимчасовими переселенцями з України та офіційними структурами**, міграційними органами європейських країн, групою підтримки українців в Європі. Паралельно з цією роботою тривала масштабна гуманітарна, інформаційна допомога Україні, робота з формування проукраїнської позиції у європейської спільноти.

Іншим важливим аспектом діяльності української діаспори стала **культурно-просвітницька робота, боротьба з російськими міфами, активна промоція України** в Європі та робота зі збереження **української ідентичності** тих українців, які наразі є громадянами інших країн.

Надалі українська діаспора готова взяти активну участь у післявоєнній відбудові України, стати медіатором для європейських бізнесменів, зацікавлених у відбудові України.

Результати дослідження свідчать про те, що українська діаспора має величезний потенціал і високу здатність до самоорганізації та оперативних ефективних дій. Але ще натхненніше і ще результативніше виконувати патріотичну місію в Європі діаспоряни можуть за допомогою ефективної комунікації та тісної співпраці з міжнародними структурами та органами влади в Україні.

Осередки української діаспори в ЄС: ключові проблеми

Оскільки діяльність осередків здійснюється на волонтерських засадах та не має стабільної фінансової підтримки, вона має здебільшого **стихийний характер і тримається на ентузіазмі керівників**. Основні труднощі, з якими найчастіше стикаються діаспоряни, насамперед обумовлені трьома чинниками:

1. **матеріальні проблеми** (брак приміщень та фінансових коштів)
2. **інформаційні труднощі** (відсутність підтримки або слабка підтримка в місцевих ЗМІ)
3. недостатня **комунікація з владою** (з місцевою та особливо з владою України)

Комунікація з посольствами/консульствами, відповідними органами влади в Україні є дуже важливою для осередків як з точки зору матеріальної та логістичної підтримки, так і з точки зору моральної підтримки, - належного визнання їх внеску в перемогу України.

Без підтримки України багато з осередків через деякий час можуть припинити свою діяльність, оскільки потребують суттєвих фінансових та людських ресурсів. Відповідно, Україна втратить додаткову можливість для збереження та нарощення оплоту проукраїнських сил в Європі.

Представники осередків мали деякі ідеї щодо того, як саме поліпшити взаємодію осередків з владою України й насамперед з посольствами та консульствами. Найнагальнішою є потреба в створенні **Українського культурного центру** в кожній з країн як медіатора між українцями за кордоном та Україною, як структури, що може консолідувати діяльність осередків, стати локацією для взаємодії осередків між собою. Окрім того, актуальним є створення **єдиної онлайн платформи** та чат-ботів для українців в Європі, які містили б всю інформацію, що стосується проживання українців в конкретній країні.

Але для вироблення стратегії та конкретних форм взаємодії діаспори та влади України необхідне проведення серії круглих столів за участі голів осередків та представників посольств тощо. А також налагоджений канал регулярних зустрічей та обміном думками/важливою інформацією (як приклад,- спільний чат в месенджері голів осередків та представників посольств, який створено у Франції).

Українці, які перебувають під тимчасовим захистом: основні проблеми та перспективи повернення в Україну

Шукачі тимчасового притулку в Європі **наражаються на велику кількість проблем**, які часто досить важко розв'язати без сторонньої допомоги. Такі проблеми здебільшого пов'язані з неволодінням мовою, нерозумінням та незвичністю бюрократичної системи функціонування європейських держав, системи медичної допомоги тощо.

В новій країні переселенці також стикаються з відсутністю окремого житла, проблемами з працевлаштуванням та влаштуванням дітей в садочки та школи. Розв'язання даних проблем ускладнюється важким морально-психологічним станом, станом ПТСР у тих, хто пережив окупацію чи знаходився в зоні бойових дій.

Дані обставини зумовлюють громадську пасивність більшості переселенців, їх неготовність інтегруватися в нове суспільство та відсутність чіткого бачення свого майбутнього. Ці чинники мотивують частину отримувачів тимчасового притулку повертатися в Україну.

Але чим довше триває війна, тим більша частина українців адаптується до нової країни, знаходить роботу, житло і починає заново вибудовувати своє життя вже на новому місці. Дослідження підтверджує гіпотези багатьох експертів, що **чим довше триває війна, тим менше українців повернуться додому.**

Поки ж триває війна, спрогнозувати точний відсоток тих, які залишаться в Європі, неможливо. Бо значна частина переселенців відклали прийняття рішення щодо свого подальшого життя до закінчення війни. **Для повернення додому мусить бути гарантія задоволення двох базових потреб: в безпеці та в житлі й роботі.**

Потужним мотивом повернення додому може стати наявність реальної перспективи України як незалежної, безпечної та процвітаючої держави.

На сьогодні терміновим завданням є підготовка та початок реалізації Державної Програми створення умов для повернення тимчасових переселенців додому. Така Програма буде для даної української спільноти свідченням наявності перспективи в Україні як держави та наявності в Україні перспектив для їх життя.

ЧАСТИНА IV

**Який досвід
проживання в ЄС
отримувачів тимчасового
притулку з України?**

(на прикладі Італії, Франції та Німеччини)

РЕЗУЛЬТАТИ КІЛЬКІСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ ОТРИМУВАЧІВ ТИМЧАСОВОГО ПРИТУЛКУ ТА ЇХ ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС В ЄС

Результати дослідження підтверджують той факт, що після повномасштабного російського вторгнення через масову міграцію Україна втратила значну частину цінного людського ресурсу, що може мати негативні наслідки для економіки та демографічної ситуації в країні.

Найбільше тимчасових переселенців, які наразі перебувають в Німеччині, Італії чи Франції, приїхали зі Сходу та Півдня (насамперед із **Запорізької** (10,1%) та **Харківської** (9,8%) областей), а також з **Києва** (23,5%) та **Київської області** (11,6%). До переїзду в ЄС більш ніж половина (55,9%) респондентів проживали у великих містах. В Європі ж більша частина переселенців (36,9%) наразі мешкають **в середніх за розміром містах**.

Переважає більшість тих, які взяли участь в дослідженні, – **жінки** (92,5%), найпродуктивнішого віку – **36-45 років** (42,0%). Це здебільшого **фахівці з вищою або неповною вищою освітою** (79,4%), а найпоширенішим освітнім профілем серед переселенців є **соціальні науки** (36,8%).

Респонденти здебільшого оцінюють своє матеріальне становище як **нижче середнього** (45,6%, грошей вистачає на харчування та речі першої потреби, але на добрий костюм, мобільний телефон чи холодильник потрібно накопичити) або **середній** (25,5%, вистачає на харчування, речі першої потреби, деякі дорогі покупки. На машину або квартиру потрібно накопичити).

Більш ніж половина тимчасових переселенців **одружені** (54,9%) та **мають дітей** (57,0%), здебільшого шкільного віку (6-17 років).

Переважає більшість опитаних (77,3%) переїхали до Європи в **лютому-травні минулого року**. Левова частка (96,4%) тимчасових переселенців отримали або планують отримати **статус тимчасового захисту**.

Третина респондентів (34,5%) **переїхали лише з дітьми**, без решти членів сім'ї (без чоловіка та батьків). Переїхали всією родиною 12,4% опитаних.

Більшість тимчасових переселенців зазнали великих втрат через війну, тому потребували часу на відновлення ментального та фізичного здоров'я. Більш ніж половина з них втратили роботу (66,2%), пережили смерть на війні рідних/друзів/знайомих (51,8%). У 22,9% втрачене або пошкоджене житло, 22,7% респондентів втратили власний бізнес, 16,0% перебували в російській окупації.

ЧИННИКИ ВИБОРУ КРАЇНИ ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ

Результати дослідження свідчать про те, що тимчасові переселенці переважно не шкодують про переїзд до ЄС, і майже третина з них на цей момент планують залишитися в Західній Європі. Найбільше задоволені своїм вибором респонденти в Німеччині, а помітно менш задоволені ті, хто перебрався до Італії.

Для більш як половини опитаних (52,6%) ключовим чинником вибору країни для переїзду була наявність там друзів\родичів\знайомих. Майже третина (30,9%) опинилися в ЄС випадково. Для помітної частини респондентів ключову роль відіграв високий рівень життя в певній країні (14,4%) та високі соціальні виплати (11,1%). Це дещо характерніше для тих, хто перебрався до Німеччини.

Більша частина (50,5%) отримувачів тимчасового притулку не шкодує про переїзд саме в цю країну ЄС. Особливо задоволені вибором ті, хто переїхав до Німеччини (60,6%). Частіше вважають своє рішення про переїзд до цієї країни неправильним ті опитані, які наразі проживають в Італії (19,0% проти 9,8% щодо масиву загалом).

На момент опитування респонденти поділилися на 3-и майже рівні сегменти:

1. третина планує повернутися додому (33,0%)
2. майже третина ще не визначилася (32,0%)
3. трохи менше третини (29,1%) мають намір залишатися в певній країні.

Помітно менше охочих залишитися в Італії (19,0%)

УМОВИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЖИВАННЯ В ЄС (1)

За результатами дослідження життя більшої частини (39,7%) тимчасових переселенців в ЄС гірше, аніж життя в Україні до 22 лютого 2022 року. І це може стати одним з основних мотивів повернення додому. Тимчасові переселенці стикаються з великою кількістю проблем, яких вони не мали вдома. Більша частина цих проблем пов'язана з незнанням мови та відмінною від української системою функціонування держави. На другому місці проблеми із задоволенням базових потреб (житло, робота, медицина, кошти на проживання тощо).

З іншого боку, більшість тимчасових переселенців цілком задоволені умовами проживання, підтримкою з боку державних органів країн перебування та можливостями для інтеграції в суспільство, які надаються країнами ЄС. Це мотивує до того, щоб залишатися в ЄС на постійне проживання.

Бюрократія (47,4%) та неможливість нормального спілкування через незнання мови (54,6%) є ТОП 2 проблемами, з якими тимчасові переселенці стикаються в Європі. Вони були найбільш актуальними в перший місяць проживання і залишаються актуальні до сьогодні.

До інших досить актуальних проблем опитані віднесли **нерозуміння законів проживання в новій країні (20,9%), відсутність житла (23,2%) та роботи (30,9%)**.

Зазначені проблеми актуальні для всіх трьох країн, які були охоплені дослідженням. Проблема житла (35,0% проти 23,2% за масивом загалом) та недостатньої кількості грошей для проживання (29,0% проти 15,2% по масиву загалом) **більше хвилюють респондентів в Італії**, зате для них менш актуальною є проблема бюрократії (34,0% проти 47,4% по масиву загалом).

Окрім того, більш ніж половина опитаних (54,4%) стикалися (з різною частотою) з **упередженим ставленням місцевих мешканців, а більше третини (34,5%) мали конфлікти з росіянами, які проживають в ЄС. Майже кожен п'ятий (19,6%) стикався з погрозами з боку місцевих мешканців**. Статистичний аналіз не виявив залежності ймовірності таких ситуацій від країни проживання.

УМОВИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЖИВАННЯ В ЄС (2)

Але загалом більшість тимчасових переселенців **цілком задоволена ставленням місцевого населення до українців (74,5% задоволених), умовами проживання (70,7%), рівнем соціальної підтримки (69,8%), можливостями для вивчення мови (63,9%), підтримкою з боку місцевої влади (55,6%), можливостями для влаштування дітей в школу (50,2%)**. Менше задоволених цими та деякими аспектами серед респондентів в Італії, а більше задоволених у Німеччині. У Франції показники близькі до даних за масивом загалом, лише дещо менше задоволених можливостями для вивчення мови.

Щодо найтипівіших умов проживання, то трохи більше третини (34,8%) тимчасових переселенців має **окреме соціальне житло від держави** (в Німеччині таких більше, -55,1%), а кожен п'ятий (20,4%) **орендує окреме житло власним коштом** (в Італії таких більше – 36,0%). Франція відрізняється дещо більшим відсотком респондентів, які орендують окреме житло, яке частково оплачується державою (30,6% проти 10,1% по масиву загалом), та які живуть безкоштовно у французьких родин (16,7% проти 6,4%).

Найпоширенішими побутовими проблемами для тимчасових переселенців є **необхідність ділити кухню з чужими людьми (23,5%)** (проблема особливо актуальна для респондентів в Італії) та **недостатня приватність проживання (25,0%)**.

Майже половина опитаних (47,6%) незадоволені медичним обслуговуванням в ЄС.

Найпоширенішими труднощами, з якими стикалися респонденти, було **занадто довге очікування прийому до лікаря (69,1%) та неможливість записатися до лікаря через низький рівень володіння мовою країни ЄС (29,4%)**. В Італії частіше скаржилися також на високу вартість ліків (26,0% проти 11,6% по масиву загалом) та медичних послуг (31,0% проти 11,6%).

СИТУАЦІЯ З ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯМ ТА РІВЕНЬ ІНТЕГРАЦІЇ В НОВІЙ КРАЇНІ

Значна частина тимчасових переселенців вже працевлаштувалася, що суттєво зменшує навантаження на систему соціальної допомоги в країнах ЄС, та збільшує надходження до державних бюджетів цих країн. Можна припустити, що після закінчення курсів вивчення мови українці ще більш активно будуть проявляти себе на ринку праці в ЄС і шанси на повернення їх в Україну зменшаться. З іншого боку, більшість робочих місць не відповідає фаху та рівню кваліфікації тимчасових переселенців, що може стимулювати повернутися на колишнє місце роботи в Україні (за наявності такого).

Більшість українців поступово інтегруються в місцеву спільноту і значна частина пов'язує своє майбутнє або майбутнє своїх дітей з країною перебування. Це стане серйозним бар'єром для повернення їх додому.

Майже половина (49,0%) тимчасових переселенців не працюють і зареєстровані в Центрі зайнятості. Ключова причина відсутності роботи – **незнання мови (61,4%) та відвідування інтенсивних курсів вивчення мови (52,0%)**.

Проте відсоток працюючих досить високий, – 30,7% загалом по масиву. В Італії він ще вищий – 49,0%. Найменша частка працюючих в Німеччині –19,0%, але в цій країні найвищий відсоток респондентів, які відвідують безкоштовні мовні курси (66,5%).

Найчастіше (41,2%) респонденти працюють в ЄС **на повну зайнятість**, кожен третій (32,8%) працює на неповну зайнятість. Більшість тимчасових переселенців (59,7%) **працюють в ЄС не за фахом і виконують роботу, яка нижче їх рівня кваліфікації (68,9%)**.

Більшість тимчасових переселенців (62,1%) або зовсім **не розмовляють мовою країни проживання або розмовляють погано**. Але переважна більшість (72,9%) відвідують, або планують відвідувати мовні курси. Менший відсоток таких респондентів в Італії (53,0%).

Більше половини тимчасових переселенців **беруть активну участь в соціальному житті місцевих громад**: регулярно відвідують різні культурні та громадські заходи. І майже половина опитаних (46,1%) пов'язують своє майбутнє або майбутнє своїх дітей з нинішньою країною перебування. Дещо менше таких в Італії (34,0%)

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ПІДТРИМКА ЗВ'ЯЗКУ З УКРАЇНОЮ

Результати дослідження свідчать про непростий психологічний стан переважної більшості отримувачів тимчасового притулку, що ускладнює як їх інтеграцію в новій країні, так і прийняття рішення стосовно повернення додому. Але загалом перебування в безпечній країні сприяє поступовому покращенню їх емоційного фону, а допомога Україні та підтримка тісних контактів з родичами та друзями в Україні зберігають ймовірність повернення тимчасових переселенців додому.

Переважна більшість респондентів за час перебування за межами України відчували здебільшого негативні переживання, найчастіше – **розгубленість (47,4%), тривогу (44,3%), ностальгію (42,8%) та безпорадність (41,0%)**. Більшість тимчасових переселенців скаржилися на неврологічні розлади, найбільш поширеними з яких були **депресія (54,1%), відчуття хронічної втоми (54,1%), часте безсоння (51,0%), сльозливість (46,1%), проблеми з пам'яттю та концентрацією уваги (43,8%)**. Кожен четвертий опитаний **втратив сенс життя** і помітний відсоток (13,9%) респондентів перебували **в тяжкому депресивному стані** («бажання заснути й більше ніколи не просинатися»).

Переважна більшість тимчасових переселенців **підтримує тісний контакт з родичами та друзями в Україні**: 89,7% кілька разів на місяць спілкуються по телефону, з різною частотою відправляють додому грошові кошти (63,4%) тощо. Переважна більшість донатить (84,5%), бере участь в мітингах на підтримку України (68,8%), в зборі гуманітарної допомоги (65,5%), бере участь в заходах, що організовуються українською діаспорою (66%). Але Україну за час повномасштабної війни відвідували менше половини респондентів (42,3%). Можна припустити, що однією з причин є той факт, що більшість опитаних приїхали з небезпечних регіонів України, частина з яких окуповані або охоплені бойовими діями.

Ключовими джерелами інформацію про події в Україні для опитаних є **месенджери (80,4%), спілкування з рідними та друзями, що залишилися в Україні (60,8%) та соціальні мережі (49,0%)**

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ТИМЧАСОВИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В УКРАЇНУ (1)

В опитуванні використовувалися різні варіації запитань для визначення частки тих тимчасових переселенців, хто залишиться в ЄС. І отримані результати коливаються від 16,0% до 46,1%. Варто враховувати і частку тих, хто ще не прийняв рішення, яка знаходиться в межах від 21,9% до 32,0%. Серед «невизначених» частина респондентів в майбутньому також прийме рішення залишатися в ЄС.

Запитання	Отримані результати
Які Ваші подальші плани щодо проживання в даній країні? <i>(запитання ставилося в першому блоці анкети)</i>	Планують залишатися в даній країні: 29,1% Планують повернутися в Україну: 33,0% Інші варіанти відповідей: 5,9% Важко відповісти: 32,0%
Чи пов'яжете Ви своє майбутнє та/чи майбутнє Ваших дітей з країною, в якій Ви зараз перебуваєте? <i>(запитання ставилося в середині анкети)</i>	Так (швидше+безумовно): 46,1% Ні (швидше+безумовно): 32,0% Важко відповісти: 21,9%
В майбутньому, чи плануєте Ви повертатися в Україну і якщо так, то коли саме? <i>(запитання ставилося в останньому блоці анкети)</i>	Ні, не планую повертатися: 16,0% Планую повернутися (в різний час та за різних обставин): 60,8% (з них 31,7% планують повернутися цього або наступного року, або після завершення бойових дій) Важко відповісти/Ще не вирішили: 23,2%

Попередньо можна припускати, що на момент дослідження приблизно **третина опитаних мали стійкий намір повернутися в Україну**. Надалі все буде залежати від тривалості війни, складності післявоєнного становища в країні, від зусиль влади по збереженню зв'язку з тимчасовими переселенцями та наявності ефективної Державної Програми з повернення їх додому.

МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ТИМЧАСОВИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В УКРАЇНУ: РЕКОМЕНДАЦІЇ

Результати дослідження свідчать про наявність наступних ризиків та можливостей для повернення тимчасових переселенців після завершення війни та за умови гарантії безпеки для України з боку міжнародної спільноти та/чи НАТО (безпека є ключовим чинником повернення українців додому):

Можливості/ризик повернення тимчасових переселенців	Потенційно ефективні дії влади
МОЖЛИВОСТІ	
<i>Труднощі з інтеграцією в ЄС, складний психологічний стан та високий рівень фрустрації</i>	Налагодження регулярного прямого зв'язку з тимчасовими переселенцями з можливістю безоплатної психологічної допомоги, медичних, юридичних консультацій та консультацій з приводу різних адміністративних питань, пов'язаних з проживанням за межами України
<i>Поступове скорочення соціальних виплат в ЄС</i>	Створення фонду тимчасової фінансової допомоги тим українцям, хто повертається додому та відмовляється від статусу тимчасового захисту в ЄС
<i>Труднощі з працевлаштуванням, переважно низькокваліфікована та малооплачувана робота в ЄС</i>	Створення Програми надання робочих місць, які відповідають рівню кваліфікації переселенців з конкурентною оплатою праці; забезпечення права на повернення робочого місця в Україні з адекватним рівнем зарплати (якщо підприємство не закрилося за час війни)
<i>Гірші рівень та якість життя, ніж були в Україні до початку повномасштабної війни</i>	
РИЗИКИ	
<i>Відсутність житла в Україні</i>	Створення Програми відбудови втраченого житла або виплати справедливих компенсацій тим, в кого постраждало житло. Продовження Програми будівництва спеціальних містечок для переселенців в економічно перспективних районах. Надання соціального житла малозабезпеченим родинам
<i>Відсутність роботи в Україні</i>	Створення Програми надання робочих місць, які відповідають рівню кваліфікації переселенців з конкурентною оплатою праці
<i>Втрата бізнесу</i>	Сприяння підприємництву, створенню нового бізнесу, вигідні кредитні ставки та податкові умови для відкриття нових підприємств
<i>Низький рівень задоволеності підтримкою влади України та роботою посольств та консульств</i>	Створення спеціальної Програми Уряду щодо підтримки тимчасових переселенців в ЄС, аналіз основних труднощів в роботі посольств і консульств, вдосконалення їх роботи, більша залученість посольств/консульств у життя української діаспори та в життя тимчасових переселенців
<i>Інтеграція дітей в систему шкільної освіти ЄС</i>	Розроблення Міністерством освіти спеціальної програми швидкої реінтеграції школярів в українську систему освіти
<i>Вступ значної частини випускників до вишів у ЄС</i>	Створення можливостей для безперешкодного переведення з європейських вузів в вищі навчальні заклади України

Додатковим ефективним стимулом повернення українців додому може стати створення **Програми відбудови та економічного відродження України** з гарантіями довгострокових іноземних інвестицій, що буде свідченням наявності привабливих перспектив в Україні.

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ ОТРИМУВАЧІВ ТИМЧАСОВОГО ПРИТУЛКУ ТА ІХ ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС В ЄС

Більша частина респондентів, що приїхали до Німеччини, Італії чи Франції, **жили до переїзду в Києві та області, а також в Запорізькій або в Харківській областях**. Закономірно, що більше тимчасових переселенців зі Сходу та Півдня, а найменше – із Західних областей. Виключення становить Львівська область, кількість переселенців з якої майже така само, як і з Східних чи Південних областей.

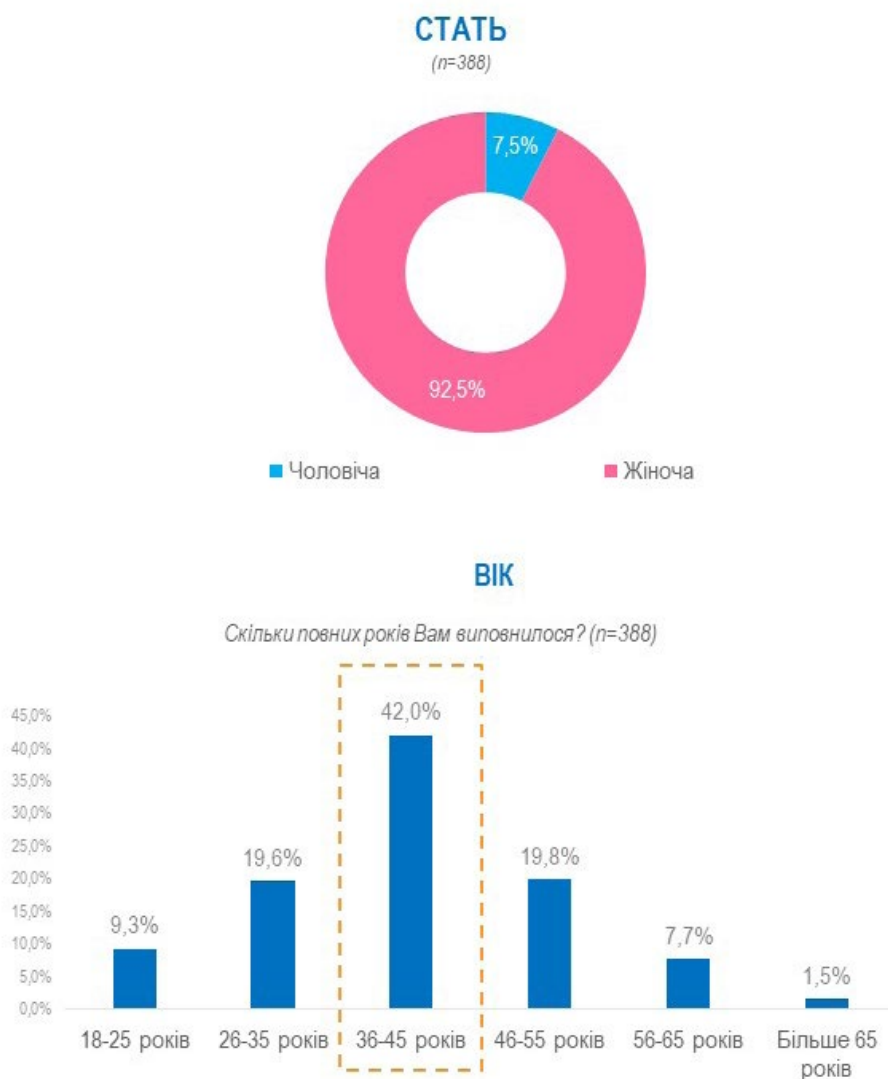
Результати дослідження свідчать про те, що отримувачі тимчасового притулку кардинально змінили тип населеного пункту, в якому вони проживали в Україні. Так, **більшість мешканців великих міст наразі проживають в Європі в невеликих та середніх за розміром містах, або в селах**.

СТАТЬ ТА ВІК

Переважає більшість тимчасових переселенців, - жінки. Серед респондентів майже порівну повнолітньої молоді (18-25 років) та людей передпенсійного та пенсійного віку (старше 55 років).

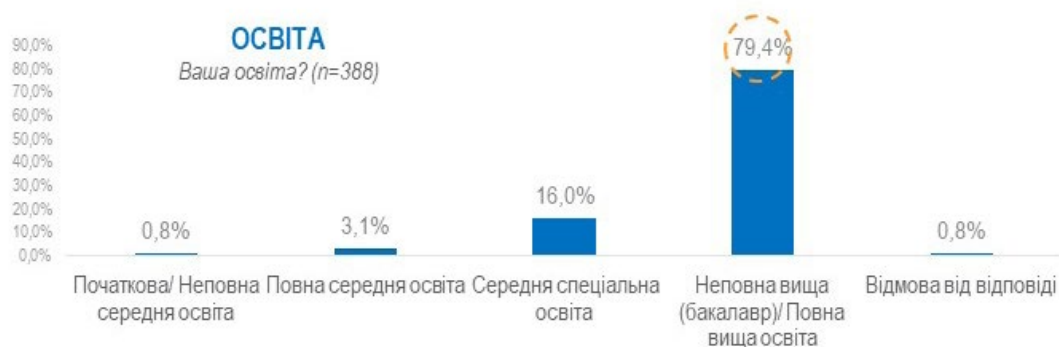
Найвищий відсоток з тих, які взяли участь в опитуванні, - громадяни України віком 36-45 років. Тому **можна припустити, що переважна більшість отримувачів тимчасового притулку належать до найбільш цінної на ринку праці вікової категорії населення.**

ОСВІТА І МАТЕРІАЛЬНИЙ СТАН

Переважна більшість тимчасових переселенців мають **вищу або незакінчену вищу освіту**. **Найбільш поширеним освітнім профілем респондентів є соціальні науки** (психологія, економіка і бізнес, соціологія, право, політологія, педагогіка тощо).

Матеріальний стан більшості опитаних можна охарактеризувати як **середній або нижче середнього** (за суб'єктивними оцінками учасників дослідження). Майже кожен четвертий респондент оцінив рівень свого життя як низький або дуже низький.

ОСВІТНІЙ ПРОФІЛЬ

До якого профілю належить освіта, яку Ви отримали?
(n=370, серед респондентів з неповною вищою, вищою та середньою спеціальною освітою)

МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ

Як би Ви охарактеризували зараз матеріальний стан Вашої родини?
(n=388)

СІМЕЙНИЙ СТАН ТА НАЯВНІСТЬ ДІТЕЙ

Більше половини тимчасових переселенців одружені та мають переважно 1-2 неповнолітніх дітей, здебільшого шкільного віку (6-17 років).

Тому **доступ до шкільної освіти в країні перебування для них є дуже важливим.**

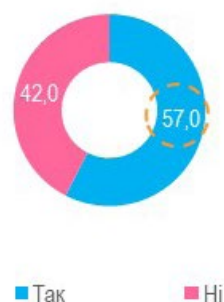
СІМЕЙНИЙ СТАН

Який Ваш сімейний стан? (n=388)

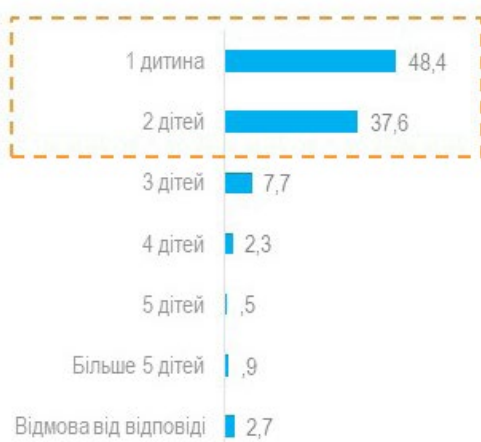
НАЯВНІСТЬ ДІТЕЙ

Чи маєте Ви дітей, яким ще не виповнилося 18 років? (n=388)

КІЛЬКІСТЬ ДІТЕЙ

Скільки дітей проживають зараз разом з Вами? (n=221, - серед тих, хто має неповнолітніх дітей)

ВІК ДІТЕЙ

(n=221, - серед тих, хто має неповнолітніх дітей) (%>100 через можливість кількох варіантів відповіді)

ЧАС ПЕРЕЇЗДУ В ЄС, СКЛАД РОДИН ТА ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС В Є

Переважна більшість тимчасових переселенців переїхали до ЄС **в лютому-травні минулого року**. З квітня минулого року кількість шукачів тимчасового притулку поступово зменшувалася. Третина респондентів переїхали лише з дітьми, без інших членів сім'ї. Але досить помітний відсоток (12,4%) переїхали всією родиною.

Переважна більшість респондентів отримали в новій країні проживання **статус тимчасового захисту**. 2% опитаних заявили про те, що отримали або планують отримати статус біженця.

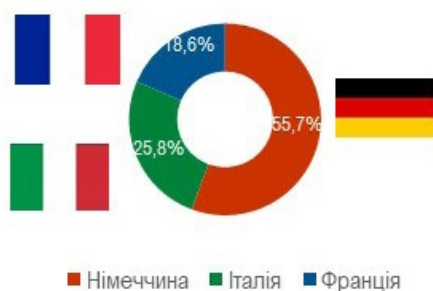
ЧАС ПЕРЕЇЗДУ ДО ЄС

Коли саме Ви переїхали до Європи? (n=388)

КРАЇНА ПРОЖИВАННЯ В ЄС

В якій з країн Європи Ви зараз проживаєте? (n=388)

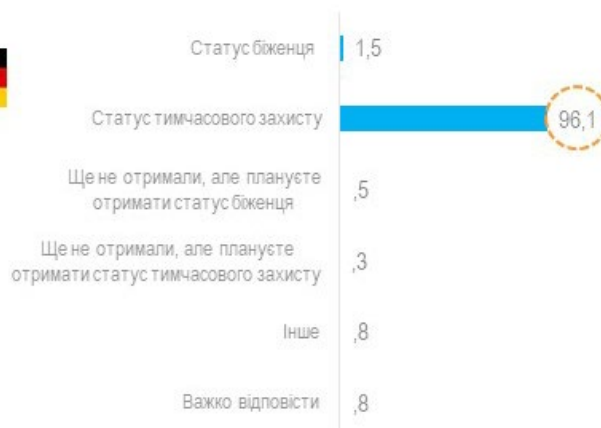
СКЛАД РОДИН, ЩО ПЕРЕЇХАЛИ ДО ЄС

Ви переїхали...? (n=388)

ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС В ЄС

Який статус Ви отримали в країні, в якій зараз проживаєте? (n=388)

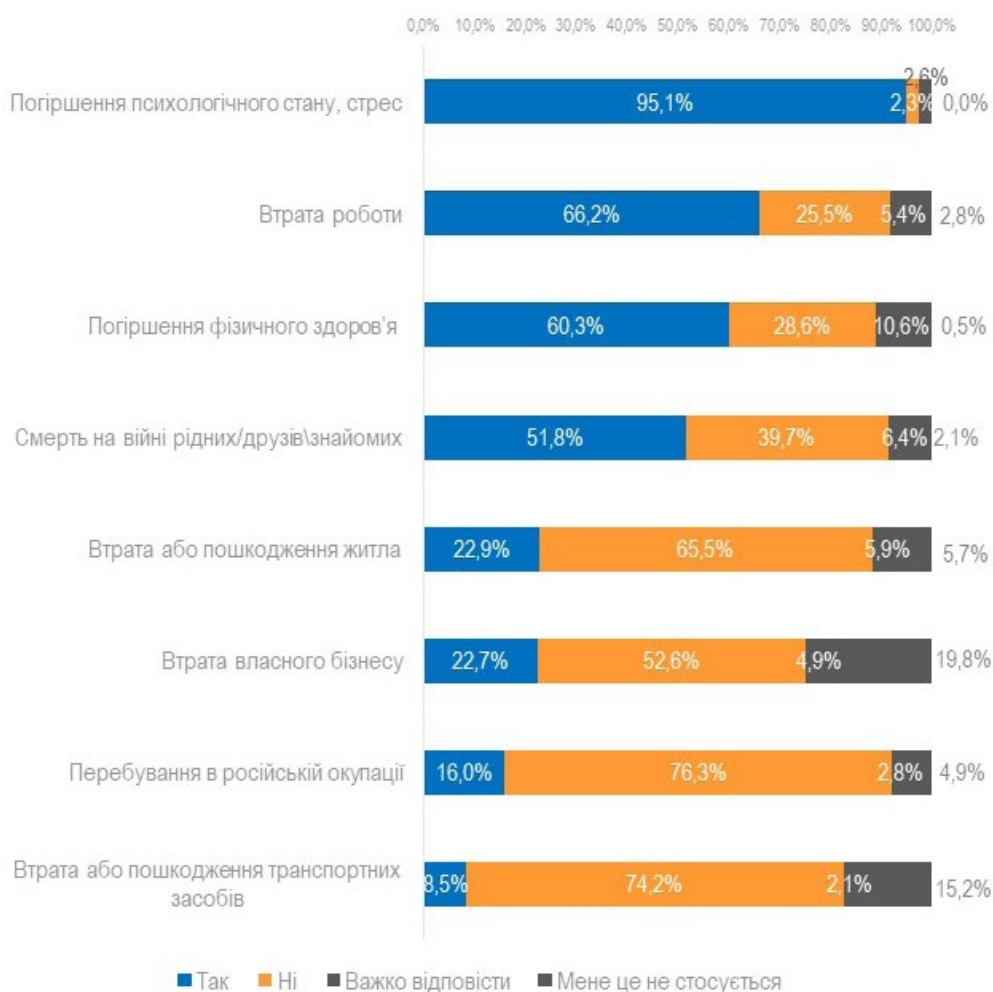
НАСЛІДКИ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ДЛЯ ОТРИМУВАЧІВ ТИМЧАСОВОГО ПРИТУЛКУ

Наслідки війни.

Найпоширенішим негативним наслідком війни стало **погіршення психологічного стану, стрес**. Більше половини респондентів **втратили роботу, здоров'я і пережили смерть друзів/рідних/знайомих**.

Трохи більше 20% втратили житло, власний бізнес. Помітний відсоток респондентів пережили окупацію. Найменш поширеним наслідком війни (з перелічених) стала втрата або пошкодження транспортних засобів.

Чи торкнулися Вас або Вашої родини такі наслідки війни? (n=388)

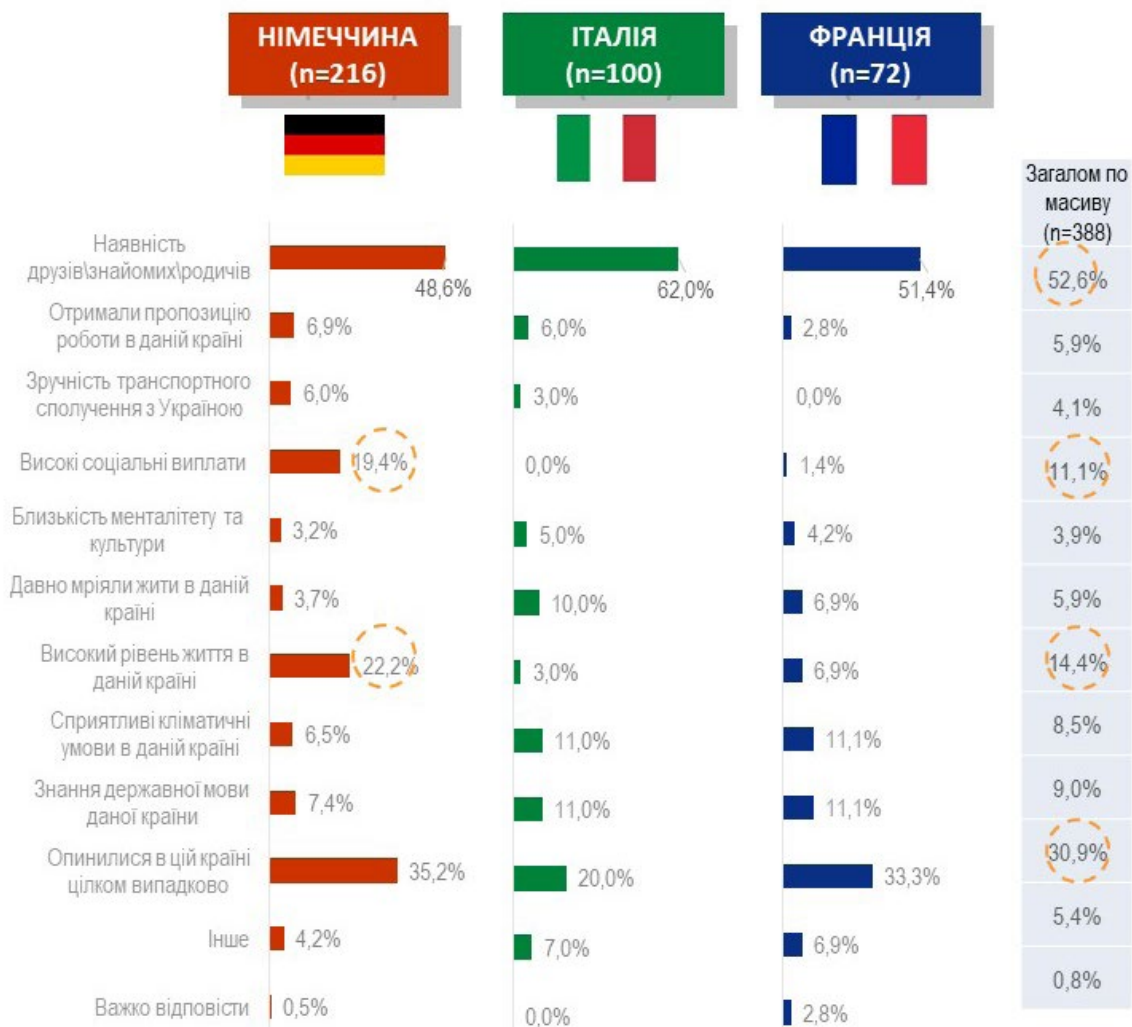
ЧАС ПЕРЕЇЗДУ В ЄС, СКЛАД РОДИН ТА ОФІЦІЙНИЙ СТАТУС В Є

Причини вибору країни для переїзду

Більше половини опитаних обрали вказані нижче країни ЄС для переїзду через друзів\знайомих\родичів, які там проживають. Майже третина тимчасових переселенців опинилися в цих країнах випадково.

Третім за популярністю чинником став рівень життя в країні та високі соціальні виплати. Даний чинник був помітно більш вагомим для тих, хто переїхав до Німеччини.

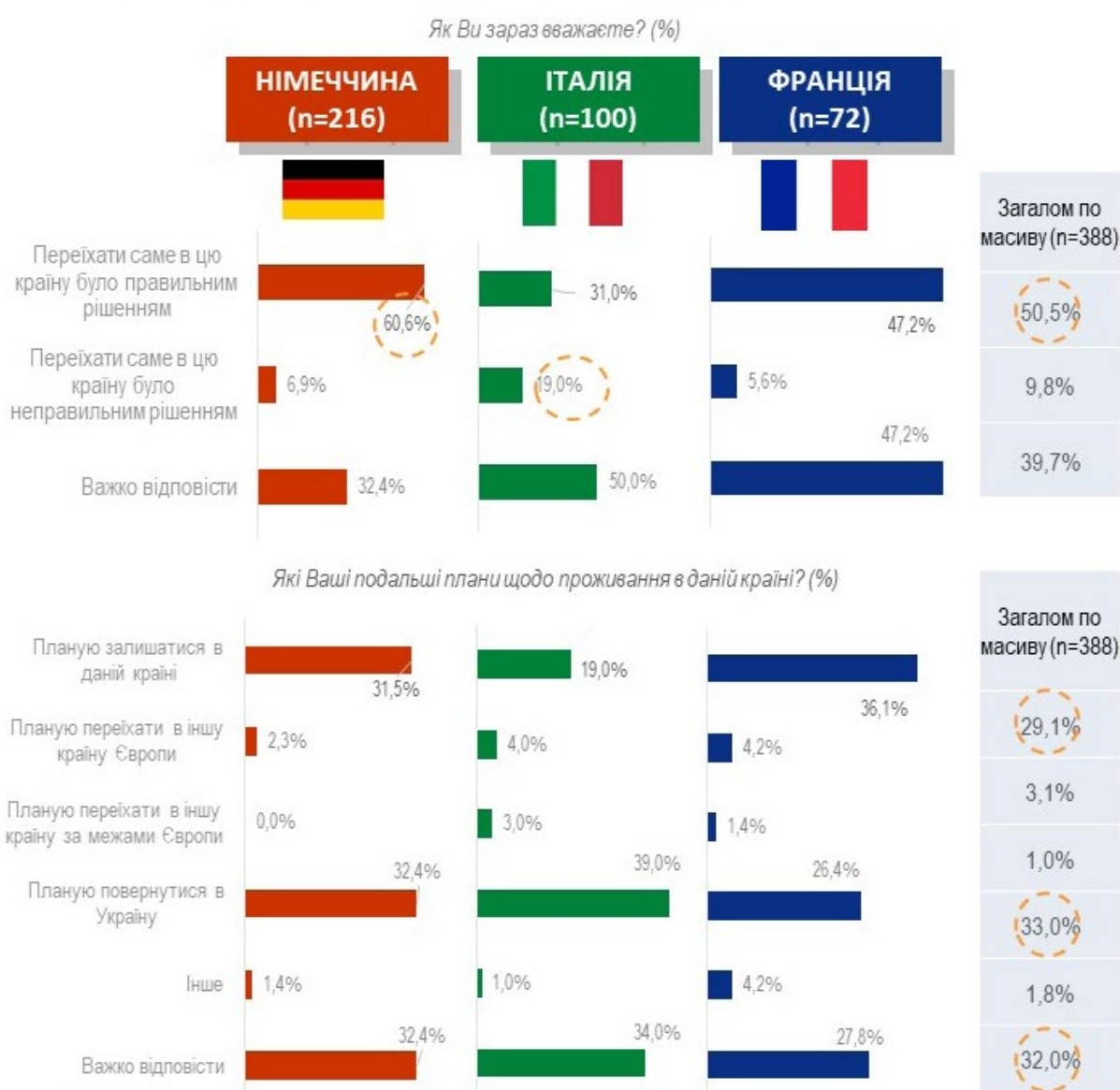
З яких причин Ви обрали саме цю країну для переїзду?
(% > 100 через можливість кількох варіантів відповіді)

Оцінка правильності вибору країни та подальші плани щодо проживання

Більша частина отримувачів тимчасового притулку **не шкодує про переїзд саме в цю країну ЄС**. Особливо задоволені вибором ті, хто переїхали **до Німеччини**. Частіше вважають своє рішення про переїзд до цієї країни неправильним ті опитані, які наразі проживають в Італії.

Щодо найближчого майбутнього в ЄС, то опитані поділилися **на три приблизно рівних сегменти**: 1) третина планує повернутися додому, 2) майже третина ще не визначилася, 3) трохи менше третини мають намір залишитися в даній країні. Помітно менше бажаючих залишитися серед тих, хто перебуває в Італії.

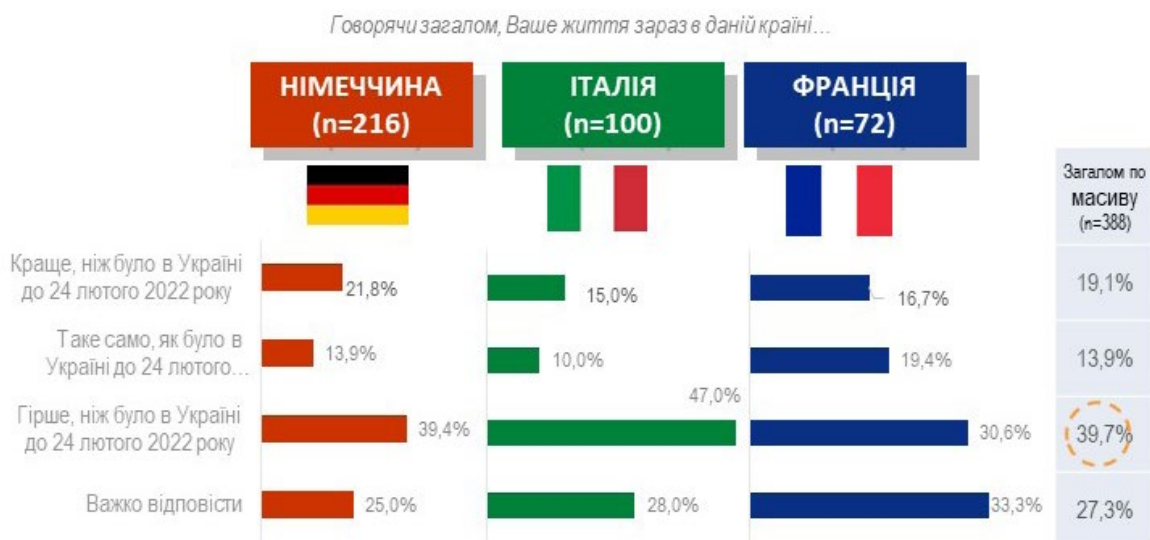

ПОБУТОВІ УМОВИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЖИВАННЯ В ЄС

Життя в ЄС vs. життя в Україні до 22 лютого 2022 року.

Респонденти оцінюють сьогоднішнє життя в ЄС переважно як гірше, ніж в Україні до повномасштабного російського вторгнення. Можна припустити, що така оцінка суттєво не залежить від країни нинішнього проживання, оскільки статистичний аналіз не виявив значимості різниці відсотків в різних країнах по даному індикатору.

Більше половини опитаних стикалися (з різною частотою) з упередженим ставленням місцевих мешканців, а більше третини мали конфлікти з росіянами, які проживають в ЄС. Майже кожен п'ятий стикався з погрозами з боку місцевих мешканців. Статистичний аналіз не виявив суттєвої залежності даних показників від країни проживання в ЄС

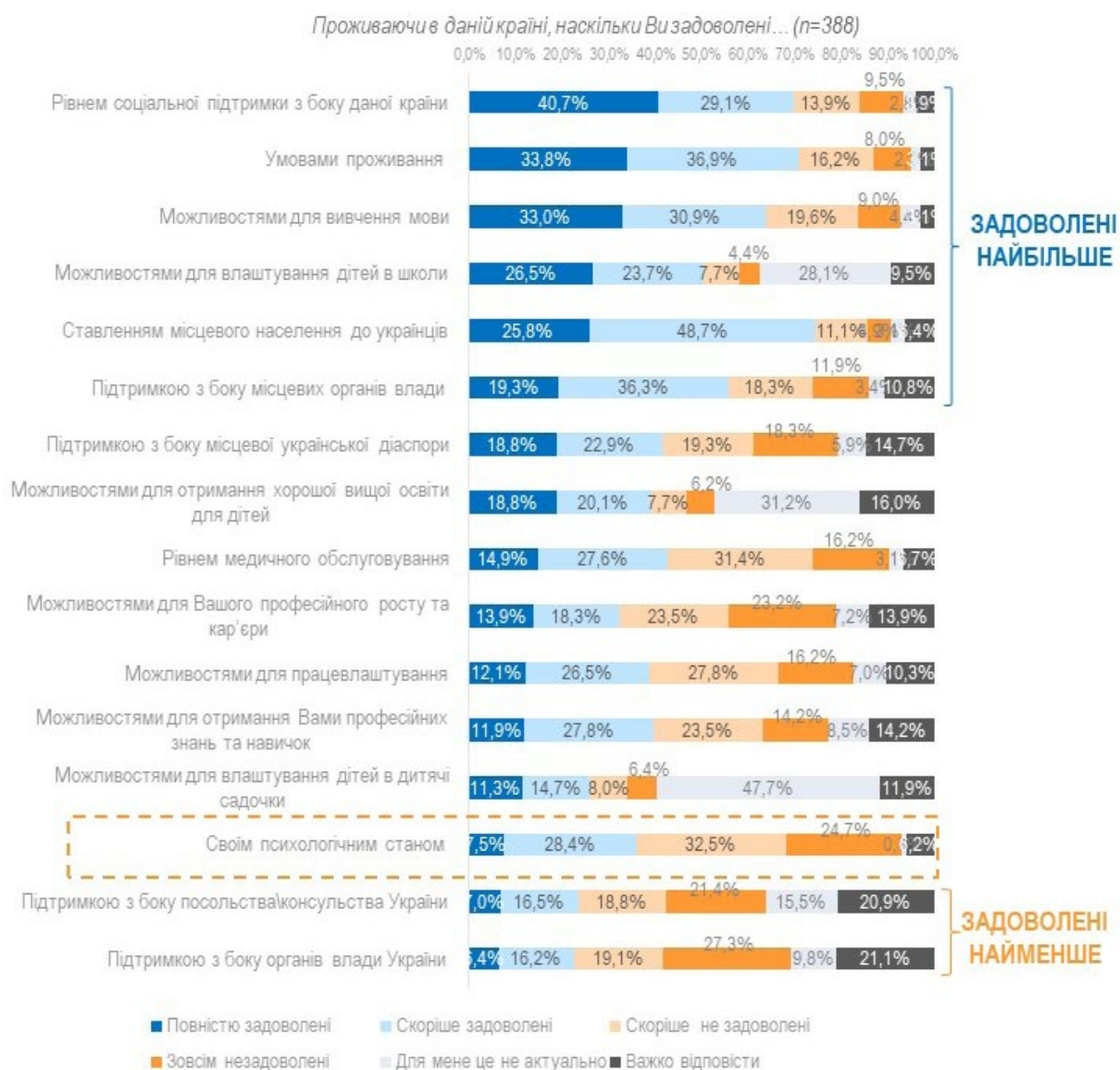
За час перебування в даній країні, як часто Ви... (n=388)

	Частіше, ніж раз на місяць	Раз на місяць	Кілька разів на рік	Раз на рік	Менше, ніж раз на рік	Ніколи
Стикалися з упередженим ставленням місцевих мешканців до українців	6,7%	8,0%	19,3%	7,7%	12,6%	45,6%
Мали конфліктні ситуації з громадянами Росії, які мешкають в даній країні	4,6%	2,6%	9,5%	7,5%	10,3%	65,5%
Стикалися з погрозами або насиллям з боку місцевих мешканців стосовно Вас або Ваших дітей	2,8%	1,3%	7,0%	3,1%	5,4%	80,4%

Задоволеність різними аспектами проживання в ЄС

Більшість респондентів **задоволені умовами проживання, рівнем соціальної підтримки, можливостями для вивчення мови та для влаштування дітей в школи**. Менше задоволення спостерігається щодо можливостей для працевлаштування, професійного та кар'єрного росту, отримання професійних знань та навичок і щодо рівня медичного обслуговування.

Найменше задоволення викликає підтримка з боку влади України, посольств та консульств. **І найбільш незадоволені респонденти своїм психологічним станом в новій країні проживання.**

Задоволеність різними аспектами проживання в країнах ЄС

На основі статистичного аналізу значимості різниці відсотків, можна припустити, що менший рівень задоволеності різними аспектами проживання висловлюють тимчасові переселенці в Італії (виділено помаранчевим кольором), порівняно з усіма опитаними. Це стосується умов проживання, рівня соціальної підтримки, рівня медичного обслуговування, можливостей для вивчення мови, працевлаштування, отримання професійних навичок та професійного росту, підтримки з боку місцевої влади. **Респонденти у Франції** дещо **менше задоволені можливостями для вивчення мови**, решту показників близькі до даних по масиву загалом.

Найбільше задоволеними вказаними обставинами проживання виявилися опитані у Німеччині. Серед них помітно вищий показник задоволеності **рівнем соціальної підтримки, можливостями щодо вивчення мови та підтримкою з боку місцевої влади**.

Проживаючи в даній країні, наскільки Ви задоволені... (сума відповідей «повністю задоволені» + «скоріше задоволені»)

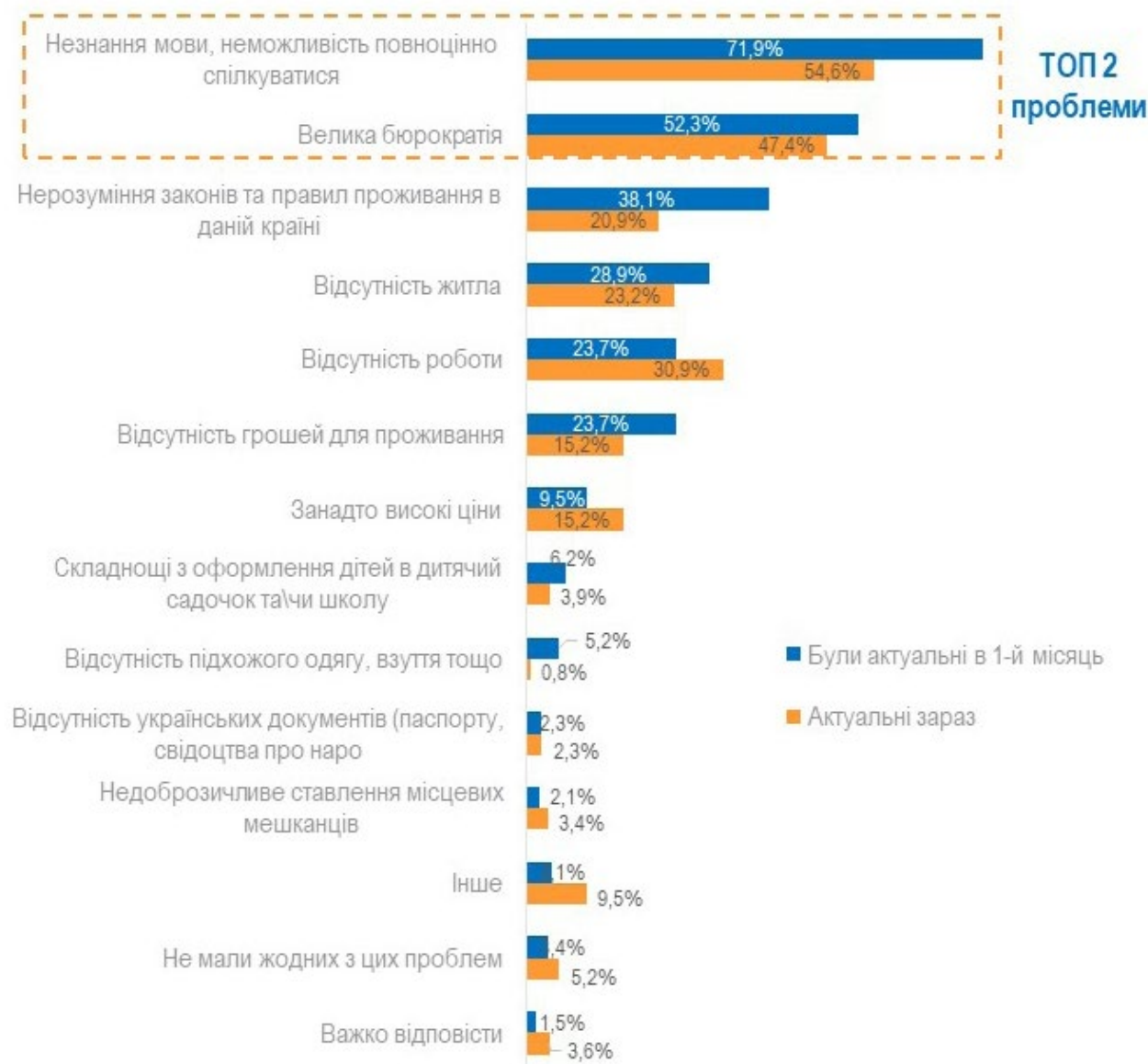
	НІМЕЧЧИНА (n=216)	ІТАЛІЯ (n=100)	ФРАНЦІЯ (n=72)	Загалом по масиву (n=388)
Умовами проживання	77,3%	57,0%	69,4%	70,6%
Рівнем соціальної підтримки з боку даної країни	88,0%	34,0%	65,3%	69,8%
Рівнем медичного обслуговування	43,5%	32,0%	54,2%	42,5%
Можливостями для вивчення мови	76,4%	49,0%	47,2%	63,9%
Можливостями для працевлаштування	45,4%	21,0%	43,1%	38,7%
Можливостями для влаштування дітей в дитячі садочки	24,1%	29,0%	27,8%	26,0%
Можливостями для влаштування дітей в школи	50,9%	53,0%	44,4%	50,3%
Можливостями для отримання хорошої вищої освіти для дітей	44,0%	32,0%	33,3%	38,9%
Можливостями для отримання Вами професійних знань та навичок	47,2%	23,0%	40,3%	39,7%
Можливостями для Вашого професійного зростання та кар'єри	40,7%	13,0%	33,3%	32,2%
Ставленням місцевого населення до українців	77,3%	66,0%	77,8%	74,5%
Своїм психологічним станом	36,1%	33,0%	38,9%	35,8%
Підтримкою з боку посольства/консульства України	25,0%	20,0%	23,6%	23,5%
Підтримкою з боку органів влади України	24,1%	21,0%	20,8%	22,7%
Підтримкою з боку місцевих органів влади	65,3%	35,0%	55,6%	55,7%
Підтримкою з боку місцевої української діаспори	42,6%	34,0%	50,0%	41,8%

Незнання мови та велика бюрократія – найбільш суттєві проблеми для тимчасових переселенців в ЄС. Вони були найбільш актуальними в перший місяць проживання і залишаються актуальними по сьогоднішній день.

До інших досить актуальних проблем опитані віднесли **нерозуміння законів проживання в новій країні, відсутність житла та роботи**. Щоправда, за час перебування в ЄС акту-

альність більшості з цих проблем зменшилася. Можна припустити, що з часом може зрости важливість наявності роботи та проблема високих цін, але дана гіпотеза потребує перевірки на репрезентативних вибірках.

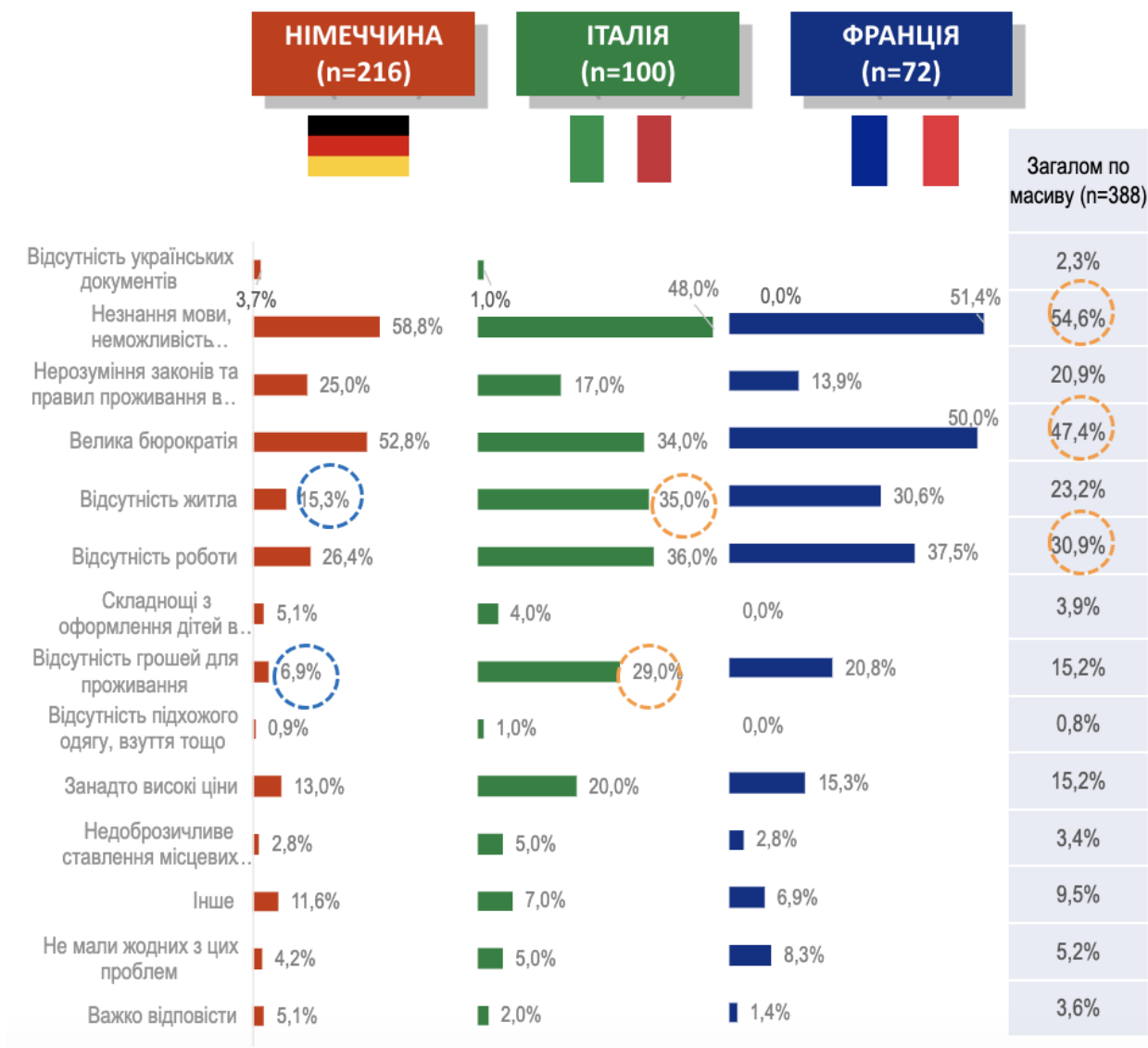
Позначте ТРИ НАЙАКТУАЛЬНІШІ для Вас на той час проблеми (n=388)
 А які з проблем залишаються для Вас найбільш актуальними зараз?
 Позначте ТРИ НАЙАКТУАЛЬНІШІ для Вас на цей час проблеми (n=388)

Найбільш актуальні проблеми в різних країнах ЄС

На даний час в Німеччині (порівняно з результатами по всім опитаним) менш актуальними для тимчасових переселенців є проблеми відсутності житла та грошей для проживання. В Італії дані проблеми є більш гострими, зате менш гострою є проблема бюрократії. У Франції результати близькі до загального масиву даних.

А які з проблем залишаються для Вас найбільш актуальними зараз?
Відмітьте ТРИ НАЙАКТУАЛЬНІШІ для Вас на даний час проблеми
(%>100 через можливість кількох варіантів відповіді)

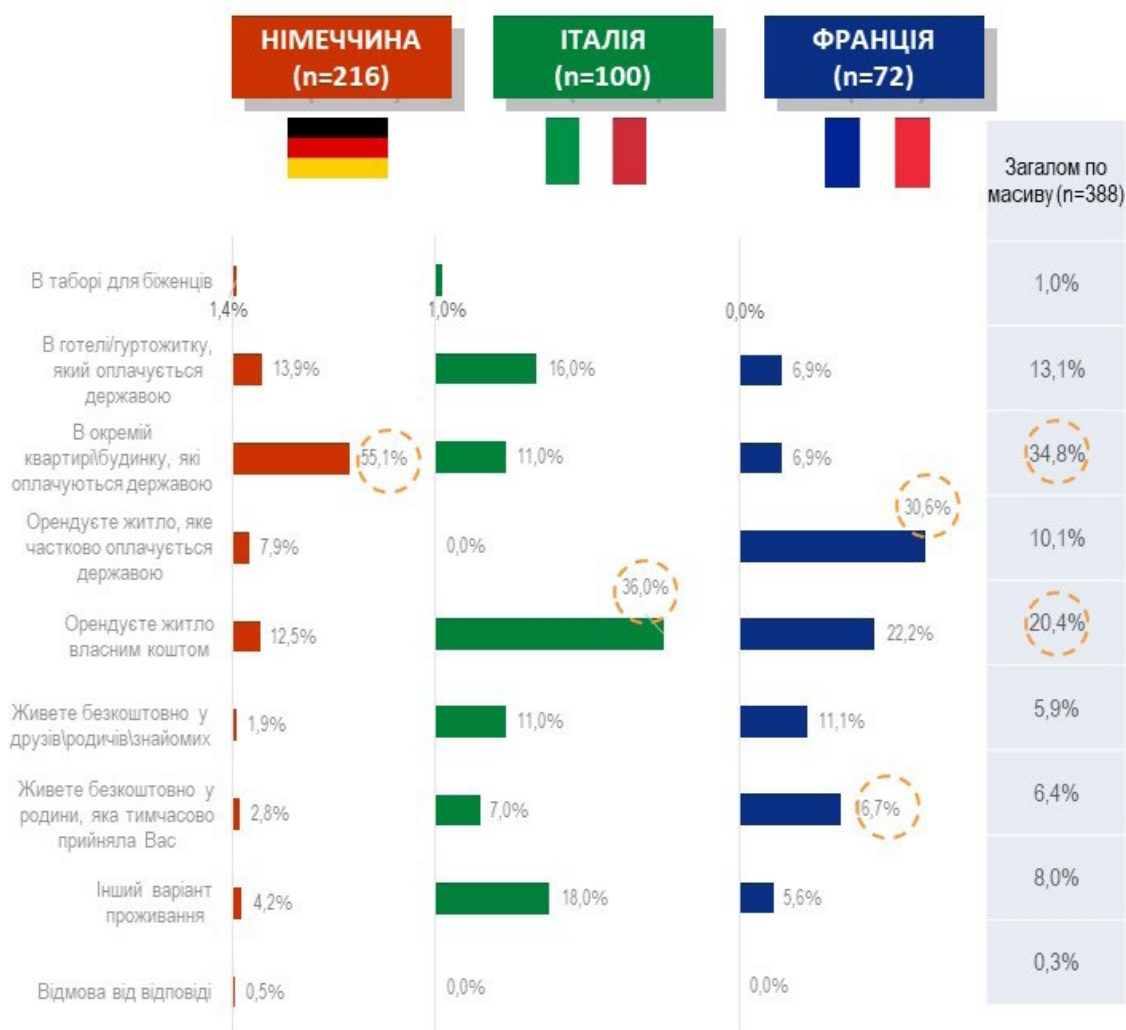

Умови проживання в різних країнах ЄС

Тимчасові переселенці найчастіше проживають **в окремому соціальному житлі**, яке оплачується державою (у Німеччині таких більше половини), або **орендують житло власним коштом** (найбільше таких у Італії). В таборах для біженців живе незначна частина опитаних.

У Франції майже третина респондентів орендують житло, яке частково оплачується державою, і значна частина переселенців (порівняно з іншими країнами) живуть безкоштовно у родинах, які їх прийняли.

Ви на даний час проживаєте...

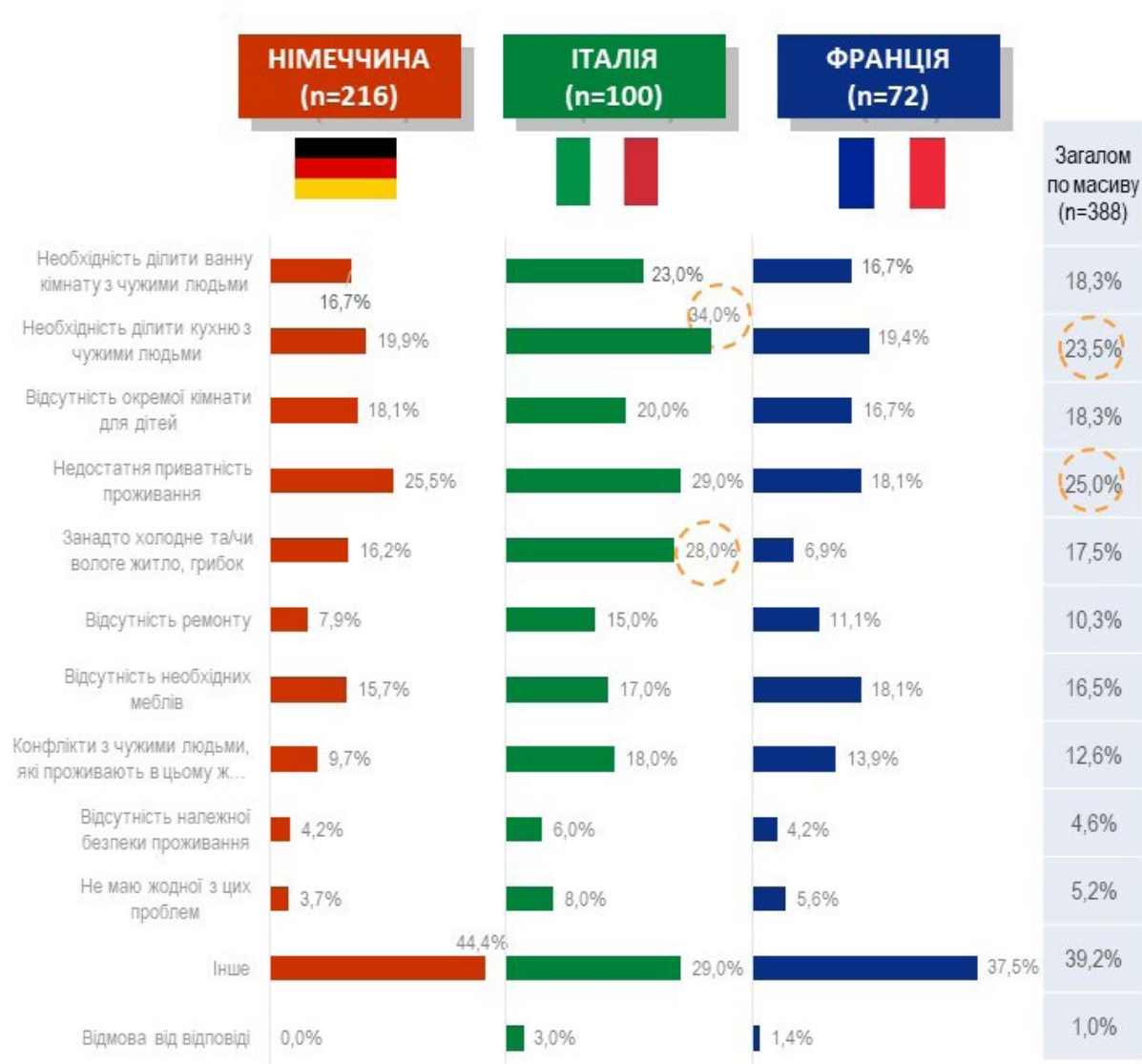

Умови проживання в різних країнах ЄС

Найпоширенішими побутовими проблемами (з перелічених) для тимчасових переселенців є **необхідність ділити кухню з чужими людьми** (проблема особливо актуальна для респондентів в Італії) та **недостатня приватність проживання**.

У Німеччині та Франції дані статистично не відрізняються від даних по масиву загалом. В Італії, окрім вказаних вище проблем, дещо більш актуальною є також проблема **занадто холодного/вологого приміщення, з грибок**.

Чи маєте Ви якісь із перелічених проблем, що стосуються умов проживання?
(% > 100 через можливість кількох варіантів відповіді)

Проблеми з медичним обслуговуванням в різних країнах ЄС

Найпоширенішими труднощами, з якими стикалися респонденти у сфері медичного обслуговування, було **занадто довге очікування прийому лікаря та неможливість записатися до лікаря через низький рівень володіння мовою** країни ЄС.

У Німеччині та Франції дані статистично не відрізняються від даних за масивом загалом. В Італії респонденти частіше скаржилися на **занадто високу вартість** візиту до лікаря, медичних процедур та лікарських препаратів.

З якими з перелічених проблем Ви стикалися, коли потребували медичної допомоги?
(%>100 через можливість кількох варіантів відповіді)

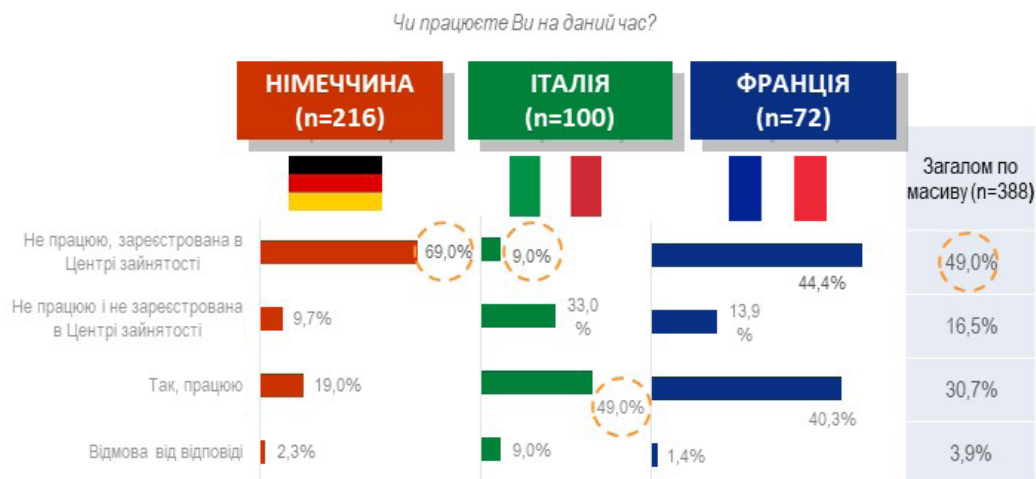
	НІМЕЧЧИНА (n=216)	ІТАЛІЯ (n=100)	ФРАНЦІЯ (n=72)	Загалом по масиву (n=388)
Неможливість отримати медичну допомогу через відсутність медичного страхування	11,1%	10,0%	5,6%	9,8%
Неможливість записатися до лікаря через низький рівень володіння мовою	34,7%	23,0%	22,2%	29,4%
Занадто довге очікування прийому лікаря	72,7%	61,0%	69,4%	69,1%
Упереджене ставлення медичного персоналу до українців	10,2%	8,0%	9,7%	9,5%
Низький рівень кваліфікації медичних працівників	16,2%	15,0%	20,8%	16,8%
Занадто висока вартість лікарських препаратів	8,3%	26,0%	1,4%	11,6%
Відсутність необхідних Вам лікарських препаратів	6,5%	8,0%	6,9%	7,0%
Занадто висока вартість візиту до лікаря та медичних процедур	5,6%	31,0%	2,8%	11,6%
Не було жодних із переліку проблем	9,3%	14,0%	16,7%	11,9%
Не було потреби в медичній допомозі	6,0%	11,0%	5,6%	7,2%
Інше	4,6%	4,0%	4,2%	4,4%
Важко відповісти	0,9%	0,0%	0,0%	0,5%

СИТУАЦІЯ З ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯМ ТА ПРОБЛЕМИ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ

Частка працюючих в різних країнах ЄС

Майже половина тимчасових переселенців на даний час не працює і зареєстрована в Центрі зайнятості. В Німеччині частка таких респондентів становить переважну більшість. У Франції дані суттєво не відрізняються від даних за масивом загалом. Дещо інша ситуація спостерігається в Італії, – тут працює майже половина опитаних, а третина не працює і не зареєстрована в Центрі зайнятості.

Найпоширенішими причинами відсутності роботи на теперішній час є **відвідування курсів вивчення мови** (ключова причина для респондентів у Німеччині) та **недостатній рівень володіння мовою**. Для опитаних в Італії та Франції вагомою причиною є відсутність роботи за фахом. В Італії також дещо частіше визнавали, що не знають, як знайти роботу.

Які основні причини того, що Ви на даний час не працюєте? (серед тих, хто не працює)
(%>100 через можливість кількох варіантів відповіді)

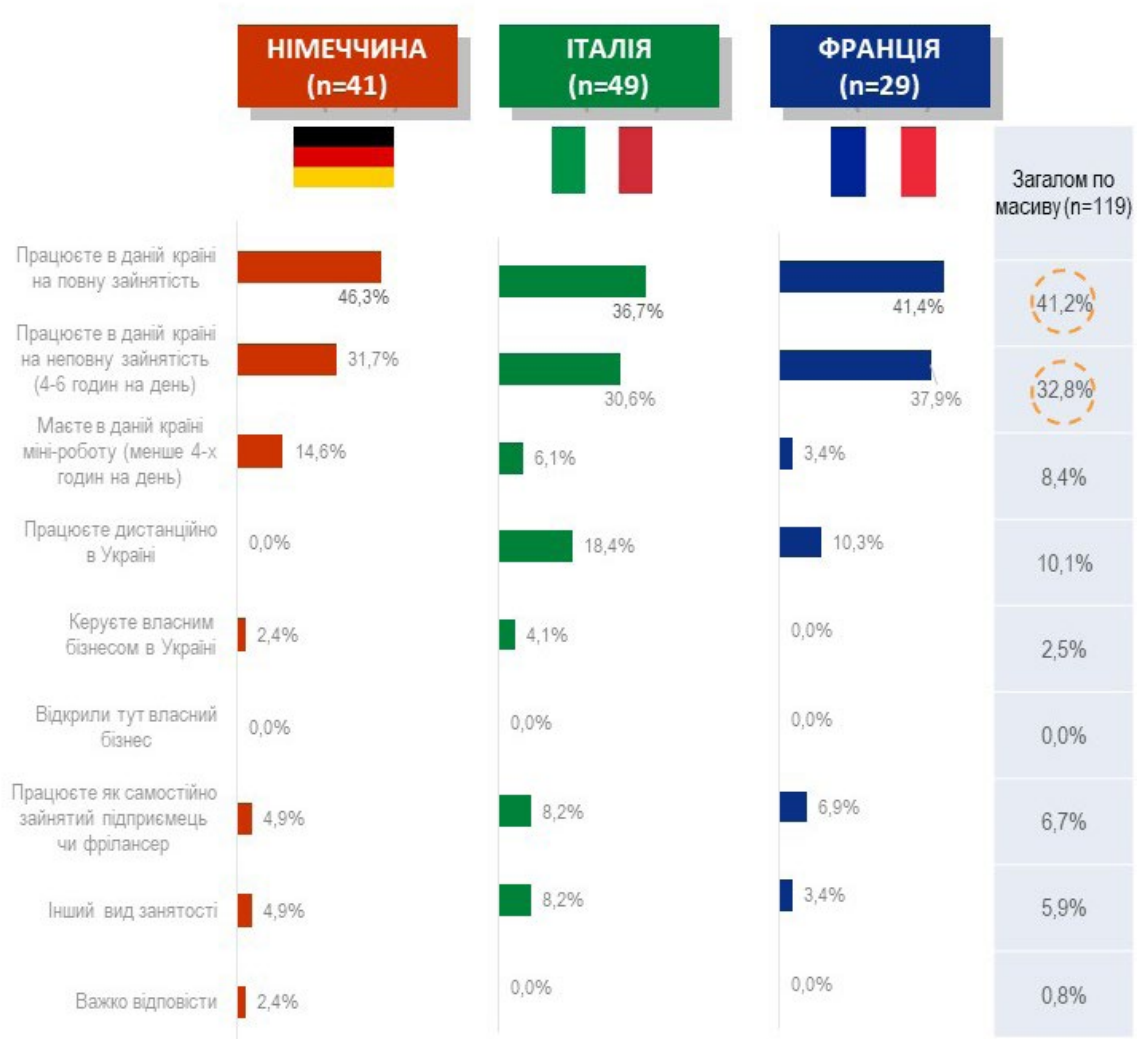
	Німеччина (n=170)	Італія (n=42)	Франція (n=42)	Загалом по масиву (n=254)
Вже на пенсії	6,5%	2,4%	4,8%	5,5%
Навчаюся в коледжі/інституті тощо	3,5%	7,1%	4,8%	4,3%
Навчаюся на інтенсивних курсах вивчення мови	66,5%	4,8%	40,5%	52,0%
Недостатній рівень володіння мовою	59,4%	66,7%	64,3%	61,4%
Немає роботи за фахом	13,5%	42,9%	42,9%	23,2%
Достатній рівень соціальних виплат, тому немає потреби працювати	3,5%	2,4%	0,0%	2,8%
Планую найближчим часом повернутися в Україну або переїхати в іншу країну	10,6%	7,1%	9,5%	9,8%
Не знаю, як знайти роботу	11,2%	28,6%	11,9%	14,2%
Вимушений доглядати за малими дітьми та/чи хворими батьками	17,6%	28,6%	26,2%	20,9%
Не можу працювати через поганий стан здоров'я	6,5%	16,7%	14,3%	9,4%
Живу на заощадження, тому можу поки що не працювати	0,6%	2,4%	2,4%	1,2%
Маю фінансову підтримку друзів/родичів	0,0%	14,3%	7,1%	3,5%
Інше	4,7%	11,9%	4,8%	5,9%
Важко відповісти	0,0%	2,4%	0,0%	0,4%

Вид зайнятості в різних країнах ЄС

Найчастіше респонденти працюють в ЄС на повну зайнятість, кожен третій працює на неповну зайнятість.

Статистичний аналіз ситуації по різних країнах потребує більшої наповнюваності підгруп опитаних у цих країнах.

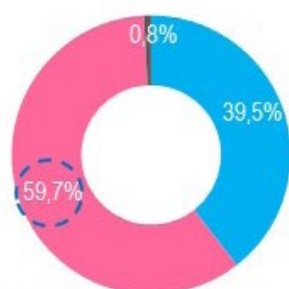
Який вид зайнятості Ви маєте в країні? Якщо Ви маєте кілька видів зайнятості, то позначте всі (серед тих, хто працює. Дані ненадійні через недостатню наповнюваність підгруп) (% > 100 через можливість кількох варіантів відповіді)

Рівень кваліфікації та основні проблеми на робочому місці

Більшість тимчасових переселенців **працює в ЄС не за фахом і виконує роботу, яка нижче їхнього рівня кваліфікації**. Через невелику наповнюваність групи респондентів, які працюють, неможливо детально проаналізувати основні проблеми, на які вони наражаються на роботі. Але можна зробити припущення, що **нижча оплата праці у порівнянні з оплатою місцевих працівників може бути найпоширенішою проблемою**. Через невелику наповнюваність групи тих, які працюють, також неможливо проаналізувати різницю в зазначеному сегменті респондентів у різних країнах ЄС.

Якщо Ви працюєте, то це робота за фахом чи ні? Мова йде про основну роботу, яка зараз приносить Вам найбільший дохід (n=119, серед тих, хто працює)

■ Так, це робота за фахом
■ Ні, це робота не за фахом
■ Відмова від відповіді

Який рівень кваліфікації тої роботи, яку Ви зараз виконуєте? Мова йде про основну роботу, яка зараз приносить Вам найбільший дохід (n=119, серед тих, хто працює)

З якими з перелічених нижче випадків стикалися Ви особисто в даній країні? (n=119, серед тих, хто працює)
(% > 100 через можливість кількох варіантів відповіді)

Оплата нижче, ніж місцевим робітникам, які мають такий само рівень кваліфікації	27,7%
Неофіційна робота (без трудового договору)	21,8%
Упереджене ставлення роботодавців до українців	18,5%
Понаднормова робота	12,6%
Випадки недоплати або неоплати за виконану роботу	11,8%
Занадто суворе ставлення роботодавців до працівників	11,8%
Робота без обіду чи\ та без вихідних	5,0%
Недотримання умов охорони праці	3,4%
Відсутність належних умов праці (доступу до туалету, питної води)	1,7%
Інше	9,2%
Відмова від відповіді	37,0%

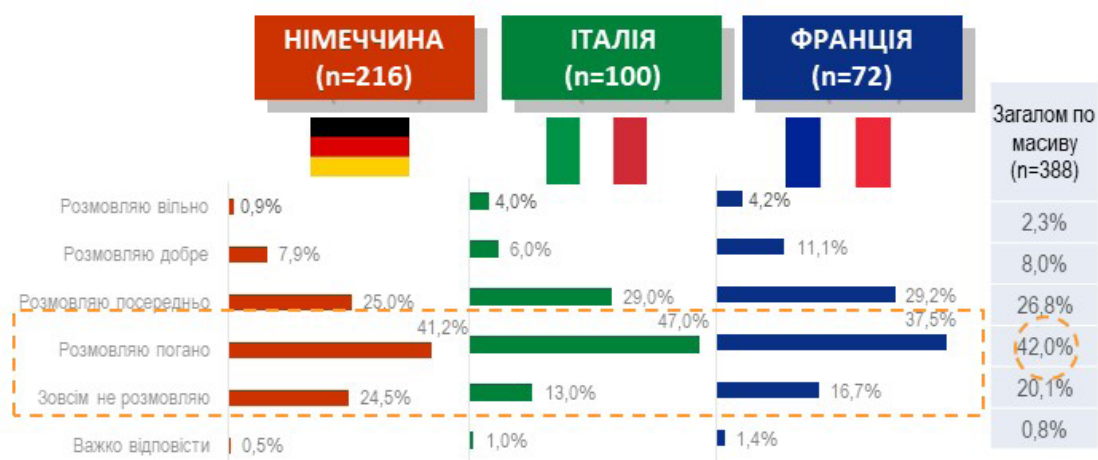
ВИВЧЕННЯ МОВИ ТА РІВЕНЬ ІНТЕГРАЦІЇ В НОВІЙ КРАЇНІ

Рівень володіння мовою країни перебування

Більшість тимчасових переселенців **погано розмовляють мовою країни перебування**, ще 25-29%% розмовляють посередньо. Не спостерігається різниці між опитаними в різних країнах, лише серед респондентів в Німеччині у порівнянні з Італією вище відсоток тих, хто зовсім не розмовляє державною мовою.

Майже половина (а в Німеччині – більш ніж половина) опитаних на момент дослідження **відвідували мовні курси**. Ще помітний відсоток респондентів планує в майбутньому піти на курси вивчення мови. Дещо відрізняється ситуація в Італії, де найменший відсоток респондентів є **студентами безплатних курсів і найвищий відсоток з певних причин припинили навчання на курсах**.

Наскільки добре Ви розмовляєте мовою країни, в якій зараз проживаєте?

Чи відвідуєте Ви курси вивчення мови країни, в якій Ви зараз проживаєте?

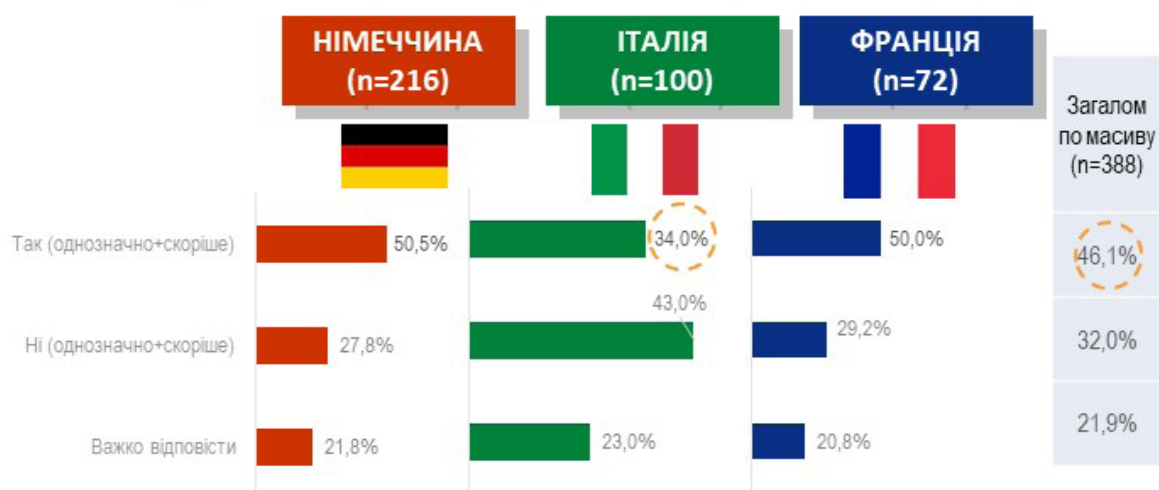
	Німеччина	Італія	Франція	Загалом по масиву (n=388)
Так, відвідую безоплатні курси	55,6%	32,0%	40,3%	46,6%
Так, відвідую платні курси	9,3%	8,0%	8,3%	8,8%
Ні, вже закінчила-в курси	5,1%	8,0%	13,9%	7,5%
Відвідувала-в курси, але зупинили навчання	3,7%	23,0%	9,7%	9,8%
Ні, не відвідую, але планую це зробити в майбутньому	19,4%	13,0%	18,1%	17,5%
Ні, не відвідую і не планую	5,6%	11,0%	6,9%	7,2%
Вільно володію мовою, тому не маю потреби в курсах	0,9%	3,0%	1,4%	1,5%
Важко відповісти	0,5%	2,0%	1,4%	1,0%

Майбутнє в ЄС та участь у житті громад

Майже половина тимчасових переселенців пов'язує своє майбутнє чи майбутнє своїх дітей з нинішньою країною перебування. Можна припустити, що це українці, які планують залишитися в ЄС. Майже третина респондентів потенційно не має наміру залишатися в країні перебування (більше їх серед респондентів в Італії). І приблизно кожен п'ятий опитаний ще не визначився зі своїм майбутнім в певній країні.

Більш ніж половина тимчасових переселенців бере активну участь у соціальному житті місцевих громад (майже 22% відвідують громадські та культурні заходи раз на місяць та частіше, а третина респондентів – кілька разів на рік). Це потенційно сегмент переселенців, які наразі добре інтегруються в місцеву спільноту. Меншою є частка таких опитаних в Італії.

Чи пов'язуєте Ви своє майбутнє та/чи майбутнє Ваших дітей з країною, в якій Ви зараз перебуваєте?

За час перебування в даній країні, як часто В брали участь в культурних або громадських заходах, які організуються місцевими спільнотами?

	Німеччина	Італія	Франція	Загалом по масиву (n=388)
Частіше, ніж раз на місяць	9,3%	6,0%	4,2%	7,5%
Раз на місяць	15,7%	12,0%	12,5%	14,2%
Кілька разів на рік	36,1%	23,0%	37,5%	33,0%
Раз на рік	10,2%	11,0%	9,7%	10,3%
Менше, ніж раз на рік	4,2%	10,0%	12,5%	7,2%
Ніколи	24,5%	38,0%	23,6%	27,8%

Основні групи підтримки в різних країнах ЄС

Основними групами підтримки українців в ЄС стали **місцеві мешканці, місцеві волонтерські організації, такі ж тимчасові переселенці, що виїхали з України раніше, та місцеві органи влади.**

В Німеччині респонденти **дещо частіше відзначали підтримку місцевої влади**, а у Франції – **волонтерських організацій** (але менше релігійних організацій, церкви).

В Італії спостерігається **дещо менша підтримка з боку місцевих органів влади та менша солідарність поміж тимчасових переселенців з України.**

*З вказаного списку відмітьте всі групи людей чи організації, які Вас підтримували в даній країні.
(% > 100 через можливість кількох варіантів відповіді)*

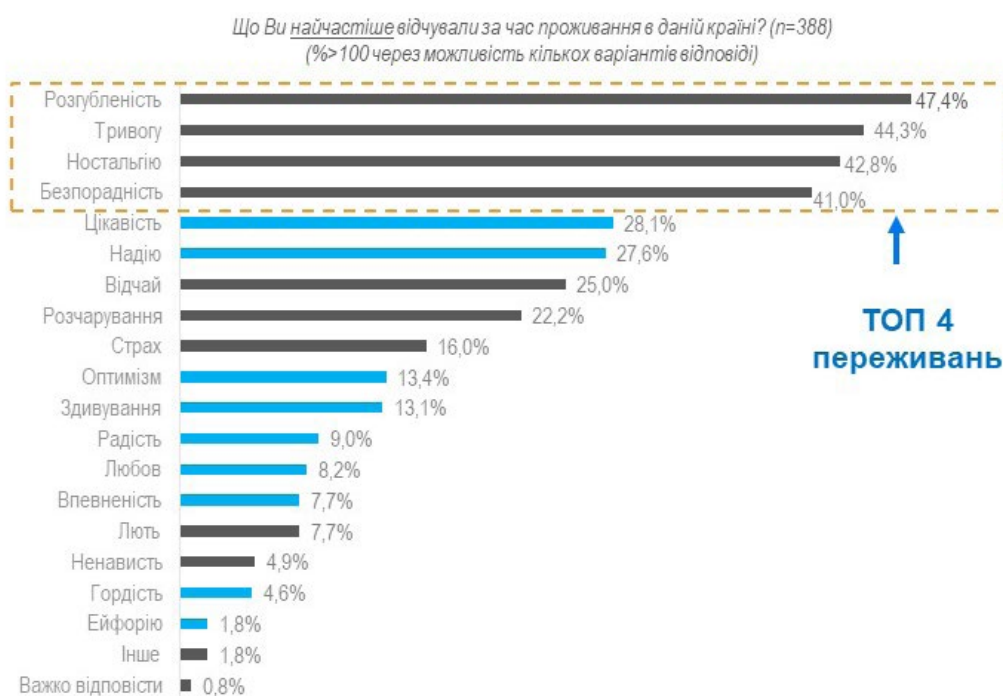
	НІМЕЧЧИНА (n=216)	ІТАЛІЯ (n=100)	ФРАНЦІЯ (n=72)	Загалом по масиву (n=388)
Звичайні місцеві мешканці	70,4%	59,0%	75,0%	68,3%
Місцеві волонтерські організації	46,3%	44,0%	66,7%	49,5%
Українська діаспора	20,8%	27,0%	25,0%	23,2%
Релігійні організації, церква	30,6%	40,0%	15,3%	30,2%
Місцеві органи влади	49,1%	24,0%	36,1%	40,2%
Органи влади України	1,4%	1,0%	1,4%	1,3%
Посольство/консульство України	4,2%	4,0%	2,8%	3,9%
Благодійні Фонди	11,6%	23,0%	13,9%	14,9%
Бізнес-асоціації	1,9%	3,0%	4,2%	2,6%
Такі ж, як Ви, тимчасові переселенці з України	51,4%	29,0%	55,6%	46,4%
Волонтерські організації росіян, які зараз мешкають у Європі	5,1%	0,0%	4,2%	3,6%
Ніхто не підтримував	6,9%	10,0%	0,0%	6,4%
Інше	1,4%	6,0%	2,8%	2,8%
Важко відповісти	0,9%	1,0%	0,0%	0,8%

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ОТРИМУВАЧІВ ТИМЧАСОВОГО ПРИТУЛКУ

Емоційний стан та планування життя

Переважна більшість опитаних не має довгострокових планів на життя, лише 12,4% планують своє життя на рік або більше. Це свідчить про **відсутність бачення свого майбутнього** та брак упевненості в завтрашньому дні, що є підґрунтям для негативного психологічного стану.

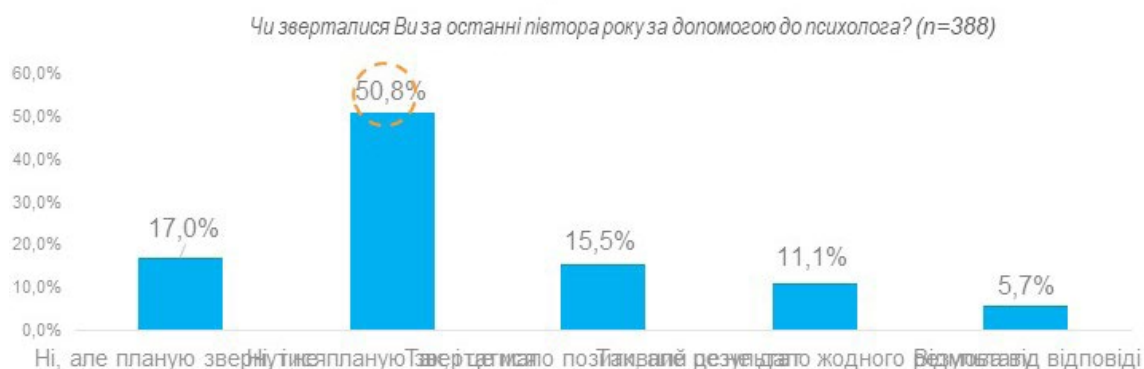
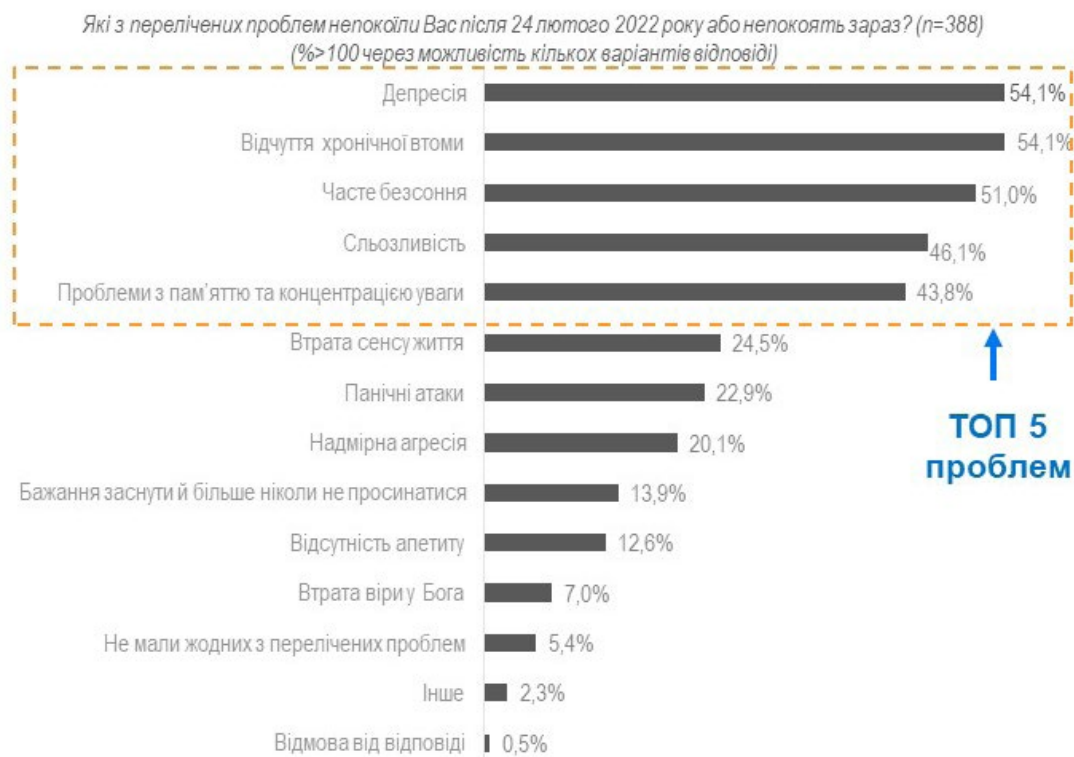
Складний психологічний стан підтверджується домінуванням негативних переживань: **розгубленості, тривоги, ностальгії та безпорадності**.

Ментальні проблеми та психологічна допомога

Переважає більшість респондентів після початку повномасштабної війни **переживала складні** неврологічні розлади (депресія, втома, безсоння, сльозливість тощо). Кожен четвертий **утратив сенс життя** і значний відсоток (13,9%) опитаних перебували в **тяжкому депресивному стані** («бажання заснути й більше ніколи не прокидатися»).

При цьому половина респондентів **не відчуває потреби в психологічній допомозі**, а кожному десятому звернення до психолога не дало очікуваного результату.

ПІДТРИМКА ЗВ'ЯЗКУ З УКРАЇНОЮ ТА ЧИННИКИ ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ

Національна самоідентифікація та спілкування українською мовою

Переважна більшість респондентів вважає себе українцями за національністю. До росіян віднесли себе лише 0,5% опитаних. Вдома більша частина тимчасових переселенців розмовляє двома мовами — і українською, і російською. А кожен п'ятий спілкується з рідними російською. Одна з причин – більшість тимчасових переселенців виїхали насамперед з російськомовних Східних та Південних областей та доволі російськомовного Києва. Проте за останній рік половина опитаних **почала спілкуватися вдома українською** і більша частина перейшла на виключно українську в спілкуванні з іншими людьми.

За останній рік більшість респондентів почала **дистанціюватися від російськомовного контенту** в кіно, музиці та літературі, і переважна більшість опитаних **відмовилася від спілкування з людьми з проросійськими поглядами**.

До якої національності Ви себе відносите? (n=388)

Якою мовою Ви переважно розмовляєте вдома? (n=388)

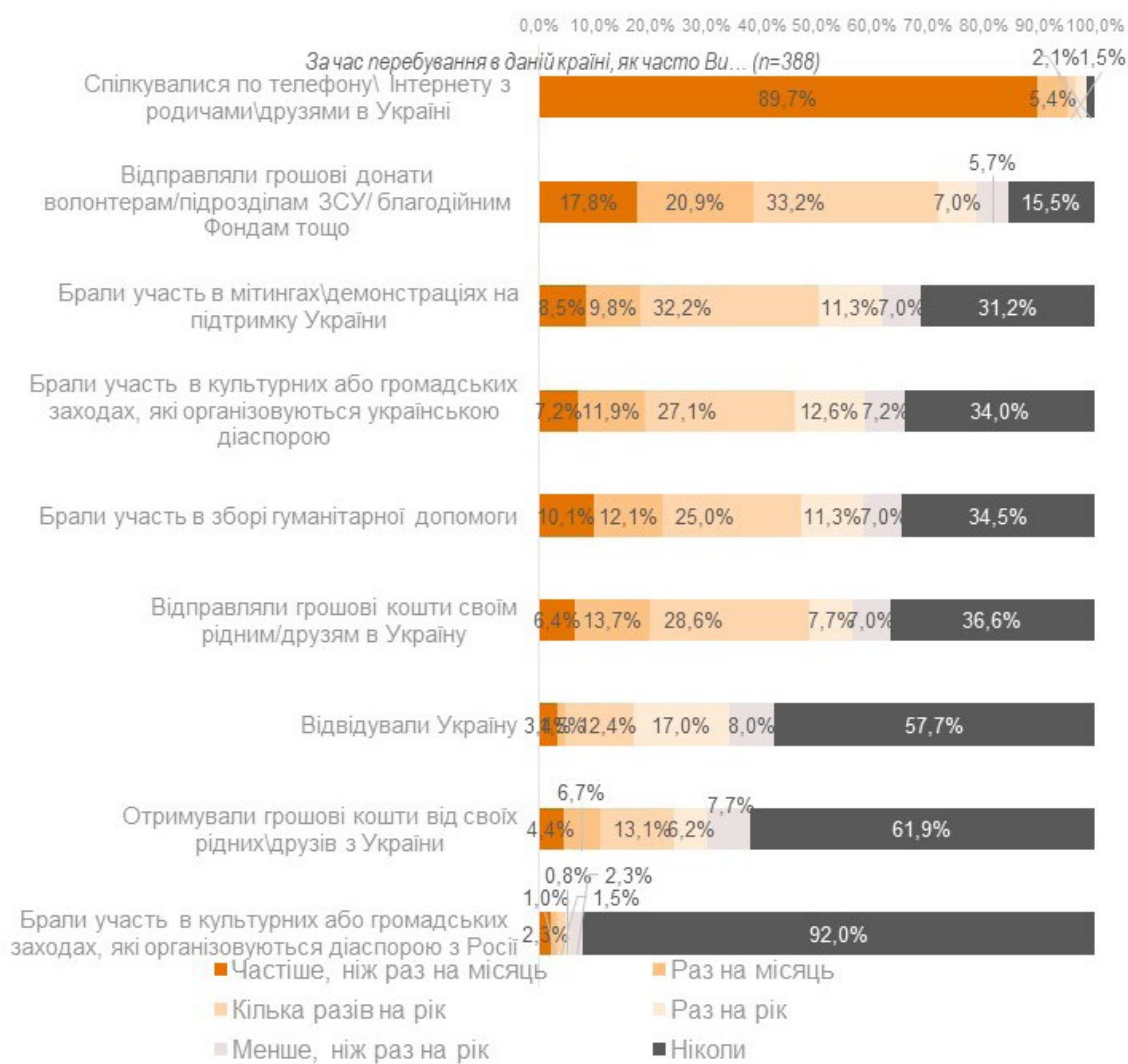
Чи за останній рік Ви... (n=388)

Зв'язок з Україною

Переважна більшість тимчасових переселенців **підтримує тісний контакт з родичами та друзями в Україні**: 89,7% кілька разів на місяць спілкуються телефоном, з різною частотою надсилають грошові кошти (63,4%) тощо. Переважна більшість донатить (84,5%), бере участь у мітингах на підтримку України (68,8%), в збиранні гуманітарної допомоги (65,5%), бере участь у заходах, що організуються українською діаспорою (66%).

Щоправда, **Україну відвідували за цей час менше половини тимчасових переселенців** (42,3%). А 8% респондентів з різною частотою брали участь у заходах, які організувалися діаспорою з Росії.

Основні джерела інформації щодо ситуації в Україні

Ключовими джерелами інформації про події в Україні є **месенджери, спілкування з рідними та друзями, що залишилися в Україні, та соціальні мережі**. При цьому месенджери (Телеграм, Вайбер тощо) явно домінують.

Українські телеканали та новини на місцевому телебаченні не користуються великою популярністю серед тимчасових переселенців.

Звідки Ви найчастіше отримуєте основну інформацію про ситуацію в Україні? (n=388)
(%>100 через можливість кількох варіантів відповіді)

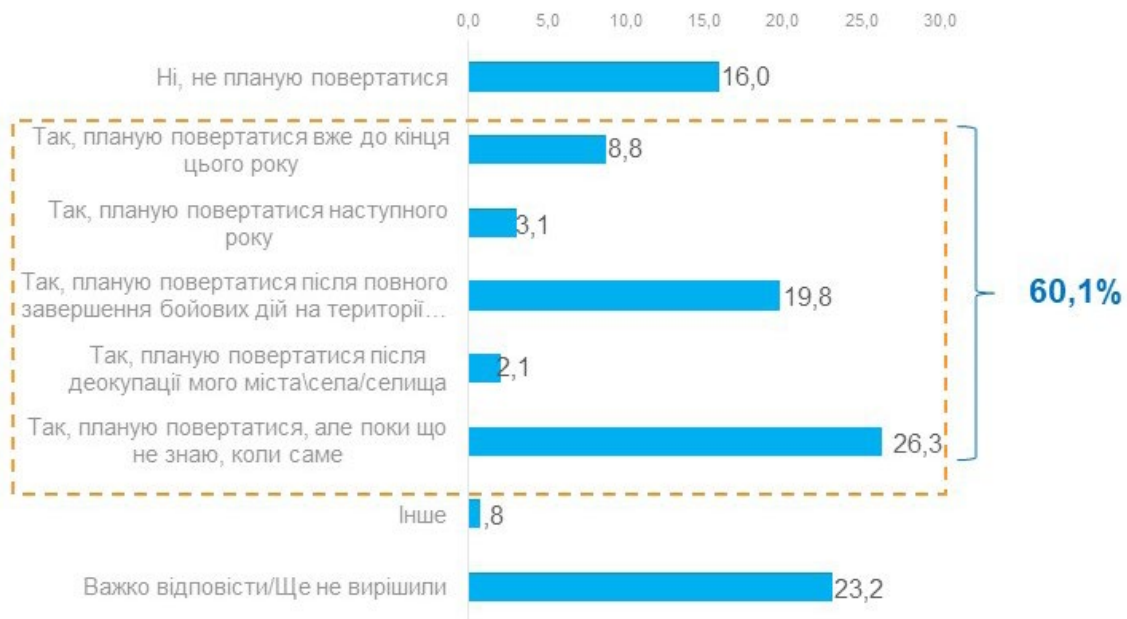

Частка тих, хто повернеться в Україну

На момент дослідження більшість опитаних (60,1%) планували повернутися в Україну в різний час в залежності від обставин. Щоправда, кожен четвертий респондент не міг сказати, коли саме повернеться додому. Ще майже чверть (23,2%) поки що не ухвалили рішення. **Тобто 83,3 % тимчасових переселенців є потенційною цільовою групою, над поверненням якої до України має сенс працювати.**

Щодо рішення не повертатися в Україну заявили 16% тимчасових переселенців.

Чи плануєте ви в майбутньому повертатися в Україну і якщо так, то коли саме? (n=388)

Чинники повернення в Україну

Ключовим чинником повернення тимчасових переселенців в Україну є **завершення війни та відчуття (й гарантії) безпеки**. На другому місці – **економічні чинники** (гідні робота, зарплата, пенсії, економічне відродження країни тощо). Умовно на третьому місці містяться **політичні чинники** (чесна та ефективна влада, політична стабільність тощо).

Забезпечення таких чинників позитивно вплине на рішення респондентів щодо повернення в Україну.

Що буде для Вас найбільш важливим при прийнятті остаточного рішення щодо повернення в Україну? (n=388)
(%>100 через можливість кількох варіантів відповіді)

ЧАСТИНА V

«УКРАЇНЦІ ЗА КОРДОНОМ»:

КАНАДА, СПОЛУЧЕНЕ КОРОЛІВСТВО
ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ І ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ,
АРГЕНТИНСЬКА РЕСПУБЛІКА, СПОЛУЧЕНІ
ШТАТИ АМЕРИКИ, КОРОЛІВСТВО БЕЛЬГІЯ,
ШВЕЙЦАРСЬКА КОНФЕДЕРАЦІЯ, ДЕРЖАВА
ІЗРАЇЛЬ, КОРОЛІВСТВО ТАЇЛАНД ТА
ЯПОНСЬКА ДЕРЖАВА

Об'єктами дослідницької частини проекту «Українці за кордоном» є українці, які мешкають в дев'яти наступних країнах: Канада, Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії, Аргентинська Республіка, Сполучені Штати Америки, Королівство Бельгія, Швейцарська Конфедерація, Держава Ізраїль, Королівство Таїланд та Японська держава.

Їх кількість та поточні виклики певною мірою ілюструють наявні в команді проекту статистичні дані. Зокрема, демонструють ризики протистояння впливу російських мігрантів в цих країнах, частина з яких сьогодні, вочевидь, підтримує війну росії проти України.

Таблиця 1

Кількість міжнародних мігрантів на середину року за статтю та регіоном, країною призначення та походження, 1990-2020 рр.								
Кількість міжнародних мігрантів у середині року, обох статей разом								
Регіон, країна або область призначення	Регіон, країна або область походження	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Ізраїль	Україна	168081	170963	164271	146749	131007	135112	131205
Ізраїль	Росія	175938	173915	162154	135827	111148	114630	111316
Сполучене Королівство	Україна	3233	7311	11512	15510	16374	19596	22119
Сполучене Королівство	Росія	4247	9605	15125	25383	26798	32073	36203
Бельгія	Україна	527	523	505	422	688	1394	2648
Бельгія	Росія	190	546	886	5513	4576	6904	8210
Швейцарія	Україна	1593	3109	4638	5401	6121	8468	10631
Швейцарія	Росія	5876	9048	12253	14170	16170	21072	24722
Аргентина	Україна	3583	5809	8036	5929	3820	4408	4451
Аргентина	Росія	5016	4483	3951	2916	1878	1884	1902
Канада	Україна	50845	51057	52484	57232	65450	72582	78644
Канада	Росія	95333	71978	50335	59964	73025	78202	84735
США	Україна	154211	217555	282139	298766	325001	383559	370255
США	Росія	190654	268967	348815	371254	405679	386529	397061
Японія	Східна Європа	799	2784	5635	8292	8792	9745	10767
Японія	Інше	9932	22132	37676	65695	69652	155658	280779
Японія	Росія	440	2199	4893	7370	7814	8092	9118
Таїланд	Інше	22	38	62	392	751	825	882

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Росія	190	546	886	5513	4576	6904	8210
Україна	527	523	505	422	688	1394	2648

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Росія	5876	9048	12253	14170	16170	21072	24722
Україна	1593	3109	4638	5401	6121	8468	10631

	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Росія	4247	9605	15125	25383	26798	32073	36203
Україна	3233	7311	11512	15510	16374	19596	22119

Так, дані Департаменту економічних і соціальних справ Організації Об'єднаних Націй, наведені в Таблиці 1, показують оцінку кількості українських та російських мігрантів в частині зазначених країн з 1990 року до початку російсько-української війни, та до фази війни, що почалася 24.02.2022. Оцінки визначені станом на кожне 1 липня вказаних у таблиці

років. А Діаграма 1, Діаграма 2 та Діаграма 3 демонструють різницю в кількостях та приростах кількостей українських та російських мігрантів в, зокрема, Бельгії, Швейцарії та Сполученому Королівстві. А саме – російських мігрантів в Бельгії та Швейцарії в два-три рази більше за українських, причому тенденція такої переваги триває двадцять і більше років. Більша кількість українських мігрантів – в Аргентині та Ізраїлі. В інших п'яти країнах, включно зі Сполученим Королівством, кількість російських мігрантів переважає, але менше, ніж в два рази.

Наведені цифри надавалися самими урядами зазначених держав, і в базі даних Департаменту економічних і соціальних справ ООН наразі є неповними. Та як, зокрема, повідомив нас Тимчасовий повірений в справах України в Королівстві Таїланд Павло Орел, станом на 19 квітня 2023 року в Таїланді перебувало 4921 громадян України. А відповідно до даних Міністерства закордонних справ України, станом на 1 лютого 2023 року в Таїланді знаходилось 6808 громадян України, причому 2905 наших громадян потрапили в Таїланд вже після 24.02.2022. Згідно з даними МЗС, в Японії станом на 1.01.2023 перебувало 4002 громадянина України, 2193 опинилися там після 24.02.2022. У Сполученому Королівстві станом на 1.01.2023 – 140300 громадян України, 150600 там зареєстровані після 24.02.2022. У США – 894665 наших громадян, 110665 – після 24.02.2022. В Канаді – 311351 громадянин України, 135351 там – після 24.02.2022. Згідно з даними МЗС, в Ізраїлі станом на 01.02.2023 перебуває 220000 наших громадян.

Цікаві також дані статистичної служби Європейського Союзу. Таблиця 2 показує кількість виданих урядами Бельгії та Швейцарії дозволів на проживання для українських і російських громадян станом на кожне 31 грудня вказаних у таблиці років, починаючи з 2010 по 2022 рік. Діаграма 4 та Діаграма 5 демонструють різницю в кількостях та приростах кількостей українських та російських громадян, які отримали дозволи на проживання в цих двох країнах.

Таблиця 2

Усі дійсні дозволи за громадянством станом на 31 грудня кожного року, будь-якої статі та віку разом														
Країна прибуття	Країна громадянства	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Бельгія	Україна	3 257	3 613	3 745	3 850	3 853	4 116	4 304	4 374	4 625	5 024	5 214	5 673	5 972
Бельгія	Росія	12 511	13 159	12 460	11 360	11 052	11 405	11 768	11 420	11 264	11 154	10 995	10 859	10 591
Швейцарія	Україна	немає даних	немає даних	5 828	6 147	6 319	6 460	6 467	6 452	6 477	6 645	немає даних	7 146	немає даних
Швейцарія	Росія	немає даних	немає даних	12 335	13 305	13 727	13 930	13 948	13 958	14 145	14 626	немає даних	15 412	немає даних
Росія		12 511	13 159	12 460	11 360	11 052	11 405	11 768	11 420	11 264	11 154	10 995	10 859	10 591
Україна		3 257	3 613	3 745	3 850	3 853	4 116	4 304	4 374	4 625	5 024	5 214	5 673	5 972
				2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Росія			12 335	13 305	13 727	13 930	13 948	13 958	14 145	14 626		15 412	
	Україна			5 828	6 147	6 319	6 460	6 467	6 452	6 477	6 645		7 146	

А в Таблиці 3 наведені дані статистичної служби ЄС, які показують кількість громадян України та росії, що отримали громадянство Бельгії, Швейцарії та Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії з 2002 по 2021 рік. Діаграма 6, Діаграма 7 та Діаграма 8 демонструють різницю в кількостях та приростах кількостей набутих громадянств цих трьох країн для українців і росіян.

Таблиця 3

		Набуття громадянства колишніми громадянами всіх статей і вікових груп разом																			
Країна прибуття	Країна громадянства	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Бельгія	Україна	89	115	157	160	181	171	225	213	275	215	247	202	161	281	321	371	343	309	292	346
Бельгія	Росія	182	153	244	297	487	1533	2599	1647	1641	1032	1439	1525	641	950	1029	973	896	1059	835	798
Швейцарія	Україна	69	77	89	86	164	186	174	198	202	213	214	216	209	294	283	263	306	235	226	211
Швейцарія	Росія	293	327	325	297	406	375	378	358	355	361	369	396	392	568	665	618	529	555	483	525
Сполучене Королівство	Україна	немає даних	380	470	860	865	1220	706	1191	1047	1041	1239	1140	882	803	796	580	683	727	немає даних	немає даних
Сполучене Королівство	Росія	немає даних	1160	1390	2235	1830	1883	1379	1996	1701	1442	1861	2073	1591	1536	1649	1220	1477	1743	немає даних	немає даних

Таблиця 4 показує дані статистичної служби ЄС щодо остаточних рішень урядів Королівства Бельгія, Швейцарської Конфедерації та Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії щодо надання з 2008 по 2022 роки різних видів дозволів на постійне проживання для українців та росіян.

Таблиця 4

		Остаточні рішення в апеляції за заявами громадянства, будь-якої статі та віку разом																	
	Країна прибуття	Країна громадянства	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Статус Женевської конвенції	Бельгія	Україна	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0		
	Бельгія	Росія	10	25	55	70	30	5	20	10	10	5	5	10	5	0	0		
	Швейцарія	Україна	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Швейцарія	Росія	5	10	5	0	5	0	5	0	0	0	5	0	10	0	0		
Гуманітарний статус	Сполучене Королівство Україна		0	0	0	5	0	10	0	15	30	30	15	20	немає даних	немає даних	немає даних		
	Сполучене Королівство Росія		25	25	20	40	35	45	10	25	40	40	75	55	немає даних	немає даних	немає даних		
	Швейцарія	Україна	0	5	5	0	0	5	0	0	0	0	5	0	10	5	0		
	Швейцарія	Росія	10	20	10	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0		
Статус додаткового захисту	Сполучене Королівство Україна		5	0	0	10	10	0	5	5	5	5	5	20	немає даних	немає даних	немає даних		
	Сполучене Королівство Росія		0	0	5	5	5	5	0	0	5	5	0	0	немає даних	немає даних	немає даних		
	Бельгія	Україна	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Бельгія	Росія	0	0	5	10	0	0	0	0	5	0	0	5	0	0	0		
Статус додаткового захисту	Швейцарія	Україна	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Швейцарія	Росія	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Сполучене Королівство Україна		0	0	0	0	0	0	5	10	5	5	20	45	немає даних	немає даних	немає даних		
	Сполучене Королівство Росія		0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	10	немає даних	немає даних	немає даних		

Наведені вище таблиці у більшості випадків демонструють кількісну перевагу росіян над українцями у відповідних країнах, що може мати багато пояснень. Причинами може бути як певний «попит на міграцію» в українців та росіян в різні моменти сучасної історії, включно з політичною міграцією російських опозиціонерів, так і те, що населення росії в декілька разів більше за населення України. Пояснення також може бути здебільшого економічним і залежати від пропорції мігрантів-заробітчан до бізнес-мігрантів. Однією з причин може бути й тривала формальна та неформальна міграційна політика урядів зазначених країн. Проте і ця теза потребує доведення.

Нам поки невідомо, який фактор суттєвіший за інші. Проте вищенаведені таблиці й діаграми все ж вказують на те, що в більшості визначених проектом «Українці за кордоном» країнах українці опинились в меншості в порівнянні з росіянами. В умовах російсько-української війни це створює більше можливостей для організованих російських мігрантів – як опозиційних, так і провоєнних (пропутінських) – щодо впливу на внутрішню і зовнішню політику зазначених країн, більшість з яких зараз вважаються союзницями України.

У межах цієї частини проекту «Українці за кордоном» ми спробували дізнатися, що про життя і політику країн свого поточного проживання думають самі українці-діаспоряни.

I. Українці в Канаді

У консультативній фокус-групі та індивідуальних опитуваннях взяли участь сім учасників, які знаходяться в Канаді від 11 років до 4,5 місяця, і мешкають чи мешкали в містах Торонто (провінція Онтаріо), Вінніпег (провінція Манітоба), Ванкувер (провінція Британська Колумбія), Калгарі (провінція Альберта), Едмонтон (провінція Альберта), Летбридж (провінція Альберта), Порт-Муді (провінція Британська Колумбія).

1. Адаптація українців в Канаді

Українці обирають переїзд в Канаду переважно тому, що туди відносно легко отримати дозвіл на в'їзд на її територію на певний строк. Тому багато хто робить помилку – попередньо не ознайомлюються з інформацією про життя в Канаді, і розчаровуються через завищені очікування. Наприклад, новоприбулі українці бувають заздалегідь не знайомі з погодними умовами Канади – довгою і холодною зимою.

Уряд Канади платить одноразову грошову допомогу новоприбулим українцям (\$ 3000). Існує також місцева підтримка з боку влади провінцій Канади, що виявляється у безкоштовному медичному страхуванні, соціальних виплат згідно з певними критеріями її отримання, а також можливості безплатного проїзду в громадському транспорті. Університет в Едмонтоні у 3-4 рази знизив оплату за навчання для всіх українських студентів. Але Метрополійний університет Торонто цього року не пропонує таких знижок, а надає натомість індивідуальні знижки, що вже не є системною підтримкою. Додаткові стипендії для міжнародних студентів Метрополійний університет також не надає. Учасники консультативної фокус-групи, вважають, що урядової та місцевої допомоги українцям для забезпечення стабільного життя недостатньо.

Одна учасниця відзначила, що деякі українці дискредитують себе в очах канадійців – беруть фінансову допомогу на проживання в Канаді і їдуть її витратити в Україну.

Мігранти, зокрема, з Сирії, за словами іншої учасниці, мають більше, ніж українці, преференцій, які стосуються оплати за оренду житла. Натомість мігранти з інших країн вважають, що це українці знаходяться в привілейованому становищі у порівнянні з ними. Тому українцям заздять.

Новоприбулим в Канаду українцям адаптуватися загалом важко, вони переживають стрес і емоційні зриви. Багато хто з них стомився після багатомісячного волонтерства в Україні.

Життя в Канаді зручне саме для заможних мігрантів. Та багатьом новоприбулим українцям часто складно знайти роботу взагалі та постійну роботу зокрема, важко забезпечити свої базові потреби та стабільне життя. Одна з учасниць опитування розповіла, що на пошук її першої роботи пішло близько пів року. Наявність роботи часто залежить від пори року. Одна з учасниць розповіла про випадки невиплати заробітної плати. Існують проблеми, пов'язані з трансферабельністю професій, – не всім вдається працювати на тій же роботі, що й в Україні. Буває, що ті, хто раніше займався бізнесом, працюють в Канаді прибиральниками. Одна з учасниць консультативної фокус-групи розповіла про лікарку-гінекологиню, яка працює в Канаді на касі в супермаркеті. Часто роботодавці шукають працівника саме з місцевим досвідом і місцевими рекомендаціями.

Водночас одна з учасниць консультативної фокус-групи розповіла, що працює прибиральницею, не зазнає негативного ставлення до себе з боку канадійців, а відчувається рівною їм.

Новоприбулі українці йдуть працювати в сферу послуг в Канаді, щоб оплачувати оренду житла. Ціна оренди квартир різна: в Торонто, наприклад, вона «досить висока», в Ванкувері – дещо нижча.

Цікава думка прозвучала від однієї з учасниць консультативної фокус-групи щодо того, що об'єднання новоприбулих в Канаду українців в спільноти не завжди сприяє їх адаптації в питаннях пошуку роботи.

Наводили також приклади створення бізнесу новоприбулими українцями в Канаді. Зокрема, жінка з міста Калгарі організувала продаж одягу і виробів з українською символікою, які імпортуються з України. Чим створює і робочі місця. Відомо також, що українці відкривають прибиральні сервіси. А для новоприбулих українців, які хочуть працювати в харчовій сфері, існує безкоштовний курс з сертифікацією на п'ять років, в якому задіяний місцевий перекладач. Українці проходять ці курси, а потім продають випічку.

Організації українського бізнесу в Канаді сприяє і попередня волонтерська самоорганізація для допомоги новоприбулим українцям. Зокрема, в Едмонтоні жінки при церкві спершу безкоштовно готували їжу, а зараз почали процес реєстрації відповідного бізнесу.

Одна з учасниць консультативної фокус-групи навела приклад, коли українці за гроші допомагають новоприбулим в Канаду українцям селитися.

Декілька учасників консультативної фокус-групи розповіли, що тим новоприбулим в Канаду українцям, які не дуже добре знають місцеву мову, буває важко знайти роботу і працювати. Є випадки, коли на українцях, які не знають англійської, заробляють місцеві громадяни. У Канаді трапляються великі черги до закладів з навчання англійській мові – можна упродовж багатьох місяців чекати і не дочекатися жодного заняття. Тому володіння мовою вдосконалюють в приватному порядку. Учасники консультативної фокус-групи відзначили, що канадійці не цькують за недосконале чи відсутнє володіння англійською мовою – спілкуються з українцями жестами, навіть наймають на роботу і терпляче працюють з українцями, які ще недостатньо вивчили мову.

Загалом учасники консультативної фокус-групи відзначають, що відчують себе захищеними і їм комфортно через загальну атмосферу мультикультурності в Канаді – люди легко виражають особливості своєї культури з толерантним ставленням до них з боку оточуючих. До того ж, українців не цькують за те, що вони переїхали в Канаду.

Канадійці співчують і солідаризуються з українцями. Причому солідарність з українцями в біді, як вважає одна з учасниць консультативної фокус-групи, об'єднала жителів Канади. Багато активностей з допомоги українцям організувалось при церквах. Зокрема, було сказано про організацію канадійських жінок віком шістдесят і більше років, які збирають гроші на їжу новоприбулим українцям і допомагають з організацією її приготування. Також канадійці приносять українцям одяг.

У Вінніпезі спостерігається значна громадська активність місцевих громадських організацій, спрямована на допомогу українцям. Після 24.02.2022 тут українці мали змогу безкоштовно отримати житло в готелі впродовж двох місяців, а з готелю був організований автобус, який доставляв українців до громадської організації, де видавали одяг, засоби гігієни і інші речі першої необхідності. Українці, які орендували власне житло, щодва тижні мали змогу отримати безкоштовно харчі. Канадійці також допомагали отримати меблі. А восени 2022 року впродовж двох-трьох місяців можна було безкоштовно взяти спальні

матраци.

Толерантне ставлення до українців може також частково пояснюватись тим, що перші хвилі українських мігрантів також будували Канаду в провінціях Манітоба, Саскачеван та Альберта. Зокрема, в місті Вінніпег на багатьох будинках та автомобілях прикріплені українські прапори, а «Слава Україні!» використовується як вітання не лише місцевими українцями чи їх нащадками, але й самими канадійцями.

Втім одна з учасниць консультативної фокус-групи переповіла історію про українку, яка проживає в Канаді 14 років і не бачить, щоб канадійці вважали її «своєю». Але є і інші випадки – діти попередніх міграційних поколінь відчують себе «більшими канадійцями, ніж самі канадійці». Є й українці, які не народилися в Канаді, але кажуть, що почуваються канадійцями.

Деякі аспекти життя в Канаді критикувалися учасниками консультативної фокус-групи. Зокрема, рівень місцевих банківських послуг. Було сказано і те, що в Канаді немає зручного аналога українському застосунку державних послуг «Дія». Учасниця з Вінніпегу критикувала малу кількість місцевого громадського транспорту – виявилось, що для нормального життя в такому великому місті варто мати власний автомобіль. В учасників консультативної фокус-групи також були різні оцінки рівня медицини й дитячої освіти в Канаді. Від однієї з учасниць прозвучала думка, що в Україні громадянське суспільство активніше, ніж загалом громадянське суспільство Канади.

Критикувався і рівень вуличної безпеки в містах Канади, який, як виявилось, залежить від району проживання. Зокрема, одна з учасниць консультативної фокус-групи розповіла, що її сестрі, яка працює в центрі канадського міста, перед влаштуванням на роботу канадійці пояснили, що цей район небезпечний, видали газовий балончик для самозахисту та рекомендували носити з собою ножа. Тему безпеки в Канаді порушують і міграційні консультанти – вони пояснюють новоприбулим українцям, які райони міст безпечніші для перебування і оренди житла. Ця ж учасниця консультативної фокус-групи розповіла, що ввечері її сім'я з міркувань безпеки гуляє лише в районі проживання. Інша учасниця консультативної фокус-групи сказала, що вбачає причини такої ситуації з безпекою в канадійській наркополітиці та поведінці місцевих безхатьків.

2. Джерела інформації про Україну та про Канаду

Учасники консультативної фокус-групи вважають, що українці в Канаді новини про Україну дізнаються переважно з українських джерел – від рідних і друзів, з YouTube-сторінок українських телевізійних каналів (зокрема, була названа програма «Телевізійна служба новин» каналу «1+1», «Телебачення Торонто»), з дописів українського сегменту соцмереж Facebook, Twitter та Telegram. Нижче у тексті вказано, що про культурне життя в Канаді тамтешніх українців інформують місцеві українські громадські організації.

Українці, які давно живуть в Канаді, на думку однієї з учасниць консультативної фокус-групи, встигають слідувати за політикою як в Україні, так і в Канаді. В той час як канадійці так ретельно за політикою власної країни не сліdkують, і загалом є більш аполітичними. Були названі такі джерела інформації для українців про Канаду як Reddit, місцеві медіа, знайомі канадійці.

Учасники консультативної фокус-групи відзначають певний спад цікавості до подій в Україні в канадських медіа. Середньостатистичному канадійцю недостатньо інформації

про те, що відбувається в Україні.

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Канаді

Українські громадські, релігійні організації та бізнес в Канаді допомагають новоприбулим українцям. Зокрема, в Едмонтоні є магазин, який надає безкоштовні меблі українцям. Інший магазин безкоштовно надає українцям одяг та деякі речі для гігієни. При українських церквах діють волонтерські центри допомоги – як при греко-католицьких, так і при православних церквах. В місті Калгарі при церквах влаштовуються концерти, кошти з яких збираються на підтримку української армії.

Українці Канади постійно збирають кошти на українські потреби в соцмережах, влаштовують мітинги, щоб нагадати, що в Україні йде війна, влаштовують покази українського кінопродукту, виступи українських музик та інші культурні заходи. Наприклад, студенти Києво-Могилянської академії організували декілька виставок і хеппенінгів на одній з площ Торонто. Схвальні відгуки від учасників консультативної фокус-групи отримала діяльність Українського Національного Об'єднання в Канаді, Конгресу українців Канади в провінції Альберта, Української національної молодіжної федерації в Канаді, Canadian-Ukrainian foundation. В місті Едмонтон, зокрема, є канадсько-українська громадська організація, яка збирає засоби допомоги і надсилає їх в Україну. Деякі українські організації в Канаді до війни росії з Україною переживали свій занепад, але тепер їх діяльність відновилися. Буває, що українці не самоорганізуються в формальні організації, а взаємодіють, створюючи спільноти в соцмережах. Новоприбулі в Канаду українці об'єднуються навколо волонтерських ініціатив, зокрема, при церквах, де готують і безоплатно роздають їжу. Або продають їжу канадійцям, зокрема, перед Різдвом, чи організують українські культурні вечори зі стравами, а прибуток витрачають на подарунки для дітей новоприбулих чи інші потреби.

Учасниця з Вінніпегу розповіла, що щомісяця місцеві громадські організації за допомогою груп в соціальній мережі Facebook та листів на e-mail інформують українців про анонси державних та громадських культурних заходів на тиждень, а то й на місяць вперед. Тому українці часто більш проінформовані про такі події, ніж канадійці. Українські організації також надають українцям в Канаді безкоштовні квитки на українські заходи.

Водночас одна з учасниць консультативної фокус-групи зазначила, що українські громадські організації в Канаді часто дублюють роботу одна одної. Наприклад, в Ванкувері близько десяти таких організацій займаються схожим консультуванням новоприбулих українців щодо пошуку житла та інших алгоритмів дій. Інша учасниця зазначила, що українські організації в Канаді вже є дещо ослабленими й втомленими через допомогу великій кількості новоприбулих українців.

Прозвучала також думка, що українське громадянське суспільство в Канаді все ж не таке сильне, як в Україні.

Волонтерська самоорганізація для допомоги новоприбулим українцям сприяє подальшій організації українського бізнесу в Канаді. Вище був описаний випадок реєстрації бізнесу з боку українських жінок, які займалися волонтерською діяльністю при церкві.

Багато українців є в провінціях Манітоба, Саскачеван та Альберта. Місцеві українці там вже століттями підтримують українську культуру.

Варто підкреслити також, що в багатьох українців в Канаді на громадську діяльність немає часу – вони займаються власними дітьми та зароблянням грошей. Проте такі українці відправляють частину коштів на українську армію.

Між українцями, які живуть в Канаді довше, і новоприбулими іноді виникають конфліктні ситуації. Також було сказано, що українці загалом бувають дуже токсичні в спілкуванні між собою. Трапляються і випадки, коли «українці заробляють на українцях».

Новоприбулі російськомовні українці поступово переходять на українську мову, хоча іноді цей процес для них проходить складно.

У Вінніпезі в громадських організаціях відмовляються розмовляти російською. Українці Вінніпегу також самоорганізувалися для пошуку інформації про тих, хто видає себе за українців, але українцями не є. В Едмонтоні українці збирають підписи проти виступу російських виконавців на місцевому літньому фестивалі культур. Нижче також буде описана сутичка українців під час українського мітингу в Ванкувері з російською контрдемонстрацією.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Канаді

Про роботу Консульського відділу Посольства України в Канаді учасники консультативної фокус-групи відгукувалися загалом схвально. Зокрема, хвалили активність Генерального консула Олександра Даниленка. Водночас учасниця опитування навела приклад, коли українській сім'ї довго не вдавалося записатись на годину прийому, щоб оформити закордонний паспорт дитині.

Зазначається, що в Консульського відділу – дуже багато роботи, зокрема, щодо відновлення документів українців та надання допомоги українським дітям, які потрапили в Канаду без паспортів. Це питання вирішується завдяки відповідним ресурсам в Інтернеті.

5. Проросійський вплив в Канаді

У Ванкувері є «дуже велика» російськомовна спільнота, багато російськомовних громадських організацій. 22.02.2023, на річницю початку цієї фази російсько-української війни, на мітинг до українців прийшло декілька росіян зі своїми державними прапорами з метою провокації та створення агітаційного відеоматеріалу. Ситуація завершилась сутичкою з українцями.

У Торонто є спільнота опозиційних державній політиці росії росіян, більшість з яких поводяться ввічливо і навіть долучаються до українських заходів. На українських мітингах вони іноді мають конфліктні ситуації з українцями, коли відмовляються прибирати російські опозиційні прапори.

В Калгарі нащадки росіян-емігрантів та новоприбулі росіяни не є політично активними. Проте на рівні культурного життя міста останнім часом почали виступати російські музики.

З огляду на слова однієї з учасниць, пропутінська пропаганда в Канаді впливає на частину канадійців, французів, мігрантів з Ірану, Афганістану, Сирії та Пакистану, від яких можна почути наратив про те, що «добрий мир – краще поганій війни». Такі люди сперечаються з українцями.

Проросійська агітація доходить до жителів Канади також через медіа Сполучених Штатів

Америки.

Одна з учасниць консультативної фокус-групи сказала, що деякі люди з Криму, які мають український паспорт, «насправді є росіянами» і пропагують пропутінську політику.

6. Відновлення України та репатріація українців

Учасники консультативної фокус-групи та індивідуального опитування вперше почули на нашій події про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Та всі, крім одного, висловились за те, щоб було публічне обговорення цього Плану за участі українців, які перебувають за кордоном.

Одна з учасниць розповіла, що деякі канадійці відкладають кошти на відновлення України.

Було сказано, що частина з тих українців, хто зараз мешкає в Канаді, можливо, вже не повернеться в Україну ніколи. Або тому, що житло було зруйноване війною чи перебуває в російській окупації. Або тому, що мали достатньо часу адаптуватися до життя в Канаді, і не хочуть відчувати себе «мігрантами в Україні» («Це буде зовсім інша Україна, ніж та, яку я залишила»). Одна з учасниць консультативної фокус-групи назвала відчуття безпеки важливим фактором, який впливає на рішення лишитись в Канаді. Усвідомлення витрачених зусиль на адаптацію життя в Канаді були озвучені як привід залишитись іншою учасницею. Ще одна учасниця сказала, що в Канаді дітям українців «однозначно краще, ніж в Україні».

Категорією українців, які хочуть повернутися в Україну, були названі люди віком сорок і більше років, в яких в Україні залишилося неушкодженим житло і майно, які також не перебувають в російській окупації.

Були також озвучені фактори, які мають сприяти бажанню українців повертатися в Україну: Україна має виграти війну і повернути окуповані території; в Україні має минути небезпека для життя, викликана російською військовою інтервенцією; українці в Україні мають відчувати власну фінансову стабільність; в Україні мають бути перспективи для кар'єри і саморозвитку; має йти боротьба з корупцією в державі; має бути рівність усіх перед законом; поствоєнні проблеми України, пов'язані з обігом зброї та посттравматичним стресовим розладом, мають контролюватися і вирішуватися українською державою та суспільством.

Рівень освіти і медицини для дітей в Україні був також названий однією з учасниць як важливий фактор в питанні повернення в Україну. Порушували і питання різниці в шкільних навчальних програмах обох країн.

Фактором повернення українців в Україну було названо і завершення трьохрічного терміну дозволу на роботу в Канаді (Work Permit), а право на постійне проживання в Канаді (Permanent Residency) отримують не всі охочі.

Повертаються в Україну і ті українці, яким не вдалося закріпитися в Канаді. Одна з учасниць консультативної фокус-групи озвучила страх того, що якщо українець не адаптувався в Канаді, то не зможе адаптуватися й в Україні. Існує також певний комплекс меншовартості в українців, що виражений у знеціненні і самознеціненні тих, хто не зміг закріпитися в Канаді, або добровільно вирішив повернутися в Україну. Була висловлена ідея, що боротися з цими страхами мають допомагати українські діаспорні організації.

II. Українці в Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії

У консультативній фокус-групі та індивідуальних опитуваннях взяли участь десять учасників, які знаходяться в Великій Британії вже від 15 років до 6,5 місяця, і мешкають чи мешкали в містах Лондон (Англія), Ліверпуль (Англія), Кембридж (Англія), Глазго (Шотландія) та Свонсі (Вельс), Бристоль (Англія), Лідс (Англія), Единбург (Шотландія), Брамpton (Англія).

1. Адаптація українців у Сполученому Королівстві

Серед проблем адаптації українців у Сполученому Королівстві були названі проблеми незнання англійської, труднощі у пошуках житла і роботи, рівень медицини та освіти, проблема з доступом до медичної допомоги, британська бюрократія, нерозуміння певних культурних особливостей британців, лівосторонній рух авто.

Для того, аби переїхати до Сполученого Королівства по робочій візі, необхідно мати підписаний контракт про роботу від компанії, яка має ліцензію на те, аби виступати спонсором іноземних працівників. Також необхідно скласти тест на володіння англійською мовою (IELTS), оплатити робочу візу та медичне страхування на п'ять років дії візи, пройти перевірку на туберкульоз у державній українській клініці. Останнє, за інформацією учасника індивідуального опитування, може відбуватися не без корупції. Весь вищеописаний процес може розтягнутися навіть на пів року. А для того, щоб змінити місце роботи в Сполученому Королівстві, необхідно пройти процес «перепідв'язання» робочої візи під вже нового працедавця. Учасниця опитування також каже, що британська державна програма Homes for Ukraine дає українцям можливість влаштуватися на роботу без прив'язки візи до конкретного працедавця.

Британська влада також за певних умов оплачує житло українським біженцям. Певний час вони можуть жити в wellcom centers, які можуть бути навіть морськими кораблями. Зараз welcome centers закриваються, а українців, які ще не знайшли собі житло, держава розселяє в т.ч. в села. Багато шкіл англійської мови для українців діють на базі різних церков. Навчання англійської в однієї з учасниць опитування є безкоштовним в коледжі. Місцеві бібліотеки надають українську літературу за запитом. Буває, при церквах діють children clubs для догляду за дітьми. З пошуком роботи допомагають job centers. Державний Інтернет-портал з описом інструкцій для отримання соціальних послуг є досить доступним для розуміння. Одна з учасниць консультативної фокус-групи працює в приватній компанії, яка консулює українських емігрантів. «Приймають українців дуже добре, набагато краще ніж інших біженців». В Англії місцеві волонтери церков і різних релігійних організацій допомагають українцям, організовують зустрічі іноземних студентів. Водночас один з учасників консультативної фокус-групи розповів, що українцям часто не хочуть здавати житло в оренду, оскільки немає віри, що українці зніматимуть житло довго.

Робочі місця для некваліфікованої роботи в т.ч. з ненормованим графіком праці в Сполученому Королівстві є, тому, якщо знаєш англійську, то «заробляти 1500-2000 фунтів нескладно». Українцям з низьким рівнем володіння англійською важко знайти роботу. Наявність дітей («Знайти роботу в ті години, доки син у школі»), незнання мови чи фізичні вади – основні проблеми у пошуках роботи для мігранта. Можна влаштуватися на неповну ставку, що полегшує життя батькам-одиначкам. Сполучене Королівство допомагає з тим, щоб людина мала роботу. Можна змінити професію за кошт влади, пройшовши курси перепідготовки і практику. Є програми, на яких британські компанії навчають робітника,

але людина тоді зобов'язана якийсь час працювати у цій компанії.

Якщо людина отримує від держави виплати по безробіттю (Universal Credit), місцевий Job Centre забирає частку з кожного фунту, заробленого людиною. Якщо заробіток перевищує Universal Credit, то соціальні виплати українським біженцям на будинок від британської держави не виплачуються. Це часом стає причиною того, що люди приховують розмір свого заробітку або не працюють на повну ставку.

Проблеми українцям створює і місцева податкова політика. Одна з учасниць індивідуального опитування повідомила, що стала податковим резидентом Сполученого Королівства, не вийшовши з податкового резидентства України, тому тепер має двічі декларувати і платити податки. Інша учасниця опитування, яка є фізичною особою-підприємцем згідно з українським законодавством, розповіла, що мусила найняти британських фінансових консультантів для декларування податків, і вже декілька місяців збирає і перекладає документи, необхідні для декларування. Важко також перевести українські гривні у британські фунти, аби сплатити податки. Також через українські регуляції не можна перераховувати кошти з українського на британський рахунок навіть для того, щоб заплатити податки в Сполученому Королівстві.

Юридичний статус самозайнятості (Self Employment) в людей реєструють фінансові консультанти. Зареєструватися можна онлайн за допомогою Інтернету. Оподатковується тільки прибуток, вищий за £12000 на рік.

Інша учасниця опитування розповіла, що після року проживання в Сполученому Королівстві мала замінити українські права на британські, втративши при цьому частину водійських категорій. І вже після здійснення цієї процедури, в разі бажання повернути собі українське водійське посвідчення, потрібно проходити процедуру для іноземців – отримувати довідки з посольства Сполученого Королівства і перекладати британські права. Втрачені категорії вже не повернуться, а документи з українських автошкіл Україна вважає вже недійсними.

Було сказано також про проблему доступу до стоматологічних послуг українських біженців, які не підпадають під державну програму щодо цього. Вони змушені лікувати зуби в Україні або у Польщі.

Українським біженцям літнього віку важко соціалізуватися в Сполученому Королівстві через ізоляцію – вони спілкуються здебільшого лише з родичами, які не мають часу на комунікацію, бо працюють. Багато хто з таких біженців саме через це за декілька місяців повертається в Україну. Комфортніше в плані соціалізації в Сполученому Королівстві тим, хто мешкає поруч з великою громадою українців.

2. Джерела інформація про Україну та про Сполучене Королівство

Учасники консультативної фокус-групи та опитувань назвали такі джерела інформації про Україну для українців в Сполученому Королівстві як «Українська правда», загальноукраїнський телевізійний марафон «Єдині новини», новини на Reddit, Telegam-канали «Лачен», «Карась», «PetrukovNEWS» та ін., стрічка дописів в Facebook.

Джерелами інформації про Сполучене Королівство для тамтешніх українців названо телеканал та сайт BBC, Edinburgh Live, Scots Magazine, місцеве радіо, Facebook, Telegam-канал «Українці в Бристолі», мультинаціональні професійні середовища або сусіди. Один

з учасників консультативної фокус-групи зазначив, що інтенсивність подачі новин про Україну в британських медіа все ж з часом зменшується.

Джерелами інформації про Україну для британців були названі телеканал та сайт BBC, інші місцеві телеканали, радіо та газети.

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Сполученому Королівстві

Частина діаспорян допомагала Україні у війні з росією ще з 2014 року. Так, один з учасників консультативної фокус-групи розповів нам про регулярний збір коштів, купівлю медичних засобів на фронт, відправку допомоги дітям загиблих у війні. Після 24.02.2022 українські діаспорні організації Сполученого Королівства значно розширили напрямки своїх активностей. Наприклад, якщо до 24.02.2022 діаспорна організація в Единбурзі, активні члени якої переїхали в Сполучене Королівство досить давно, проводила переважно культурні заходи, то після 24.02.2022 вона зайнялася інтеграцією українських біженців, ініціювала плетіння маскувальних сіток на фронт та збір гуманітарної допомоги в Україні. Після 24.02.2022 стрімко почали відкриватися українські школи для дітей-біженців, зокрема, в Лондоні.

Українці в Сполученому Королівстві також збирають кошти для Збройних Сил України, купують та відправляють в Україну техніку для військовослужбовців, допомагають військовим добровольцям потрапити в Україну, збирають підписи під петиціями та пишуть британським політикам різних рівнів і журналістам з метою домогтися підтримки України, проводять мітинги. Зокрема, в Единбурзі або на центральній площі, або під консульством росії іноді проводяться проукраїнські мітинги.

Також українці Сполученого Королівства популяризують українську культуру та розповідають про російсько-українську війну, влаштовуючи музичні концерти, перегляд фільмів, презентації українських книжок, танцювальні та поетичні заходи, виставки зі збором коштів, лотереї з речами з фронту, продаючи картини поранених бійців та їх сімей. На такі заходи, буває, приходять представники британської влади, де висловлюють свою підтримку Україні.

Взаємодіють діаспоряни Сполученого Королівства і з українським громадянським суспільством. Так, зокрема, був заснований міжнародний математичний центр у Києві та Варшаві. Є співпраця між британськими і українськими університетами. Зокрема, про співпрацю нещодавно заявили Кембриджський та Український католицький університети.

Згадувались такі українські діаспорні організації як «ПЛАСТ» у Сполученому Королівстві (займається адаптацією українських дітей з, перш за все, «найбільш травмованих війною» регіонів України, відправляє допомогу в Україну), Cambridge University Ukrainian Society (товариство студентів, аспірантів і молодих викладачів, які, зокрема, збирають кошти для розмінування України), Cambridge4Ukraine (займається допомогою українським біженцям), «Соняшники Вельсу» (Sunflowers Wales, що, зокрема, опікується українськими біженцями, проводить міжкультурні валлійсько-українські заходи, відправляє допомогу в Україну), Ukrainians in London, Ukrainians in Liverpool, Союз українців у Великій Британії, Ініціативний центр сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання», українського відділу Chatham House, Охуген Church Bristol (яка працює з підлітками і молодими людьми), інші церкви, українські спільноти університетів, побутові клуби та нетворкінги українців як, наприклад, IT-спільноти.

Українські діаспоряни протидіють і російському впливу в Сполученому Королівстві. Зокрема, українські математики домоглися скасування проведення в Санкт-Петербурзі міжнародного математичного конгресу.

«Стара» частина діаспори допомагає новоприбулим українцям, а також доєднується до активностей новоприбулих. У Шотландії, наприклад, «стара» інтегрує «нову» частину діаспори, яка переїхала за програмою Homes for Ukraine, через мовні клуби, чаювання, заходи для дітей, писанкарство тощо. Водночас знайомі однієї з учасниць опитування українські емігранти, які працюють в ІТ-сфері в Шотландії, зі «старою» діаспорою не комунікують. Були названі також приклади передачі досвіду від попередніх діаспорних поколінь. Одна з учасниць опитування розповіла про деякі конфлікти всередині «старої» частини діаспори та між різними поколіннями діаспори. На її думку, конфлікти зумовлені як невідповідністю допомоги біженцям з боку «старого» покоління, так і завищеними очікуваннями та прагненнями біженців-українців. Учасник консультативної фокус-групи додав, що не завжди новоприбулі цінують те, що організують для них діаспорні організації, і, зокрема, прогулюють організовані для них мовні курси. Інша новоприбула в Сполучене Королівство учасниця опитування сказала, що у представників «старої» частини діаспори «своя зона комфорту, і вони не розуміють, як нам зараз через війну».

Слід також відзначити, що на думку учасників консультативної фокус-групи, не у всіх осередків активностей українських діаспорян є достатня інституційна спроможність — часто досі «не вистачає рук». Водночас не всі новоприбулі мають час долучитися до громадсько-політичних активностей діаспорних організацій, оскільки працюють «24/7, як білка в колесі». В т.ч. це спричиняє політичну проблему: «Британці бачать, що багато українців не активні» в питаннях допомоги Україні.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Сполученому Королівстві

Роботу Консульського відділу Посольства України, що знаходиться в Лондоні, розкритикували, оскільки там не були готові до великої кількості біженців. Загалом в Консульстві України в Единбурзі також не вистачає працівників. Посольство України допомагає з заходами діаспорян, а також, зокрема, започаткувало асоціацію українських студентських товариств всіх університетів у Великій Британії. Але «більшість речей, якими повинна займатися амбагада, робиться руками волонтерів». Один з учасників консультативної фокус-групи розповів, що діаспорянам легше контактувати з Посольством Сполученого Королівства в Україні, ніж з Посольством України в Сполученому Королівстві.

Гарні відгуки отримала робота Консульства в Единбурзі і військового аташе Посольства. Активним є Український інститут при Міністерстві закордонних справ України, який допомагає діаспорі організувати культурні заходи та фінансує деякі проекти. Водночас Посольству України в Сполученому Королівстві бракує окремого аташе з питань української культури.

Від учасників консультативної фокус-групи звучали пропозиції домогтися стажування українських студентів в українській амбасаді.

5. Проросійський вплив в Сполученому Королівстві

Більшість громадян Сполученого Королівства – на боці України. А місцеві громадяни, як висловились одна з учасниць опитування, «за останні півтора року» перестали вважати Україну частиною росії. Очевидної проросійської підтримки з боку громадських і політич-

них діячів Сполученого Королівства ніби не спостерігається. Проте була низка заяв про те, що теперішній «cost of living crisis» в Сполученому Королівстві викликаний «війною в Україні» чи «ситуацією в Україні», а не росією. І подібні заяви озвучуються навіть в ЗМІ рівня Times. Низка IT-компаній Сполученого Королівства досі продовжує наймати на роботу росіян, але не українців.

Підтримує пропутінські наративи низка організацій лівих політичних поглядів, правих антимігрантських та, зокрема, профспілка працівників університетів і коледжів University and College Union (UCU, <https://ucu.org.uk>). Часто це подається з наративами, які виглядають пацифістськи. Наприклад, цьогоріч на своєму Конгресі UCU закликала до «мирного вирішення війни» та припинити озброювати Україну, а також виступила проти розширення НАТО (резолуція Конференції була запропонована представниками Університету Брайтона). Те ж можна сказати і про деякі церкви Сполученого Королівства, такі як Свідки Єгови, які мають в своїх лавах українських біженців, просувають наративи типу «Всі винні» та «Обом сторонам треба зупинитися», а також можуть просувати ідею припинити підтримувати Україну. За інформацією одного з учасників опитування, на пропутінських позиціях стоїть керівництво церкви в Кембриджі мережі російської православної церкви, головою якої є корінний британець, що має помічників-росіян родом з росії.

Сприяють пропутінській пропаганді і місцеві академічні кола, які займаються вивченням росії. Наприклад, професор Оксфордського університету Карен Г'юїтт (Karen Hewitt), яка у власному будинку провела публічну зустріч із послом росії у Великій Британії Андрієм Келіним. Одна з учасниць консультативної фокус-групи розповіла, що професор університету в Глазго розповідав студентам про «війну між НАТО і росією». В цьому ж університеті хтось роздавав пропутінські листівки. Загалом було сказано, що якщо в Сполучене Королівство приїхало більше українських студентів, ніж російських, то російських викладачів приїхало більше, ніж українських, «що, безумовно, буде впливати» на подальші події в академічному середовищі країни.

Схильні до російських наративів також працівники місцевих музеїв та галеристи. Варто додати, що українці також у деяких середовищах відчують певний тиск щодо налагодження культурного діалогу з росіянами. «Дуже не вистачає Тімоті Снайдера».

Пропутінська частина російської діаспори публічну активність загалом не веде. Намагалася розпочати публічну діяльність українська гілка церкви московського патріархату – рекламувалась в Telegram, але українські діаспоряни почали гнобити цю ініціативу. Ведеться і пропаганда. Було сказано, що на британське телебачення потрапляють наративи про «сектантів з Православної церкви України». Одна з учасниць опитування розповіла, що на неї таргетується низка TikTok-акаунтів, які публікують відео про негаразди українців в Сполученому Королівстві. В таких відео українців намагаються показати як, зокрема, расистів і гомофобів. Є також інформація про, наприклад, пропутінські тези від російських дітей в Сполученому Королівстві.

Опозиційна частина російської діаспори ходить на українські мітинги, проводить і свої публічні заходи. При цьому вважає, що Європа має не лише впливати на російську державу санкціями, але й з метою заохочення щось пропонувати в обмін на рух в правильному напрямку. І популяризує наратив про те, буцім «винні не росіяни, а путін». Вплив серед російської опозиції має, зокрема, Антивоєнний комітет росії (<https://antiwarcommittee.info>).

6. Відновлення України та репатріація українців

Двоє з десяти учасників консультативних фокус-груп та опитувань чули раніше про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Всі учасники опитувань не відмовились долучитися до роботи над ним, якщо є така можливість. Двоє з учасників консультативної фокус-групи розкритикували сам принцип роботи над Планом, сказавши, що він більше спрямований на залучення партнерів і спонсорів, а не самих українців. Одна з учасниць опитування згадувала міжнародну конференцію з відновлення України Ukraine Recovery Conference, яка проходила в Лондоні.

Серед факторів, які б спонукали українців повернутися в Україну, - перемога України в війні з росією; безпека для життя; житло для тих, хто його втратив внаслідок війни; можливість працевлаштування; достатня зарплата для оренди житла та харчування; безпека для власних інвестицій; боротьба з корупцією; проукраїнські погляди української влади; довіра до української влади, поліції та судів; турбота держави про українських громадян; допомога у відновленні України з боку світової спільноти; можливість перераховувати кошти між закордонними та українським банківським рахунком тощо.

На думку однієї з учасниць консультативної фокус-групи, на багатьох українців, які повернуться в Україну, чекає «зворотній культурний шок» від нижчого рівня життя і важкої економічної ситуації в країні.

Один з учасників опитування розповів, що має інформацію про те, буцім британська урядова програма допомоги українським біженцям Homes for Ukraine поступово «згортати-меться», і українцям вже почали пропонувати шукати окреме житло та роботу.

III. Українці в Аргентинській Республіці

У консультативній фокус-групі та індивідуальних опитуваннях взяли участь вісім осіб, які знаходяться в Аргентині від 28 років до 5 місяців, а також народжена в Аргентині українка, і які мешкають в містах Буенос-Айрес (федеральний округ Буенос-Айрес), Кампана (провінція Буенос-Айрес).

1. Адаптація українців в Аргентині

Щодо проблем, з якими стикаються українці на шляху адаптації у новому середовищі, говорили про труднощі з пошуком та орендою житла в Аргентині, незнання іспанської або англійської мов, певна соціальна ізоляція, недостатня допомога з пошуком роботи, економічна нестабільність в Аргентині та велика конкуренція на ринку праці, невисокі зарплати, неприйняття національних відмінностей аргентинців, недостатня соціальна допомога від аргентинської держави, державні обмеження щодо переказів коштів в т.ч. через Інтернет, багато державної бюрократії, зокрема, дуже тривалі електронні черги на отримання певних послуг чи дозволів, невизнання Аргентиною українських дипломів про здобуття спеціальностей.

Одна з учасниць опитування озвучила думку, що українці, які приїхали в Аргентину після 24.02.2022, або працюють дистанційно, або не працюють. Головна причина цього – незнання іспанської. Потрібен також державний дозвіл на роботу. Водночас певні процедури на шляху до працевлаштування нещодавно для українців були спрощені.

Завдяки спеціальному режиму оподаткування (Monotributo), зареєструватися в якості приватного підприємства можна легко і відносно швидко.

Прозвучала також критика щодо тих українців, які зловживають допомогою державних соціальних програм Аргентини.

За час російсько-української війни підтримка українців з боку аргентинської влади почалася спершу на місцевому рівні. Багато аргентинців допомагають українським біженцям. Зокрема, місцеві підприємства дають їм речі.

2. Джерела інформація про Україну та про Аргентину

Джерелами інформації про Україну були названі стрічка новин з Facebook, Telegram-канали та Instagram-сторінки українців в Україні, «Світовий Конгрес Українців», українські державні джерела інформації, Telegram-канал «хуйовий Херсон», «Українська правда», NV.ua, «Сьогодні», інформаційна агенція «УНІАН», телеканал «1+1», «BBC Україна», російська «комсомольська правда».

Про Аргентину діаспоряни дізнаються з lanacion.com.ar, канал A24, Facebook-сторінки Українського культурного товариства «Просвіта», певні Facebook-групи, Telegram-канали та чати, анонси заходів у чатах WhatsApp.

Прозвучала думка, що аргентинці недостатньо знають про Україну або ж отримують про неї недостовірну інформацію. У зв'язку з близькістю виборів аргентинське суспільство також дещо забуває про українців.

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Аргентині

Аргентина прийняла багато «хвиль еміграції» українців, тому станом на зараз діаспора українців тут масова, інституціалізована та солідарна. Найбільша кількість українців в Аргентині зосереджена в провінціях Буенос-Айрес, Місьйонес та Чако. В Аргентині існує давня традиція організації українських заходів для збереження української культури, мови, ідентичності. Діти, онуки та правнуки українських емігрантів часто асоціюють себе з Україною попри те, що були народжені в Аргентині. Мітинги діаспорян на підтримку України в війні проти росії почалися в Аргентині ще в 2014 році. Після 24.02.2022 багато українців, які були народжені в Аргентині, почали завзято вчити українську мову, якщо не володіли нею раніше. «Діаспора дуже активна та потужна».

Діаспоряни не лише розповідають аргентинським ЗМІ та владі про справжню ситуацію в Україні і причини російської агресії, а також популяризують Україну. В центрі Буенос-Айроса по суботах діють курси української мови для дошкільнят, учнів середньої школи, а також для дорослих. Працює літературний клуб читання українською. Проводяться уроки з українського традиційного танцю та гри на бандурі. Працюють кафе з борщем та варениками в меню. Періодично проводяться майстер-класи з українських народних промислів, наприклад, плетіння намиста. Відзначаються українські традиційні свята. Є крамничка з вишиванками та курсами з їх створення. Проїшов кінопоказ іспанською з українськими субтитрами фільму «Мої думки тихі». Видаються також книжки про Україну. Одна з учасниць опитування так відгукнулася про роботу діаспори в Аргентині: «Я тут про Україну дізналася більше, ніж в Києві. Мої діти зараз – в більш україномовному оточенні».

Учасниками опитувань та консультативної фокус-групи були названі такі діаспорні організації як Українська центральна репрезентація в Аргентині (УЦР) та Українське культурне товариство «Просвіта», де активно відбувається обмін досвідом між різними поколіннями українців Аргентини. УЦР займається лобюванням інтересів України на зустрічах з кон-

гресменами Аргентини, а також на інших рівнях органів влади. А також, зокрема, намагається домогтися появи скверу під назвою «Україна» в парку в центрі Буенос-Айрос, та лобіює визнання Аргентиною українських дипломів про здобуття спеціальностей.

Українці також гуртуються навколо українських церков. При окремих з них діють українські школи.

Українські діаспоряни також збирають кошти, одяг, побутові речі, харчування для українських біженців в Аргентині та допомагають з адаптацією. А також передають кошти, медикаменти та необхідні речі для постраждалих від війни українцям в Україну, українським медикам та військовослужбовцям. Передають, зокрема, за допомогою приватних перельотів. Сприяє переправленню в Україну необхідних речей, зокрема, Агентство міжнародного співробітництва та гуманітарної допомоги «Білі шоломи» при Міністерстві закордонних справ, міжнародної торгівлі та віросповідань Аргентини.

Також активні українці Аргентини систематично займаються допомогою людям похилого віку, а також організацією притулків для тварин.

Варто відзначити, що російськомовність частини українських біженців «викликає шок» в діаспорян, які давно проживають в Аргентині. Оскільки однією з місій діаспори тут є збереження української мови.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Аргентині

Роботу як Посольства України в Аргентині, так і його Консульського підрозділу хвалили як новоприбулі українці, так і ті з учасників опитувань та консультативної фокус-групи, хто мешкає в Аргентині довше. Консульський підрозділ одразу надає контакти діаспорних організацій новоприбулим. Електронна черга є дуже зручною. Комунікація з боку Консульства та інформування новоприбулих оцінюються як якісні.

Відомо, що Посольство допомагає організовувати заходи діаспорянам, а також організовує заходи самостійно. Зокрема, був наведений приклад проведення благодійного балету за участі трупи з України. Вищезгадана УЦР співпрацює з Посольством.

5. Проросійський вплив в Аргентині

Аргентина приймає російських емігрантів для проживання, причому новоприбулих росіян набагато більше за новоприбулих українців. російський пропагандистський канал Russia Today досі транслюється в Аргентині. Таким чином, наративи повторюють навіть «діти місцевих у школі», тобто аргентинці. Меншість українців-біженців також транслюють пропутінські наративи. Росіяни тут мають клуби, церкви, влаштовують зустрічі, тут працюють школи для вивчення російської мови, діє багато закладів харчування з російськими продуктами та доставкою їжі, є російський дитячий садок. Один з учасників опитування стверджує, що росіяни вимагають запровадити перекладачів в навчальних, міграційних закладах, і влада йде їм назустріч. Також росіяни влаштовують спільні з бельгійською владою культурні заходи, вкладаються в рекламу своїх заходів в соцмережах.

До війни Аргентина активно будувала відносини з росією. Співпрацює з нею і зараз. Проте нещодавно тут змінили правила для росіян, які хочуть залишитися в країні та отримати документи, що для більшості росіян створило деякі проблеми.

Аргентину росіяни використовують як транзитну країну, бо можуть оформити тут необхідні для подорожей документи.

Пропутінські наративи, які є дещо популярними в Аргентині: «Україна – це теж росія», «Україна напала на росію», «українці – нацисти».

Активна частина опозиційних росіян, кількістю не більше, ніж двадцять людей, котрі влаштовують мітинги в Буенос-Айресі, ходять до посольства росії з протестами проти війни з Україною.

6. Відновлення України та репатріація українців

Двоє з восьми учасників консультативних фокус-груп та опитувань чули раніше про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни.

Факторами, які сприяли б бажанню українців повернутися в Україну, були названі перемога України в війні; повернення окупованих росією територій; забезпечення безпеки включно з наявністю ефективної системи протиповітряної оборони та бомбосховищами в школах; робочий план з відбудови країни; боротьба з корупцією; загалом прогресивна реформа системи державної освіти; якісна державна медицина; економічний ріст; робочі місця; підвищення рівня життя; підвищення мінімальної заробітної плати; підвищення пенсії; державна допомога матерям і їхнім дітям.

За інформацією однієї з учасниць консультативної фокус-групи, майже половина українських біженців все ж повертається в Україну, бо не змогли закріпитися в новій країні, адже «вдома краще». Водночас зимові атаки росіян на українську енергосистему змусили українців з дітьми знову їхати за кордон.

IV. Українці в Сполучених Штатах Америки

У консультативних фокус-групах та індивідуальних опитуваннях взяли участь одинадцять осіб, які знаходяться в США від 18 років до 6 місяців, і мешкають або мешкали в селищах та містах Нью-Йорк (штат Нью-Йорк), Лос-Анджелес (штат Каліфорнія, округ Лос-Анджелес), Детройт (штат Мічиган, округ Вейн), Сакраменто (штат Каліфорнія, округ Сакраменто), Пукіпсі (штат Нью-Йорк, округ Дачесс), Роузелл (штат Іллінойс, округи Дюпаж і Кук), Остін (штат Техас, округи Гейс, Тревіс і Вільямсон), Маскатін (штат Айова, округ Маскатін), Міннеаполіс (штат Міннесота, округ Ганнепін), Сіракузи (штат Нью-Йорк, округ Онондага), Індіанаполіс (штат Індіана, округ Гамільтон), Філадельфія (штат Пенсільванія, округ Філадельфія).

1. Адаптація українців в США

Були названі такі проблеми українців в США як незнання англійської і американської англійської мов, візові обмеження, високі ціни на житло, мала кількість робочих місць, соціальна ізоляція, завелика бюрократизованість процедур, нерозуміння місцевої культури, відмінність менталітету американців, нерозуміння особливостей міжрасових відносин, строгість законів США. Важко отримати певні ліки через заборону на їх ввезення та місцеву медичну бюрократію США. Прозвучала також думка, що перебування в суто українському колі спілкування також заважає повноцінній адаптації в США. Але інші учасники консультативної фокус-групи навпаки стверджують, що українська діаспора сприяє адаптації.

Одна з учасниць консультативної фокус-групи розповіла, що їй разом з дітьми довелося «п'ять чи шість» разів змінювати помешкання в США у відносно короткий термін часу перед тим, як знайшлося стабільне житло. Легше орендувати житло, якщо маєш кредитну історію, рахунок в банку і номер соціального страхування (Social Security Number). Причому учасниця консультативної фокус-групи повідомила, що «дорожньої карти» щодо прав і можливостей в цьому та інших життєвих випадках не емігрантам та біженцям не видає ані американська держава, ані українська амбасада. Послуги місцевих юристів дорогі, проте є соціально орієнтовані можливості користуватися послугами безплатних юристів.

Серед найбільших труднощів – незнання англійської, що ускладнює пошук роботи. Одна з учасниць консультативної фокус-групи чекала державного дозволу на працевлаштування аж дев'ять місяців. Також важко влаштуватися на роботу без освіти США. Хіба що, наприклад, прибиральником або нянею. Багатьом українським сім'ям доводиться важко працювати. Одна з учасниць опитування розповіла, що переїхала в США ще коли була малою, а її батьки роками виплачували в США борги і досі важко працюють сфері прибирання будинків. Причому заробили на власні будиночки лише після десяти років праці. Водночас інші учасники консультативної фокус-групи стверджують, що на роботи початкового рівня (entry level job) завжди є вакансії. Іноді українці спершу їдуть в Канаду, меншими зусиллями здобувають високу посаду, після цього вже легше отримати бажані посади в США.

Українським фахівцям-діаспорянам дуже важко потрапити на роботу в професійні американські кола. Для того, щоб працювати на певних leading-позиціях, недостатньо мати просто державний дозвіл на працю в США, необхідно ще й отримати право постійно в США мешкати.

В різних штатах – різна політика щодо підприємництва, звітності і оподаткування бізнесу. Знання мови, розуміння законів, податкової системи та стандартів ринку США полегшують процес започаткування власної справи. Діаспорна організація Кредитна спілка «Самопоміч» допомагає українцям відкривати власні бізнеси в США.

Американські церкви та релігійні громади допомагають шукати житло і покривати видатки українських біженців, займаються наданням психологічної допомоги. Шкільні consuls, шкільні психологи та шкільні громади допомагають адаптуватися дітям.

Сервіси при університетах сприяють адаптації тих, хто переїхав в США з метою навчання. Низький рівень знання англійської також є перешкодою для адаптації українських студентів в США. Знайти роботу поза академічним середовищем потім майже неможливо, бо тамтешні компанії мають довести державі, що на вакансію, на яку претендує іноземець, не підходить native американець.

При Сиракузькому університеті штату Нью-Йорк діє кар'єрний центр, в якому вчать оформлювати резюме, писати супровідні листи, надають пропозиції роботи. Періодичні зустрічі з університетським психологом теж дещо допомагають адаптації. В Університеті Пердью діє Ukraine Scholar Initiative – програма прихистку українських вчених та студентів.

Декілька учасниць консультативної фокус-групи зазначили, що американське суспільство має культуру великої конкуренції всередині себе. Також є маскулінним і сексистським. Все це також заважає українцям адаптуватися.

2. Джерела інформація про Україну та про США

Джерелами інформації про Україну для діаспорян були названі стрічки новин в Facebook та Instagram, Twitter-акаунти публічних діячів та органів влади, сторінки в соцмережах Президента України, «Українська правда», «Громадське телебачення», Ukr.net, «Україна 24», «Обозреватель», новини телеканалу «1+1», інтернет-видання «Букви», Telegram-канали «Україна в Онлайні», «Україна News Війна», «Офіційний радар тривоги», «Говорить Україна», «Оголошення України», сторінки в соцмережах «Телебачення Торонто» та українського громадського активіста Сергія Стерненка, загалом український сегмент соцмереж, українці з України.

В числі джерел інформації про США для діаспорян називали CNN, Fox News, LA Times, NPR, New York Times, BBC, сторінки, канали та групи з соцмереж Telegram, Facebook, Instagram та Twitter, український сегмент соцмереж, «Іммігрант-порада», «Rich Woman», «Українці в США», сторінки в соцмережах Президента України, громадяни США, українці США.

Джерелами інформації про Україну для громадян США були названі, зокрема, CNN, MSNBC, NPR, Fox News, пропутінський пропагандист Такер Карлсон. Загалом смаки громадян США щодо джерел інформації відповідають розділенню суспільства за партійними вподобаннями. Прихильники Республіканської та Демократичної партії будуть віддавати перевагу дещо різним ЗМІ. Це ж стосується прихильників чинного Президента США та опозиційного політика Дональда Трампа.

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в США

Українські діаспоряни США збирають та пересилають в Україну кошти, гуманітарну допомогу, одяг, медикаменти, протези, автомобілі та дрони для Збройних Сил України, медиків та постраждалих від війни українців. Залучають охочих американців сортувати й складати гуманітарну та медичну допомогу для України. Проводять регулярні мітинги на підтримку України, надсилають листи в Білий Дім, губернаторам штатів і мерам містечок, а також зверталися до відомих американців з проханнями підтримати Україну, спілкуються з конгресменами та сенаторами, залучають органи американської влади до постійної підтримки України. Популяризують українську культуру на різноманітних культурних заходах, зокрема, кіноклубах, фестивалях, вертепах, українських заходах в бібліотеках, де також збирають кошти на потреби України. Займаються просвітницькою роботою, розповідаючи громадянам США про Україну, причини і перебіг російської агресії. Допмагають новоприбулим українцям з працевлаштуванням, інформацією про житло, мають перекладені українською матеріали про життя в США. Один з учасників опитування також розповів про український магазин з безкоштовними товарами для новоприбулих українців.

Українські діаспоряни осередки знаходяться при українських церквах, школах, культурних центрах, діаспоральних організаціях, неформальних ініціативах. При кожній українській церкві є суботня школа. Учасниками консультативних фокус-груп були названі такі діаспорні організації як Ukrainian-American Crisis Response Committee в Мічигані, Stand with Ukraine Foundation, Спілка Української Молоді (СУМ), «Пласт», Кирило-Мефодіївське Братство, український культурний центр «Союзівка», Українська спілка штату Індіани, Spilka, благодійні фонди «Разом для України» та Dignitas Fund, Український культурний центр, Ukrainian-American Community Center, United for Ukraine, вищезгадана Кредитна спілка «Самопоміч», Союз українок, Girls Help Together, Українська спілка Пенсільванського державного університету, Український клуб при Сиракузькому університеті, Ucare, Ukrainian Medical Association of North America (UMANA). Останні дві організації ще до 24.02.2022 роками підтримували дітей та медичну сферу в Україні. Український Культурний Центр регулярно проводить різні заходи культурного характеру, залучаючи україн-

ську громаду в Лос-Анджелесі.

Також українці співпрацюють і з американськими громадськими організаціями. Одна з учасниць опитування розповіла про свій волонтерський досвід з організацією New York Cares – щонедільну роздачу гарячих страв нужденним.

Одна з учасниць консультативної фокус-групи зазначила, що має значно менше часу на громадську і волонтерську діяльність в США, ніж мала в Україні.

Звучали також протилежні думки щодо того, чи задовільним є рівень співпраці між різними в часі «діаспорними хвилями». Декілька учасниць консультативних фокус-груп розповіли також про причини певних історичних та світоглядних конфліктів між діаспорами та «хвилями діаспор».

4. Взаємодія з українською амбасадю в США

Прозвучала критика роботи консульств та Посольства України в США щодо рівня комунікації з діаспорними організаціями та якості інформування українців в США. На думку частини учасників консультативної фокус-групи, українська амбагада потребує серйозних реформ щодо відповідності її службовців відповідним фаховим рівням і дипломатичним задачам. Водночас інші учасники консультативної фокус-групи схвально висловлювалися і навіть високо оцінювали роботу частини консульств та Посольства. Генеральне Консульство України в Чикаго має проблеми, які пояснюються тим, що маленький штат амбасади не може впоратися з великим впливом українських біженців в місто.

Один з учасників опитування повідомив, що Посольство України в США долучається до заходів українських діаспорян, якщо заходи великі. «Вони про нас забули». Старше покоління діаспорян співпрацює з Посольством результативніше, ніж новоприбулі. Український культурний центр співпрацює з консулом з Чикаго.

Прозвучала також думка, що амбагада могла б сприяти працевлаштуванню хороших фахівців певних професій для подальшого впровадження американського досвіду після повернення в Україну.

5. Проросійський вплив в США

Пропутінська пропаганда в США оцінюється як досить сильна, і зараз зосереджена на тому, щоб змусити Україну укласти перемир'я з росією. Пропутінські наративи популяризуються через Fox News, вищезгаданого Такера Карлсона, популярних подкастерів типу Джо Рогена, на ресурсах типу Ukrainian War, від прихильників Дональда Трампа та інших політиків США, а також прихильники канадійського блогера Джордана Пітерсона, риторика яких співпадає з риторикою російських пропагандистів. Пропутінські американські блогери вибірково цитують та спотворюють зміст сказаного Президентом України. Трапляються пропутінські наративи і на, зокрема, «Голосі Америки». Пропутінські наративи розповсюджують в США і самі росіяни.

Учасники опитування назвали такі наративи як «Україна винна в війні», «борщ та сирники – російські страви», заклики помиритися з росіянами. Чи не всі проросійські наративи часів війни містяться, наприклад, в книжці «War in Ukraine» американської політичної активістки Медеї Бенджамін (Medea Benjamin), яка позиціонує себе як пацифістку, республіканку та українку з російським і єврейським корінням, і виступає з лекціями в

Сиракузькому та Гарвардському університетах.

Російські опозиціонери приходять на проукраїнські мітинги.

Був наведений також приклад усних образ з боку росіян на адресу українців, переважно жінок-українок, в Лос-Анджелесі.

Прозвучала також думка, що через незнання місцевого соціально-політичного контексту трапляється, що новоприбулі українці опиняються в російському середовищі.

Системна проблема академічного середовища США – майже в усіх університетах, де досліджують східну Європу, в основному досліджують росію. Наслідком цього, зокрема, є те, що українці не присутні на відповідних експертних дискусіях. Схожа проблема – українці часто досі не суб'єктивні на заходах сфери культури в США, куди запрошують російських діячів культури у ролі спікерів. Українські діаспоряни намагаються боротися з цим.

6. Відновлення України та репатріація українців

Двоє учасників консультативних фокус-груп чули раніше про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Жоден не відмовився долучитися до роботи над ним, якщо є така можливість. Одна з учасниць критикувала План за, на її думку, неконкретність.

Факторами, які сприяли б бажанню українців повернутися в Україну, були названі перемога в війні; знищення російської держави; безпека; стабільність; фінансова підтримка з боку держави; професійна адаптація; боротьба з корупцією, сексизмом, расизмом, гомофобією та популізмом в Україні.

Також прозвучала думка, що більшість українців США все ж хочуть повернутись в Україну.

V. Українці в Королівстві Бельгія

У консультативних фокус-групах та індивідуальних опитуваннях взяли участь дев'ять учасників, які знаходяться в Брюсселі від 9 років до 4 місяців, і мешкають в селах та містах Брюссель (Брюссельський столичний регіон), Бетеком (провінція Фламандський Брабант), Бухаут (провінція Антверпен), Осткамп (провінція Західна Фландрія), Льовен (провінція Фламандський Брабант), Антверпен (провінція Антверпен), Квевакампус Белойль (провінція Ено).

1. Адаптація українців в Бельгії

Серед проблем на шляху адаптації були названі пошук житла, високі ціни, мовні та культурні бар'єри, «різні цінності», патріархат і ейджизм в бельгійському суспільстві, неналежна система державної допомоги жінкам, які постраждали від гендерного насильства.

За бельгійськими правилами, за три місяці перебування в Бельгії українські біженці мають знайти собі житло. Зробити це нелегко.

Незнання місцевих мов заважає знайти роботу, а також труднощі при заповненні документів під час різноманітних місцевих процедур. Знання англійської для адаптації часто недостатньо. Українці іноді працюють на декількох роботах. Доводиться і перекваліфіко-

вуватись – був наведений приклад самостійної перекваліфікації в сферу будівництва і електрики. Без достатнього знання мов іноземець може претендувати на некваліфіковану роботу, яку знайти неважко. Місцеві державні соціальні служби допомагають українцям працевлаштуватися. Багато хто працює нелегально через високі податки і намагання зберегти свій доступ до отримання державної соціальної допомоги.

Троє учасників консультативної фокус-групи зазначили, що є українці Бельгії, які не хочуть працювати і розраховують на державну соціальну допомогу. Наприклад, розповіли історію про навмисне розлучення сімейної пари, щоб «мати-одиначка» отримувала більше виплат від держави. Бельгійців, які це бачать, це не влаштовує.

Процедура державної реєстрації підприємців була нещодавно розбюрократизована – тепер іноземець може стати легальним підприємцем вже за тиждень з часу подання відповідних документів.

Було сказано, що з 24.02.2022 дуже багато бельгійців звернулись до українських діаспорних організацій з пропозицією допомогти. Бельгійці також часто долучаються або організують культурні заходи для українців.

2. Джерела інформації про Україну та про Бельгію

Про Україну українці в Бельгії дізнаються завдяки Facebook, Twitter, Telegram-каналам «Україна понад усе», «Україна NEWS», «Шрайк NEWS», «Ukraine NOW», «Осторожно новости» і «Варламов NEWS», Instagram-сторінкам «Ukraine NOW», «Україна 24», сторінкам в соцмережах «Телебачення Торонто» та «Суспільне», певні канали в Viber, офіційні сторінки органів української влади включно зі сторінками Президента України, офіційні сторінки Голови Європейського парламенту, від українців включно з військовослужбовцями.

Про Бельгію дізнаються від бельгійців, з Facebook-групи «Українці в Бельгії», Telegram-каналу «Ukrainian Voice».

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Бельгії

Українські діаспоряни в Бельгії проводять заходи для підтримки українських біженців, постраждалих на війні українців, проводять кампанії збору коштів на потреби України, на підтримку військовослужбовців Збройних Сил України та медиків, купівлю для них медикаментів, автомобілів, амуніції та дронів, займаються лобюванням інтересів України. Зокрема, ціллю українських мітингів в Бельгії є не лише влада Бельгії, європейські інституції та НАТО, штаб-квартири яких знаходяться в Брюсселі. Певний вплив на європейські інституції та бельгійську владу має Promote Ukraine, Об'єднання українок Бельгії, «Світанок» та інші організації українців. При Європейському парламенті проводять спільні дискусії з українцями Бельгії.

В Антверпені – чи не найбільша кількість українських діаспорян Бельгії.

Культурні і освітні заходи українських діаспорян в Бельгії включають в себе покази українських фільмів, майстер-класи, виставки, ярмарки зі збором коштів, святкування культурних та національних свят. Зокрема, організацією дитячих творчих колективів та вечорниць займаються в Брюгге. Українська активність в багатьох населених пунктах Бельгії

зосереджена навколо місцевих церков. Був названий приклад «Парафіяльного кафе» при церкві в Антверпені, яке функціонувало як безплатна їдальня для нужденних українців та збирало кошти на потреби України.

Учасники консультативних фокус-груп також згадували такі діаспорні організації як Promote Ukraine, Об'єднання українок Бельгії, Українці в Льовені, Товариство українок Бельгії, «Світанок», Місія Ігоря Вітенка. Зокрема, «Світанок» спільно з місцевою владою Антверпена організував інформаційний центр допомоги українським біженцям, а також координаційний центр працевлаштування відповідно до вмінь та навичок українців, приблизно 80% яких працевлаштувалися в Бельгії завдяки цьому проекту. Також ця організація створила українську школу в Антверпені, та працює над проектом міст-побратимів, що полягає в налагодженні співпраці між суспільствами та владами бельгійських і українських міст. Promote Ukraine та Об'єднання українок Бельгії також надають консультаційні послуги новоприбулим українцям, а також дбають про появу україномовних книжок в бельгійських бібліотеках. Місія Ігоря Вітенка займається збором коштів на медикаменти, їх купівлею та транспортуванням в Україну, а також підвищенням кваліфікації українських медиків.

Одна з учасниць фокус-групи покаржилася на пасивність багатьох українців в Бельгії, які не займаються волонтерством та не ходять на мітинги, не жертвують свої кошти на потреби України.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Бельгії

Звучала критика на адресу Консульським відділом Посольства України в Бельгії, зокрема, вона стосувалася величезних черг на прийом для реалізації консульських послуг українцям, а також дуже низьку якість комунікації. Причому учасники консультативних фокус-груп усвідомлюють, що ця проблема частково зумовлена недостатньою кількістю працівників амбасад. Водночас один з учасників консультативної фокус-групи похвалив роботу Консульства, оскільки вона загалом покращилась у порівнянні з періодом до 24.02.2022. Проте підтвердив, що комунікація з діаспорними інституціями залишається на низькому рівні.

Учасники консультативних фокус-груп навели приклад того, як Консульство і Посольство України в Бельгії запрошували активні діаспорні організації на свої заходи. Проте був наведений приклад, коли діаспорну організацію Посольство використало як безплатні робочі руки для підготовки свого заходу. Причому цю ж організацію на важливі для неї заходи Посольство не запрошує. Було також сказано, що представники Посольство приходять не на будь-які заходи діаспорних організацій, а лише на ті, які вважають більш масштабними.

Під час консультативної фокус-групи також стало відомо про ситуацію, коли в Посольстві ніяк не допомогли згвалтованій російським солдатом українській біженці.

Про роботу і рівень комунікації представництва України в Європейському Союзі був схвальний відгук.

5. Проросійський вплив в Бельгії

Проросійська пропаганда діє на бельгійців, вихідців з мусульманських країн, а також на частину українських діаспорян. Учасниця консультативної фокус-групи розповіла про два випадки нападів пропутінських бельгійців на українських жінок і дитину. Був також

наведений приклад, коли українські діаспоряни заплуталися в ситуації з підривом Каховської ГЕС через проросійські наративи. Частина українських діаспорян також досі відвідує концерти російських виконавців. Бельгійські медіа час від часу потрапляють під вплив наративів «обидві сторони винні» та про «неоднозначність» тієї чи іншої події.

Опозиційні росіяни загалом активізувалися: проводять самоврядні форуми, беруть участь в українських маршах з різними гаслами, наприклад, «росія буде вільною!».

Є також інформація про активізацію російських церков, зокрема, в Антверпені.

Пропутінські мітинги були помічені в Брюсселі одразу після 24.02.2022. В Антверпені таких мітингів не зафіксовано, але спостерігалися окремі провокації проти українських мітингарів.

Праві політичні партії «Новий фламандський альянс» (NVA) та «Фламандський інтерес» (Vlaams Belang) мають пропутінську позицію щодо війни в Україні, транслюють відповідні наративи і збираються створювати коаліцію, щоб піти на вибори в 2024 році. Пропутінської позиції дотримуються праві політичні організації Фландрії та ліві Валлонії.

6. Відновлення України та репатріація українців

Чотири з дев'яти учасників консультативних фокус-груп та опитувань вперше почули про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни.

Факторами, які сприяли б бажанню українців повернутися в Україну, були названі перемога України в війні; безпека включно з розмінуванням територій; наявність робочих місць; іноземні інвестиції в економіку; боротьба з корупцією; розумна освітня політика держави щодо повернення дітей в Україну; дотримання прав людини.

VI. Українці в Швейцарській Конфедерації

У консультативних фокус-групах та індивідуальних опитуваннях взяли участь одинадцять учасників, які знаходяться в Швейцарії вже від 10 до 1 року, і мешкають в містах Женева (кантон Женева), Базель (напівкантон Базель-Штадт), Цюрих (кантон Цюрих), населений пункт біля Цюриха (кантон Цюрих), Клотен (кантон Цюрих), Айнзідельн (кантон Швіц), Сірпах (кантон Тургау).

1. Адаптація українців в Швейцарії

Серед основних проблем адаптації українців в Швейцарії були названі труднощі у пошуку житла, проблеми працевлаштування на досить конкурентному і мобільному щодо деяких спеціальностей ринку праці, висока вартість життя, незнання місцевих мов, складність професійної реалізації, дещо аж занадто бюрократизовані правила документообігу і взагалі комунікації з інституціями Швейцарії, адаптація, різниця менталітетів самих швейцарців, проблеми інтеграції українських дітей в систему освіти Швейцарії, патріархальні традиції в Швейцарії, іноді зверхнє ставлення до українців, неадаптованість держави до потреб людей з інвалідністю, проблема доступу до сімейних лікарів, дуже тривалі бюрократичні процедури. Також говорили про відсутність мотивації працювати, оскільки державна соціальна допомога українцям значно перевищує заробітну плату.

Водночас інші учасники фокус-групи розповідали про випадки допомоги швейцарського суспільства українцям. Є також програми місцевого бізнесу щодо підтримки талановитих

українців.

Учасники зазначали, що відсоток працевлаштованих українців в Швейцарії низький. Однією з причин було названо те, що швейцарці не хочуть підписувати контракти з українцями, оскільки цей процес має проходити за участі державної міграційної служби, що забирає час. Чоловікам легше працевлаштуватись, ніж жінкам, але це переважно фізична робота. Учасники опитування та фокус-груп розповіли, що були випадки, коли українці відмовлялися працювати поштарем та на заводі, оскільки вони вважали цю роботу менш престижною, ніж та, якою вони займались в Україні. Водночас упродовж першого року перебування в Швейцарії іноземець зобов'язаний бути працевлаштованим, якщо він хоче залишитися в країні. Після цього року іноземці отримують право змінювати роботу і шукати нову. Незнання мов також стоїть на заваді працевлаштуванню в Швейцарії.

Було сказано, що бухгалтерія для тих, хто займається власною справою в Швейцарії, простіша й зручніша у порівнянні з українською системою обліку. Відсутність договору про уникнення подвійного оподаткування створює перешкоди для українців, які віддаленно працюють і зареєстровані як фізичні особи-підприємці в Україні.

Державна підтримка українських біженців виявляється у соціальних виплатах, гуманітарній допомозі, діють безоплатні курси опанування місцевих мов. Учасники згадували випадки, коли місцева влада співпрацювала з українськими спільнотами щодо організації заходів.

Учасниками опитувань та консультативних фокус-груп була озвучена проблема споживачього ставлення частини українців до швейцарської допомоги. Зокрема, такі люди кидають безоплатні курси мов. Перепродають в Україну отриманий від благодійників одяг. Такі люди також не мотивовані повертатись в Україну та асоціюватися з українською діаспорою.

2. Джерела інформація про Україну та про Швейцарію

Інформацію про ситуацію в Україні опитані українці зі Швейцарії дізнаються від українців в Україні, з Bloomberg, CNN, з «Української правди», інформаційної агенції «УНІАН», з «Радіо Свобода», «Дзеркала Тижня», «Цензор.net», Ukr.net, Інтернет-каналів «Ісландія» та «Телебачення Торонто», зі сторінок в соцмережах чинного Президента України, українського політика Петра Порошенка, голови Миколаївської військової адміністрації Віталія Кіма, українського політолога Миколи Давидюка, громадських діячів Валерія Пекара та Оксани Мороз, військових «Азову, кількох українських журналістів, «Шоубісики», з Telegram-каналу «monitor» щодо моніторингу ракетної загрози в Україні, Telegram-каналів «Оперативний ЗСУ», «TOP News», «Україна сейчас», «Інформує Україна», також називали «Верховна Рада України», «Times of Ukraine», «Ukraine Now», «Ukraine Online», «Правда Герашенка», «Николаевский Ванек», «Київ оперативний», місцеві українські видання.

Інформацію про Швейцарію опитані українці також беруть з Bloomberg, BBC, зі сторінки Базельського осередку українців, Українців Швейцарії, групи в соцмережах «Українці в Айнзідельні», «Панянки» та ін., місцевих газет та журналів, «20 хвилин», місцевих каналів обміну інформації російської діаспори.

Швейцарці про Україну дізнаються зі Swissinfo, місцевого телебачення, з моніторів громадського транспорту.

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Швейцарію

Учасники відзначали, що активізація і розвиток українських спільнот в Швейцарії відбулися під час Революції Гідності в Україні та російсько-української війни.

Українці Швейцарії збирали кошти на підтримку України, допомагали оформляти документи біженцям з України, збирали одяг, побутові речі і обладнання для відправки постраждалим від війни українцям та медичні засоби в шпиталі України, спілкуються зі швейцарськими журналістами, проводять мітинги. Наприклад, щотижневі мітинги «Варта на Марктплатц» в Базелі інформують швейцарців щодо подій в Україні. В одній з найвідоміших гімназій Базелю українка розповідала про свій досвід евакуації з Ірпеня.

Українці також присутні в культурному житті Швейцарії, і діаспорні організації займалися популяризацією української культури, мови і освіти ще задовго до 24.02.2022. Наприклад, на фестивалі Basel Tattoo серед учасників був український військовий оркестр. В Базелі також є українські професійні ансамбль і хор, які представляють нашу культуру на місцевих заходах. Певний час також існував український аматорський хор у форматі вечорниць. Діє також український ансамбль танців, українська школа «Барвінок». У Базельському музеї виставляються картини українських художників, а українці волонтерять гідями на цих виставках. У деяких музеях Швейцарії з'явилися аудіогіди українською мовою. Є також низка фотопроектів, зокрема, у Берні, де фотографії учасників супроводжує коротка історія евакуації з зони бойових дій. Український тиждень моди проводиться у Цюриху. В Сірних функціонує клуб зустрічей для взаємопідтримки тамтешніх українців.

Діаспоряни проводили вебінари для новоприбулих українців щодо започаткування підприємницької діяльності в Швейцарії. Українці, які тривалий час мешкають в Швейцарії, також допомагають новоприбулим українцям з перекладами в різних установах, діляться досвідом щодо життя та працевлаштування в Швейцарії, організують для них навчальні і розважальні заходи. Водночас були названі приклади токсичного спілкування та відсутності допомоги з боку частини українців, які давно проживають у згаданій країні.

Були названі такі діаспорні організації та ініціативи як Support Ukraine Now, From Basel with Love, фонд «Українці в Швейцарії», українсько-швейцарська фундація «Віднова», Українки Швейцарії, Спілка жінок-українок Швейцарії, Швейцарсько-українська асамблея, Парламент біженців та Українське товариство Швейцарії, які впливають на швейцарську владу. У Базелі є спільнота «Смаколики», учасники якої готують і продають солодощі та страви української кухні у різних локаціях міста та регіону, а весь прибуток передають Базельському осередку українців. «Віднова» організувала українську школу, яка популяризує козацький двобій, а також допомагає українцям з працевлаштуванням. Спілка жінок-українок Швейцарії допомагала реалізовувати проект «Українська книга». Швейцарсько-українська асамблея організує спільний з швейцарською владою та Посольством України в Швейцарії захід для їх спілкування з українськими діаспорянами. Українки Швейцарії організують літературні заходи з українськими письменниками, долучаються до українського культурного фестивалю, на якому збирають гроші для України, а в 2022 році вони створили першу українську школу в Женеві, куди привозять вчитися українських дітей з сусідніх кантонів та Франції. Гарні відгуки лунали про українську загальноосвітню школу для дітей «Мрія» у Цюриху.

«Базельський осередок українців» моніторить анонси виступів російських зірок культури, а також інших публічних заходів російської діаспори, і домагається їх скасування, якщо персоналії заходів себе скомпрометували.

Пряма допомога військовим Збройних Сил України з території Швейцарії ускладнена по-

літично нейтральною позицією Швейцарії. Одна з учасниць опитування описала швейцарський нейтралітет наступним чином: «Тут однією рукою тримають українців, іншою – росіян. І за всіх, і ні за кого».

4. Взаємодія з українською амбасадю в Швейцарії

Від різних учасників консультативних фокус-груп звучала як критика роботи консульств та Посольства України в Швейцарії, так і стримані позитивні оцінки. Одні розповідали про брак комунікації та інформування українців в Швейцарії. Інші говорили про співпрацю та організацію спільних заходів. Негативні моменти частково пояснювали маленьким робочим штатом амбасад.

5. Проросійський вплив в Швейцарії

Російська діаспора велика, зокрема, в Женеві. В Швейцарії є російські школи. Проводяться російські концерти та фестивалі. Емігранти з росії всіляко просувають свою культуру і своє бачення ситуації в Україні. Наводили приклад цитування російської пропаганди швейцарськими медіа («20 хвилин»).

Популярні в Швейцарії російські наративи мають пацифістський характер. Зокрема, наратив про необхідність капітуляції України заради збереження життів.

Опозиція росіян в Швейцарії присутня. Учасники опитування та консультативної фокус-групи навели приклади їх публічних висловлювань проти російської агресії в Швейцарії. Інші учасниці фокус-групи розповіла про активну допомогу росіян і білорусів українцям. Водночас був озвучений приклад схильності російських опозиціонерів до сприйняття пропутінської пропаганди.

Як було сказано вище, українська діаспора іноді домагається скасування заходів з російськими культурними діячами. Є випадки, коли не дали дозвіл на концерт українським виконавцям. Інший приклад взаємодії українців з місцевою владою – в 2022 році на одному з заходів російської діаспори була Z-символіка російської воєнної агресії, через що міська влада заборонила здійснювати освітню діяльність російській діаспорі у відповідному кантоні.

6. Відновлення України та репатріація українців

Шість з одинадцяти учасників консультативних фокус-груп та опитувань вперше почули про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Жоден не відмовився долучитися до роботи над ним, якщо є така можливість. Водночас від трьох учасників консультативної фокус-групи прозвучала критика щодо формування цього Плану відновлення – слушні пропозиції громадськості та представників бізнесу, мовляв, до нього здебільшого не увійшли. Також План був названий нереалістичним. Лунала критика на адресу податкової політики і політики відновлення житла та інфраструктури.

Факторами, які сприяли б бажанню українців повернутися в Україну, були названі перемога України в війні; розмінування територій; повага, робота над інтеграцією і адаптацією до ветеранів війни; наявність робочих місць; якісні освітні і медичні послуги; продовження реформи децентралізації; боротьба з корупцією; реформи правоохоронного сектору, судової гілки влади та прокуратури; спеціальні програми для підприємців і податкові пільги; захист і відновлення екології; вирішення проблеми інтеграції малих дітей, які бага-

то часу пробули в Швейцарії. Була озвучена пропозиція до української держави створити систему для віддаленого навчання таких дітей.

Прозвучала також думка, що політика Швейцарії буде направлена на згортання можливостей для українців-біженців, крім найталановитіших.

VII. Українці в Державі Ізраїль

У консультативних фокус-групах та індивідуальних опитуваннях взяли участь вісім учасників, які знаходяться в Ізраїлі від 32 років до 1 року, і мешкають в містах Тель-Авів (Тель-Авівський округ), Рішон-ле-Ціон (Центральний округ), Нес-Ціона (Центральний округ), Петах-Тіква (Центральний округ), Хайфа (Хайфський округ), Нагарія (Північний округ).

1. Адаптація українців в Ізраїлі

Більшість українців в Ізраїлі – це репатріанти, а не біженці. А багато саме біженців станом на зараз повернулися в Україну. Є ще третя категорія – етнічні українці, які разом з близькими родичами-репатріантами переселилися в Ізраїль. Водночас багато репатріантів в Ізраїлі сприймають себе як українську діаспору, і, зокрема, переходять з російської на українську. Процес цей інтенсифікувався з 2014 року.

Саме біженці, на відміну від репатріантів, отримують дуже мало допомоги від держави Ізраїль. Водночас в ізраїльському парламенті функціонує комісія, яка займається виділенням з державного бюджету коштів на потреби України і українців.

Основними викликами учасники опитувань та консультативних фокус-груп назвали мовний бар'єр в спілкуванні, проблеми з візами, проблеми працевлаштування, проблеми оренди житла, різниця культур та менталітетів, високі ціни на продукти харчування та оренду житла, складності переказу коштів через особливості банківської системи.

Легше знайти роботу, якщо знаєш іврит. Українці працюють також прибиральниками, покоївками, доглядають за літніми людьми, то таку роботу можна знайти. Людям середнього віку тяжко знайти роботу за професією. Учасник опитування розповів про українку, яка в Україні працювала інженером, а в Ізраїлі влаштувалася паяльницею. Прозвучала думка, що з роками всі, хто «знайшли себе» в Ізраїлі, мають стабільну роботу і власні квартири.

Одна з учасниць опитування повідомила, що в місцевої прикордонної служби є певні проблеми з тим, щоб українки потрапляли в Ізраїль як туристи.

2. Джерела інформації про Україну та про Ізраїль

Були названі такі джерела інформації про події в Україні: загальноукраїнський телевізійний марафон «Єдині новини», Telegram-канали «Березовий сік», «Блокпост», «Адвокат права», «Ланчен пише», «Дніпро», «Україна сейчас», «Хріновини», «Труха Україна», «Труха Львів», «Оперативний ЗСУ», «Новини ЗСУ», «Інсайдер UA», «Бутусов Плюс», «Сергей Ауслендер», відеоблоги «Є питання» та канал «Прямий», Facebook-сторінки українських політичних діячів Борислава Берези та Юрія Бутусова, військовослужбовця й відеоблогера Сергія Місюри, «Українці в Ізраїлі», окремі сторінки в Twitter, інформація від інших українців.

Про Ізраїль українці отримують інформацію, зокрема, з телевізійних та інтернет-каналів

Ynet та N12, 12, 13, 9 каналу, сайту vesty.co.il, Telegram-каналів «Бен Каспіт». сторінок у Twitter політичних та інших діячів Ізраїлю, з Facebook-сторінки місцевого журналіста Ben Kaspit, «Ізраїль за демократію», від інших українців в Ізраїлі.

Ізраїльтяни отримують інформацію про Україну з Facebook, місцевих газет та телебачення. Прозвучала також думка, що корінним ізраїльтянам не цікаво, що відбувається в Україні, бо мають свої війни. Варто також додати, що Україна зараз мало присутня в суспільно-політичній повістці Ізраїлю через внутрішньоізраїльські політичні події та проблеми. Водночас через місцеві вибори в Ізраїлі є певне «загравання з українською тематикою».

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Ізраїлі

Українці Ізраїлю збирають і відправляють в Україну кошти та гуманітарну допомогу, допомагають адаптуватися українським біженцям, відвідують поранених українців в ізраїльських лікарнях, проводять мітинги на підтримку України, проводять зустрічі з українськими військовими та іншими діячами, розповідають місцевим про російську агресію та пояснюють різницю між українцями і росіянами. Українці, які давно живуть в Ізраїлі, віддають речі і електроприлади новоприбулим, допомагають влаштуватися на роботу, знайти дешеве житло, оформити дітей у садочок. Діаспоряни організують українські культурні заходи, вечірки, перегляд сучасних українських фільмів (зокрема, в рамках, наприклад, кіноклубу «Знято в Україні»), проводять україномовні стендапи, фестиваль української культури «Етно-Хутір». Кошти з заходів йдуть на підтримку, зокрема, Збройних Сил України. Одна з учасниць опитування працює над постановкою україномовної вистави в Ізраїлі за мотивами п'єси української авторки. Проводяться також групи психологічної підтримки українців.

Одна з учасниць опитування описала певні складнощі з організацією відправлення засобів медицини з Ізраїлю до українських медиків та військових.

Учасники опитувань та консультативних фокус-груп згадали такі українські діаспорні організації як «Ізраїльські друзі України» (Israeli Friends of Ukraine, IFU), Всеізраїльське об'єднання вихідців з України, Український салон у Хайфі, «Українське земляцтво», Ізраїльсько-українська асоціація та Спілка українців в Ізраїлі, волонтерське об'єднання «DIM». Представники IFU зустрічалися з міністрами і членами ізраїльського парламенту, журналістами телебачення і радіо та намагалися донести до них необхідність допомоги Україні. IFU також проводить наукові конференції, присвячені історії України, організовує «Етно-Хутір», проводить табори для українських вдів з їхніми дітьми, привозить українських лікарів на стажування в Ізраїль, проводить освітні заходи. Ізраїльсько-українська асоціація сприяла відкриттю в Києві за ізраїльські кошти місця для реабілітації українських дітей, евакуйованих з місць затоплення після російської атаки на Каховську ГЕС. Також організація займається налагодженням обміну досвідом між ізраїльськими та українськими психологами, які працюють з жертвами війни.

Майже все громадянське суспільство Ізраїлю підтримує і допомагає Україні та українцям. Місцева влада здебільшого також.

Українська діаспора за допомогою мітингів та юридичних дій також домоглася спрощення правил в'їзду українців в Ізраїль.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Ізраїлі

Багато українських заходів відбуваються за підтримки Посольства України в Ізраїлі. При Посольстві проходять фестивалі українського кіно та інші заходи. Проводяться зустрічі українських активістів з Послом. Посольство щільно співпрацює, зокрема, з вищезгаданою IFU.

5. Проросійський вплив в Ізраїлі

В Ізраїлі знаходиться багато росіян, емігрантів з пострадянських країн, російських євреїв. Росіян стало ще більше після оголошення мобілізації в російську армію. Вони, як правило, дивляться російські канали. Прихильники путіна були дуже помітними одразу після 24.02.2022. Водночас в Ізраїлі є багато росіян, які підтримують Україну і, за інформацією однієї з учасниць консультативної фокус-групи, дають на потреби України кошти.

Один з учасників опитування розповів про невеличкий мітинг російської опозиції. Є інформація і про пропутінські мітинги, в т.ч. на автомобілях, на підтримку війни – на день росії та 9 травня. Були також білборди з проросійською символікою 9 травня.

Один зі згаданих учасниками опитування наративів проросійської пропаганди спрямований на те, щоб посіяти розбрат між Ізраїлем та Україною. Інший наратив, який експлуатується в Ізраїлі, – що українці буцімто є росіянами або що українці ненавидять євреїв. Проросійські чи навіть радянські наративи та стереотипи про українців час від часу зустрічаються на ізраїльському телебаченні.

Співаки з росії виступають в Ізраїлі, але IFU бореться з цим явищем. Виступає в Ізраїлі і російський театр.

Політику ізраїльського уряду один з учасників опитування описав так: Ізраїль вибудовує стосунки з росією таким чином, щоб стримувати поставки російської зброї і російських технологій ворогам Ізраїлю. Окремі місцеві депутати підтримують політику росії і хизуються цим в соцмережах.

6. Відновлення України та репатріація українців

П'ятеро з восьми учасників консультативних фокус-груп та опитувань вперше почули про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Жоден не відмовився долучитися до роботи над ним, якщо є така можливість.

Факторами, які сприяли б бажанню українців повернутися в Україну, були названі перемога України в війні; безпека включно з будівництвом бомбосховищ; наявність роботи; відбудова інфраструктури, житла та шкіл; можливість для молоді купляти житло та подорожувати; достатня пенсія для літніх людей.

Прозвучала також думка, що політика Ізраїлю буде направлена на згортання пільг для українців-біженців.

VIII. Українці в Королівстві Таїланд

У консультативних фокус-групах та індивідуальних опитуваннях взяли участь дев'ять осіб, які знаходяться в Таїланді від 12 років до 1 року, і мешкають в містах Бангкок, Паттайя (район Бангламунг, провінція Чонбурі) та на острові Самуї (провінція Сурааттхані).

1. Адаптація українців в Таїланді

У Таїланді немає державної програми еміграції. «Ти або вічний турист, або вічний робітник».

Серед проблем, з якими стикаються українці у Таїланді, називали такі: необхідність періодично продовжувати термін візи на перебування в країні за гроші, труднощі з отриманням тайського громадянства, з пошуком житла, невигідні умови контрактів щодо оренди житла (зокрема, терміном від одного року), труднощі з працевлаштуванням, відкриттям місцевого банківського рахунку, висока вартість певних лікарських препаратів та послуг лікарів, «інша бізнес-культура», дискримінація, «низька професійність усіх сфер», проблема з доставкою в Таїланд та розмитненням речей, висока вартість навчання дітей в школах та перебування в дитячих садках. Адаптацію українців ускладнюють особливості місцевого клімату та фауни, а також національні особливостей поведінки тайців. Водночас був учасник консультативної фокус-групи, який не вбачав всіх зазначених проблем. Інша учасниця консультативної фокус-групи розповідає, що проблем орендувати житло в Таїланді загалом немає, хоча це залежить від цінової категорії житла.

У Таїланді важко працювати легально – потрібен державний дозвіл на працевлаштування (Work Permit) та контракт з тайською компанією. Купівля Work Permit коштує близько 4200\$, згідно з інформацією одного з учасників опитування. Багато професій заборонені для іноземців на законодавчому рівні. В основному українці працюють в сфері ІТ, вчителями англійської мови, в готельному бізнесі. Деякі українці, перебуваючи в Таїланді, працюють віддалено. Або заробляють на суборенді житла. Маркетологам, дизайнерам, менеджерам вищої ланки працевлаштуватися легше. Один з учасників опитування також повідомив, що зарплати для українців в тайських компаніях зазвичай нижчі, ніж у інших. Англомовним українцям працевлаштуватися легше.

Учасник консультативної фокус-групи розповів історію про нелегальний салон краси українок, яким зараз загрожує штраф та депортація.

Для відкриття власної справи в Таїланді потрібно мати стартовий капітал, який слід внести в державу коштами або частково майном. Один з учасників опитування розповів, що, щоб відкрити справу в Таїланді, бізнесмени-українці спершу оформлюють Work Permit, а потім мають обов'язково взяти в бізнес громадян Таїланду, яким хоча б формально має належати 51% бізнесу. Є навіть бізнеси з пошуку таких тайців – лише формальних учасників бізнесу. Наймати на роботу іноземців можливо тільки після найма чотирьох тайців. Державних преференцій для українців в бізнесі немає. Українці, які знаходяться в Таїланді роками, мають свій стабільний бізнес. Але за оцінками однієї з учасниць консультативної фокус-групи, таких людей небагато.

У Таїланді також відчувається брак таких закладів, як хаби для українців та ресторани української кухні.

Мовна проблема адаптації українців виявляється в тому, що далеко не всі тайці знають англійську. В сфері обслуговування, наприклад, частіше можна почути тайську.

Phak Prachathipat – найстаріша партія Таїланду, присутня в таїландському парламенті, – публічно засудила російську агресію. А представники цієї партії відвідують українські мітинги.

2. Джерела інформація про Україну та про Таїланд

Опитані українці Таїланду назвали такі джерела інформації про Україну як сторінки українців в соцмережах включно зі сторінкою Президента України, сторінки державних установ України, загальноукраїнський телевізійний марафон «Єдині новини», відеоблоги українського журналіста Віталія Портникова та активіста Сергія Стерненка, «Поплава», «Українська правда», The Kyiv Independent, Telegram-канали «Реальна війна», «Лачен пише», «Інсайдер», «Ватное болото», російські опозиційні відеоблогери Майкл Найкі, Іван Яковина, Ілля Варламов та Марк Фейгін.

Українці про Таїланд в основному отримують інформацію від самих тайців і інших українських діаспорян. Як джерела такої інформації були також названі Bangkok Post, Tiger, місцеві телеканали, сторінки учасників найбільшої тайської парламентської партії Phak Kao Klai (<https://www.thaipbs.or.th/news>).

Тайці мало поінформовані про Україну. Ті з них, хто знають англійську, з європейських новин.

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Таїланді

До 24.02.2022 українські діаспоряни, зокрема, доєднувалися до таких місцевих ініціатив тайців як прибирання пляжів, заходів з переробки пластику, безкоштовного викладання у школах для дітей з Бірми. Прозвучала також думка, що до 24.02.2022 українці Таїланду були більш розрізнені.

Після 24.02.2022 діаспора допомагала адаптуватись новоприбулим, інтенсивніше займалася побудовою дружніх стосунків між Україною й Таїландом, боролася проти впливу російської пропаганди в Таїланді, збирала кошти для українців. Зокрема, в Бангкоці українська громада організовувала благодійні заходи та виставки, де збирали гроші для Збройні Сили України. Діаспора острова Самуї має чат з більше, ніж 700 учасників, де координується збір коштів та іншої допомоги для українських біженців. Учасник консультативної фокус-групи розповів про цікавий приклад заходів діаспори – проведення для тайців платних розважальних просвітницьких ігор, гроші з яких спрямовуються на потреби України. В Бангкоці проводились щоденні протестні мітинги під російським Посольством. Загалом у Бангкоці на постійній основі проводяться заходи, приурочені до українських свят або трагічних річниць, культурно-просвітницькі заходи для тайців, і в середньому за такий захід збирається до 3000\$.

Водночас від учасника опитування прозвучала думка, що переважна більшість українців в Таїланді не активна. На мітинги в Бангкоці зазвичай «приходило до десяти людей». Прозвучала також думка, що заходи, які організуються для новоприбулих українців, направлені здебільшого на організацію їх дозвілля, а не чогось більшого. Інші учасники консультативної фокус-групи низько оцінили рівень громадсько-політичної активності всіх українців в Таїланді.

Українська діаспора не має жодної зареєстрованої громадської організації в Таїланді. Під час опитувань стало відомо також про неформальні організації українців в Таїланді.

Була озвучена проблема з отриманням інформації про культурні ініціативи українців в Таїланді.

Варто додати, що загальна кількість діаспорян в Таїланді учасниками опитування оціню-

ється як мала.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Таїланді

Представники амбасади доєднуються до заходів української громади, громада підтримує заходи Посольства. Зокрема, Посольство сприяло показам українського документального фільму про війну в Україні. Також амбасада допомагає знаходити приміщення для українських публічних заходів.

Посольство також домовилось з урядом Таїланду про функціонування процедури продовження туристичних віз українців на підставі листів з Посольства України.

Взаємодія української амбасади з українцями в Таїланді була оцінена як низька частиною учасників опитувань. Але учасники опитування пояснюють це малою кількістю співробітників амбасади.

Один з учасників опитування вважає українську амбасаду в Таїланді безініціативною в плані просування України і боротьби з російською пропагандою.

Замість Посла України в Таїланді – Тимчасовий повірений у справах України, що, на думку однієї з учасниць консультативної фокус-групи, може негативно впливати на рівень політичного впливу України в Таїланді.

5. Проросійський вплив в Таїланді

Частина учасників опитування впевнена, що влада Таїланду зацікавлена в підтримці стосунків з росією, тайці здебільшого лояльні до росіян та зацікавлені в прибутках від російських туристів. Тайці переважно знають мало про війну. Є тайці, які підтримують росію.

Російська пропаганда тут досить поширена. Є проросійські медіа, які транслюють російську державну пропаганду, є пропагандистські групи в Facebook тайською мовою.

Прозвучала також думка, що державні ЗМІ Таїланду є нейтральними, а деякі навіть підтримують Україну.

Російська діаспора досить велика. Зокрема, багато росіян в містах Пхукет та Паттайя. Росіяни організують в Таїланді багато культурних заходів (балет, театр, концерти тощо). Є школи з викладанням російською.

Пропутінські росіяни відвідують заходи, влаштовані російським Посольством.

Прозвучали думки декількох учасників опитування, що росіяни Таїланду в більшості займають позицію проти війни та путіна. Водночас російська опозиція малоактивна в Таїланді.

6. Відновлення України та повернення українців

Всі, крім одного, учасники консультативних фокус-груп та опитувань вперше почули про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Лише один учасник опитування повідомив, що не хотів би долучитися до роботи над цим Планом заходів.

Факторами, які сприяли б бажанню українців повернутися в Україну, були названі перемога України в війні і повернення окупованих росією територій; розмінування українських територій та інші безпекові потреби; робота над адаптацією та інтеграцією українських військових у цивільне життя включно з лікуванням від посттравматичного стресового розладу; стабілізація і ріст української економіки; викорінення корупції на місцях; справедливе судочинство; розвиток освіти, діджиталізації; подолання сексизму, расизму та гомофобії в українському суспільстві.

Учасники опитувань також висловилися за вступ України в Європейський Союз, відновлення українських об'єктів інфраструктури, розвиток англійської мови в Україні, залучення іноземних інвестицій, гуманну податкову політику, виведення українського бізнесу «з тіні», розвиток громадського моніторингу державних закупівель.

ІХ. Українці в Японській державі

У консультативній фокус-групі та індивідуальних опитуваннях взяли участь вісім осіб, які знаходяться в Японії від 8 років до 8 місяців, і мешкають в містах Токіо (префектура Токіо, регіон Канто), Канадзава (префектура Ісікава, регіон Чюбу), Саппоро (округ Ісікарі, префектура Хоккайдо, регіон Хоккайдо), Осака (префектура Осака, регіон Кінкі), Кіото (префектура Кіото, регіон Кінкі), Камагая (префектура Тіба, регіон Канто).

1. Адаптація українців в Японії

Мовний бар'єр є одним з найбільших викликів при адаптації українців. Англомовність іноді допомагає адаптуватися і знайти роботу, якщо не знаєш японську. Водночас одна з учасниць фокус-групової консультації повідомила, що в префектурі Ісікаві майже ніхто з місцевих японців англійською не розмовляє. Незнання японської мови часто призводить до того, що українець може працювати лише на найменш статусних роботах за мінімальну зарплату: «Кваліфіковану працю знайти важко, а без гідного рівня мови – неможливо».

Підтримка від японської держави для українців була оцінена дуже високо. Хоча й було сказано, що українців приїхало в Японію більше, ніж японський уряд планував виділити коштів. Робочі місця для українців в Японії знаходяться, але в основному це ручна праця. Багато японських волонтерів та організацій допомагають українцям знайти роботу та житло. Зокрема, одній з учасниць опитування запропонувала роботу міська мерія Камагаї і навіть допомогла з організацією робочого процесу та дозвілля для її дітей. Медицина, школа, дитячі садочки в Японії є безплатними принаймні для біженців-українців.

Японські організації залучають українців до проведення своїх заходів, зокрема, на тему культурного різноманіття. Японські громадські діячі допомагають організовувати українські заходи. Одна з учасниць опитування розповіла, що колишній мер та віце-спікер міської ради міста Саппоро були присутні на її публічних виступах. Також відомо про допомогу місцевої влади Токіо в організації благодійних українських заходів. Звичайні японці готові жертвувати кошти і речі для українців в Японії та в Україні. Японські громадські діячі допомагають біженцям, надсилають гуманітарну допомогу до України і знаходять на неї кошти. Одна з учасниць опитування розповіла, що знає японську організацію, яка відправляє полагождені вживані візки для людей з інвалідністю в Україну до лікарень. Був приведений також приклад того, як відомі японські музичні виконавці передають зароблені на концертах гроші. Є японці, які приєдналися до українського війська вже після того, як займалися наданням гуманітарної допомоги українським військовим.

Від одного з учасників опитування прозвучала думка, що реєстрація та ведення власної справи в Японії не є складними, якщо знати японську мову на достатньому рівні.

Бувають конфлікти між японцями та українцями на культурному ґрунті. Зокрема, щодо підходів до виховання дітей. Від однієї з учасниць опитування прозвучала думка, що японці часто є расистами. І навела приклад, коли українським жінкам радили пофарбувати волосся в чорний колір і носити лінзи певного кольору для збільшення шансів працевлаштування в Японії. Прозвучала також точка зору, що українці, які мешкають в Японії, самі псують свій імідж в очах японців. Один з учасників опитування вважає, що японці не мають довіри до українських державних організацій через свою поінформованість про рівень корупції, в т.ч. політичної корупції в Україні. А також вважають Україну бідною країною.

Прозвучала також думка щодо тенденції про зниження інтересу Японії до українців. Що може вплинути на програму виплат біженцям.

2. Джерела інформація про Україну та про Японію

Джерелами інформації про події в Україні учасники консультативної фокус-групи та індивідуальних опитувань назвали сторінки новинних ресурсів у Facebook та Telegram, зокрема, інтернет-ресурси таких медіа як «НВ», «Громадського телебачення», Kyiv Independent, «Суспільне» (включно з регіональними сторінками соцмереж ресурсу), «Телебачення Торонто», «Українська Правда», інформаційної агенції «Укрінформ», спільноти соцмереж українців в Японії, відео журналістів Пітера Залмаєва та Віталія Портникова, сторінка Посла України в Японії в соцмережах, канали українських державних органів в Telegram, Telegram-канал Віталія Кличка, Telegram-канал Володимира Зеленського, Telegram-канал «КиївІнформ», Telegram-канали про населені пункти України.

Про Японію українці в Японії дізнаються з газети Kyoto Shimbun, каналу NHK та інших телевізійних каналів Японії, сторінок у Facebook та розсилок електронних листів «відповідних організацій», сторінок українських діаспорян у соцмережах, з Telegram-каналів, Telegram-групи «Японська область України», від японських друзів та знайомих, від інших українців в Японії.

Учасники опитування розповіли, що про Україну японці дізнаються від українців в Японії, з телеканалу NHK, місцевих газет, сторінок у Facebook та розсилок електронних листів «відповідних організацій».

3. Взаємодопомога і самоорганізація українців в Японії

Найбільші діаспори, за інформацією однієї з учасниць консультативної фокус-групи, знаходяться в містах Токіо та Нагоя. До 24.02.2022 тамтешні місцеві українські громадські організації проводили уроки української мови і пропагували українську культуру на публічних заходах. Після 24.02.2022 ця активність збільшилась, і додалися заходи з допомоги новоприбулим українця.

Українці впливають на японське суспільство. Виступають в медіа, самоорганізуються в волонтерські організації, читають публічні лекції, проводять майстер-класи, фестивалі та ярмарки, спілкуються з японськими журналістами, популяризують інформацію про українську історію та культуру, розповідають про причини нападу росії, проводять мітинги на центральних площах японських населених пунктів. Зокрема, в Токіо кожні вихідні проходять мітинги на підтримку України, під час яких збираються кошти. Заходи зі зборів коштів

проходять і в Нагої, Осаці, Кіото та багатьох інших містах. Гроші, зібрані на українських ярмарках, відправляє в Україну, зокрема, організація діаспорян «Краяни». Інший приклад – діаспора в Канадзаві, яка складається в основному з українських біженців від війни. Ця діаспора зараз є не дуже активною, публічні заходи останній раз організували рік тому, системної волонтерської роботи там зараз не проводиться.

Були названі такі українські організації Японії як «Краяни», Stand with Ukraine in Japan, а також освітній проєкт «Хробачок». Останній, зокрема, функціонує як для японців з українським корінням, так і для дітей українських емігрантів та біженців. В школі «Хробачка» діти вивчають українські традиції, міфологію, історію України, проводять традиційні свята. Для дітей українських біженців навчання там безкоштовне.

Працюють також місцеві «комунікаційні центри», де можна проводити будь-які курси на українську тематику.

Ті українці, які живуть в Японії довше, надають консультації, підтримку, грошову допомогу українцям-біженцям. Також активні українці, які довше мешкають в Японії, бачать свою місію в тому, щоб бути культурним мостом у взаєморозумінні між новоприбулими біженцями і японцями.

Від однієї з учасниць опитування прозвучала критика на адресу новоприбулих біженців з України, які в містах Хоккайдо та Саппоро, мовляв, не приходять на українські мітинги.

Деякі музичні концерти російських виконавців вдається скасувати внаслідок звернень місцевих українських активістів.

Прозвучала думка, що звичайні українці, які мешкають в Японії, на японську владу майже не впливають. А позитивний імідж українців в очах влади формується в основному українською дипломатією.

4. Взаємодія з українською амбасадю в Японії

Українська амбагада була перевантажена на початку нової стадії війни, яка почалася 24.02.2022. Одна з учасниць консультативної фокус-групи, яка є біженкою від російсько-української війни, зазначила, що єдиною допомогою від української амбасадки була видача Rocketalk – засобів автоматичного голосового перекладу.

Посол України в Японії веде активну інформаційну політику в соцмережах: зокрема, можна дізнатися, де купувати українські товари в Японії, або про цікаві для українців в Японії заходи. Наприклад, про безкоштовні квитки на сумо, реслінг і т.д. Були названі також приклади того, як українська амбагада допомагає організувати заходи українців в Японії, а також підтримує такі ініціативи принаймні інформаційно. Зокрема, під егідою Посольства українців в Японії проводили майстер-класи. Також відомо, що Посольство співпрацює з такими організаціями українських діаспорян в Японії як «Краяни» та Stand with Ukraine in Japan.

Учасниця опитування розповіла про випадок, коли Посольство підказало, як переправити в Україну велику кількість зігріваючих наліпок на одяг.

5. Проросійський вплив в Японії

Частини японців не розуміє, за що бореться Україна. Бажають нам миру, а не перемоги. Послугуються образом України, нав'язаним російською та ще радянською пропагандою. Зокрема, повторюють гасла про «один народ» та «братські народи».

Один з учасників опитування назвав приклад того, як в японських новинах публікують матеріали про допомогу постраждалим від війни росіянам. Є також інформація, що певні телевізійні канали запрошували росіян і українців на «миротворчі» телевізійні ефіри. Був названий також приклад того, як проросійські нарративи повторюють японці, які спілкуються з росіянами, і навіть виступають пропутінськими агітаторами.

Відомо також, що проросійська пропаганда потрапляє в українські спільноти в Facebook. І загалом вона присутня в соцмережах, де є японці.

Під Посольством росії в Токіо регулярно проводяться мітинги та інші заходи. В Японії є також кілька ресторанів російської кухні, де відбуваються проросійські заходи. Крім того росіяни влаштовують чаювання для російськомовних, продають російські матрьошки. Російські музичні виконавці проводять концерти в Японії, попри те, що частину вдається скасувати внаслідок дій місцевих українських активістів.

Російська опозиція іноді потрапляє на місцеве телебачення. На українські мітинги її представники в Японії переважно не приходять.

Є також інформація про шахрайство з боку або проросійських українців, або росіян, які видають себе за українців.

6. Відновлення України та репатріація українців

Учасники консультативної фокус-групи та опитувань вперше почули про роботу над урядовим Планом заходів з відновлення України від наслідків війни. Водночас жоден не відмовився долучитися до роботи над ним, якщо є така можливість.

Серед необхідних умов для повернення в Україну називали закінчення війни, розмінування територій, безпеку для рідних і близьких. Також учасники фокус-групи хотіли бачити масштабну відбудову України і проекти з відбудови, які створять робочі місця для репатріантів. Сприятиме поверненню також можливість для працевлаштування, високий рівень зарплат, можливість реалізуватися професійно, загалом підвищення рівня життя в Україні, зокрема, краще адаптувати населені пункти для потреб матерів та покращити ситуацію з громадським транспортом. Для українців, чиє житло було зруйноване війною, важливим фактором повернення було б дешеве житло та вигідна іпотека. Сприятиме поверненню також зменшення рівня корупції в Україні, україномовне середовище як таке, а також певні умови життя, що є кращими, ніж в Японії.

Один з учасників опитування зазначив, що хотів би бачити організоване культурне життя в малих населених пунктах України, «комунікаційні центри в Україні за прикладом японських», і загалом більше громадського простору в населених пунктах, де людям можна безкоштовно проводити дозвілля (парки, спортивні майданчики і т.п.).

ВИСНОВКИ

- **Міграція українців з 1990 до 2021 поступово збільшувалась, з піком у 2015-2020 роках. Загалом приріст склав 2,2 рази за весь період або близько 1,412,532 осіб за даними ООН.**
- **Основними країнами для міграції в ЄС стали Польща, Німеччина, Італія.**
- **Переважає кількість мігрантів це жінки.**
- **У 2021 році, кількість дозволів на проживання збільшилась на 38% в порівнянні з попереднім роком.**
- **На кінець 2021 року в країнах Європейського союзу дозвіл на проживання отримало близько 1 500 195.**

З 1990 по 2020 рік, кількість українських мігрантів до Європейського Союзу зросла з 638,885 до 1,412,532. Це свідчить про стабільний та значний ріст міграційних потоків і відображає зростаючий інтерес українців до переїзду на захід. Найбільш популярними країнами призначення для українських мігрантів були Польща (19,32% від усієї кількості виїхавших українців у 2020 році), Німеччина (20,53%) та Італія (17,60%). Деякі країни, зокрема країни Східної Європи, виявлялися привабливими для українських мігрантів, оскільки мають спільний кордон та культурні зв'язки з Україною. З іншого боку, західні країни, такі як Німеччина та Італія, привертати українських мігрантів своїми розвинутими економіками та можливостями працевлаштування.

Показовим є різке збільшення міграції протягом 2015-2020 років, протягом попередніх 10 років міграція росла досить поступово і складала сумарно близько 160 тис. осіб, проте в період з 2015 року приріст мігрантів склав більше 330 тис. осіб. Загальний приріст мігрантів порівняно з 1990 станом на 2020 рік був приблизно 2,2 рази.

Гендерний розріз показує, що переважна більшість мігрантів – це жінки. В 1990 році за кордон мігрувало 56% жінок від загальної кількості мігрантів, та 59% в 2020 році. Пікові показники в 61-62% спостерігались протягом 2010-2015 років. Чоловіки складали 44% в 1990 році та 41% в 2020 році. **Показово, що Революція Гідності та подальша агресія росії не спричинила масового виїзду чоловіків закордон – лише 38% чоловіків мігрувало в 2015 році.**

Спостереження за зміною кількості дозволів на проживання показують, що ріст був особливо помітний у **2016 та 2021 роках, коли кількість дозволів збільшилась на 75% та 38% відповідно.** Підвищений попит у ці роки може бути пов'язаний з політичною нестабільністю в країні, оскільки значний % дозволів був отриманий в період між 2014-2016 роками та у 2021 році, що співвідноситься з посиленням російської агресії проти України. Якщо загальна кількість дозволів складала 1 088 361 у 2020 році, то у 2021 кількість дозволів

перевищила 1 500 195.

Отже, на кінець 2021 року в країнах Європейського союзу дозвіл на проживання отримало близько 1 500 195. Даний показник включає всі надані дозволи, такі як візи для працевлаштування чи навчання, а також спеціальні дозволи передбачені національним законодавством країн.

- **За десять років, з 2012 по 2021 рік, кількість довгострокових дозволів подвоїлась з 262,778 до 553,444.**
- **Три найбільші країни за кількістю дозволів країни включають Італію, Чехію та Іспанію.**

За даними Європейської статистичної служби про кількість дозволів на довготривале перебування українців у країнах Європейського Союзу, за десять років, з 2012 по 2021 рік, кількість дозволів збільшилась з 262,778 до 553,444. Це показує зростання інтересу українців у отриманні дозволу на довготривале перебування у країнах Європейського Союзу. **Три найбільші країни за кількістю дозволів країни включають Італію, Чехію та Іспанію.** Збільшення показників в багатьох країнах спостерігається з 2014-2017 роки. Порівняно з кількістю отриманих дозволів в цілому, третина українців в Італії отримала саме довгострокові дозволи, також близько 90 тисяч з 194 тис. резидентів в Чехії мають дозвіл на проживання більше 5 років, майже всі дозволи видані в Іспанії є довгостроковими, та в Німеччині (73 тис. з 79 тис. дозволів на 2021 рік). В Польщі кількість довгострокових дозволів є невеликою, лише 81 034 в порівнянні з 651221 загальних дозволів на перебування.

На переміщення українців до країн ЄС в умовах війни вплинуло поєднання геополітичних, економічних та особистих факторів. Можливості працевлаштування, схожість мови, культурні зв'язки та існуючі діаспорні громади відіграють значну роль у формуванні рішень стосовно переїзду українців до країн ЄС. Викликами є відслідковування українців, котрі отримали тимчасовий захист у декількох країнах ЄС, повернулись назад до України, отримали тимчасовий захист будучи вже до повномасштабного вторгнення частиною діаспори країни ЄС.

- **Найбільші виплати для українців в країнах перебування ЄЖ:** Бельгія €1100 на місяць
- **Найбільше українських спільнот/осередків:** Німеччина та Польща (10+ активних)
- **Найбільше працевлаштованих:** Польща - 739 тис. українців
- **Найбільша кількість осіб під тимчасовим захистом ЄС:** Польща з 1,708,740 осіб
- **Пікові місяці отримання тимчасового прихистку в країнах ЄС:** березень, квітень, травень 2023
- **Найбільша кількість шукачів притулку помісячно:** (станом на червень-липень 2023) 1. Польща та Німеччина - в середньому 21 тисяча осіб/місяць, 2. Чехія - 9 тисяч/місяць 3. Болгарія, Ірландія, Іспанія, Італія, Румунія, Словачія, Фінляндія, Норвегія - 2 тисячі/місяць.

Станом на 05//09/2023 згідно Євростату **5.046.238** українців отримали статус тимчасово-

го прихистку у ЄС.

Найбільшу кількість тимчасових переселенців станом на 12.07.2023 прийняли такі країни: Польща: 1,685,780 посвідок; Німеччина: 1.091.283 посвідок; Чехія: 499,695 посвідок. Майже всі країни ЄС пропонують фінансову допомогу українським переселенцям (виключенням є Греція). Найбільшу фінансову допомогу надає: Бельгія €1100 на місяць; Данія €853 на місяць; Ірландія €824 на місяць.

У жодній з країн не було помічено кореляції ескалації на фронті/блекаутами (у листопаді-грудні 2022) та більшою кількістю реєстрацій тимчасового захисту. Можна припустити, що більша кількість українців, які виїзжали під час зими планували швидке повернення, та не звертались за офіційною реєстрацією в країні перебування.

У переважній більшості розглянутих країн ЄС спостерігається однакова динаміка отримання посвідок тимчасового захисту - пік у березні-травні 2022 (<60% від усіх переміщених осіб станом на 12.07.2023). Лише у Ірландії, Латвії та Румунії спостерігається нерівномірна динаміка переселення - з коливаннями, без характерного поступового спаду. Румунія має особливу динаміку: відсутність характерного піку реєстрацій тимчасового захисту на початку повномасштабного вторгнення та стабільна щомісячна кількість переміщених осіб до березня 2023 року.

У відсотковому відношенні до місцевого населення **Чехія і Польща** приймають найбільшу частку біженців у Центральній Європі - понад 4 відсотки їхнього населення. Більше українців звернулося за захистом до Чехії (11 мільйонів жителів), ніж до Франції, Італії та Іспанії разом (174 мільйони жителів). 1,2 мільйона заяв було подано в Ірландії, Німеччині, Люксембурзі та Австрії - ці чотири країни отримали заяви, що еквівалентно 1-2 відсоткам їхнього населення. Три балтійські країни приймають набагато меншу абсолютну кількість біженців, хоча їхня частка серед місцевого населення все ще значна: 3,3% в Естонії, 2,7% в Литві та 2,5% в Латвії.

Більше українців звернулося за захистом до Болгарії (156,960 з населенням 7 мільйонів), ніж до Франції (89,080 , населення 68 мільйонів).

Середній показник працевлаштованості ТПО по ЄС - **40%**. Найбільший відсоток працевлаштованих переміщених осіб спостерігається у країнах ЄС зі знайомим культурно-мовним середовищем та невеликою відстанню до державного кордону України (Чехія, Польща).

У найчисельніших Фейсбук спільнотах кожної з країн ЄС ідентифіковано наявні дописи побутово-інформаційного характеру, майже відсутні публікації на теми війни в Україні, післявоєнної відбудови, відсутнє залучення діаспори у політичне та громадське життя України.

Імідж України в Європі та в європейських медіа

Результати дослідження свідчать про те, що повномасштабне російське вторгнення 24 лютого 2022 року сприяло більшому визнанню пересіченими європейцями **суб'єктності України як незалежної держави та формуванню привабливого іміджу української нації**. До цього в громадській думці в Європі домінувало сприйняття України як частини росії, а українці ототожнювалися з росіянами. Проросійські наративи щодо України глибоко вкоренилися в свідомості європейців через багаторічну російську пропаганду. Тому процес усвідомлення історичної реальності, відмінної від російської трактовки, проходить досить складно.

Переважна **більшість європейських ЗМІ** та європейських політиків на даний час **декларують проукраїнські погляди**, Україна знаходиться в фокусі новин, в яких, за окремими виключеннями, цілком об'єктивно висвітлюють події в Україні.

Проте **російський вплив зберігається**, навіть попри заборону мовлення в Європі провідних пропагандистських ТВ каналів. Зараз російська пропаганда активно діє через проросійських блогерів, Телеграм-канали, супутникові канали, багаточисленні російські культурні, громадські фундації тощо. Методи пропаганди стали більш витонченими, використовується маніпуляція європейською толерантністю, схильністю до компромісних способів вирішення конфліктів, цінністю стабільності та добробуту. Продовжують експлуатуватися пропагандистські кліше на кшталт **«не все так однозначно»**, заклики до встановлення **«миру за будь-яку ціну»**, до **«примирення українців та росіян»**, **вимоги припинення поставок зброї Україні тощо**. А через традиційно дещо романтизований образ росії в Європі міф про **«хороших росіян та поганого путіна»**, за свідченнями респондентів, поки що домінує в свідомості середньостатистичних громадян європейських країн.

Проросійські сили активно спекулюють на підвищенні цін, напряду пов'язуючи це з війною та **розпалюючи антиукраїнські настрої серед європейців**. Учасники дослідження розповідали про окремі випадки агресивного ставлення до українців з боку проросійських місцевих мешканців та з боку росіян, які мешкають в Європі. **Тому посилення інформаційного фронту в Європі (перш за все, через потужний та професійний ТВ канал) залишається нагальним завданням для України**. Без інформаційної «деокупації» Європи від впливу російської пропаганди неможливо адекватне розуміння європейцями як російсько-українських стосунків, так і самої України.

Щодо медіа-потреб українців, які мешкають в Європі, то **дефіциту інформації про ситуацію в Україні не спостерігається**. Українські емігранти підтримують тісні зв'язки з рідними та друзями в Україні, активно користуються соціальними мережами, з яких і отримують всю, важливу для них, інформацію. Варто лише звернути увагу на факт користування частиною українців проросійськими Телеграм каналами, які розповсюджують фейкові наративи щодо України. Тому залишається актуальним **розвінчання таких каналів та боротьба з фейками в соціальних мережах**.

Осередки української діаспори в ЄС: основна діяльність та потенціал

Результати дослідження дозволяють припустити, що українською діаспорою можна вважати лише **спільноту українців, які давно виїхали з України, постійно мешкають в іншій країні, пов'язують з нею своє майбутнє, інтегрувалися в місцеву громаду, але не втрачають духовного та культурного зв'язку з Україною**.

Українці, які виїхали в Європу в 2022-2023 роках через війну, **є скоріше тимчасовими переселенцями в ЄС, отримувачами тимчасового притулку (ОТП), а не «ною діаспорою»**. Переважна більшість з них ще повноцінно не інтегрувалися в нових країнах, не асоціюють себе з даними країнами та не визначилися зі своїми планами щодо проживання в Європі. Надалі частина з них залишиться в Європі і доєднається до української діаспори, але поки що вони здебільшого перебувають в стані невизначеності, очікуючи завершення війни в Україні.

Українські діаспори в трьох країнах (Німеччина/Італія/Франція) **дещо різняться** через соціально-економічні, культурні та ментальні особливості кожної з країн, різну мотивацію

вибору країни для переїзду, різну чисельність та різний рівень взаємодії українців в даних країнах. Ядро діаспори в кожній з країн складають різні соціальні групи, що впливає на активність та стиль роботи діаспори.

До початку повномасштабної війни 2022 року осередки української діаспори в Європі переважно були зосереджені на небагаточисленних **культурних проектах, гуманітарній, інформаційній чи юридичній підтримці українських мігрантів та на консолідації українців** в окремих містах та селах. Відбувалися сплески активності як реакція на резонансні події в Україні (Майдан та війна 2014 року), **але потужний двигун діаспори запустило саме повномасштабне вторгнення 2022 року.**

Після 24 лютого 2022 року українська діаспора стала **ключовим комунікатором між тимчасовими переселенцями з України та офіційними структурами**, міграційними органами європейських країн, групою підтримки українців в Європі. Паралельно з цією роботою проводилася масштабна гуманітарна, інформаційна допомога Україні, робота по формуванню проукраїнської позиції у європейської спільноти.

Іншим важливим аспектом діяльності української діаспори стала **культурно-просвітницька робота, боротьба з російськими міфами, активна промоція України** в Європі та робота по **збереженню української ідентичності** тих українців, які наразі є громадянами інших країн.

Надалі українська діаспора готова взяти активну участь у післявоєнній відбудові України, стати медіатором для європейських бізнесменів, зацікавлених у відбудові України.

Результати дослідження свідчать про те, що українська діаспора має величезний потенціал і високу здатність до самоорганізації та оперативних ефективних дій. Але ще більш натхненно і ще більш результативно виконувати патріотичну місію в Європі діаспоряни можуть за допомогою ефективної комунікації та тісної співпраці з міжнародними структурами та органами влади в Україні.

Осередки української діаспори в ЄС: ключові проблеми і виклики

Оскільки діяльність осередків здійснюється на волонтерських засадах та не має стабільної фінансової підтримки, вона носить переважно **стихийний характер і тримається на ентузіазмі керівників**. Основні труднощі, з якими найчастіше стикаються діаспоряни, переважно зумовлені трьома чинниками:

1. **матеріальні проблеми** (нестача приміщень та фінансових коштів)
2. **інформаційні труднощі** (відсутність підтримки або слабка підтримка в місцевих ЗМІ)
3. **недостатня комунікація з владою** (з місцевою та особливо з владою України)

Комунікація з посольствами/консульствами, відповідними органами влади в Україні є дуже важливою для осередків як з точки зору матеріальної та логістичної підтримки, так і з точки зору моральної підтримки, - належного визнання їх внеску в перемогу України.

Без підтримки України багато з осередків через деякий час можуть припинити свою діяльність, оскільки потребують суттєвих фінансових та людських ресурсів. Відповідно,

Україна втратить додаткову можливість для збереження та нарощення оплоту проукраїнських сил в Європі.

Представники осередків мали деякі ідеї щодо того, як саме покращити взаємодію осередків з владою України і, перш за все, з посольствами та консульствами. Найбільш нагальною є потреба в створенні **Українського культурного центру** в кожній з країн в якості медіатора між українцями за кордоном та Україною, як структури, що може консолідувати діяльність осередків, стати локацією для взаємодії осередків між собою. Окрім того, актуальним є створення **єдиної онлайн платформи** та чат-ботів для українців в Європі, які містили б всю інформацію, що стосується проживання українців в конкретній країні.

Але для вироблення стратегії та конкретних форм взаємодії діаспори та влади України необхідне проведення серії круглих столів за участі голів осередків та представників посольств тощо. А також налагоджений канал регулярних зустрічей та обміном думками/важливою інформацією.

Українці, які перебувають під тимчасовим захистом: основні проблеми та перспективи повернення в Україну

Шукачі тимчасового притулку в Європі мають **досить велику кількість проблем**, які часто досить важко вирішити без сторонньої допомоги. Дані проблеми здебільшого пов'язані з незнанням мови, нерозумінням та незвичністю бюрократичної системи функціонування європейських держав, системи медичної допомоги тощо.

В новій країні переселенці також стикаються з відсутністю окремого житла, проблемами з працевлаштуванням та влаштуванням дітей в садочки та школи. Вирішення даних проблем ускладнюється важким морально-психологічним станом, станом ПТСР у тих, хто пережив окупацію чи знаходився в зоні бойових дій.

Дані обставини зумовлюють громадську пасивність більшості переселенців, їх неготовність інтегруватися в нове суспільство та відсутність чіткого бачення свого майбутнього. Ці чинники мотивують частину отримувачів тимчасового притулку повертатися в Україну.

Але чим довше триває війна, тим більша частина українців адаптується до нової країни, знаходить роботу, житло і починає заново вибудовувати своє життя вже на новому місці. Дослідження підтверджує гіпотези багатьох експертів, що **чим довше триває війна, тим менше українців повернуться додому.**

Поки ж триває війна, спрогнозувати точний відсоток тих, які залишаться в Європі, неможливо. Бо значна частина переселенців відклали прийняття рішення щодо свого подальшого життя до закінчення війни. **Для повернення додому мусить бути гарантія задоволення двох базових потреб: в безпеці та в житлі й роботі.**

Потужним мотивом повернення додому може стати **наявність реальної перспектив України як незалежної, безпечної та процвітаючої держави.**

На сьогоднішній день нагальним завданням є підготовка та початок реалізації Державної Програми створення умов для повернення тимчасових переселенців додому. Така Програма буде для даної української спільноти свідченням наявності перспективи в Україні як держави та наявності в Україні перспектив для їх життя.

Результати дослідження підтверджують той факт, що після повномасштабного російського вторгнення через масову міграцію Україна втратила значну частину цінного людського ресурсу, що може мати негативні наслідки для економіки та демографічної ситуації в країні.

Переважає більшість тих, які взяли участь в дослідженні, - **жінки (92,5%)**, найбільш продуктивного віку – **36-45 років (42,0%)**. Це здебільшого **фахівці з вищою або неповною вищою освітою (79,4%)**, а найбільш поширеним освітнім профілем серед переселенців є **соціальні науки (36,8%)**.

Переважає більшість опитаних (77,3%) переїхали до Європи **в лютому-травні минулого року**. Левова частка (96,4%) тимчасових переселенців отримали або планують отримати **статус тимчасового захисту**.

Третина респондентів (34,5%) **переїхали лише з дітьми**, без інших членів сім'ї (без чоловіка та батьків). Переїхали всією родиною 12,4% опитаних.

Більшість тимчасових переселенців зазнали великих втрат через війну, тому потребували часу на відновлення ментального та фізичного здоров'я. Більше половини з них втратили роботу (66,2%), пережили смерть на війні рідних/друзів/знайомих (51,8%). У 22,9% втрачено або пошкоджено житло, 22,7% респондентів втратили власний бізнес, 16,0% перебували в російській окупації.

Результати дослідження свідчать про те, що тимчасові переселенці переважно не шкодують про переїзд до ЄС, і майже третина з них на даний момент планують залишитися в Західній Європі. Найбільше задоволені своїм вибором респонденти в Німеччині, а помітно менш задоволені ті, хто переїхав до Італії.

За результатами дослідження життя більшої частини (39,7%) тимчасових переселенців в ЄС є гіршим, аніж життя в Україні до 22 лютого 2022 року. І це може стати одним з основних мотивів повернення додому. Тимчасові переселенці стикаються з великою кількістю проблем, яких вони не мали вдома. Більша частина цих проблем пов'язана з незнанням мови та відмінною від української системою функціонування держави. На другому місці проблеми із задоволенням базових потреб (житло, робота, медицина, кошти на проживання тощо).

З іншого боку, більшість тимчасових переселенців цілком задоволені умовами проживання, підтримкою з боку державних органів країн перебування та можливостями для інтеграції в суспільство, які надаються країнами ЄС. Це мотивує до того, щоб залишатися в ЄС на постійне проживання.

Бюрократія (47,4%) та неможливість нормального спілкування через незнання мови (54,6%) є ТОП 2 проблемами, з якими тимчасові переселенці стикаються в Європі. Вони були найбільш актуальними в перший місяць проживання і залишаються актуальними по сьогоднішній день.

Проте, загалом більшість тимчасових переселенців **цілком задоволена ставленням місцевого населення до українців (74,5% задоволених), умовами проживання (70,7%), рівнем соціальної підтримки (69,8%), можливостями для вивчення мови (63,9%), підтримкою з боку місцевої влади (55,6%), можливостями для влаштування дітей в школу (50,2%)**. Менше задоволених цими та деякими іншими аспектами серед респондентів в Італії, а

більше задоволених в Німеччині. У Франції показники близькі до даних по масиву загалом, лише дещо менше задоволених можливостями для вивчення мови.

Значна частина тимчасових переселенців вже працевлаштувалася, що суттєво зменшує навантаження на систему соціальної допомоги в країнах ЄС, та збільшує надходження до державних бюджетів цих країн. Можна припустити, що після закінчення курсів вивчення мови українці ще більш активно будуть проявляти себе на ринку праці в ЄС і шанси на повернення їх в Україну зменшаться. З іншого боку, більшість робочих місць не відповідає фаху та рівню кваліфікації тимчасових переселенців, що може стимулювати повернутися на колишнє місце роботи в Україні (за наявності такого).

Більшість українців поступово інтегруються в місцеву спільноту і значна частина пов'язує своє майбутнє або майбутнє своїх дітей з країною перебування. Це стане серйозним бар'єром для повернення їх додому.

Майже половина (49,0%) тимчасових переселенців не працюють і зареєстровані в Центрі зайнятості. Ключова причина відсутності роботи – **незнання мови (61,4%) та відвідування інтенсивних курсів вивчення мови (52,0%).**

Проте **відсоток працюючих досить високий, – 30,7%** загалом по масиву. В Італії він ще вищий – 49,0%. Найменша частка працюючих в Німеччині –19,0%, але в цій країні найвищий відсоток респондентів, які відвідують безкоштовні мовні курси (66,5%).

Результати дослідження свідчать про непростий психологічний стан переважної більшості отримувачів тимчасового притулку, що ускладнює як їх інтеграцію в новій країні, так і прийняття рішення стосовно повернення додому. Але загалом перебування в безпечній країні сприяє поступовому покращенню їх емоційного фону, а допомога Україні та підтримка тісних контактів з родичами та друзями в Україні зберігають ймовірність повернення тимчасових переселенців додому.

Кількість українців за кордоном поступово збільшувалась з 1990 до 2020 років, проте, безпекові виклики і нестабільна економічна ситуація в Україні зумовила пікові переселення українців протягом 2014-2016 років, та після повномасштабного вторгнення. Основними країнами розселення українців після агресії росії стали Польща, Німеччина та Чехія. Наразі на території ЄС більше 5 мільйонів українців вже отримали статус осіб під тимчасовим захистом, який дозволяє перебування та роботу на території ЄС.

Більшість українців, які перебувають під тимчасовим захистом ще не сформували «нову» діаспору, та не повністю інтегровані в суспільство країн перебування. Це пов'язано зі зниженням рівня життя порівняно з Україною, незнанням мови, бюрократичними процесами та новою системою функціонування установ в країнах ЄС. Саме тому залучення і повернення українців після перемоги у війні є важливим пріоритетом для держави. Наразі, зберігається висока залученість українців в адвокаційні, волонтерські та культурні активності для підтримки України, проте з плином часу інтеграція в країнах перебування посилюється і вимагає більш активного включення зі сторони української влади для збереження потенціалу українців за кордоном.

За відсутності комплексного діалогу і відповідного планування, як діаспора так і ТПО можуть втратити зацікавленість до активної підтримки України в країнах перебування.

Саме тому рекомендовано провести стратегічні дискусії з представниками відповідних

державних органів влади, з залученням експертів, та представників діаспори для обговорення та напрацювання подальших кроків з ефективного залучення ТПО та діаспори до українських питань. Своєчасний діалог дозволить не тільки посилити адвокацію українських інтересів в багатьох країнах з залученням досвіду, контактів та потенціалу українців на місцях, проте і покращити можливість повернення значної частини українців додому та створення необхідних умов для збереження їх зв'язку з Україною.

В розрізі даного дослідження було проведено попередній огляд та моніторинг основних викликів і можливостей з залучення українства закордоном, проте більш широке державне дослідження з залученням відповідних інструментів необхідне для розширення знань і формування ефективної державної стратегії співпраці.

Ця ситуація характерна також для країн поза межами Європейського Союзу.

Отримана інформація від учасників країн дозволяє визначити певні тенденції в ситуаціях з діаспорами, які стосуються суспільно-політичної, нормативно-культурної та адміністративної сфер життєдіяльності в країнах їхнього проживання.

Адаптація українців в країні перебування

Українці демонструють різні прояви адаптаційних стратегій залежно від країни проживання. Так, можна визначити наступні типи адаптаційних стратегій українців: **асиміляція** (у цьому випадку спостерігається бажання повного розчинення у населенні країни, яка приймає. Наслідками цього може бути відмова від всього, що, будь-яким чином відрізняє їх від населення приймаючої країни. Це спостерігається у тих, хто мешкає в США, Державі Ізраїль); **культурна адаптація до нового оточення** (у цьому випадку українці не відмовляються від будь-яких проявів культурної належності до України. І оточуючи не очікують від них такої відмови. Мова йде лише про певні зміни у ціннісних орієнтаціях та нормах, які не вимагають зміни ідентичності. Ці тенденції характерні для Королівства Бельгія; Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії; Швейцарська Конфедерація; Канада); **структурна адаптація до нового середовища** (включеність в життя приймаючої країни за об'єктивними соціально-економічними показниками. Культурні показники, у цьому випадку, відходять на другий план. Єдиний значущий параметр культури – володіння мовою як приймаючої країни, так і українською. Подібні тенденції характерні для українців в Аргентинській Республіці; Королівстві Таїланд; Японській Державі).

Українські мігранти здебільшого сприймаються в країнах перебування як об'єкт управління, а їх адаптація/інтеграція – як результат зусиль спеціально зайнятих цим інститутів в країнах перебування. Цей адміністративний аспект пов'язаний з політикою приймаючих країн щодо мігрантів з України (особливо це актуалізувалося після початку відкритої агресії росії проти України). Маємо на увазі те, що цей процес є регламентованим, послідовним, усвідомленим з боку 7 з 9 приймаючих країн (окрім Аргентинської Республіки та Королівства Таїланд), як наслідок, українці поступово вписуються в життя суспільства, яке їх приймає – адаптуючись до нього. Особливо це спостерігається у Сполученому Королівстві Великої Британії і Північної Ірландії, Королівстві Бельгія, Швейцарській Конфедерації, Канаді. Це обумовлено тим, що ці країни беруть на себе обов'язки поводитися з мігрантами з України як з рівними.

Для українців Аргентинської Республіки, Королівства Таїланд більш характерне стихійне протікання адаптації. Маємо на увазі те, що процеси адаптації в цих країнах можуть відбуватися під впливом суб'єктивних зусиль, як самих мігрантів, так і місцевого населення.

Також можна відмітити відсутність жорсткої межі між основним населенням та мігрантами у приймаючих країнах, так як, є категорії українських мігрантів, яких місцеві мешканці перестають сприймати як «чужих», бо вони є соціально інтегрованими завдяки володіння мовою країни перебування, активній соціальній взаємодії та мають певні соціально-економічні показники, які сприймаються місцевим населенням як перевага – освіта, кваліфікація, матеріальний добробут тощо (Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії, Королівство Бельгія, Канада, Держава Ізраїль, Японська Держава).

Спостерігається певна соціальна дистанція як між українцями різних міграційних хвиль, так і основним населенням країни (Канада, США, Швейцарська Конфедерація, Держава Ізраїль, Аргентинська Республіка, Японська держава). Це може бути обумовлено: **по-перше**, результатами невдалої інтеграції у країну проживання. Невдачі у працевлаштуванні, кар'єрі, соціальному визнанні і т.п., і як наслідок – компенсація цієї невдачі через підкреслення власних культурних особливостей; **по-друге**, окремі мігранти з України можуть не ставити перед собою такого завдання – як адаптація/інтеграція в життя приймаючої країни. Така стратегія характерна, наприклад, для тих, хто планував проведення в країні імміграції певний час, після чого повернутися в Україну (наприклад, заробити достатньо грошей на власну справу, житло тощо; перечекаати активну фазу військових дій в Україні), але «застрягли».

Рівень адаптації українців в країнах їх перебування, рівень їх громадської та політичної активності в питаннях допомоги Україні та українцям також залежать від масовості активних проукраїнських рухів в цих країнах, інституалізованості цих рухів, традицій співпраці та діяльності українських діаспор. Учасники консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань підтверджували важливість перебування в українських спільнотах для відчуття підтримки та спільності контексту пережитих подій. У населених пунктах, де українські спільноти невеликі або малоактивні, учасники консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань також вели малоактивне громадське та політичне життя. Довготривалі традиції збереження української ідентичності та культури, і загалом тривала громадсько-політична активність сприяла інституалізації спільнот, що в подальшому долучає новоприбулих українців.

Стани розвитку, в яких знаходяться діаспори, мають спільні риси, як-то: робота над збереженням самоідентифікації, мови та культури, активізація в час смертельної небезпеки для нації і держави, прагнення об'єднуватися заради України і українців, мережевість спільної роботи різних ініціатив. Спільне бажання об'єднуватись проявляло себе під час чи не кожної з консультативних фокус-груп, коли їх учасники з власної ініціативи обмінювалися контактами для спільних зустрічей і діалогів. Схожими в діаспор різних країн є також конфлікти поколінь різних «хвиль еміграції».

Відмінності вгадувались в різних рівнях впливу діаспор на владу та суспільства зазначених країн. Частково це зумовлено різними соціально-політичними умовами середовища перебування. Різний економічний стан країн та особливості їх внутрішньої політики щодо іммігрантів змінюють пропорцію між вільним часом на громадсько-політичну активність та часом на заробляння коштів задля виживання. Особливості зовнішньої політики країн щодо росії, України та держав-союзниць України, особливості внутрішніх демократичних процедур та традицій в контексті потреб змін у внутрішній та зовнішній політиках, політична активність російських діаспор, російської державної дипломатії та агентури – все це також впливає на результативність роботи українських діаспор.

Суто внутрішня проблематика менш ефективних проукраїнських рухів – брак досвіду у

«неофітів»-організаторів громадсько-політичних рухів, важкість діяти «в ногу з часом» у старших поколінь діаспори, викликані війною психологічні проблеми. У діаспран з різних країн може також бути різний рівень знань щодо побудови організаційних та міжорганізаційних структур.

Джерела інформації про Україну та про країну перебування

Українці в усіх приймаючих країнах слідкують за подіями в Україні. Домінуючими основними джерелами інформації є: рідні і друзі в Україні; YouTube-сторінки українських телевізійних каналів (зокрема, програма «Телевізійна служба новин» каналу «1+1», телевізійний марафон «Єдині новини, «Телебачення Торонто», Суспільне та ін.); українські он-лайн медіа («Українська правда», «Дзеркало тижня», НВ»); офіційні сторінки органів української влади включно зі сторінками Президента України, офіційні сторінки Голови Європейського парламенту, журналістів Віталія Портнікова, Сергія Стерненка, дописи українського сегменту соцмереж Facebook, Twitter та Telegram.

Українці намагаються слідкувати й за подіями в країні перебування. Основними джерелами є офіційні загальнонаціональні телевізійні канали (BBC, A24, CNN, Fox News, Bloomberg, Ynet та N12, 12, 13, 9 канал, NHK), локальні канали (Edinburgh Live, Scots Magazine, LA Times, NPR, New York Times, Bangkok Post, Tiger, Kyoto Shimbun), місцеві медіа, соціальні мережі (Reddit (Канада); lanacion.com.ar. (Аргентинська Республіка), vesty.co.il (Держава Ізраїль), та місцеві жителі, які входять у коло спілкування українських мігрантів.

У питанні щодо джерел інформації, якими користуються українські діаспоряни, з одного боку хорошим знаком є те, що більшість учасників консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань назвали в т.ч. офіційні джерела інформації української держави. З іншого боку, викликають тривогу часті згадки про довіру до Telegram, оскільки відомі випадки доступу російських спецслужб до листувань в цій соціальній мережі. Telegram також знаний, можливо, більше, ніж інші соцмережі, як канал з проросійською пропагандою, так і загалом з конспірологічним контентом. Зокрема, у вищезгаданих переліках Telegram-каналів можуть бути і ті, що маскуються під проукраїнські, але насправді просувають певні проросійські наративи. Чи відрізняють діаспоряни одне від іншого – питання відкрите. Тривогу викликає також згадка про застосунок Viber для особистого спілкування. Варто нагадати, що частина кіберекспертів також стверджують, що влада росії має доступ до листування та даних користувачів цього месенджера.

Варто відзначити, що низка учасників консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань назвали явні російські пропутінські пропагандистські інформаційні ресурси в якості джерел отримання інформації. Хоч учасники і зазначали, що усвідомлюють – це пропаганда ворога. Не меншу тривогу викликає і те, що інформаційними ресурсами російської опозиції українські діаспоряни також користуються в якості джерел інформації. У цьому контексті варто згадати і те, що частина учасників консультативних фокус-груп та індивідуальних опитувань повідомила про співпрацю з російськими діаспорянами, опозиційно налаштованими проти політики володимира путіна і російської держави. Не секрет, що російська опозиція має спектр думок щодо того, яке майбутнє чекає на росію і Україну. Тож вони транслиють відповідні наративи, частина з яких може бути шкідливою. Мова йде, зокрема, про бажання частини опозиціонерів заморозити лінію фронту, що співпадає з відповідним наративом російської державної пропаганди. Або про небажання частини російських опозиціонерів платити репарації Україні. Чи про відверто нереалістичні сценарії перетворення на демократичну державу росію в її сьогоднішніх межах та з її сьогоднішніми ресурсами.

Окремої уваги заслуговують конфлікти між українськими діаспорами та провоєнною частиною російських діаспор, про що згадували під час фокус-груп та індивідуальних опитувань. Йдеться про насильницькі напади на українців, конкуренцію за вплив на владу та суспільства країн їх проживання, тривалу традицію домінування росіян в культурній та академічній сферах життя частини країн, а також про шкідливі для українців російські наративи. Російський вплив у визначених проектом «Українці за кордоном» країнах потребує додаткових досліджень.

Взаємодопомога і самоорганізація українців в країні перебування

Процеси самоорганізації та взаємодопомоги українців в країні перебування напряду залежать від особливостей політичної культури та інституційного устрою конкретних країн. Маємо на увазі наступне. Чи розглядає держава мігрантів як окремих індивідів або як членів певних соціальних спільнот? У першому випадку взаємодія між інститутами приймаючої країни та мігрантами будується на моделі «держава/індивіди». У другому – між державою та мігрантами визнається посередник у вигляді різних організацій (наприклад, релігійних, етнічних тощо). Виходячи з цього, у суспільно-політичному просторі США, Канади, Японської Держави, Аргентинської Республіки, Держави Ізраїль організації української діаспори грають більш помітну роль, ніж у просторі Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії, Королівства Бельгія, Швейцарської Конфедерації. У Королівстві Таїланд українська діаспора взагалі немає жодної зареєстрованої громадської організації, що, можливо, пов'язано з малою кількістю українців, порівняно з іншими країнами, а також із законодавчими умовами реєстрації організацій. За словами одної українки, реєстрація юридичної особи будь-якого формату в Таїланді коштує дорого.

Незалежно від країни перебування взаємодопомога та самоорганізація українців акумулюються більш/менш у чотирьох сферах: **ринок праці та трудові відносини** (сприяння забезпеченню зайнятості та отримання доходу); **адміністративно-правова** (роз'яснення законів та правових норм приймаючої країни, представлення інтересів, консультування, супровід); **соціальний захист** (допомога щодо початкової та середньої освіти, медичного страхування, банкового обслуговування, грошова допомога тощо); **культурна** (використання рідної мови у публічному просторі, публічна демонстрація культурної ідентичності, збереження патернів поведінки, пов'язаних з українськими традиціями, особливості кухні тощо); **адвокація потреб України в час російсько-української війни** (мітинги, культурні події, фандрейзинг тощо)

Взаємодія з українською амбасадю в країні перебування

Незалежно від країни перебування, українські мігранти обізнані про наявність, діяльність української амбасади, користуються її послугами. В цілому схвально оцінюють діяльність дипломатичних установ. Позитивно оцінюють роботу персоналу. Знання прізвищ, посад відповідальних осіб говорить про відкритість, доступність українських представництв для мігрантів.

Наявні критичні зауваження щодо черг та у зв'язку з цим ускладненості деяких процедур, пов'язані зі збільшенням кількості мігрантів та функціональним навантаженням на наявний персонал українських амбасад (Лондон, Единбург, Посольство України в США, Консульство України в Бельгії, Посольство України в Швейцарії). Твердження, про те, що посада Тимчасовий повірений у справах України в Тайланді, замість Посла негативно позначається на рівень політичного впливу України (на відміну від росії) потребує додаткової фахової валідизації.

Частину посольств критикували як за неналежну співпрацю з діаспорами, так і загалом за неналежний, на думку частини учасників консультативних фокус-груп, рівень дипломатії.

Найбільш гострою була критика на адресу Посольства України в Королівстві Бельгія та у Великому Герцогстві Люксембург, в якому, за інформацією однієї з учасниць консультативної фокус-групи, відмовили в допомозі згвалтованій російським солдатом українській біженці.

Проросійський вплив в країні перебування

Спостерігаються чіткі реакції українців на проросійський вплив в усіх країнах перебування, які обумовлені відкритою воєнною агресією росії проти України. Маємо також відмітити, що ці реакції проявляються на фоні закріпленого умовного генералізованого сприйняття (як самими українськими мігрантами, особливо ранніх хвиль, так і місцевим населенням) мігрантів з пострадянського простору, як «росіяни» (Королівство Тайланд, Держава Ізраїль, США). Або наявність тісних економічних та культурних відносин з російською федерацією, які вибудовувалося роками (Аргентинська Республіка, Сполучене королівство, Швейцарська Конфедерація, Держава Ізраїль). Це простежується на рівні переосмислення цінностей, культурних настанов, і фіксується в бажанні українців протистояти проросійському впливу, яке виражається у **соціальній консолідації**. Проявами якої можна вважати: згуртованість, організацію публічних заходів та залучення до них представників місцевого населення, опозиційних росіян, відкритому демонструванню власної самоідентифікації належності до України.

Проросійський вплив в приймаючих країнах може проявлятися у: напруженнях та конфліктах на культурно-побутовому ґрунті (Канада); агресивна/провокативна поведінка представників російських мігрантів (Канада, Королівство Бельгія); інформаційна політика країни-агресора у приймаючій країні (Канада, Аргентинська Республіка, Королівство Бельгія, Швейцарська Конфедерація, Королівство Тайланд, Японська Держава); розповсюдження проросійських наративів через академічне та освітнє середовища (Сполучене королівство, Аргентинська Республіка, США).

Відновлення України та репатріація українців

Незалежно від країни перебування домінуюча більшість представників консультаційних фокус груп (61 особа з 81) не чули про урядовий План заходів з відновлення України від наслідків війни. А ті, хто обізнані, висловили критичні зауваження щодо його нереалістичності (бо, на думку інформантів, слухні пропозиції громадськості, представників бізнесу до нього здебільшого не увійшли). Проте українські мігранти готові долучитися до публічного обговорення цього Плану за участю українців, які перебувають за кордоном; та готові долучитися до відновлення України дистанційно або опосередковано (надсилати власні гроші; збирання гуманітарної допомоги тощо).

Процеси репатріації будуть ускладнені певними ризиками, пов'язаними з соціально-культурними змінами в Україні, що може спровокувати у репатріантів відчуття «мігрантів в Україні».

Прослідковується тенденція небажання повертатися в Україну найближчим часом, яку певна частина українських мігрантів (незалежно від країни перебування) обґрунтовує причинами, які носять **суто декларативний характер та мають утилітарну спрямованість** (змістовну конотацію якої можна змоделювати наступним чином - «спочатку держава Україна має виконати певні умови, щоб мені захотілося повернутися»): Україна має виграти війну і повернути

окуповані території; в Україні має минути небезпека для життя, викликана російською воєнною агресією; українці в Україні мають відчувати власну фінансову стабільність; в Україні мають бути перспективи для кар'єри і саморозвитку українців; має йти боротьба з корупцією в державі; має бути рівність усіх перед законом; має вирішити поствоєнні проблеми, пов'язані з обігом зброї та посттравматичним стресовим розладом і т.п.; мають бути втілені реформи у сфері освіти, економіки, соціальной сфері, продовження реформи децентралізації, реформи правоохоронного сектору, судової гілки влади та прокуратури, податкову реформу, транспортну реформу, розвиток громадського моніторингу державних закупівель, захист і відновлення екології та ін.

Динаміка повернення українських мігрантів напряду пов'язана з міграційною політикою країн перебування щодо матеріальної підтримки українців (соціальна допомога, дозволи на роботу, сприяння працевлаштуванню, забезпеченість житлом, надання права на постійне проживання тощо), що є характерними тенденціями для Канади, Швейцарської Конфедерації, Держава Ізраїль.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Спираючись на вищевикладене, вважаємо за потрібне висловити деякі міркування, які можна вважати рекомендаціями до українських інституцій, які дозволять сфокусуватися на розумінні/врахуванні/вирішенні виявлених у ході проведення дослідження аспектів

Верховній Раді України:

Продовжувати на законодавчому рівні забезпечувати громадянський мир та суспільну злагоду, через роз'яснення нюансів використання поняття «мігрант» та «репатріант» у контексті українських реалій. Враховувати можливості загострення соціального напруження через певну стигматизацію суспільної думки в Україні щодо даних категорій українців через відкрити воєнну агресію росії.

Демонструвати на рівні загальнонаціонального простору розуміння та важливість для України носіїв української ідентичності, культури, демократичних цінностей, які знаходяться за межами країни.

Кабміну:

Активізувати інформаційну компанію у мас-медіа щодо Плану заходів з відновлення України від наслідків війни з роз'яснення формулювання подальших цілей та пріоритетів української держави щодо післявоєнного відновлення. Розробити механізми та інструменти залучення до обговорення цього Плану українців, які перебувають за кордоном (для формування ефекту соціальної співучасті до державних процесів, що спрямовані на відбудову країни).

При плануванні динаміку повернення працездатного населення в Україну, враховувати, що фінансова та інфраструктурна допомога українцям в країнах їх перебування провокує та закріплює небажання повертатися в Україну.

МЗС:

Продовжувати моніторинг міграційних процесів з України.

Оцінювати ефективність діяльності консульств України з метою оптимізації їх роботи в умо-

вах збільшення кількості мігрантів в окремих країнах.

Активізувати просвітницьку роботу в приймаючих країнах щодо статусу репатріанта, їх можливості та перспективи при поверненні в Україну.

Під час взаємодії з приймаючими країнами, доцільно враховувати особливості їх міграційної політики, а саме, що міграційна політика приймаючих держав більш базується на прагматичності (доцільності) цих процесів саме для приймаючої країни. Мати на увазі, що країни, які здійснюють цілеспрямовані адміністративні заходи та зусилля держави щодо включення українців в інститути приймаючої країни, спрямовані на забезпечення себе працездатним населенням (наприклад, США, Канада, Японська Держава заохочують до ділової активності).

Роз'яснювати приймаючим країнам, що політика створення соціальних об'єднань українських мігрантів лише за країною походження (наприклад, українських класів в школах і т.п.) може мати певні ризики. З одного боку, в цих організаціях можуть опинися люди з різних етнічних, ідеологічних або конфесійних груп, відносини між якими можуть бути напруженими, якщо не ворожими через ситуацію в Україні; а з іншого – може призвести до формування та закріплення явища «соціальної інфантильності».

Розглянути можливість підсилення персоналу українським амбасад окремими аташе з питань української культури (де є у цьому запити та потреби українських мігрантів, наприклад Посольство України в Сполученому королівстві).

Залучити ресурси для напрацювання комплексної державної стратегії роботи з тимчасово переміщеними особами та представниками діаспори, яка матиме на меті розуміння і протидію існуючим ризикам, а також ефективного залучення громадян України до просування українських інтересів в країнах перебування. Стратегія має також надати бачення повернення українців та можливі методи більш комплексного залучення в державні процеси.

консульствам України у країнах

Продовжувати практику підтримки організації та проведення заходів українських мігрантів з метою закріплення їх соціальної згуртованості, української самоідентифікації та протидії проросійським впливам у приймаючих країнах. Активніше співпрацювати з лідерами думок серед українських мігрантів в приймаючих країнах.

Оцінювати ефективність діяльності осіб в амбасадах, які відповідають за конкретний напрям роботи з українцями (наприклад, консультування тих, хто недавно прибув; надання первинної інформації щодо діяльності певних адміністративних та правових структур та іншої, яка би полегшувала адаптацію до нового оточення тощо).

Враховувати збільшення серед мігрантів приймаючих країн кількості представників «стихийної» (незапланованої) міграції (внаслідок відкритої воєнної агресії росії), які можуть потребувати певної специфічної допомоги (наприклад, сприяння працевлаштуванню, організація психологічної підтримки, медіація). Не втрачати з ними зв'язок. Активізувати інформування щодо подій в Україні, подальших цілей та пріоритетів української держави щодо післявоєнного відновлення.

Інформувати (у разі наявності) МЗС щодо проявів небажаних тенденцій, проблем під час адаптації українських мігрантів до середовища приймаючої країни.

ДОДАТОК №1

Список груп у соціальних мережах, в яких розміщувався лінк на онлайн анкету

Назва групи	Мережа	Кількість учасників в групі в перший день опитування
Італія		
Італія сьогодні	Телеграм	2 492
Італія сьогодні	Телеграм	1000
Українці в Італії Разом	Телеграм	3 564
Українці в Італії	Телеграм	9 795
Українці в Італії	Телеграм	4 159
Українці в Італії	Фейсбук	13 000
Українці в Італії Разом	Фейсбук	33 900
Німеччина		
Українці Німеччини	Телеграм	1820
Чат - Поміч біженцям у Німеччині	Вайбер	25 445
Діаспора українців в Німеччині	Телеграм	1 927
Ukraine24help	Телеграм	717
Теревені Heidelberg	Телеграм	1 433
Help Ukraine Heidelberg	Телеграм	2 849
Європа і Україна	Телеграм	8 543
Німеччина. Допомога українцям	Телеграм	6 757
Beauty Mannheim	Телеграм	1 691
Українці в Німеччині Разом	Фейсбук	16 175
Україночки Німеччини. Дівчачі посиденьки	Фейсбук	16 900
Франція		
Українці у Франції	Телеграм	3 852
Українці у Франції	Телеграм	1 630
Українці в Парижі	Телеграм	5 314
Українці в Франції	Фейсбук	34 000
Українці в Франції	Фейсбук	6 500

**В даних групах було отримано згоду адміністраторів груп на розміщення лінку на онлайн анкету*

ДОДАТОК №2

АКТИВНІ ОСЕРЕДКИ В КРАЇНАХ ЄС

Країна	Назва організації	Основні активності за останній рік	Місто	Контакт	Посилання на сайт	Посилання на фейсбук
А. 1. Австрійська Республіка	Товариство української молоді в Австрії - ТУМА	Організація благодійних акцій, балів, ярмарок Інформаційна підтримка та інтеграція в європейське суспільство Реалізація освітніх міжнародних тренінгів у межах програми Erasmus+ за підтримки Європейської Комісії. Підтримка та популяризація українських традицій. Промоція України в Австрії. Генеральний З'їзд Товариства Української Молоді в Австрії	Відень	tuma.info@gmail.com t.me/tumanews	v2.gotuma.org	facebook.com/groups/tuma.austria/
	Український центр у Зальцбургу (Ukrainisches Zentrum Salzburg)	Курси німецької від інтеграції фонду (OIF) Організація благодійних зборів коштів Проведення мітингів Допомога лікарням України Організація тижнів дитячих спортивних змагань Надсилання гуманітарної допомоги	Зальцбург	43 (0) 677 62656337 ivan.m@uzs.at t.me/ukrainiansalzburg		facebook.com/ groups/432176894742646/

	<p>RIDNA DOMIVKA - ukrainischer Kulturverein in Graz Sitz Graz</p>	<p>Організація збирання коштів Концерти, презентації, воркшопи Благодійні акції Бібліотека української літератури Підтримка освітніх та мистецьких проєктів, присвячених традиційній українській музиці та культурі Інформаційна та психологічна підтримка Німецька для дітей та дорослих Художня студія Читацькі вечори Фітнес та інші фізичні активності Прогулянки та екскурсії Лекції Перегляди фільмів</p>	<p>Ґрац</p>	<p>43 660 2528556 graz@ridnadomivka.at</p>	<p>ridnadomivka.at</p>	<p>facebook.com/ridna. domivka/</p>
	<p>Центр українських ініціатив в культурі, політиці та економіці</p>	<p>Організація фестивалю UStream Зустрічі з українськими інтелектуалами Кінопокази Презентації книг Театральні постановки Онлайн-аукціони Збирання коштів Надсилання гуманітарної допомоги</p>	<p>Відень</p>	<p>info@ukraine-zentrum. com anna.iarotska@gmail. com</p>	<p>ukraine-zentrum. com</p>	<p>facebook.com/ukrzentrum</p>

Українська Суботня Школа у Відні	<p>Організація збирання коштів, мовних курсів (українська і німецька мови), українська музична школа проводить регулярні заняття з дітьми й дорослими, гуртки танців, малювання, майстер-класи та інші заняття для дітей і дорослих, офіційна співпраця з Міністерством Освіти України, з посольством України в республіці Австрія та з українською церквою, співпраця з іншими українськими організаціями у Відні, співорганізація масштабних «українських» проєктів у Австрії, благодійні ярмарки</p>	Відень	43(0)664 354 6917 direktor@ukr-schule.at	ukr-schule.at	facebook.com/UkrSchuleWien
Unlimited Democracy	<p>Проведення мітингів, маршів, пікетів, парадів, акцій</p> <p>Підтримує освітні та соціальні ініціативи для української громади</p> <p>Проведення політичних спектаклів</p> <p>Виставки</p> <p>Організація жіночого силового клубу</p> <p>Відкриття платформи Політичний простір</p> <p>Інтеграційні заходи</p>	Відень	info@unlimiteddemocracy.com	unlimiteddemocracy.com	facebook.com/unlimited.democracy

А. 2. Бельгія	Спілка Української Молоді	СУМ пропонує багатогранні програми, включно зі щотижневими зустрічами, заняттями спортом, співом, декоративно-прикладне мистецтво, екскурсії, спеціальні групи інтересів, різноманітні культурні заходи та літні та зимові табори	Брюссель	32 52 41 31 84 KY-Belgium@cym.org	cym.org	facebook.com/groups/ 127848727340096
	Об'єднання Українок Бельгії (ОУБ)	Організація збирання коштів Курси української мови Феміністичні ініціативи Плетіння сіток для військових Зустрічі в Європарламенті Проведення майстер-класів, заняття для дітей Надсилання гуманітарної допомоги Проведення мітингів і демонстрацій	Брюссель	065/65.14.18 0476/75.44.08 oub.ufub@yahoo.com natalia7340@yahoo.fr	o-u-b.com	facebook.com/groups/oub. belgium
А.3. Болгарія	СУОБ «Мати Україна» Українська громада Республіки Хорватія	Гуманітарна допомога в гуманітарному центрі Організація збирання коштів Курси української мови Політичні зустрічі з Президентом Зеленським Надсилання гуманітарної допомоги Майстер-класи, ярмарки, культурні заходи з дітьми	Варна	olenasof@gmail.com		facebook.com/MatiUkraine/

А.4. Хорватія	Українська громада Республіки Хорватія	<p>Надання допомоги вимушено переміщеним особам з України та інші форми допомоги Україні</p> <p>Робота з допомоги українським біженцям та збереження національної ідентичності.</p> <p>Літня школа та табір для дітей</p> <p>Проведення фестивалів, концертів українською мовою</p> <p>Активна українознавча робота</p> <p>Надали підтримку в організації відпочинку на хорватській Адриатиці військових та дітей з родин учасників АТО з різних областей України, підготовці тренінгів для психологів і психіатрів МО України та Національної гвардії України</p>	Вуковар	385 32 49 32 24 ukrajinskazajednica.hr@gmail.com	www.uzrh.hr	
	Dobro Dobrim DoDo	<p>Розпочала широку координаційну діяльність зі збирання та надсилання допомоги мешканцям, які постраждали від безперервної агресії в Україні</p> <p>Асоціація у співпраці з іншими асоціаціями, компаніями та громадянами збирає все корисне для жителів зони бойових дій</p>	Велика-Горица	385 99 291 9877	dobrodobrim.com	facebook.com/dobrododo/

<p>A.5. Кіпр</p>	<p>Українська діаспора на Кіпрі</p>	<p>Організація збирання коштів</p> <p>Проведення заходів, спрямованих на поліпшення іміджу України на Кіпрі та на формування громадської думки про Україну та українців</p> <p>Зв'язок з українськими діаспорами у різних країнах</p> <p>Участь у волонтерських та благодійних заходах</p> <p>Розвиток української ідентичності</p> <p>Боротьба з інформаційною пропагандою, що не відповідає інтересам держави</p> <p>Формування позитивного образу України на Кіпрі</p> <p>Поширення інформації про культурне, наукове, громадське життя країни, її культурну спадщину та історію</p> <p>Надання відповідей на питання, що стосуються різних аспектів життя на Кіпрі</p>	<p>Активні по всій країні</p>	<p>357 97 896 276 Ukrainianassociati oncyprus1@gmail.com</p>		<p>facebook.com/groups/ UkrainianSocietyInCyprus</p>
	<p>Товариство українсько-кіпрської дружби</p>	<p>Проведення ярмарків виробів ручної роботи</p> <p>Організація святкових пікніків</p> <p>Виставки, майстер-класи, фестивалі, музичні вечори, аукціони</p> <p>Організація збирання коштів</p> <p>Збирання гуманітарної допомоги</p> <p>Масові акції протесту, пікети</p> <p>Безоплатні курси англійської для початківців</p>	<p>Нікосія</p>	<p>357 99 918780 Ukrainianassociati oncyprus1@gmail.com</p>		<p>facebook.com/ UkrCyAssociation/</p>

А.6. Чехія	Регіональне українське товариство Східної Чехії	Надання українцям посиленої інформаційної допомоги та підтримки в інтеграції в європейське суспільство Концерти, майстеркласи, пленери українських художників, виставки картин, літературні вечори, екскурсії Суботня школа «Ниточка Родоводу» Літній табір	Градець Крало́ве	420 606 042 305 rusvc@seznam.cz nataliya.d@seznam.cz	ukrajinsky spolekunas.cz	facebook.com/ ukrajinskyspolekunas.cz
	Українська ініціатива південної Моравії	Організація культурних, освітніх та інших подій (з фокусом на історію, традиції та актуальну ситуацію) Мовні курси та ведення української бібліотеки Надання інформації, необхідної для інтеграції українців у чеське суспільство Забезпечує усний і письмовий переклад Опосередкування допомоги українцям у співпраці з партнерськими організаціями	Брно	420 728 306 440 info@ukrijm.cz	ukrijm.cz	facebook.com/ukrijm/
	Український Народний Дім	Консультаційний та культурний центр Візова та правова підтримка, допомагають в організації бізнесу, оформленні іпотеки та страхування Збирання гуманітарної допомоги	Прага	undcze@gmail.com		facebook.com/ukrdimcz/

	Празький Майдан (Українська Європейська Перспектива)	Гуманітарна допомога Допомога військовим Допомога біженцям Культурні акції Навчання і консультації Зустрічі та інфосесії	Прага	420 602 243 980 info@maidan.cz info@u-e-peu	maidan.cz	facebook.com/ praguemaidan
	Міжнародна асоціація українців Євромайдан	Організація освітніх, соціальних, культурних, спортивних та інших заходів Акції на підтримку України та українського народу	Прага	eu.majdan@gmail.com		facebook.com/euromajdan. os
А.7. Данія	Дансько-українське товариство	Організація благодійних ярмарок і акцій Лекції, зустрічі, семінари Психологічна допомога українцям Конференції Релігійні церемонії Фестивалі Посилення зв'язків між Данією та Україною Поширення знання української мови й культури у Данії	Копенгаген	45 51 92 60 70 45 22 96 44 69 jdsbuddi@gmail.com danukr@newmail.dk	danskukrainsk.dk	
	Молодіжна організація «Ластівка»	Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Збирання коштів Літній табір для дітей та дорослих Допомога волонтерів в задачі НМТ Проведення фестивалів, музично-поетичні вечори Благодійні вечори Проведення демонстрацій	Орхус	45 31 67 64 24 lastivka@lastivka.dk	lastivka.dk	facebook.com/lastivkaDK

	Молодіжна організація «Файно»	Проведення фестивалів, лекцій Показ фільмів Збирання коштів Збирання і надсилання гуманітарної допомоги та подарунків дітям Організація зустрічей, інтерв'ю і панельних дискусій	Копенгаген	fainodk@gmail.com		facebook.com/fainodk/
	Клуб «Україна»	Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Організація фестивалів Допомога військовим	Копенгаген	45 44 14 41 42 mail@bevarukraine.dk	bevarukraine.dk	facebook.com/BevarUkraine.dk
	«Bevar Ukraine» - «Збережи Україну»	Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Медична допомога Психологічна допомога Відбудова та реконструкція України Надсилання спеціальних транспортних засобів Допомога українським біженцям з підтримкою і порадами Розроблення капсульної колекції піжами унісекс та постільної білизни в кольорах України: синьому та жовтому Розроблення безоплатного дансько-українського словника	Копенгаген	372 523 2275 ukr.est.congress@gmail.com		facebook.com/profile.php?id=100065731020251

А.8. Естонія	Конгрес українців Естонії	<p>Проведення акцій підтримки</p> <p>Святкування традиційних свят України</p> <p>Поширення української культури</p> <p>Співпрацюють та виробляють спільну політику</p> <p>Координує діяльність діаспорних громадських організацій</p> <p>Культурологічна й просвітницька діяльність</p> <p>Організують недільні школи</p>	Таллін	372 523 2275 ukr.est.congress@gmail.com		facebook.com/profile.php?id=100065731020251
	Асоціація українських організацій в Естонії	<p>Штаб допомоги Україні надає для ЗСУ та цивільного населення України різноманітну допомогу, гуманітарну, військову, фінансову, психологічну, допомогу з питань біженців та переселенців</p> <p>Проводять безоплатні екскурсії, майстер-класи для дітей, інформаційні зустрічі, психологічна підтримка, участь у заходах, які влаштовують державні організації, з метою ознайомлення естонців з культурою і традиціями українського народу</p> <p>Створюють культурні проєкти, які покликані розвивати українську культуру та налагоджувати взаємодію української та естонської спільнот</p>	Таллін	372 5350 0609 info@ukraine.ee	ukraine.ee	facebook.com/eesti.ukrainlased

	Українське земляцтво Естонії	<p>Збереження національної культури та рідної мови, традицій та звичаїв українського народу, знайомство з культурою естонського та інших народів Естонії.</p> <p>Проводить різноманітні заходи у культурно-освітньому; громадсько-правовому; молодіжному; інформаційному напрямках</p> <p>Заснували недільну школу та дитячий ансамбль</p>	Таллін	372 5560 5432 unleesti@gmail.com		
	Союз українок Естонії	<p>Поширює об'єднання українок Естонії,</p> <p>Сприяє інтеграції українок в естонське суспільство та збереження української культури, мови та своєї ідентичності.</p> <p>Допомога українським жіночим організаціям в інших державах у їхньому прагненні до збереження національної самобутності, сприяння культурним зв'язкам з Україною;</p> <p>Опіка дитячими закладами, охороною здоров'я матері й дитини;</p> <p>Мистецька діяльність;</p> <p>Волонтерська діяльність;</p> <p>Створення благодійних фондів;</p> <p>Видавництво газет, журналів, іншої друкованої просвітницької та інформаційної продукції;</p> <p>Організація та проведення тематичних конференцій, семінарів, дискусій, конкурсів, тренінгів та інших заходів;</p> <p>Участь у громадсько-політичному житті та міжнародному жіночому русі;</p> <p>Співпраця з політичними та громадськими організаціями демократичного спрямування.</p>	Таллін	372 5560 5432 unleesti@gmail.com	su.in.ua/ua/partners/ soyuz-ukrayinok-v- estoniya	facebook.com/ ukrainanaisteliiteestis/

	Центр Української Культури	<p>Волонтерська діяльність</p> <p>Гуманітарна допомога, допомога ЗСУ</p> <p>Допомагає зберегти власну культурну ідентичність українців, а також надає можливість ознайомлення з особливостями української культури всім охочим.</p> <p>Проводять майстер-класи та екскурсії з книговидавництва</p>	Таллін	372 5607 5995 ukk.tallinn@gmail.com	ukk.ee/uk/home-in-ukr/	facebook.com/UKKtallinn/
А.9. Фінляндія	Товариство українців у Фінляндії	<p>Літні дитячі табори</p> <p>Лекції, зустрічі, спілкування</p> <p>Українська бібліотека</p> <p>Ексклюзивний мерч з українським дизайном</p> <p>Онлайн-курси</p> <p>Курси фінської мови</p> <p>Опікування справою українських книжок у Фінляндії</p> <p>Участь в гуманітарних і благодійних проєктах</p> <p>Постійна адресна допомога родинам вимушених переселенців та тим, що постраждали внаслідок війни в Україні</p> <p>Підтримання громадської дипломатії між двома країнами</p> <p>Відзначення свят та визначних подій</p> <p>Проведення різноманітних спортивних заходів української діаспори</p> <p>Група спілкування для родин з дітьми, заохочення батьків до участі в громадських заходах для дітей і родин</p> <p>Партнерство і взаємодія з іншими організаціями в Фінляндії, в Україні, світовими українськими організаціями</p>	Гельсінкі	info@ukrainians.fi community.center@ukrainians.fi	ukrainians.fi	facebook.com/ukrainian.association.in.finland

А.10. Франція	UKR'NGO	Гуманітарна допомога Допомога військовим Допомога біженцям	Шмилле-ан- Анжу	33 06 76 18 84 04 ukrngo@orange.fr	ukrngo.com	facebook.com/ukrngo
	Благодійна медична допомога Франція- Україна АМСFU	Визначає специфічні потреби українських лікарень по всій країні Працює з французькими партнерами для збору необхідного обладнання Опановує логістичні аспекти, включно з транспортними та митними формальностями, для забезпечення доставлення допомоги в Україну Розподіляє допомогу лікарням та закладам охорони здоров'я та соціального захисту України за погодженням з місцевими адміністраціями та органами влади Проводить змістовні дії щодо підвищення кваліфікації українських вихователів Матеріальна модернізація українських лікарень	Маньи-Лез- Амо	amcpresse@ukr.fr amc.developpement@ ukr.fr amcrecus@ukr.fr amc@ukr.fr	amc.ukr.fr	facebook.com/amcfu/
	Майдан без кордонів	Гуманітарна допомога Допомога військовим Акції вихідного дня на майданах	Шо	33 6 80 21 17 40 maidansansfrontieres@ hotmail.com		facebook.com/ maidansansfrontieres/

	Промо Україна	<p>Надсилання гуманітарної допомоги захисникам України</p> <p>Проводить благодійні ярмарки та акції</p> <p>Сприяє зближенню українського та французького громадянського суспільства через європейську інтеграцію України</p> <p>Поглиблення знання європейців, зокрема французів, про сучасну Україну, її історію та культуру</p> <p>Розвиток людських обмінів в усіх сферах життя, зокрема культурно-гуманітарній, між Україною, Францією та ЄС</p>	Страсбург	info@promoukraina.fr	promoukraina.fr	facebook.com/PromoUkraina
	Репрезентативний Комітет української громади у Франції	<p>Представляє українську громаду у Франції, у французьких органах влади</p> <p>Координує діяльність української громади</p> <p>Організовує демонстрації та маніфестації</p> <p>Забезпечує тісне співробітництво української громади Франції та українських держорганів.</p>	Париж	secretariat.crcuf@icloud.com 33 1 45 48 48 65		facebook.com/ukrainiensfrance/

	Асоціація українських студентів	<p>Акції підтримки та солідарності з жертвами війни в Україні: прийняття переміщених осіб з України, збирання та надсилання гуманітарної допомоги, збирання коштів на купівля медикаментів та засобів захисту тощо.</p> <p>Проводить заходи, спрямовані на популяризацію України, української мови та культури</p> <p>Організація щорічних кулінарних та музичних українських вечорів</p> <p>Організація тематичних культурних вечорів</p> <p>Організація заходів української пам'яті</p> <p>Промоція української мови та культури у Франції</p> <p>Промоція французької мови та культури в Україні</p> <p>Співпраця з українською діаспорою</p>	Мец	echangeslorraineukraine@gmail.com	elukraine.org/uk/association-elu	facebook.com/groups/407270829289182/user/100083105421633/
	Асоціація Україна Дія	<p>Захист прав українців, Інформація про Україну</p> <p>Допомога українцям у Франції</p> <p>Гуманітарна допомога тим, хто залишився в Україні</p> <p>Сприяє розвитку сучасної правової держави в Україні</p> <p>Прагне привернути увагу українців, які проживають за кордоном, до участі в розробленні реформ в Україні.</p> <p>Прагне привернути увагу французької громадськості до ситуації з правами людини в Україні</p>	Париж		ukraineaction.org	facebook.com/ukraine.action

	Lyon-Ukraine	<p>Популяризує Україну та просуває українські ініціативи</p> <p>Організовує гуманітарну допомогу Україні</p> <p>Збирає гуманітарну допомогу для підтримки українських мігрантів</p> <p>Організовує транспорт в Україну, зокрема для лікарень та армії України.</p> <p>Проводить уроки французької, дає психологічну підтримку, поради та консультації</p> <p>Має власну українську бібліотеку для дорослих та дітей.</p>	Ліон	lyonukraine@gmail.com	lyonukraine.org	facebook.com/lyonukraine
	A travers l'Europe	<p>Постійна підтримка благодійних і соціальних ініціатив</p> <p>Акції підтримки та солідарності з жертвами війни в Україні: прийняття переміщених осіб з України, збирання та надсилання гуманітарної допомоги, збирання коштів на купівлю</p> <p>Допомога шпиталям у лікуванні та реабілітації поранених бійців ЗСУ.</p>	Аржантей		ate-solidarite-ukraine.org	.facebook.com/atraversleuropeua

	Центр Анни Київської	<p>Організували платформу для формування діалогу і реалізації культурних та просвітницьких проєктів між українцями, французами та європейцями загалом</p> <p>Організовували тимчасовий захист у Франції</p> <p>Збирання гуманітарної допомоги</p> <p>Проведення виступів, презентацій, дискусій щодо анексії</p> <p>Проведення політичних конференцій, зустрічей та нагороджень</p>	Санлис	33 6 07 03 59 14 annedekyiv@gmail.com	annedekyiv.org	facebook.com/AnnedeKyiv
А.П. Греція	Об'єднання «Українці Греції»	<p>Надання юридичної допомоги з різних питань</p> <p>Консультативна Допомога</p> <p>Консульські питання</p> <p>Проблеми Охорони Здоров'я</p> <p>Освіта</p> <p>Пенсії</p> <p>Допомога з перекладом/Інтерпретацією</p> <p>Збирання і гуманітарної допомоги</p>	Афіни	30 210 83 100 63 30 694 955 25 44 30 6938186719 ukraintsigr@yahoo.gr	ukraintsigr.com	
	Спілка Українців На Криті Лелеки	<p>Збирання і надсилання гуманітарної допомоги</p> <p>Збирання коштів</p> <p>Українська суботня школа для дітей</p> <p>Проведення благодійної ходи</p> <p>Проведення різних заходів, свят</p> <p>Дитячі заходи</p>	Крит	30 694 764 8222 Lelekicrete@gmail.com	.facebook.com/ ukrainecrete	

А.12. Греція	Асоціація українців регіону Castilla la Mancha	Вистави Книжковий ярмарок Подання відкритих листів українських об'єднань Конференції Збирання коштів Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Благодійні футболки з українською символікою Онлайн-зустрічі	Вільяробледо	30 699526873 conucrania@gmail.com	conucrania.com	facebook.com/conucrania
	Асоціація українців в Каталонії «Червона калина»	Організація благодійних ярмарок Участь в організації концертів Пікети Збирання коштів	Барселона	30 616 655 630 30 677 213 868 txervona.kalyna@gmail.com		facebook.com/groups/TxervonaKalyna/
	Асоціація українців Торрев'єхи	Збирання коштів Літній дитячий табір Майстер-класи Курси іспанської мови Суботня українська школа «Рідна мова» Організація маніфестацій Свята для дітей Благодійні творчі вечори	Торрев'єха	34 636 86 88 25 34 691523155 ucranianostorreveja@gmail.com		facebook.com/ucranianos.detorreveja
	Асоціація українців регіону Мурсія	Проводять зустрічі з представниками місцевої влади Проведення фестивалів Курси іспанської мови Конференції Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Організація виїзного консульського прийняття Виставки	Мурсія	34 968269056 34 659396118 aurm.murcia@gmail.com		facebook.com/profile.php?id=100064713127472

	«Асоціація допомога Україні» Денія	Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Організація з прийняття біженців Допомога у бюрократичних процедурах, необхідних для отримання посвідки на проживання Медичне обслуговування Навчання дітей	Денія	info@uadenia.org	uadenia.org	
A.13. Нідерланди	Українці в Нідерландах	Організують гуманітарну допомогу в Україні Збирають допомогу для переміщених осіб Всебічна допомога українській діаспорі Облаштовують українців, які тікають від війни. Допомагають переміщеним особам із практичними порадами, а також надають психологічну допомогу. Проводять мирні демонстрації та акції Працюють над активною інтеграцією українців у нідерландську спільноту Проводять семінари, зустрічі, круглі столи, конференції з політичних та суспільних питань	Активні по всій країні	ua.in.nl@gmail.com	ukrainians.nl	facebook.com/OekrainersInNederland

	Brand New Ukraine	<p>Збирають гуманітарну допомогу для України</p> <p>Проводять концерти українських співаків по всій країні</p> <p>Організують популяризацію українства в Нідерландах через культурно-громадські заходи та інформаційні кампанії.</p>	Активні по всій країні	info@brandnewukraine.nl	brandnewukraine.nl	facebook.com/BrandNewUkraine
	Українська громада в Нідерландах	<p>Розробили програму сприяння в проходженні реабілітації українських захисників в одному з найвідоміших медичних центрів</p> <p>Започатковують програму – “Інтернет без кордонів”, під час якої намагатимуться забезпечувати осіб з інвалідністю комп'ютерами, технічними засобами, Інтернетом тощо, що допоможе їм у навчанні, розвитку, комунікації та працевлаштуванні</p> <p>Передали медичну техніку Головному військовому клінічному шпиталю Міністерства оборони України</p> <p>Організують та постачають гуманітарну та військову допомогу</p>	Роттердам	31 (649) 35 99 75 info@oekraine-diaspora.nl	oekraine-diaspora.nl	

<p>A.14. Ірландія</p>	<p>Асоціація Українців у Республіці Ірландія (АУРІ)</p>	<p>Представляє та об'єднує українську спільноту Забезпечує освітні та культурні потреби для українців, що проживають в Ірландії та за її межами Допомога в інтеграції українців в ірландську спільноту Збирання коштів для потреб України Збирання, закупівля та розподіл гуманітарної та медичної допомоги для українців та інших нужденних громад Сприяння та підтримка етнічної ідентичності та культури українців, які проживають в Ірландії Підтримка українців та інших осіб, які цікавляться Україною та її спадщиною, заохочення до участі у соціальних та культурних заходах Заснування та утримання Українського культурного центру та української школи для збереження та розвитку української мови, культури та освіти Взаємодія з іншими етнічними (національними) асоціаціями/товариствами в Ірландії та за кордоном. Представництво української громади в громадських, культурних, політичних та медіа інституціях</p>	<p>Дублін</p>	<p>353 87 775 2004 info@ukrainians.ie</p>	<p>facebook.com/AURI. Ireland</p>	<p>ukrainians.ie</p>
-----------------------	---	---	---------------	--	--	----------------------

	Асоціація Україна Дія	<p>Сприяє інтеграції українських біженців в ірландське суспільство та зміцнює різноманіття місцевих громад</p> <p>Розвиває ірландсько-українську культурну та освітню співпрацю</p> <p>Надає гуманітарну та життєво необхідну допомогу українцям, які зазнали скрути</p> <p>Організація протестів проти вторгнення РФ та інших публічних заходів на підтримку України</p> <p>Надання культурної та інформаційної підтримки ірландцям, які приймають українців у своїх сім'ях</p> <p>Проведення опитування серед українців, які знайшли захист від війни в Ірландії</p> <p>Проведення українських суботників, культурних та освітніх заходів</p>	Дублін	353 85 289 6096 info@uact.ie	ukrainianaction.ie	facebook.com/ UkrainianActionIreland
A.15. Ірландія	Український Дім у Литві	<p>Військова та гуманітарна допомога Україні, її біженцям, жителям, військовим та тваринам</p> <p>Регулярне проведення акцій протесту, мирних мітингів та піших маршів</p> <p>Організація виставок, конференцій та дискусій щодо агресії РФ</p> <p>Збирання коштів та передання їх партнерам в Україні</p>	Вільнюс	uahouseit@gmail.com		facebook.com/uanamai/

	Український культурно-просвітницький центр «Родина»	Збирання гуманітарної та фінансової допомоги Організація творчих колективів Недільна школа для дітей та дорослих Регулярно проводять знайомство литовців з українською культурою, піснею та народними традиціями Зміцнення зв'язків між українськими та литовськими творчими спілками, громадськими організаціями й товариствами.	Клайпеда	rodynaklaipeda@gmail.com 37067510251 37060738056	rodynaklaipeda.lt	facebook.com/profile.php?id=100083576972169
A.16. Люксембург	LUkraine	Збирання гуманітарної допомоги Мовні заняття для переміщених осіб Психологічна допомога Надсилання машин швидкої медичної допомоги Займаються культурною дипломатією Працюють на збереження, розвиток та відбудову України Займаються зміцненням відносин між Європейським Союзом та Україною, а також поглибленням співпраці в економічному, культурному та соціальному напрямках Допомога з документами Допомагають знайти українцям роботу Організація літнього табору для дітей Тренінги з тактичної медицини Розселення сімей, вимушено переміщених з України на 1 рік, в житлові приміщення від комун та приватних осіб, які не є у використанні. Беруть на себе ремонт та облаштування житлових приміщень та оплату рахунків Школа «Мрія» Українська бібліотека	Люксембург	00 35 2691 67 93 25 contact@ukrainians.lu https://t.me/ukraine_asbl	ukrainians.lu	facebook.com/ukraine.lu

	Об'єднання українок Люксембургу «Українка» / Union des femmes ukrainiennes au Luxembourg «Ukrainka»	Збирання і надсилання гуманітарної допомоги Збирання коштів Допомагають машинами та медичним обладнанням Акції на підтримку України Опікуються двома історичними могилами в Люксембургу: Андрія Мельника і Йосипа Твердовського Організація фестивалів	Люксембург	ufulux@gmail.com	asblukrainka.pp.ua	facebook.com/UkrainkaAsbl.Luxembourg
A.17. Латвія	Agendum	Збирають кошти на автівки для ТРО та ЗСУ та перевозять їх до України	Рига	agendum@agendum.lv 371 25 664 422 (Svitlana - ENG, UKR) 371 25224392 (Reinis - LAT, ENG)	agendum.lv	
	Конгрес українців Латвії	Беруть активну громадську участь в акціях протесту проти агресії, а також у підтримку України Збирають та переказують кошти, гуманітарну допомогу, транспорт Займаються перевезенням медичного обладнання до українських шпиталів ЗСУ та ТРО Організують регулярні мирні ходи з пікетами	Рига	371 26 143 825 ukrkongresslv@gmail.com		facebook.com/lvukrkongress
	Товариство підтримки України	Сприяють співпраці між Латвією та Україною Вживають заходів для підтримки України, як фінансової, так і гуманітарної Ведуть активні протести, акції, мирні ходи проти Росії та її воєнних дій	Активні по всій країні	371 26 835 542 UAbiedriba@gmail.com		facebook.com/uabiedriba

	ВІЧЕ	<p>Проводять регулярні акції та заходи громадського значення</p> <p>Розширюють та зміцнюють зв'язки українських громад у Латвії, а також сприяють їх інтеграції в міжнародні структури</p> <p>Представництво та захист своїх законних інтересів та інтересів учасників у державних органах</p> <p>Сприяють відродженню та розвитку українських етнічних традицій</p> <p>Сприяють вивченню української історії, мови, культури та традицій</p> <p>Сприяють створенню відповідних умов для забезпечення виховання молоді українськими традиціями у межах недільних та масових шкільних заходів</p> <p>Представляють інтереси Конфедерації у державних та інших структурах</p> <p>Сприяють розширенню та розвитку співробітництва Латвійської Республіки з Україною та іншими країнами у сферах культури, освіти, науки, економіки та інших галузях</p> <p>Організують гуманітарну допомогу та збирання пожертв для української громади у разі потреби</p>	Рига	info@viche.lv	viche.lv	
	Латвія - Україна	Проводять благодійну роботу на користь Україні, але без взаємодії з Посольством України, через власні контакти в Україні.	Рига	latvijaukraina@gmail.com		facebook.com/Latvija.Ukraine

	Товариство «Українсько-латвійської дружби»	Проводять акції зі збирання коштів для надсилання гуманітарної, фінансової, медичної та військової допомоги на потреби українців Займаються організацією та вивезенням людей з критичних та гарячих точок, а також тих, хто потребує нового життя та житла	Юрмала	371 28 125 878 latvijaukraine@gmail.com	peremoga.lv	facebook.com/LatvijaUkraine/
A.18 Мальта	Foundation for the Ukrainian Community of Malta	Збирання коштів Реабілітація поранених українських військових Літні дитячі табори Організація заходів і свят	Сліма	356 79 27 66 19 ukrainiancommunity.malta@gmail.com		facebook.com/ukrainiancommunity.in.malta/
A.19 Німеччина	Україна-Хемніц-Європа / AG Ukraine-Chemnitz-Europa e.V.	Збирання ц надсилання гуманітарної допомоги Організація зборів людей на знак солідарності з Україною Організація дискусій Проведення свят	Хемніц	49 1573 0214523 ukraine.chemnitz@gmail.com		facebook.com/ukrainechemnitz/
	Німецько-українське товариство de. Perspektive	Група самопомоги, профілактика психологічного стресу Збирає пожертви та гуманітарну допомогу для України Майстер-класи для дітей Молодіжний табір Проведення різноманітних заходів Проведення благодійних заходів Організація дискусій	Дюссельдорф	49(0)157 560 433 89 de.perspektive@gmail.com	de-perspektive.de	

	Німецько-українське товариство м. Кіль	<p>Збирання коштів і гуманітарної допомоги</p> <p>Надсилання транспорту Україні</p> <p>Медична та медично-технічна допомога українцям</p> <p>Організація благодійних концертів</p> <p>Беруть участь у різних спілках</p> <p>Беруть участь у заході Парламентського товариства землі Шлезвіг-Гольштайн</p> <p>Екскурсії містом для українських біженців</p>	Кіль	<p>0431 2593659</p> <p>info@dug-kiel.eu</p> <p>sergey.strakhov@gmail.com</p>	https://dug-kiel.eu	facebook.com/dugkiel
	Українське об'єднання Нижньої Саксонії	<p>Сприяють співпраці між Латвією та Україною</p> <p>Вживають заходів для підтримки України, як фінансової, так і гуманітарної</p> <p>Проводять активні протести, акції, мирні ходи проти Росії та її воєнних дій</p>	Ганновер	<p>0157-34539284</p> <p>0157-53087566</p> <p>info.uvnev@gmail.com</p>	uvnev.de	
	«Вільна Україна» Брауншвайг	<p>Проведення вистав</p> <p>Літературні вечори</p> <p>Проведення мітингів</p> <p>Охорона культурних цінностей в Україні</p> <p>Організація ярмарків</p> <p>Збирання й надсилання гуманітарної допомоги</p>	Брауншвайг	<p>49152-0911 2270</p> <p>info@freieukraine-braunschweig.de</p> <p>https://t.me/FreieUkraineBS/</p>	freieukraine-braunschweig.de	facebook.com/FreieUkraineBraunschweig

	Українське товариство у Франкфурті-на-Майні	Мовні курси Суботня школа Відкриття українського садочка неповного дня «Левеня» Кінопокази Організація гаївок Проведення свят Зустрічі, присвячені допомозі новоприбулим українцям	Франкфурт-на-Майні	49 176 313 831 51 info@ukraine-frankfurt.de	ukraine-frankfurt.de	facebook.com/ukrainerfrankfurt/
	Спілка «Ми – Українці» („Wir sind Ukrainer“)	Благодійна українська вечірка Музичні фестивалі, концерти Проведення свят	Франкфурт-на-Майні	49 1521 7475567 info@wsu-ev.de wirsindukrainerev@gmail.com		facebook.com/WirSindUkrainer/
	Німецько-українські спілки „Марбурзький овоз+“	Співпраця з медичними практиками, лікарнями та будинками для літніх людей Збирання коштів Збирання й надсилання гуманітарної допомоги Тісна співпраця з партнерами-волонтерами на місці	Марбург	marburg.oboz.plus@gmail.com	oboz-plus.de	facebook.com/groups/oboz.plus/
	Альянс українських організацій Берліна	Гуманітарна допомога Збирання коштів Консультації для переміщених осіб Дискусії, семінари, дружні зустрічі Виставки	Берлін	info@ukr-alliance.de	ukr-alliance.de	facebook.com/ukrallianz
	ГО «Україна-допомога» (Ukraine-Hilfe Berlin e.V.)	Збирання ц надсилання гуманітарної допомоги Надсилання евакуаційних автомобілів Збирання коштів	Берлін	info@ukraine-hilfe-berlin.de	ukraine-hilfe-berlin.de	facebook.com/UkraineHilfeBerlin

A.20 Польща	Духовна культура пограниччя	<p>Беруть участь у низці заходів, спрямованих на підтримку постраждалих на війні</p> <p>Підтримка, допомога, розвиток і дозвілля - все це, та багато іншого для українців</p> <p>Збирають кошти, ліки та предмети побуту та дозвілля для постраждалих українців та біженців, а також на дрони, автівки для військових</p> <p>Мають на меті полегшення та прискорення інтеграції українців у Люблін, а також розвиток та поліпшення співпраці між Польщею та Україною.</p> <p>Інформаційна, культурна, консультаційна діяльність, організація спортивних заходів.</p>	Люблін	48 737 493 397 pulspolska24@gmail.com ruslan.pisotskiy@gmail.com	pulspolska.pl	facebook.com/pulspolska
	Наш вибір	<p>Працюють на користь українських емігрантів в Польщі, допомагають їм інтегруватися в польське суспільство і в польську культуру.</p> <p>Ознайомлюють поляків з українською культурою.</p> <p>Залучена до діяльності на підтримку України, насамперед в її зусиллях інтеграції в Європейський Союз.</p> <p>Здійснює благодійну діяльність, виступаючи ініціатором чи співорганізатором збирання пожертв для потреб української армії або біженців з України.</p>	Варшава	48 727 805 764 biuro@ukrainskidom.pl	naszwybor.org.pl	facebook.com/fundacjanaszwybor/

Український освітній центр” – школа “Материнка”	<p>Основна активність - освіта та інтеграція українців, які проживають у Польщі</p> <p>Запровадження української школи в Польщі</p> <p>Працевлаштували понад 40 викладачів – біженців</p> <p>Професійна підтримка, спрямована на педагогів і психологів, які працювали за фахом в Україні.</p> <p>Забезпечують їм продовження роботи за фахом вчителя чи психолога, що дає змогу працювати відповідно до кваліфікації.</p>	Варшава	48 729 467 399 net.ua69@gmail.com materunka.pl@gmail.com	ukranska-shkola-materinka.mozello.com	
Євромайдан-Варшава	<p>Підтримує Україну на її шляху до євроінтеграції.</p> <p>Об'єднує довірені польські та українські організації, фонди, громадських активістів та волонтерів, які допомагають Україні, зокрема, тактичним спорядженням, медикаментами та займаються збиранням та доставленням допомоги в Україну.</p> <p>Проводять благодійні ярмарки, піші мирні марші</p>	Варшава	48 795 840 385 euromaidanwarszawa@gmail.com	euromaidan-warszawa.org/	facebook.com/ EuroMajdanWarszawa

	Фундація Україна	<p>Створюють простір для освіти, розвитку та інтеграції мігрантів: надають їм підтримку, знання, зв'язки та можливості, допомагають знайти своє місце в польському середовищі</p> <p>Інформаційна, освітня підтримка та юридична допомога</p> <p>Будування платформи для обміну досвідом та добрими практиками шляхом організації семінарів, конференцій та навчальних візитів</p> <p>Підтримка вартісних ініціатив та їх реалізація</p> <p>Підвищення мовних компетенцій іноземців в англійській та польській мовах</p> <p>Створення умов для постійного саморозвитку співробітників і волонтерів</p> <p>Гуманітарна та фінансова допомога Україні</p>	Вроцлав	48 571 330 203 biuro@fundacjaukraina.eu	fundacjaukraina.eu	facebook.com/fundacja.ukraina/
--	------------------	---	---------	--	--------------------	--------------------------------

	Фундація Зустріч	<p>Діяльність пов'язана з потребою солідарності з трагічними подіями в Україні та зосереджена на організації акцій підтримки українців</p> <p>Збирання гуманітарної допомоги українцям, які постраждали під час цих подій та під час війни</p> <p>Організовує зустрічі з популяризації української культури, а також є співорганізатором перебування в Польщі груп дітей з України (із сімей загиблих).</p> <p>Працює насамперед для зближення та польсько-української співпраці, руйнування бар'єрів і стереотипів, побудови сучасних, мультикультурних і демократичних спільнот, що ґрунтуються на основних соціальних цінностях</p> <p>Підтримує інтеграцію українців, які проживають у Польщі, допомагає їм адаптуватися до нового середовища.</p> <p>Сприяє розвитку культури й науки, включно з організацією культурних заходів і наукових зустрічей, має виняткове значення для Фундації.</p>				
--	------------------	--	--	--	--	--

	<p>Об'єднання українців у Польщі</p>	<p>Підтримують і розвивають ідентичність українців, пам'ять про минуле та рідні землі на основі джерел різноманітності української культури та культури прикордоння.</p> <p>Діють задля польсько-українського примирення, беруть участь в ініціативах які розвивають діалог.</p> <p>Проводять велику кількість заходів, насамперед культурного та освітнього характеру, місцевого, регіонального та загальнодержавного масштабу, аудиторія яких – представники української меншини в Польщі, але також особи польської національності.</p> <p>Організують дитячі фестивалі та конкурси, а також конференції, дискусії, літні школи</p>	<p>Таргувек</p>	<p>48 22 679 96 77 biuro@ukraincy.org.pl</p>	<p>ukraincy.org.pl/uk/</p>	<p>facebook.com/zuwp.oup</p>
	<p>Союз українців Підляшшя</p>	<p>Підтримують та розвивають українську національну ідентичність україномовного населення Польщі</p> <p>Свої цілі організація реалізує насамперед шляхом громадсько-культурної, видавничої та освітньої діяльності.</p> <p>Проводить фестивалі й концерти, конкурси, краєзнавчі рейди</p> <p>Навчає української мови та провадить видавничу діяльність</p> <p>Доглядає за місцями національної пам'яті</p>	<p>Більськ-Підляський</p>	<p>biuro@zup.org.pl</p>	<p>zup.org.pl/uk</p>	<p>facebook.com/profile.php?id=100064540336120</p>

	Українське товариство	<p>Є організатором численних заходів як культурного, так і громадського характеру, які служать збереженню українських традицій та національної ідентичності</p> <p>Культурно-освітня діяльність</p> <p>Історична пам'ять</p> <p>Догляд за місцями української національної пам'яті</p> <p>Видавнича справа та медіа</p> <p>Популяризація української культури</p>	Люблін	<p>48 81 5341024</p> <p>48 79 5130610</p> <p>ukr-tov@wp.pl</p>	ukr-tov.pl/ua/	facebook.com/ukrtovarystvo/
	Українське товариство Організація української молоді «ПЛАСТ»	<p>Створює умови для всебічного розвитку молоді: майбутніх добрих громадян і лідерів суспільства.</p> <p>Забезпечили роботу майже 90 таборів для майже 2000 українських дітей</p> <p>Організація та забезпечення гуманітарною допомогою найпостраждаліших районів України, забезпечення українського війська необхідним спорядженням та спецзасобами</p> <p>Створили Українську домівку – безпечний простір для дітей та батьків біженців з України</p>	Варшава	<p>48 538 317 192</p> <p>office@plast.org.pl</p>	plast.org.pl	facebook.com/plastpolshcha

A.21 Португалія	Спілька українців в Португалії	<p>Захищає права та інтереси іммігрантів та їхніх нащадків що проживають, або перебувають на території Португалії.</p> <p>При Спільці українців, на всій території Португалії включно з островом Мадейра відкрито 14 осередків і 8 українських суботніх шкіл.</p> <p>Збирають кошти на гуманітарну та фінансову допомогу як біженцям, так і українцям на території України.</p> <p>Збирають кошти на автівки, дрони та інше спорядження для ЗСУ та ТРО</p> <p>Регулярно проводять акції протесту проти агресії РФ</p>	Португалія	351 967 135 885 ucranianoportugal@gmail.com	spilka.pt	facebook.com/ ucranianoportugal
--------------------	--------------------------------	---	------------	--	-----------	------------------------------------

	<p>Українська соціально-культурна асоціація «Пліч-о-пліч»</p>	<p>Забезпечення діяльності українського культурно-освітнього центру, в якому діти українських емігрантів можуть вивчати мову, культуру, літературу та історію країни походження, зберігаючи свою ідентичність;</p> <p>Дослідження української еміграції;</p> <p>Сприяння згуртованості українців у Португалії;</p> <p>Організація відвідування музеїв, театрів, виставок та інших культурних установ та подій, що сприяють поглибленню знань португальської мови та культури, які своєю чергою допомагають українцям ліпше інтегруватися в суспільство;</p> <p>Організація культурних заходів, що репрезентують українську культуру і знайомлять португальців, та інших емігрантів мультикультурного португальського суспільства з її багатством: концертів, майстер-класів з українського традиційного рукоділля, показів українського кіно та документальних фільмів про Україну, дегустації української кухні;</p> <p>Посилення солідарності та дотримання прав людини.</p>	<p>Лісабон</p>	<p>support@strikingly.com</p>	<p>https://lodoalado.mystrikingly.com</p>	
--	---	--	----------------	-------------------------------	--	--

A.22 Румунія	Спілка Української Молоді Румунії	<p>Мирний і пам'ятний захід</p> <p>Гуманітарна допомога, «зимові набори», навчальні матеріали для дітей</p> <p>Багатоцільова грошова допомога</p> <p>Громадські семінари й навчання</p> <p>Організація мітингів</p>	Клуж-Напоке	sumromania@gmail.com		facebook.com/sumromania/
	Союз українців Румунії	<p>Збирання коштів</p> <p>Фінансова допомога</p> <p>Гуманітарна допомога</p> <p>Літній табір для дітей</p> <p>Легкоатлетичні змагання, спортивні заходи</p> <p>Організація свят і різних заходів</p> <p>Культурно-мистецькі заходи, фестивалі</p> <p>Допомога у перевезенні дітей-сиріт з України до Туреччини</p> <p>Надання приміщень філій СУР для розміщення біженців</p> <p>Перекладацька допомога</p> <p>Курси румунської та англійської мов</p> <p>Консультації та посередництво</p> <p>Гуманітарні концерти</p> <p>Організація культурних зустрічей</p> <p>Благодійні концерти</p> <p>Підтримка та участь у пошуку роботи</p> <p>Репатріація українців, що померли в лікарнях</p> <p>Надання фінансової допомоги на поховання біженців на території Румунії</p>	Бухарест	4021/222 07 37 office@uur.ro	https://uur.ro	

<p>A.23 Словаччина</p>	<p>SME SPOLU o.z. (Ми разом)</p>	<p>Гуманітарна допомога жертвам російської агресії в Україні</p> <p>Піклування про поранених українців, які проходили лікування та реабілітацію в Словаччині та Австрії, купували ліки та медичні засоби для українських лікарень, збирали та перевозили в Україну одяг, взуття, іграшки, дитяче харчування, засоби гігієни для дітей загиблих українських героїв, дитячих будинків, внутрішньо переміщених осіб.</p> <p>Створили Українську школу в евакуації (УШЕ), де українські вчителі зі статусом тимчасового притулку навчають українських школярів, які вимушено залишили свій дім і навчання в Україні за українською навчальною програмою.</p> <p>Створили Україно-словацький дім у Братиславі, який став простором для гуртування української громади Словаччини, місцем допомоги українцям, що постраждали від війни.</p> <p>Надають різну інформаційну підтримку всім охочим біженцям з України</p>	<p>Братислава</p>	<p>421 915 883 354 info@smespolu.org</p>	<p>smespolu.org</p>	<p>facebook.com/ UkraineSlovakiaSOS</p>
----------------------------	----------------------------------	--	-------------------	--	---------------------	---

	Пласт - Словаччина	<p>Щороку організують літню школу українознавства «КАРПАТИ»</p> <p>Підтримують та розвивають ідентичність українців, пам'ять про минуле та рідні землі на різноманітних джерелах української культури та культури прикордоння.</p> <p>Діють задля словацько-українського примирення, беруть участь в ініціативах які розвивають діалог.</p> <p>Проводять численні заходи насамперед культурного та освітнього характеру, місцевого, регіонального та загальнодержавного масштабу, аудиторія яких – представники української меншини в Словаччині, але також особи словацької національності.</p> <p>Організують дитячі фестивалі та конкурси, а також конференції, дискусії, літні школи – багато років були організаторами пластових вишколів та таборів</p>	Активні по всій країні	421 917 489 642 tabor.karpaty@gmail.com	karpaty-plast.sk	facebook.com/PlastSR/
--	--------------------	---	------------------------	--	------------------	-----------------------

	Союз русинів-українців Словацької Республіки	<p>Популяризують українську мову серед місцевого населення</p> <p>Організували такі центральні культурні заходи (як вони їх називають акції), такі як фестивалі, вечори книги, пісенні конкурси, виступи самодіяльних фольклорних колективів, співацьких гуртів та колективів народної художньої творчості.</p> <p>Створили дитсадки з українською мовою виховання, основні (початкові) школи з українською мовою навчання та з вивченням української мови</p>	Прешов	421 51/773 30 08 zrusrpo@gmail.com	rusini-ukrajinci.sk	facebook.com/rusiniukrajinci slovenskejrepubliky
	Словацько-Українська молодіжна асоціація» «СУРМА»	<p>Об'єднання української громади за межами України;</p> <p>Інформаційна та юридична підтримка українців у Словаччині;</p> <p>Реалізація проєктів у сфері освіти та культури;</p> <p>Допомога в інтеграції українців в європейське суспільство;</p> <p>Організація благодійних акцій;</p> <p>Промоція України в Словаччині</p>	Братислава			facebook.com/groups/332120770979870/
A.24 Словенія	Управление правительства Республики Словения по уходу и интеграции мигрантов	<p>Індивідуальна юридична консультація</p> <p>Грошова допомога</p> <p>Курси словенської мови</p> <p>Психологічна допомога</p> <p>Допомога дітям з українського дитячого будинку</p>	Любляна	01 200 84 01 gp.uoim@gov.si	https://www.gov.si	

A.25 Швеція	Nordic Ukraine Forum	<p>Український культурний фестиваль, проведення інших фестивалів</p> <p>Організація зустрічей волонтерів-медиків, евакуаторів, залізничників і міністра іноземних справ Швеції</p> <p>Участь у круглому столі</p> <p>Проведення демонстрацій</p> <p>Перекладацька допомога</p>	Стокгольм	info@nuforum.se	nuforum.se	facebook.com/nordicukraineforum
	Українська Громада Швеції	<p>Збирання коштів</p> <p>Збирання й надсилання медичного матеріалу і медичних інструментів</p> <p>Фінансова допомога</p> <p>Участь у круглому столі</p> <p>Проведення парадів</p> <p>Майстер-класи</p> <p>Відкриття виставок</p> <p>Озвучення книг українською мовою</p>	Гетеборг	4676 267 2834 Staromyr@gmail.com	ukrainians.se	facebook.com/ukrainiansgbg/
	Українська Жіноча Організація в Швеції	<p>Проведення фестивалів</p> <p>Вшанування пам'яті жертв голодомору</p> <p>Креативна зустріч з АРТ терапевтом</p> <p>Участь у круглому столі</p> <p>Збирання коштів</p> <p>Проведення мітингів</p>	Стокгольм	46739751715 Ukfs.info@gmail.com		facebook.com/UkrainskaKvinnoriSverige

<p>A.26 Угорщина</p>	<p>Товариство української культури в Угорщині</p>	<p>Відроджують і примножують українські традиції, зберігають і передають українську мову наступним поколінням в Угорщині</p> <p>Зміцнюють та поглиблюють українсько-угорські відносини.</p> <p>Започаткували служби Божі українською мовою</p> <p>Заснували першу україномовну недільну школу, перші міжнародні україномовні табори, на закладених цінностях яких виростає вже третя генерація українців Угорщини.</p> <p>Розширюють мережі таборів для дітей з усієї Угорщини</p>	<p>Будапешт</p>	<p>36 1 461 0111 ukrcentr@ukrajinci.hu</p>	<p>ukrajinci.hu</p>	<p>facebook.com/ukrajinci.hu</p>
	<p>Громада</p>	<p>Літні мовні табори для дітей</p> <p>Концерти та творчі програми українською мовою для всіх охочих</p> <p>Організують покази української фільмографії</p> <p>Проведення акцій протесту проти путінського режиму в Україні</p> <p>Проведення фотовиставок та дискусій, що відбивають біль українського народу та наслідки війни, яку росія розв'язала на території України</p>	<p>Будапешт</p>	<p>36 30 924 7658</p>	<p>hromada.hu</p>	<p>facebook.com/HU.Hromada/</p>

	Українська асоціація «Єдність»	Зустрічі клубу Українського кіно Дитячий садок українською мовою «Єдність» Літній табір для молоді. Гуманітарна та фінансова допомога для постраждалих українців та біженців з України Проводять майстер-класи, сесії тренінгів Відкриття Екопростору Єдність	Будапешт	36 30 483 1320 jednisty@gmail.com		facebook.com/jednisty/
A.27 Італія	Асоціація ОЧІ (Organizzazione Cittadini Immigrati)	Збирання й надсилання гуманітарної допомоги Організація свят Проведення мітингів	Сардинія	39 320 415 4168 ass-oci@libero.it		facebook.com/organizzazione.cittadiniimmigrati
	Українська громадська правозахисна організація громадян України в Італії "ОБЕРІГ"	Організація ходи Зустріч з представником Організації ЮНІСЕФ Акції підтримки України Грошова допомога Юридично-правова допомога Соціальна та соціально-медична допомога Медичне обслуговування Переклад та завірення документів Створення власних ЗМІ Видання місячної інформаційної газети Проведення курсів щодо прав людини, курсів італійської мови для українців та української мови для італійців Вивчення правової культури Організують семінари, круглі столи, дискусії, лекції, наукові дослідження та наради щодо прав людини	Венеція	39 3290293192 39 3205787525 39 3201188516 39 041 9638483 oberig.org@gmail.com	oberig.org	

	Associazione Europea Italia-Ucraina Maidan	Онлайн-опитування наукового дослідження «Вивчення української діаспори» Виставки Збирання й надсилання гуманітарної допомоги Участь у маршах на підтримку України	Мілан	39 331 779 5679 ituamaidan@gmail.com	www.italia-ucraina.it	facebook.com/ italiaucrainamaidan
	C U M - Comunità Ucraina Marche	Організація протестної ходи, маніфестацій, мітингів Онлайн-опитування наукового дослідження «Вивчення української діаспори» Організація різних заходів	Анкона	39 388 925 6358 comunitaucrainamar che@gmail.com	comunitaucraina marche.wordpress. com	facebook.com/ comunitaucrainamarche/

Photo by Anastasiia Krutota on Unsplash